

181/02.06.01.03/2020

Salon kaupunki

Tilinpäätös 2019

tunne älykäs
kaupunki salo

I	Toimintakertomus	4
1.	Olellaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	4
1.1.	<i>Kaupunginjohtajan katsaus</i>	4
1.2.	<i>Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset</i>	7
1.2.1.	Organisaatio	7
1.2.2.	Toimielimet	7
1.2.2.1.	Kaupunginvaltuusto	7
1.2.2.2.	Kaupunginhallitus	9
1.2.2.3.	Kaupungin lauta- ja johtokunnat	9
1.2.2.4.	Muut toimielimet	11
1.2.2.5.	Kaupungin edustus kuntayhtymissä	13
1.3.	<i>Yleinen ja Salon alueen taloudellinen kehitys</i>	14
1.3.1.	Olellaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa	19
1.3.2.	Kaupungin henkilöstö	23
1.3.3.	Riskienhallinta	25
1.3.4.	Ympäristökijät	26
1.4.	<i>Sisäisen valvonnan arviointi 2019</i>	26
1.4.1.	Sisäisen valvonnan säädökset	26
1.4.2.	Sisäisen valvonnan tehtävät	26
1.4.3.	Keskeiset johtopäätökset ja sisäisen valvonnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella	27
1.4.4.	Sisäinen tarkastus	27
1.5.	<i>Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus</i>	27
1.5.1.	Tilikauden tuloksen muodostuminen	27
1.5.2.	Toiminnan rahoitus	35
1.6.	<i>Rahoitusasema ja sen muutokset</i>	40
1.7.	<i>Kokonaistulot ja –menot (ulkoiset)</i>	43
1.8.	<i>Kaupunkikonsernin toiminta ja talous</i>	43
1.8.1.	Yhdistelmä konsernitilinpäätöksen sisältyvistä yhteisöistä	43
1.8.2.	Konsernin toiminnan ohjaus	44
1.8.3.	Olellaiset konsernia koskevat tapahtumat	44
1.8.4.	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	45
1.8.5.	Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut	45
1.8.6.	Konsernirahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	46
1.8.7.	Konsernitase ja sen tunnusluvut	47
1.9.	<i>Ehdotus tilikauden tuloksen käsittelystä</i>	49
2.	Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	50
2.1.	<i>Kaupunginvaltuuston tuloskortti</i>	50
2.2.	<i>Kaupunginhallituksen tuloskortti</i>	69
2.3.	<i>Konserniyhtiöt</i>	80
2.3.1.	<i>Yrityssalo Oy</i>	80
2.3.2.	<i>Salon Kaukolämpö Oy</i>	81
2.3.3.	<i>Salon Vuokratalot Oy ja KOy Tiilitehtaanpiha</i>	83
2.3.4.	<i>Salon seudun koulutuskuntayhtymä</i>	83
2.3.5.	<i>Lounais-Suomen Jätehuolto Oy</i>	87
2.4.	<i>Tarkastustoimi</i>	94
2.5.	<i>Keskusvaalilautakunta</i>	95
2.6.	<i>Kaupunginvaltuusto</i>	95
2.7.	<i>Kaupunginhallitus</i>	96
2.8.	<i>Sisäinen tarkastus</i>	97
2.9.	<i>Tietosuoja</i>	98
2.10.	<i>Konsernipalvelut</i>	99
2.10.1.	<i>Hallintopalvelut</i>	99
2.10.2.	<i>Henkilöstö- ja talouspalvelut</i>	102
2.10.3.	<i>Kehittämisen-, elinkeino- ja työllisyyspalvelut</i>	106
2.11.	<i>Hyvinvointipalvelut</i>	110
2.11.1.	<i>Hyvinvointipalvelujen tuloskortti</i>	110
2.11.2.	<i>Sosiaali- ja terveyspalveluiden hallinto</i>	128
2.11.3.	<i>Terveyspalvelut</i>	128
2.11.4.	<i>Vanhuspalvelut</i>	137
2.11.5.	<i>Sosiaalitoimen palvelut</i>	141
2.11.6.	<i>Sosiaali- ja terveyslautakunnan tuloslaskelma</i>	146
2.11.7.	<i>Lasten ja nuorten palvelut</i>	146
2.11.7.1.	<i>Lasten ja nuorten palvelut</i>	146
2.11.7.2.	<i>Varhaiskasvatus</i>	147
2.11.7.3.	<i>Perusopetus ja lukiokoulutus</i>	150
2.11.7.4.	<i>Musiikkiopisto</i>	154
2.11.7.5.	<i>Nuorisopalvelut</i>	155
2.11.7.6.	<i>Opetuslautakunnan tuloslaskelma</i>	157
2.11.8.	<i>Vapaa-ajan palvelut</i>	157
2.11.8.1.	<i>Vapaa-ajan palvelut</i>	157
2.11.8.2.	<i>Kulttuuripalvelut</i>	159

2.11.8.3.	Kirjasto- ja tietopalvelut	163
2.11.8.4.	Liikuntapalvelut	166
2.11.8.5.	Kansalaisopisto	169
2.11.8.6.	Vapaa-aikalautakunnan tuloslaskelma	171
2.12.	<i>Kaupunkikehityspalvelut</i>	172
2.12.1.	Kaupunkikehityspalvelujen tuloskortit	172
2.12.2.	Kaupunkikehityspalvelujen hallinto	176
2.12.3.	Tekniset palvelut	177
2.12.3.1.	Tilapalvelut	177
2.12.3.2.	Ravitsemis- ja puhtaanapitopalvelut	179
2.12.4.	Maankäyttöpalvelut	182
2.12.4.1.	Kiinteistö- ja mittauspalvelut	182
2.12.4.2.	Yleisten alueiden ylläpito ja kehittäminen	185
2.12.4.3.	Kaupunkisuunnittelu	187
2.12.4.4.	Liikennepalvelut	189
2.12.5.	Kaupunkikehityslautakunnan tuloslaskelma	191
2.13.	<i>Rakennus- ja ympäristövalvonta</i>	191
2.13.1.	Rakennusvalvonta	191
2.13.3.	Ympäristönsuojelu	192
2.13.3.	Ympäristöterveydenhuolto	193
2.13.4.	Rakennus- ja ympäristölautakunnan tuloslaskelma	193
II	Talousarvion toteutuminen	196
3.	Toimintatuottojen ja menojen toteutuminen	196
4.	Tuloslaskelmaosan toteutuminen	197
5.	Investointiosan toteutuminen	198
6.	Rahoitusosan toteutuminen	207
7.	Yhteenvedo valtuuston hyväksymistä määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	208
III	Tilinpäätöslaskelmat	211
8.	Tuloslaskelma	211
9.	Rahoituslaskelma	212
10.	Tase	213
11.	Konsernituloslaskelma	215
12.	Konsernirahoituslaskelma	216
13.	Konsernitase	217
IV	Tilinpäätöksen liitetiedot	218
14.	Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot 1-5	218
15.	Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	220
16.	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot 6-16	222
17.	Taseen vastaavia koskevat liitetiedot 17-24	225
18.	Taseen vastattavia koskevat liitetiedot 25-33	228
19.	Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot 34-41	230
20.	Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot 42-46	234
21.	Liikelaitos Salon Veden tilinpäätös vuodelta 2019	235
22.	Liikelaitoksen vaikutus kunnan tilikauden tuloksen muodostumiseen	258
23.	Liikelaitoksen vaikutus kunnan toiminnan rahoitukseen	259
24.	Luettelot ja selvitykset	260
24.1.	<i>Tilinpäätöksen sisältyvien tunnuslukujen laskentakaavat</i>	260
24.2.	<i>Sisäiset tulot ja menot</i>	266
25.	Luettelo kirjanpito kirjoista	267
26.	Tilinpäätöksen allekirjoitus	268

I Toimintakertomus

1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1. Kaupunginjohtajan katsaus

Vuonna 2019 Salon kaupungin negatiivinen talouskehitys jatkui ja kaupunki teki toisen peräkkäisen alijäämäisen tuloksen. Vuoden 2019 alijäämä oli 17,5 miljoonaa euroa, kun se vuonna 2018 oli 14,8 miljoonaa euroa. Vuoden 2019 jälkeen taseeseen kertyneet alijäämät ovat 3,4 miljoonaa euroa.

Vuonna 2019 toimintatuloja kertyi 52,2 miljoonaa euroa ja kuluja kirjattiin 353,1 miljoonaa euroa. Toimintatulot vähenivät 1,4 miljoonaa euroa eli 2,5 prosenttia ja toimintameno-voivat 15,1 miljoonaa euroa eli 4,3 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Toimintamenojen kasvu oli erittäin huomattavaa verrattuna edellisten vuosien kustannuskasvuun. Kaupungin vuosikate oli -2,9 miljoonaa euroa. Kun poistot ja arvonalennukset ovat 16,2 miljoonaa niin kaupungin talous ei ole tasapainossa.

Vuosi 2019 oli koko kuntasektorille erittäin poikkeuksellinen erityisesti epävarmoista ja odotettua pienemmistä kunnallisverotuloista johtuen sekä samaan aikaan poikkeuksellisen paljon kasvaneista toimintakuluista. Kunnallisverotuloihin liittyi koko vuoden aikana epävarmuutta, jotka johtuivat verotuksen joustavan valmistumisen, verokortti uudistuksen ja tulorekisterin käyttöönottoon liittyneiden ongelmien ja verojen kertymistä lykanneiden tekojen vuoksi.

Kaupungin toimintamenojen kasvun taustalla olivat henkilöstökulujen ja palvelujen ostojen voimakas kasvu. Henkilöstökulujen kasvua selittävät valtakunnalliset palkkaratkaisut ja palvelujen ostojen taustalla on erikoissairaanhoidon merkittävä kustannusten kasvu.

Jo alun perin vuoden 2019 talousarviota työstettiin ristiriitaisessa tilanteessa. Vuonna 2018 olivat sote- ja maakuntauudistuksen toteutumismalli ja aikataulu auki, mutta kaupungin omia kehittämistoimenpiteitä piti viedä eteenpäin tästä huolimatta. Yleinen taloustilanne koko maassa ja erityisesti Varsinais-Suomessa oli myönteinen, ja kaupungin työllisyys oli useamman vuoden ajan kehittynyt positiiviseen suuntaan.

Samalla kuitenkin kaupungin asukasluku jatkoi laskuaan. Yleisellä tasolla muuttotappiota selittävät niin Salossa kuin monessa muussakin Suomen kunnassa kaupungistuminen ja syntyvyyden lasku. Salossa asukasluvun laskuun on lisäksi merkittävästi vaikuttanut matkapuhelinteollisuuden rakennemuutos.

Vuoden 2019 joulukuun lopussa työttömyysaste Salossa oli 11,2, kun se vuoden 2018 joulukuussa oli 11,7 prosenttia. Asukasluvun useamman vuoden kestänyt lasku ei taittunut. Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan Salon kaupungin ennakkoväkiluku oli vuoden 2019 lopussa 51.850, jossa oli vähennystä 482 edellisvuoteen verrattuna.

Kaiken kaikkiaan vuosi 2019 osoittautui vielä paljon ennakoitua haasteellisemmaksi, ei vain Salolle vaan lähes kaikille maamme kunnille. Kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2019 tilinpäätösarviot osoittavat kuntatalouden heikentyneen edelleen, ja kuntatalous näyttää tunnuslukujen valossa heikolta. Valtaosa kunnista tekee alijäämäisen tuloksen, kuten siis myös Salo.

Kuntalain 110 § mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan on laadittava yksityiskohtainen suunnitelma siitä, miten alijäämä katetaan. Jos alijäämää ei kateta määräajassa, voidaan käynnistää arviointimenettely.

Kunnan arviointimenettelyyn liittyen Salon kaupunki ylittää kaksi kriittistä raja-arvoa: kunnan oma tase on alijäämäinen ja konsernin suhteellinen velkaantuminen yli 50 %, muut kriteerit eivät täyty vuoden 2019 tilinpäätösluvuilla.

Näillä tilinpäätösluvuilla on selvää, että vuoden 2020 aikana kaupungin on kyettävä laatimaan tavoitteellinen ja realistinen suunnitelma talouden tasapainottamiseksi vuosille 2021 - 2024.

Salon kaupungin vuoden 2019 talousarvio oli ensimmäinen uuden kaupunkistrategian pohjalta laadittu talousarvio. Haasteista huolimatta kaupunki toimi ja kehitti toimintaansa visionsa - Joka päivä parempi - mukaisesti jatkuvan parantamisen hengessä. Kaupungin strategiaan tavoitteisiin, hyvinvoiva kuntalainen ja vetovoimainen kasvukaupunki, pyrittiin sujuvoittamalla arjen työtä, kehittämällä palveluja ja edistämällä kaupungin kärkihankkeita laajoissa yhteistyöverkostoissa.

Palvelujen ja toiminnan kehittäminen

Koska mennyt vuosi oli kuntatalouden näkökulmasta vähintäänkin haastava, aloitti myös Salon kaupunki säästötoimenpiteet kevään 2019 aikana. Säästötoimenpiteisiin kuuluivat muun muassa hankintojen ja rekrytointien siirtäminen, maksujen korotukset, lomapalkkavelan pienentäminen, kannustaminen palkattomiin vapaisiin sekä sairauspoissaolojen ennaltaehkäisy. Varsinaista sopeuttamis- tai säästöohjelmaa ei viety poliittiseen päätöksentekoon, mutta kaupunkiin perustettiin luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden yhteinen taloustyöryhmä ratkomaan tulevaisuuden jo tunnistettuja taloushaasteita.

Vuoden 2019 aikana valmisteltiin organisaatiomuutos, joka astuu voimaan 1.4.2020. Olenaisiin muutoksiin liittyy laajan hyvinvointipalvelujen palvelualueen purkamiseen kahteen toimialaan eli sivistystoimeen sekä sosiaali- ja terveystoimeen.

Organisaatiouudistuksen taustalla on Salo2021-kärkihanke, joka alun perin luotiin valmistelemaan sote- ja maakuntauudistuksen jälkeistä kuntaa. Vaikka uudistus kaatui ja sen myötä ennenaikaisesti myös uudistusta eteenpäin vienyt hallitus, tunnistettiin kuitenkin selkeä tarve tarkastella organisaatiota. Edellinen organisaatiouudistus toteutettiin vuosina 2013 – 2014. Nykyisen hallituksen ohjelmassa on edelleen sote-uudistuksen toteutus, tosin edellistä mallia suppeampana. Kaupunki on aktiivisesti mukana tämänkin mallin valmistelussa yhdessä Varsinais-Suomen muiden kuntien kanssa.

Valmisteilla olevaan sote-uudistukseen liittyy kiinteästi Salon kaupungin ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin yhteinen Salon sairaala 2023 –peruskorjaus ja uudisrakennushanke. Hankkeen tavoitteena on varmistaa seutukunnan asukkaiden elinvoimaiset ja monipuoliset sairaalapalvelut integroimalla perustason ja erikoistason palvelut saumattomasti yhteen. Hanketta valmisteltiin tiiviisti yhteistyössä koko vuoden ajan ja tavoitteena on tuoda hankkeen päätöksentekoon niin kaupungin kuin sairaanhoitopiirin luottamushenkilöille kuluvaan kevään aikana.

Osana laajaa oppimisen kärkihanketta valmistunut oppimisympäristöselvitys esiteltiin tilaajalle eli kaupunginhallitukselle joulukuun alussa. Selvitystyöhön perustuneet päätösesitykset tuotiin kaupunginvaltuuston päätettäväksi tämän vuoden helmikuussa. Valtaosaa päätösesityksistä ei hyväksytty, joten erityisesti toiminnan sopeuttamisen osalta tarvitaan uusia linjauksia ja päätöksiä.

Uusi lisä kaupungin asukkailleen ja vierailijoilleen tarjoamiin palveluihin saatiin kesällä, kun kaupungin sisäinen linja-autoliikenne siirtyi kokonaisuudessaan kaupungin organisoimaksi. Paikkua on markkinoitu näkyvästi kuntalaisille ja palvelun käyttö kasvaa tasaisesti.

Tulevaisuuden liikkumisjärjestelmä -kärkihankkeeseen liittyen kaupunki sai Business Finlandilta rahoitusta hankkeeseen, jossa kartoitetaan, kehitetään ja pilotoidaan innovatiivisia, älykkäitä ja turvallisia liikennetkaisuja ikääntyville ja nuorille. Tavoitteena on laajentaa ja tehostaa kuntalaisille tarjottavia liikennepalveluja.

Kaupungin sisäisen Toimiva työyhteisö –kärkihankkeen tavoitteena on työyhteisö, jolla on halu ja kyky palvella kuntalaisia yhä paremmin ja asiakaslähtöisemmin. Vuoden 2019 teemana oli toimiva vuorovaikutus, joka on edellytyksenä sille, että yhteinen keskustelu työn ja työyhteisön kehittämiseksi onnistuu.

Elinvoiman vahvistaminen

Vuoden 2019 aikana Helsinki – Turku –välin nopean ratayhteyden, Tunnin junan, toteutus eteni vaiheeseen, jossa kaupungit päättävät osallistumisestaan radan suunnittelua varten perustettavaan hankeyhtiöön kuluvaan kevään aikana. Alueellisen liikenneinfrahankkeen eli kantatie 52:n toisen vaiheen kaavoitus eteni suunnitellusti viime vuoden aikana.

Kaupunki etsii jatkuvasti uusia avauksia elinkeinorakenteensa monipuolistamiseen ja työpaikkojen lisäämiseen. Vuoden 2019 aikana vahvistui käsitys siitä, että kyberturvallisuudesta on muodostumassa yksi kaupungin kasvavista toimialoista. Tammikuussa järjestettiin jo kolmas Salo Cyber Talks -asiantuntijaseminaari ja Salo IoT Campuksella käynnistyi kansainvälinen IoT- ja kyberturvallisuusinsinöörin tutkintokoulutus Turun ammattikorkeakoulun toteuttamana.

Akkuteollisuuden osaamiskeskittymän luominen Saloon sai vahvan alun, kun Valmet Automotive ilmoitti helmikuun lopulla perustavansa akkupakettitehtaan kampukselle. Sijoituspäätökseen vaikuttivat muun muassa saatavilla olevat tilat, kampuksen valmiit tukipalvelut, kaupungin nopea päätöksentekokyky ja Salon logistinen sijainti. Viime vuoden aikana yhdessä Turun yliopiston ja laajan yritysjoukon kanssa valmisteltu akkuteknologian professorin perustaminen julkistettiin pari viikkoa sitten.

Lounavoima Oy:n ekovoimalahanke eteni aikataulussa ja voimalaan kytkeytyvä kiertotalouspuisto on herättänyt runsaasti mielenkiintoa. Salon kaupungin ja paikallisten yritysten laaja kiertotalouteen liittyvä hankehakemus on jätetty rahoittajalle. Hankkeessa kehitetään alueellista kiertotalousklusteria ja uusia liiketoimintamahdollisuuksia sekä pilotoidaan innovaatioita jäteveden käsittelyyn. Ekovoimalaitoksen toimintaan liittyen ollaan myös kokeilemassa jätteen käsittelyssä syntyvien kasvihuonekaasupäästöjen hyödyntämistä biometaanin tuotannossa.

Tulevaisuuden asumisympäristö –hankkeeseen liittyvä asuntopoliittinen ohjelma hyväksyttiin lokakuussa. Kun Saloon houkutellaan uusia asukkaita, ovat monipuoliset asumismahdollisuudet yksi vetovoimatekijöistä. Yhtenä seuraavista toimenpiteistä on tuoda pitkään esillä ollut asuntomessuasiala keskusteluun ja mahdolliseen päätöksentekoon.

Tätä katsausta kirjoitettaessa on Suomi elänyt poikkeustilassa viikon. Kiinasta maailmalle levinnyt koronavirus on nyt pandemiavaiheessa ja monet maat ovat tehneet poikkeuksellisia ratkaisuja viruksen leviämisen hillitsemiseksi, niin myös Suomi.

Elämme tilanteessa, jota emme ole osanneet kuvitella. Vaikka monenlaisia kriisitilanteita kohdattu ja vielä useampia harjoiteltu, olemme nyt tuntemattoman edessä ja moni asia perustuu valistuneisiin arvauksiin siitä miten pandemia tulee etenemään, kuinka pitkään olemme poikkeustilassa ja kuinka kauaskantoisia seurauksia tällä kaikella on.

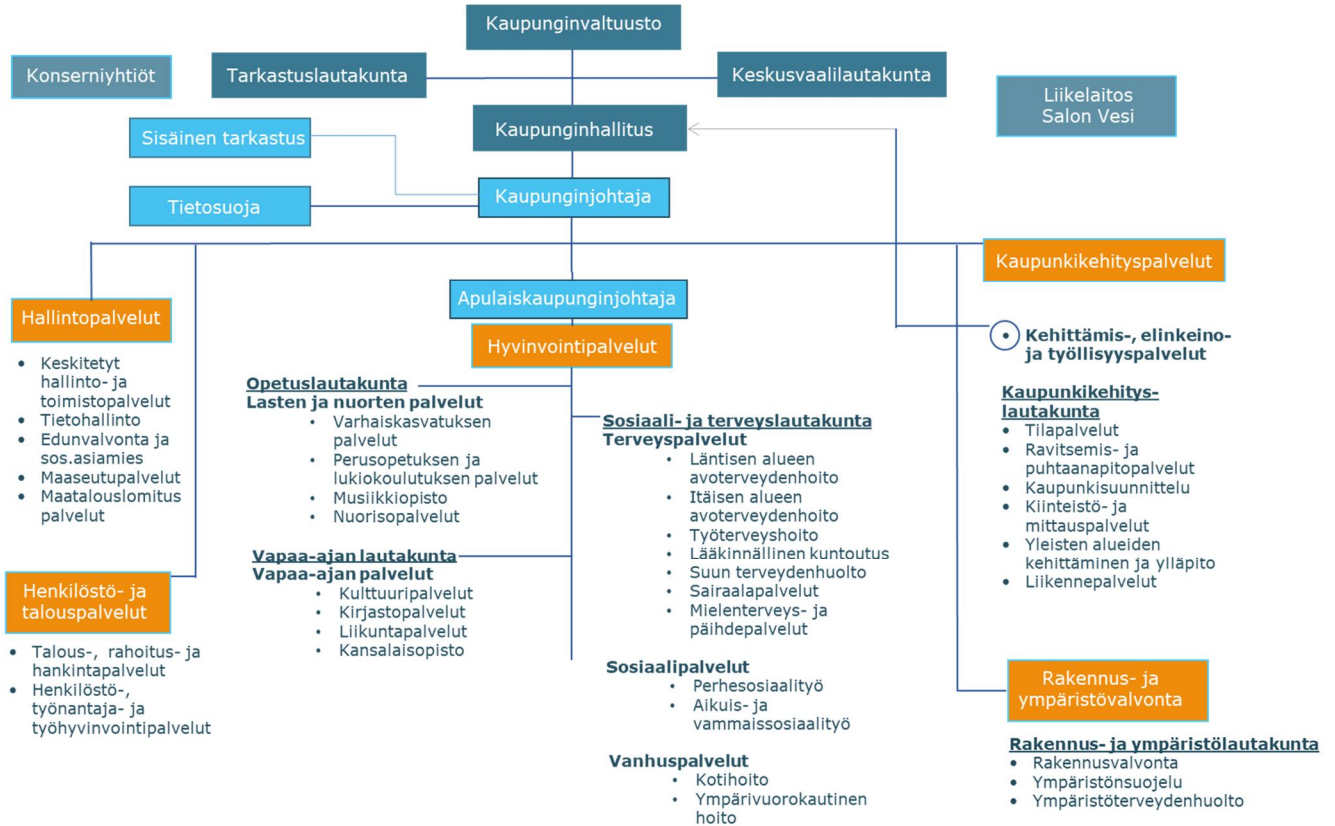
Meidän kaikkien terveys on nyt etusijalla ja kun se on parhaalla mahdollisella tavalla varmistettu, lähdemme rakentamaan pohjaa sille, miten Salo, sen asukkaat ja yritykset nousevat taas jaloilleen. Kuten tilinpäätös kertoo, eivät taloudelliset lähtökohdat ole hyvät, mutta tilanne on jotakuinkin sama kaikissa Suomen kunnissa. Moneen muuhun maahan verrattuna Suomi on vakaa ja vauras maa eli tässä suhteessa olemme etuoikeutettuja, nykyisessäkin tilanteessa. Mutta tässä tilanteessa ei ole helppoja ratkaisuja, ainoastaan vaikeita, ja ne ratkaisut meidän on tehtävä yhdessä.

Vuodessa 2019 oli omat haasteensa, mutta saimme myös paljon aikaan. Tästä haluan esittää lämpimät kiitokseni henkilöstölle, luottamushenkilöille ja yhteistyökumppaneille sekä koko kaupunkiyhteisölle.

Lauri Inna
Kaupunginjohtaja

1.2. Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

1.2.1. Organisaatio

1.2.2. Toimielimet

1.2.2.1. Kaupunginvaltuusto

Kaupunginvaltuustoon toimintavuoden aikana kuuluneet henkilöt

Suku- ja etunimi	Syntymävuosi	Valtuustoryhmä
Puheenjohtaja		
Nummentalo Juhani	1959	KOK
Valtuuston 1. varapuheenjohtaja		
Ahonen-Ojala Leena	1965	SDP
Valtuuston 2. varapuheenjohtaja		
Uusitalo Iikka	1968	KESK
Valtuuston 3. varapuheenjohtaja		
Tamminen Heikki	1982	PS
Jäsenet:		
Aaltonen Mira	1971	VIHR
Anttila Jarkko	1981	SDP
Eeva Hannu	1953	SDP
Eskola Jouni	1950	KESK
Fagerström Annika	1991	VIHR
Friberg Osmo	1966	KOK
Haapasalo Jaana	1960	sit.
Halkilahti Jaakko	1967	KESK
Halkilahti Marjatta	1945	KD sit (2.12.2019 asti)
Hirvimäki Jani	1977	PS
Huittinen Ulla	1961	KESK
Hyttinen Marjatta	1946	KOK

Kanerva Tauno	1946	KESK
Karhulahti Arttu	1984	KOK
Karnisto-Toivonen Saija	1980	SDP
Keto-oja Piia	1973	SDP
Kymäläinen Pekka	1945	SDP
Lehti Timo	1959	KESK
Leivonen Sanna	1981	PS
Liede Heikki	1946	KOK
Lundén Mikko	1979	PS
Lundström Sanna	1977	KOK
Mänkäri Marjaana	1962	KESK
Määttänen Asko	1969	KESK
Nikkanen Saku	1977	SDP
Nyysönen Jonna	1973	VIHR
Olkinuora Antti	1959	PS
Paasilta Simo	1943	SDP
Parttimaa Satu	1972	SDP
Pesonen Sari	1981	VIHR
Punta Juha	1946	KOK
Pärkkä Päivi (ent. Savolainen)	1978	KESK
Riski Johanna	1971	KESK
Ruokonen Marja	1952	VAS
Schneider Kai	1960	VIHR
Seitz Elina	1977	KD (2.12.2019 alkaen)
Suonio-Peltosalo Elina	1961	KOK
Taimela Katja	1974	SDP
Tammi Timo	1953	SDP
Tapio Marko	1967	KOK
Vallittu Pertti	1959	KOK (11.11.2019 asti KD)
Varajärvi Matti	1978	SDP (2.12.2019 asti)
Vesa Simo	1955	SDP
Vierjoki-Väätäinen Karoliina	1989	KESK
Viitanen Annika	1985	KOK
Wallius Jerina	1977	KOK
Wiman-Määttä Lea	1971	SDP (2.12.2019 alkaen)
Yli-Jama Anna-Leena	1970	KOK
Äyräväinen Tapio	1950	PS

Valtuuston vaalilautakunta

Varsinainen jäsen

Karhulahti Arttu
Eeva Hannu
Lehti Timo
Leivonen Sanna
Pesonen Sari

puheenjohtaja
varapuheenjohtaja

Henkilökohtaiset varajäsenet vastaavassa järjestyksessä

Liede Heikki
Keto-oja Piia
Halkilahti Jaakko
Hirvimäki Jani
Nyysönen Jonna

1.2.2.2. Kaupunginhallitus

Suku- ja etunimi	Syntymävuosi	Puolue
Puheenjohtaja Karnisto-Toivonen Saija	1980	SDP
1. varapuheenjohtaja Suonio-Pesola Elina	1961	KOK
2. varapuheenjohtaja Huittinen Ulla	1961	KESK
Jäsenet:		
Lehti Timo	1959	KESK
Lundén Mikko	1979	PS
Nikkanen Saku	1977	SDP
Nyyssönen Jonna	1973	VIHR
Riski Johanna	1971	KESK
Ruokonen Marja	1952	VAS
Tapio Marko	1967	KOK
Vallittu Pertti	1959	KOK (11.11.2019 asti KD)
Vesa Simo	1955	SDP
Yli-Jama Anna-Leena	1970	KOK
Henkilökohtaiset varajäsenet vastaavassa järjestyksessä		
Keto-oja Piia	1973	SDP
Wallius Jerina	1977	KOK
Mänkäri Marjaana	1962	KESK
Määtänen Asko	1969	KESK
Leivonen Sanna	1981	PS
Eeva Hannu	1953	SDP
Aaltonen Mira	1971	VIHR
Pärkkä Päivi (ent. Savolainen)	1978	KESK
Lindholm Harri	1948	VAS
Punta Juha	1946	KOK
Schneider Kai	1960	VIHR
Anttila Jarkko	1981	SDP
Hyttinen Marjatta	1946	KOK

1.2.2.3. Kaupungin lauta- ja johtokunnat

Kaupunkikehityslautakunta

Tammi Timo	puheenjohtaja
Mänkäri Marjaana	1. varapuheenjohtaja
Wallius Jerina	2. varapuheenjohtaja
Anttila Jarkko	
Eskola Jouni	
Halkilahti Marjatta	(2.12.2019 asti)
Hellström Pia	
Hjelt Mika	
Hoikkala-Savolainen Anne	(2.12.2019 alkaen)
Karhulahti Arttu	
Koski Taina	
Lehti Pasi	
Leivonen Sanna	
Turtiainen Taro	
Tapio Marko	kaupunginhallituksen edustaja
Leino Aarno	nuorisovaltuuston edustaja

Keskusvaalilautakunta

Laiho Jari J.	puheenjohtaja
Tuominen Liisa	varapuheenjohtaja
Etelä Toni	
Leivonen Keijo	
Suominen Satu	

Opetuslautakunta

Viitanen Annika	puheenjohtaja
Eeva Hannu	1. varapuheenjohtaja
Paukkeri Mika	2. varapuheenjohtaja
Bonn Marianne	
Haavisto Sabina	
Jokinen Kirsi-Maria	(11.11.2019 alkaen)
Laaksonen Annina	
Leppähaara Marja	
Nummila Mika	
Olkinuora Antti	
Raitanen Toni	
Savela-Kirjonen Annikka	
Wiman-Määttä Lea	(11.11.2019 asti)
Väistö Janne	
Ruokonen Marja	kaupunginhallituksen edustaja
Kåla Janica	nuorisovaltuuston edustaja

Rakennus- ja ympäristölautakunta

Saari Ismo	puheenjohtaja
Hellsberg Ralf	1. varapuheenjohtaja
Alanko Kaarlo	2. varapuheenjohtaja
Aaltonen Tapio	
Fontell Matti	
Hammar Noora	(10.6.2019 asti)
Kuisma Seppo	
Lautiala Arja	
Lindholm Sanna	
Pihakivi Sanna	
Puopolo Saija-Reetta	
Rahikkala Virpi	
Sundberg Inkeri	(10.6.2019 alkaen)
Tekkala Kalle	
Vallittu Pertti	kaupunginhallituksen edustaja
Kalintiv Daniel	nuorisovaltuuston edustaja

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Parttimaa Satu	puheenjohtaja
Junnila Hannu	1. varapuheenjohtaja
Liede Heikki	2. varapuheenjohtaja
Alestalo Jukka	
Allos Bettina	
Haavisto Marko	
Hyttinen Marjatta	
Kukko Jouko	
Makkonen Sinikka	
Merikallio-Tepponen Sanna	
Mwegerano Andi	
Mäkilä Juha	
Stenström Tuula	
Riski Johanna	kaupunginhallituksen edustaja
Breilin Riku	nuorisovaltuuston edustaja

Tarkastuslautakunta

Friberg Osmo	puheenjohtaja
Kymäläinen Pekka	1. varapuheenjohtaja (7.11.2019 asti)
Tammi Timo	1. varapuheenjohtaja (7.11.2019 alkaen)
Kanerva Tauno	2. varapuheenjohtaja (7.11.2019 asti)
Halme Heljä	(10.6.2019 alkaen)
Halme Martti	(10.6.2019 alkaen)
Hägerth Jarmo	
Kirves-Järvinen Taina	
Laiho Jari J.	(7.11.2019 alkaen)
Lannermaa Kirsti	
Seitz Elina	(10.6.2019 asti)
Tuominen Marita	

Vapaa-ajan lautakunta

Vierjoki-Väättäin Karoliina	puheenjohtaja
Kortelainen Mika	1. varapuheenjohtaja
Keto-oja Piia	2. varapuheenjohtaja
Björkstrand Juha	
Hernesniemi Leila	
Hirvimäki Jani	
Isojunno Minna	
Laaksonen Arttu	
Peltonen Aimo	
Salokannel Reijo	
Sjöholm-Nikkanen Anita	
Thomas Emilia	
Ylönen Outi	
Vesa Simo	kaupunginhallituksen edustaja
Isojunno Selja	nuorisovaltuuston edustaja

Yhteistoimintaelin

Ruokonen Marja	puheenjohtaja
Virtanen Riina	varapuheenjohtaja (31.5.2019 asti)
Riski Johanna	varapuheenjohtaja (1.6.2019 alkaen)
Ekman Marjo	
Karnisto-Toivonen Saija	
Lampainen Marja	
Lehti Timo	
Lepistö Tanja	
Liimatainen Anne	
Niemi Hannu	
Riski Johanna	(jäsen 31.5.2019 asti)
Tuomela Asta	
Tuominen Hannele	
Virtanen Riina	(jäsen 1.6.2019 alkaen)

1.2.2.4. Muut toimielimet

Liikelaitos Salon Veden johtokunta

Määttänen Asko	puheenjohtaja
Viander Jarmo	varapuheenjohtaja
Hemanus Klaus	
Järvinen Anne	
Lannermaa Kirsti	
Lehtovirta Tarja	
Ojanperä Asmo	

Varsinais-Suomen käräjäoikeuden lautamiehet

Jussila Mikko
Kara Lasse
Makkonen Sinikka
Nummila Mika
Ojanperä Asmo
Palohonka Kaisa
Yli-Jama Anna-Leena
Yli-Liipola Hanna

Kiinteistötoimitusten uskotut miehet

Björkqvist Anders
Helenius Elsi
Iltanen Erkki
Järvinen Ari
Kallio Santeri
Koski Taina
Laine Pirjo
Lamnaouer Nina
Laurila Juha
Leivonen Marjatta
Luhtanen Pentti
Mäkinen Marko
Siikonen Stina
Vallittu Pertti
Vidberg Marju
Ylönen Heli

Poliisilaitoksen neuvottelukunta

Lehtonen Harri

Salon palvelutalososäätön hallitus

Järvelä Eija, puheenjohtaja
Hellström Pia
Kettunen Seppo
Punta Juha

Uskelan opintorahastosäätön hallitus (2015–2026)

Breilin Olli-Pekka
Halkilahti Jaakko
Iltanen Majja
Kara Lasse
Lehmussaari Pia
Merilä Jarkko
Tuominen Kimmo

Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta

Tammi Timo, varapuheenjohtaja
Havia Lauri
Veck Heidi, asiantuntija

1.2.2.5. Kaupungin edustus kuntayhtymissä

Salon seudun koulutuskuntayhtymän valtuusto

Breilin Mikko
Fagerstörn Annika
Hellsberg Ralf
Jokinen Kirsi-Maria
Kanerva Tauno
Lannermaa Kirsti
Pihlajamaa Arto
Savela-Kirjonen Annikka
Uusitalo Lise-Lotte

Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin kuntayhtymän valtuusto

Oksanen Markku
Riihikankare Outi (9.9.2019 asti)
Saarinen Sanna
Yli-Liipola Hanna (9.9.2019 alkaen)

Varsinais-Suomen lastensuojelukuntayhtymän valtuusto

Keto-oja Risto
Pesonen Sari (7.10.2019 asti)
Merikallio-Tepponen Sanna (7.10.2019 alkaen)
Riski Johanna
Salokannel Reijo

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän valtuusto

Aalto Ari
Eskola Jouni
Kontkanen Teija-Liisi
Tamminen Heikki

1.3. Yleinen ja Salon alueen taloudellinen kehitys

Yleinen taloudellinen kehitys

Kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2019 tilinpäätösarviot osoittavat kuntatalouden heikentyneen edelleen. Kuntatalous näyttää vuoden 2019 tilinpäätöksen tunnuslukujen valossa heikolta. Useammat kunnat tekivät vuonna 2019 alijäämäisen tuloksen. Kuntien ja kuntayhtymien toimintakulut kasvoivat viime vuonna 3,9 prosenttiyksikköä muun muassa palkkaratkaisujen sekä ikärakenteen tuomien paineiden johdosta. Valtaosa menojen kasvusta tulee henkilöstökulujen ja materiaalien sekä palvelujen ostoista. Palkat ja palkkiot nousivat 2,9 prosenttia ja materiaalien ja palveluiden ostot yhteensä 4,5 prosenttia. Toimintakulujen kasvua hillitsi kuntien omat henkilöstösäästöt, noin 190 miljoonaa euroa. Toimintatulot kasvoivat samanaikaisesti 1,9 prosenttia.

Kuntien verotulot kasvoivat koko maan tasolla yhteensä 2,6 prosenttia eli noin 590 miljoonaa euroa ja samanaikaisesti myös valtionosuudet kasvoivat 2,1 prosenttia eli 180 miljoonaa euroa. Kunnallisverotuloihin liittyi koko vuoden aikana epävarmuutta, jotka johtuivat verotuksen joustavan valmistumisen, verokorttiuudistuksen ja tulorekisterin käyttöönottoon liittyneiden ongelmien ja verojen kertymistä lykänneiden tekijöiden vuoksi. Kuntaliiton arvion mukaan verokorttiuudistuksen arvioidaan lykänneen kunnallisverokertymiä vuoden 2020 puolelle noin 350 miljoonaa euroa. Valtionosuuksien kasvun taustalla on kilpailukyky-sopimuksen kompensoimiseen liittyvä valtionosuuden aikaistaminen vuodelta 2020 vuodelle 2019. Aikaisempien vuosien valtion rahoitusosuuden pienentymisen seurauksena peruspalveluiden rahoitus on jäänyt yhä enemmän kuntien vastuulle. Kuntien ja kuntayhtymien vuosikate heikkeni voimakkaasti peräti 13,4 prosenttia. Investoinnit kasvoivat 8,7 prosenttia ja lainakanta kasvoi vuonna 2019 lähes 2,4 miljardilla eurolla.

Vuoden 2019 tilinpäätösarvioiden valossa kunnat ovat ajautumassa heikkoon taloudelliseen asemaan. Vuodelle 2020 on arvioitu kasvavia verotuloja, mutta myös palkkaratkaisujen myötä toimintamenot ovat kasvussa.

Kuntien toiminta on sopeutettava supistuvaan tulopohjaan, sillä kuntatalous ei ole tasapainossa. Verotulojen rytmihäiriöt tuovat haasteita kuntatalouden pitkäjänteiseen suunnitteluun ja kuntatalouden tasapainottamiseen.

Salon alueen taloudellinen kehitys

Kaupunki teki vuonna 2019 toisen peräkkäisen alijäämäisen tuloksen. Vuonna 2019 alijäämä oli 17,5 miljoonaa euroa ja vuonna 2018 14,8 miljoonaa euroa. Vuoden 2019 alijäämän jälkeen taseessa olevat kertyneet alijäämät ovat 3,4 miljoonaa euroa. Vuosi 2019 oli koko kuntasektorille erittäin poikkeuksellinen erityisesti epävarmoista ja odotettua pienemmistä kunnallisverotuloista johtuen sekä samaan aikaan poikkeuksellisen paljon kasvanneista toimintakuluista. Kaupungin toimintamenojen kasvun taustalla olivat henkilöstökulujen ja palvelujen ostojen voimakas kasvu. Henkilöstökulujen kasvua selittää valtakunnalliset palkkaratkaisut ja palvelujen ostojen kasvun taustalla on poikkeuksellinen erikoissairaanhoidon kustannusten kasvu. Kaupungin kokonaiskustannusten kasvu oli 4,3 prosenttia eli 14,4 miljoonaa euroa. Sosiaali- ja terveystalouden kustannusten kasvu oli 5,9 prosenttia eli 11,4 miljoonaa euroa verrattuna edelliseen vuoteen. Kasvun taustalla vaikuttavat väestörakenteen muutos ja sosiaali- ja terveystalouden palvelutarpeen kasvu. Vuoden aikana tehtiin kasvua hidastavia toimenpiteitä, mutta kesken vuotta ei taloutta pystytty enää tasapainottamaan vastaamaan merkittävästi heikentyntä verotulotasoa.

Verotuloja kertyi vuonna 2019 yhteensä 188,4 milj. euroa. Kasvua edellisvuoteen verrattuna oli 7,3 miljoonaa euroa eli 4,1 prosenttia. Verotulokehityksen arvioitiin kasvavan voimakkaasti vuonna 2019, mutta huomioon tulee kuitenkin ottaa, että verotilityslain muutos nosti todellisia verotuloja vuodelle 2019 johtuen jäännösverojen kohdentamisen muutoksesta sekä vuoden 2018 poikkeuksellisen alhaisista verokertymistä, joka johtui vuonna 2018 kasvaneista ennakonpalautuksista.

Kunnallisverotuloihin liittyi koko vuoden aikana epävarmuutta, jotka johtuivat verotuksen joustavan valmistumisen, verokorttiuudistuksen ja tulorekisterin käyttöönottoon liittyneiden ongelmien ja verojen kertymistä lykänneiden tekijöiden vuoksi. Kasvaneista kunnallisverotuloista huolimatta kasvu oli odotettua pienempää.

Kunnallisverotulot kasvoivat noin 7,6 miljoonaa euroa ja toteutuivat 162,6 miljoonan euron suuruisina. Yhteisöverot toteutuivat 11,1 miljoonan euron suuruisena ja laskivat edellisvuodesta 0,4 miljoonaa euroa. Laskun taustalla on edellisen vuoden poikkeuksellisen korkeat yhteisöverot. Kiinteistöverot toteutuivat 14,7 miljoonan euron suuruisina ja kasvoivat noin 0,2 miljoonaa euroa.

Valtionosuudet toteutuivat 110,0 miljoonan euron suuruisina. Valtionosuudet kasvoivat edellisvuodesta 3,5 miljoonaa euroa eli 3,3 prosenttia.

Vuonna 2019 toimintatuloja kertyi 52,2 miljoonaa euroa ja kuluja kirjattiin 353,1 miljoonaa euroa. Toimintatulot vähenivät 1,4 miljoonaa euroa eli 2,5 prosenttia ja toimintamenojen kasvu oli erittäin poikkeuksellinen verrattuna edellisten vuosien kustannuskasvuun. Kaupungin vuosikate oli -2,9 miljoonaa euroa. Kun poistot ja arvonalennukset ovat 16,2 miljoonaa niin kaupungin talous ei ole tasapainossa. Tilikauden alijäämäksi muodostui 17,5 miljoonaa euroa.

Toimintamenoista henkilöstökulut olivat 162,2 miljoonaa euroa ja kasvua edelliseen vuoteen 5,5 miljoonaa euroa eli 3,5 prosenttia. Henkilöstömenojen kasvuun vaikuttivat vuoden 2019 valtakunnalliset palkkatarkistukset, johon kuului vuoden 2019 alusta maksuun tullut järjestelyerä ja huhtikuun alusta tullut yleiskorotus sekä kilpailukykysovimuksen päättymiseen vaikuttava lomapalkkavelan kasvaminen.

Palvelujen ostojen kehitys on ollut viimeisten viiden vuoden aikana 15,6 prosenttia, jota voidaan pitää varsin voimakkaana kasvuna. Palvelujen ostot olivat vuonna 2019 149,0 miljoonaa euroa ja kasvua 8,7 miljoonaa euroa verrattuna edelliseen vuoteen. Palvelujen ostojen kehitykseen on merkittävästi vaikuttanut erikoissairaanhoidon kustannusten kasvu. Vuonna 2019 erikoissairaanhoidon kustannukset kasvoivat 4,6 miljoonaa euroa.

Investointeja rahoitettiin 12,5 miljoonalla eurolla, joka oli 3,7 miljoonaa euroa alhaisempi kuin vuonna 2018. Talousarvion bruttoinvestoinnit kuitenkin alittuivat 8,2 miljoonalla eurolla. Alitus johtui pääosin siitä, että osa investoinneista pääsi alkuun vasta loppuvuodesta 2019, jonka vuoksi investoinnit siirtyivät seuraavaan vuoteen. Lisäksi kaikki investoinnit eivät ole toteutuneet suunnitellusti kaikilta osin. Alhainen investointitaso on vaikuttanut keskimääräistä alhaisempaan velkaantumiseen.

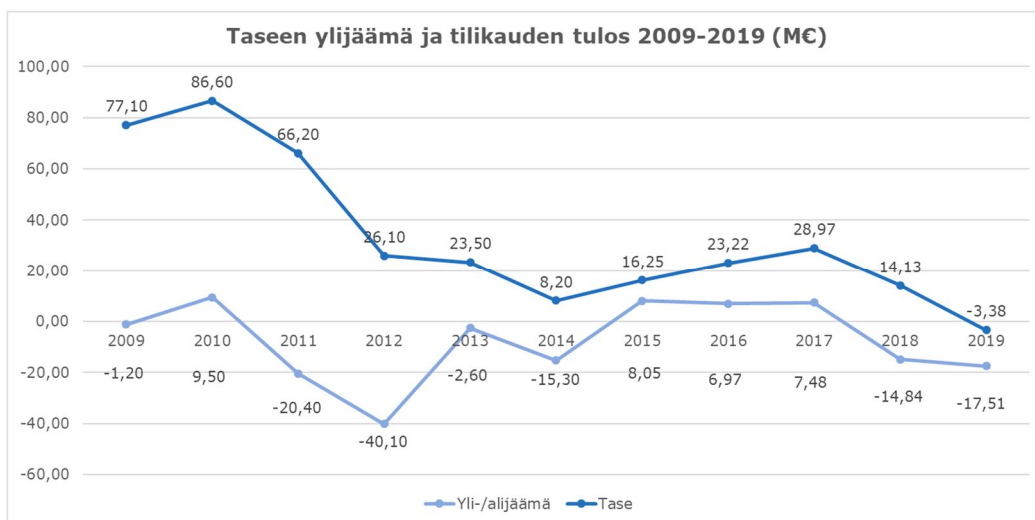
Kaupungin lainakanta kasvoi 13,8 miljoonaa euroa vuoden aikana. Lainamäärä vuoden lopussa on 112,0 miljoonaa euroa ja lainaa per asukas on yhteensä 2.161 euroa. Konsernin lainakanta kasvoi 12,8 miljoonaa euroa vuoden aikana ja lainaa per asukas on yhteensä 3.407 euroa.

Maan kuntien keskimääräinen kaupungin lainakanta oli vuoden 2018 tunnuslukujen perusteella 3.039 euroa ja konsernin 6.537 euroa per asukas, joten kaupungin lainakanta on edelleen hyvin maltillinen. Alla olevassa taulukossa on esitetty kaupungin vuoden 2019 tilinpäätöksen tunnusluvut.

TP2019 tunnusluvut	TP2019	TP2018	MUUTOS
asukasluku	51 850	52 332	-482
työttömyys-%	11,2	11,7	-0,5
henkilöstömäärä	3 584	3 663	-79
henkilötyövuodet	3 389	3 355	34
toimintatulot (ulk.), M€	52,2	53,5	-1,3
toimintameno (ulk.), M€	353,1	338,8	14,3
henkilöstökulut, M€	162,2	156,7	5,5
palvelujen ostot (ulk.), M€	149,0	140,3	8,7
toimintakate, M€	-300,9	-285,1	-15,8
verotulot, M€	188,4	181,1	7,3
valtionosuudet, M€	110,0	106,5	3,5
vuosikate, M€	-2,9	2,0	-4,9
tilikauden ylijäämä/alijäämä, M€	-17,5	-14,8	-2,7
investoinnit, brutto M€	12,5	16,2	-3,7

TP2019 tunnusluvut	TP2019	TP2018	MUUTOS
investoinnit, netto M€	11,9	14,9	-3,0
poistot, M€	16,2	17,4	-1,2
lainamäärä 31.12. M€	112,0	98,2	13,8
lainaa €/asukas	2 161	1 876	285
konsernilainakanta 31.12., M€	176,6	163,8	12,8
konsernilaina €/asukas	3 407	3 130	277

Vuoden 2019 tilinpäätöksen tunnusluvuilla tilikauden alijäämä on 17,5 miljoonaa euroa ja taseeseen kertynyt alijäämä 3,4 miljoonaa euroa. Alla olevassa taulukossa on esitetty taseeseen ylijäämän ja tilikauden tuloksen kehitys ajalla 2009-2019.

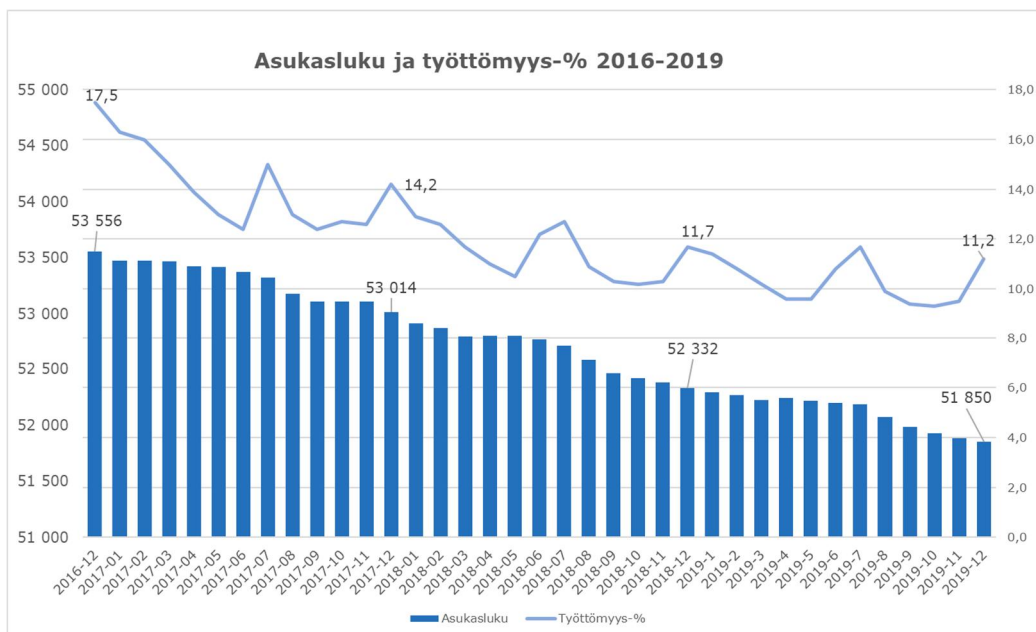
Väestö- ja työttömyyskehitys

Lounais-Suomen positiivinen rakennemuutos sekä koko Suomen kasvava talous näkyivät kaupungin työllisyyslukuissa. Vuoden 2019 joulukuun lopussa Salon työttömyysaste oli 11,2, kun se vuoden 2018 joulukuussa oli 11,7 prosenttia eli laskua vuoden aikana oli noin 0,5 prosenttiyksikköä.

Varsinais-Suomen työttömyysprosentti oli joulukuun 2019 lopussa 9,5 prosenttia, mikä on sama kuin vuotta aikaisemmin. Joulukuussa työttömien määrä väheni viime vuodesta neljässä Varsinais-Suomen seutukunnassa. Koko maan työttömyysaste oli 9,8.

Asukasluvun useamman vuoden kestänyt lasku ei ole taittunut. Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan Salon kaupungin ennakkoväkiluku oli vuoden 2019 lopussa 51.850, jossa oli vähennystä 482 edellisvuoteen verrattuna. Vuoden 2018 väestönmuutoksesta luonnollinen väestönkasvu eli syntyneiden enemmisyys kuolleisiin verrattuna on negatiivinen. Tammi-joulukuussa 2019 Salossa oli syntyneitä 321 vähemmän kuin kuolleita, kuntien välinen nettomuutto oli negatiivinen 278.

Varsinais-Suomen maakunnan ennakkoväkiluku oli 479.668, lisäys edellisvuodesta 685.

Arvio tulevasta Salon talouden kehityksestä

Verotulokehityksen on arvioitu kasvavan vuonna 2020. Huomioon tulee kuitenkin ottaa viimeisten vuosien epävarmat ja ennakoimattomat vaikutukset verotulojen kertymiin. Kehitykseen tulee suhtautua varovaisuuden periaatetta noudattaen ja arvioida verotulokehitys vastaamaan pitkällä aikavälillä tulevaa väestörakennetta.

Kaupunki etsii jatkuvasti uusia avauksia elinkeinorakenteensa monipuolistamiseen ja työpaikkojen lisäämiseen. Salon valttina ovat ennen kaikkea osaajat, innovatiivinen asenne, joustavat sijoittumispalvelut sekä tarvittaessa kyky nopeaan päätöksentekoon.

Vuoden 2019 aikana vahvistui käsitys siitä, että kyberturvallisuudesta on muodostumassa yksi kaupungin kasvavista toimialoista. Esimerkiksi Salo IoT Campuksella käynnistyi kansainvälinen IoT- ja kyberturvallisuusinsinöörin tutkintokoulutus Turun ammattikorkeakoulun toteuttamana.

Akkuteollisuuden osaamiskeskittymän luominen Saloon sai vahvan alun helmikuussa 2019, kun Valmet Automotive ilmoitti helmikuun lopulla perustavansa akkupaketitehtaan kampukselle. Sähköisen liikkumisen kysyntä on vahvassa kasvussa ja on erittäin todennäköistä että tehdas houkuttelee Saloon myös muita alan toimijoita. Tulevaisuuden liikennetkaisuun liittyen kaupunki on puolestaan saanut Business Finlandilta rahoitusta hankkeeseen, jossa kartoitetaan, kehitetään ja pilotoidaan innovatiivisia, älykkäitä ja turvallisia liikennetkaisuja ikääntyville ja nuorille.

Lounavoima Oy:n ekovoimalahanke etenee aikataulussa ja voimalan ympärille rakentuva kiertotalouspuisto on jo synnyttänyt useita uraakin uurtavia liiketoimintatideoita sekä -hankkeita.

Investointien tarve kasvaa vuosi vuodelta korjausvelan kasvaessa. Kaupungilla on ollut erittäin alhaiset investointitasot viime vuosien aikana johtuen taloudellisesti haastavien vuosien vaikutuksesta. Seuraavina vuosina investointitasot tulevat vääjäämättä kasvamaan korjausvelan kasautuessa alhaisen investointivuosien jälkeen. Toisaalta tärkeää on investoida elinvoimaa lisääviin hankkeisiin strategian mukaisen tavoitteen ja kärkihankkeiden saavuttamiseksi. Kasvavien investointien vaikutus rahoitukseen ei kuitenkaan tällä hetkellä uhkaa kaupungin taloutta kuntien keskimääräistä alhaisemman lainakannan takia, mutta investointitasojen noustessa tulee varautua myös poistotason kasvuun. Toimintaa ei voida pitkällä tähtäimellä rahoittaa lainarahalla.

Talouden katsotaan olevan tasapainossa, kun vuosikate kattaa poistot. Näin ollen kaupungin talous ei ole tasapainossa. Talousarvio vuodelle 2020 on laadittu siten, että tilikauden ylijäämä on 19,5 miljoonaa euroa. Tilikauden ylijäämään vaikuttaa merkittävästi Salon Vesi liikelaitoksen yhtiöittämisen valmistelu ja siitä saatava satunnainen tuotto.

Merkittävin talouden ongelma on peräkkäisinä vuosina realisoitunut verotulokehityksen heikentyminen nopeassa tahdissa. Menopuolella ei ole pystytty varautumaan niin suuriin tulonmenetyksiin lyhyessä ajassa ja vuoden 2020 aikana tulee tarkastella menokehitys vastaamaan toteutuvaa verotulokehitystä. Oman haasteensa on tuonut epävarma verotulojen kehitys, joka vaikeuttaa menojen sopeuttamista pitkäjänteisesti vastaamaan todellista verokertymää.

Kuntalain 110 § mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidystä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädetyssä määräajassa.

Vuoden 2019 alijäämäisen tuloksen myötä kaupungin taseen kertynyt alijäämä on 3,4 miljoonaa euroa eli -65 euroa per asukas ja koko konsernin taseen ylijäämä 23,9 miljoonaa euroa eli 460 euroa per asukas. Kaupungilla kaksi kriteeriä kunnan arviointimenettelyyn liittyen ylittää kriittisen raja-arvon: kunnan oma tase on alijäämäinen ja konsernin suhteellinen velkaantuminen yli 50 prosenttia, muut kriteerit eivät täyty vuoden 2019 tilinpäätösluvulla.

1.3.2019 astui voimaan uudet arviointimenettelyn aloittamiseen liittyvät niin sanotut kriisikuntakriteerit. Uusia raja-arvoja sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella. Arviointimenettelyn aloittamisen kriteereistä kaupungin taseen ja koko konsernin asukaskohtainen alijäämä säilyy edelleen.

Tätä katsausta kirjoitettaessa on Suomi elänyt poikkeustilassa vähän yli viikon. Koronaviiruksen aiheuttamalla poikkeustilanteella on monia erilaisia vaikutuksia kuntatalouteen. Taloudelliset vaikutukset ovat vielä erittäin hatarien arvioiden varassa. Yleisellä taloudellisella kehityksellä on väistämättä vaikutusta myös kuntatalouteen, joka muutoinkin on erittäin heikossa tilanteessa. Taloudellisten vaikutusten suuruutta määrittelee erityisesti poikkeustilanteen kesto. Varmaa kuitenkin on, että vaikutukset tulevat näkymään vielä paljon senkin jälkeen, kun poikkeustilanne on ohi.

Tällä hetkellä on tunnistettu Salon kaupungin osalta ja kuntien yhteisissä keskusteluissa mm. seuraavat osa-alueet ja niihin liittyvät vaikutukset:

- Kunnallisverotuottoja jää saamatta lomautuksista ja irtisanomisista johtuen sekä työllisyyden heikkenemisestä, koska palkkatulot tulevat pienentymään.
- Yritysten maksamat yhteisöverojen tuotot tulevat pienentymään kysynnän heikennyttä.
- Sosiaali- ja terveystalouden menot tulevat kasvamaan palvelutarpeen lisääntyessä. Pelkästään Salon kaupungin sosiaali- ja terveystalouden 2 prosentin menojen kasvu tarkoittaa 4,1 miljoonaa euroa.
- Kaupungit maksutuotot tulevat vähentymään yksiköiden sulkemisen, palveluiden peruuntumisen, myyntituottojen vähenemisen sekä muiden mahdollisten maksuhelpotusten osalta.
- Lisäksi huomioon tulee ottaa lisääntyvät kustannukset varautumisen, sairauspoissaolojen, muun hallinnon osalta, perustoimeentulo- ja harkinnanvaraisten kustannusten lisääntyminen sekä rahoituskustannusten kasvaminen. Tällä hetkellä ei ole esimerkiksi tiedossa, miten erikoissairaanhoidon lisääntyneet kustannukset jaetaan.
- Erilaisia tapahtumia perutaan, hankkeita viivästyy ja peruspalveluiden toimintatapoja muutetaan.

Tiedossa ei myöskään ole, mitkä kustannusvaikutukset tulevat olemaan, kun poikkeustilanteen jälkeen kaikki toiminta aloitetaan täysimääräisesti uudelleen. Edellä mainittujen vaikutusten lisäksi on paljon paikallisesti huomioon otettavia asioita ja paljon muita yksityiskohtia, jotka tarkentuvat poikkeustilanteen edetessä. Vaikutuksia arvioidaan myös koko kaupungin konsernitalouden osalta.

Kaupungit ja kunnat eivät ole vertailtavissa kaikilta osin tunnistettujen vaikutusten osalta, vaan huomioon tulee ottaa, että vaikutukset tiettyjen osa-alueiden osalta ovat alueesta riippuen voimakkaampia. Kaupungit ovat talouden suhteen myös erilaisessa asemassa jo ennen poikkeustilannetta. Huomioon tulee, että Salon kaupunki teki vuonna 2019 17,5 miljoonaa euroa alijäämäisen tuloksen. Tämä tarkoittaa, että vuoden 2019 tilinpäätöksen hyväksymisen jälkeen kaupungin taseen kertynyt alijäämä on 3,4 miljoonaa euroa. Tämä huomioiden poikkeustilanteella tulee olemaan merkittävä vaikutus kokonaistalouteen ja sen vaikutuksiin pidemmällä aikavälillä.

Maan hallitus on ilmoittanut varautuvansa tarvittaessa tukemaan kuntia koronavirustilanteen aiheuttaman menojen kasvun tai verotulokehityksen äkillisen heikkenemisen tilanteessa. Tällä hetkellä ei ole tiedossa mitä nämä toimenpiteet ovat ja minkä suuruisia. Tiedossa ei myöskään ole millä perusteella rahoitusta kohdennetaan kunnille.

1.3.1. Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Talous- ja tuloperusteiden muutokset

Kaupungin tuloveroprosenttiin ei tehty muutoksia vuodelle 2019. Tuloveroprosentti oli sama kuin vuonna 2018 eli 20,75 prosenttia. Kiinteistöveroprosentit pysyivät muuttumattomina, yleinen 0,93, vakinaiset asunrakennukset 0,55, muut asuinrakennukset 1,30, voimalaitokset 2,00 ja rakentamaton rakennuspaikka 3,00.

Olennaiset organisaatiomuutokset

Vuoden 2019 aikana ei ollut olennaisia organisaatiomuutoksia. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 11.11.2019 § 142 uuden organisaation, joka astuu voimaan vasta vuoden 2020 huhtikuun alusta.

Merkittävimmät poikkeamat tilinpäätösvouden talousarvioon

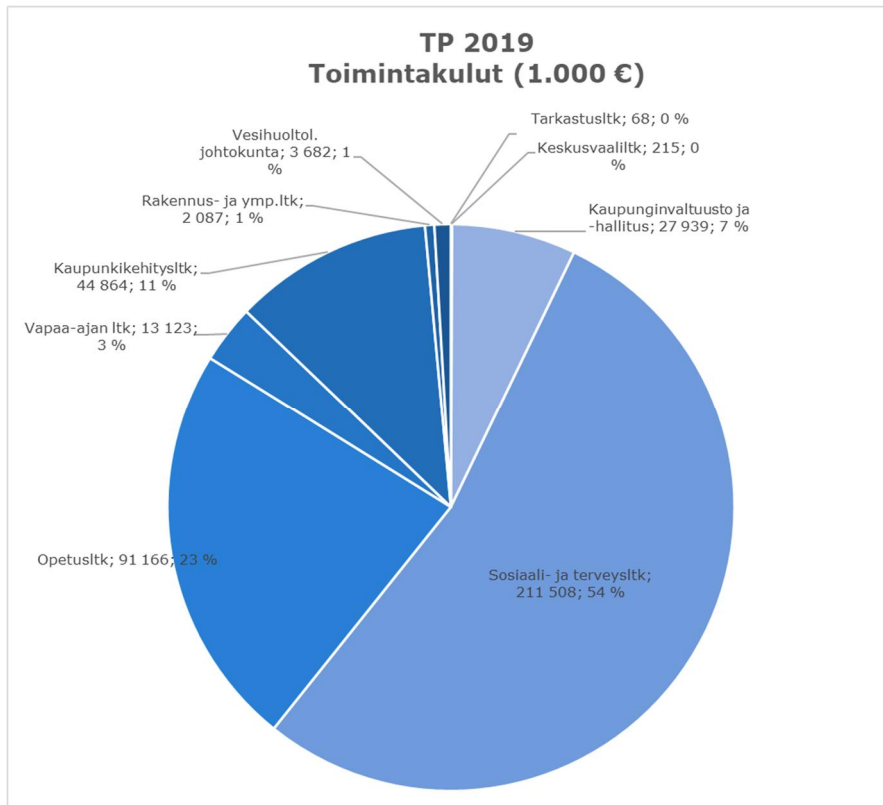
Kaupunginvaltuusto on tehnyt päätöksiä vuoden 2019 talousarvion tulo- ja menoarvioihin seuraavasti:

- 4.3.2019 § 25 Lisämääräraha osakassopimuksen mukaisen lisärahoituksen sijoittamiseksi Salo IoT Park Oy:öön, 1.260.000 euroa
- 4.3.2019 § 26 Lainan myöntäminen Salo IoT Park Oy:lle, 2.000.000 euroa
- 6.5.2019 § 65 Talousarviomuutos vuodelle 2019
- 9.9.2019 § 112 Lisätalousarvio vuodelle 2019, 8.880.000 euroa
- 2.12.2019 § 162 Sosiaali- ja terveyslautakunnan lisämäärärahaesitys vuoden 2019 talousarvioon, 3.000.000 euroa
- 24.2.2020 § 14 määrärahaylitykset vuoden 2019 talousarvioon.

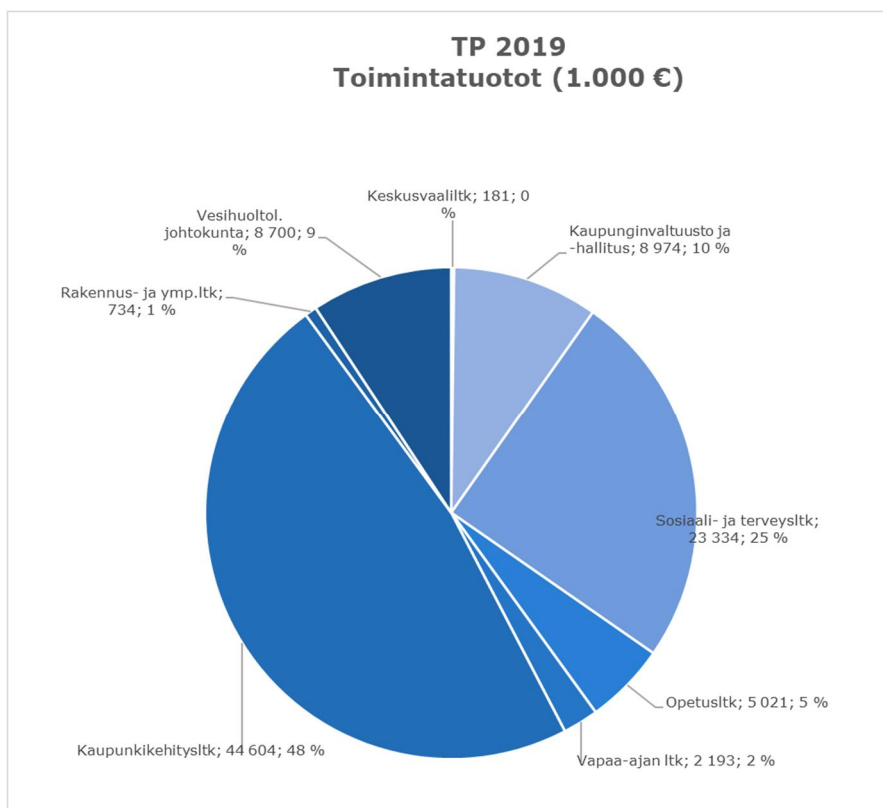
Kaupungin toteutuneet toimintakulut ja –tuotot sekä olennaiset talousarviopoikkeamat

Kaupungin toimintakulut (ulkoiset ja sisäiset) olivat yhteensä 394,7 miljoonaa euroa. Toimintakulut jäivät 0,7 miljoonaa euroa alle muutetun talousarvion. Henkilöstökulut ylittyivät 1,0 miljoonaa euroa, mutta palvelujen ostoista säästyä 1,1 miljoonaa euroa kuten aineista, tarvikkeista ja tavaroista 0,2 miljoonaa euroa että avustuksista 1,0 miljoonaa euroa. Muut toimintakulut ylittyivät 0,5 miljoonaa euroa.

Alla olevassa taulukossa on esitetty toimintakulujen (ulkoisen ja sisäisen) jakautuminen palvelualueittain vuonna 2019.

Toimintatuottoja (ulkoisia ja sisäisiä) kertyi kaupunkitasolla yhteensä 93,7 miljoonaa euroa, joka on 0,9 miljoonaa euroa yli talousarvion. Myyntituotot ylittivät talousarvion 1,5 miljoonaa euroa ja maksutuotot alittivat 0,6 miljoonaa euroa. Alla olevassa taulukossa on esitetty toimintatuottojen jakautuminen palvelualueittain vuonna 2019. Myyntivoittoja, pysyvien vastaavien luovutusvoittoja kirjattiin vuonna 2019 yhteensä 0,2 miljoonaa euroa.

Kaupunginhallituksen palvelualueiden toimintakulut olivat yhteensä 27,6 miljoonaa euroa. Talousarviossa kaupunginhallituksen palvelualueelle varatut toimintakulumäärärahat sisältävät osittain katetta kaikille kaupungin palvelualueille. Kehittämisspalvelun palvelualueella oli varattuna alkuperäisessä talousarviossa koko kaupungin palkkatukimäärärahat, yhteensä noin 3,0 miljoonaa euroa. Määrärahan käyttö sisältyy palvelualueiden toimintakuluihin sen mukaan, missä yksikössä palkkatukea on käytetty. Määrärahaa on siirretty palvelualueille toteutuneen käytön perusteella. Määrärahan käyttö on toteutunut muutetun arvion mukaisena. Toimintatuotot toteutuivat 9,0 miljoonan euron suuruisena ja alittivat muutetun talousarvion 0,5 miljoonalla eurolla.

Sosiaali- ja terveystoimen palvelualueiden toimintakulut olivat 211,5 miljoonaa euroa. Muutetun talousarvion määräraha ylittivät 0,5 miljoonalla eurolla. Kasvua vuodesta 2018 oli yhteensä 11,7 miljoonaa euroa. Tulosaluetasolla vanhuspalvelujen toimintakulut olivat muutetun talousarvion mukaiset ja sosiaalitoimen palvelut ylittivät 1,1 miljoonaa euroa. Vanhuspalvelujen toimintakulut kasvoivat vuodesta 2018 1,7 miljoonaa euroa ja sosiaalitoimen palvelujen 2,6 miljoonaa euroa. Terveystoimen palvelujen kustannukset 124,2 miljoonaa euroa kasvoivat 7,5 miljoonaa euroa, ollen muutetun talousarvion mukaiset. Erikoissairaanhoidon kustannusten kasvulla oli suurin yksittäinen merkitys tähän kustannuskehitykseen. Palvelualueiden yhteiset toimintatuotot olivat 23,3 miljoonaa euroa, 0,2 miljoonaa euroa pienemmät kuin edellisenä vuotena, talousarvion toteutumisprosentti oli 100,7 prosenttia. Sosiaali- ja terveystoimen toimintakate ylittyi 0,3 miljoonaa euroa.

Lasten ja nuorten palveluiden toimintakulut olivat 91,2 miljoonaa euroa, kasvua vuodesta 2018 yhteensä 2,5 miljoonaa euroa. Muutettu talousarvio alittui 0,4 miljoonaa euroa. Varhaiskasvatuksen toimintakulut olivat 29,9 miljoonaa euroa ja perusopetuksen 51,0 miljoonaa euroa. Perusopetus kasvoi vuodesta 2018 2,0 miljoonaa euroa, toinen aste 0,3 miljoonaa euroa muut vastuualueet pysyivät samassa tasossa. Lasten ja nuorten palveluiden toimintatuotot olivat 5,0 miljoonaa euroa. Tuotot ylittivät muutetun talousarvion 0,9 miljoonaa euroa.

Vapaa-ajan palveluiden toimintakulut olivat 13,1 miljoonaa euroa ja toimintatuotot 2,2 miljoonaa euroa ja ovat viime vuoden tasolla. Toimintakate alitti muutetun talousarvion toimintakulujen osalta 0,4 miljoonaa euroa. Pääosin toimintakate alitukseen vaikuttivat ulkoisten toimintatuottojen ylittyminen sekä ulkoisten toimintakulujen alittuminen muiden kuin henkilöstökulujen osalta.

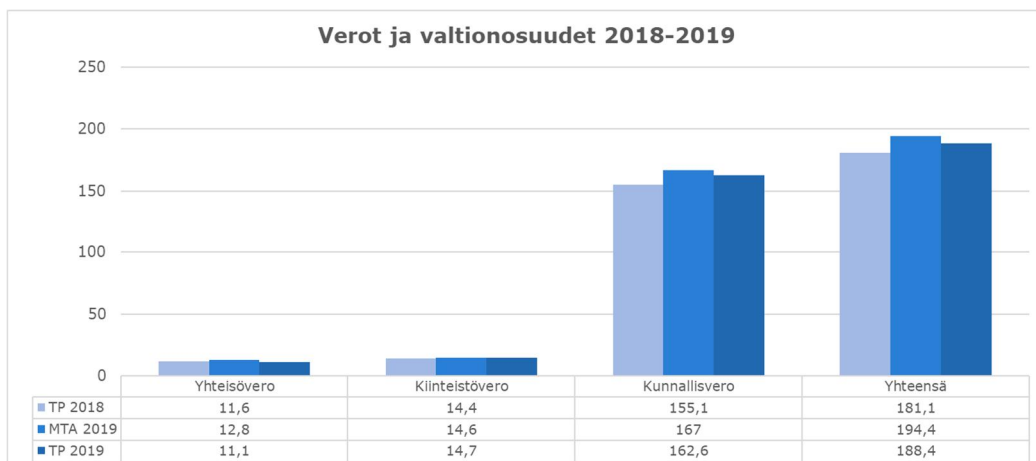
Kaupunkikehityspalvelujen toimintakulut olivat 44,9 miljoonaa euroa, joka on 0,5 miljoonaa euroa alle muutetun talousarvion. Suurimmat poikkeamat talousarvion toteutumisessa olivat tilapalveluissa -0,3 miljoonaa euroa, kaupunkisuunnittelussa -0,3 miljoonaa euroa, kaupunkikehityspalvelujen hallinnossa -0,3 miljoonaa euroa sekä ravitsemis- ja puhtaanapito palveluissa +0,4 miljoonaa euroa. Toimintakulut yhteensä kasvoivat 1,8 miljoonaa euroa vuodesta 2018. Toimintatuotot olivat yhteensä 44,6 miljoonaa euroa ja kasvoivat 2,6 miljoonaa euroa vuodesta 2018. Toimintatuotot ylittivät 0,4 miljoonaa euroa talousarvion. Ylitys johtui osittain sisäisesti laskutetuista toimintatuotoista, jotka kasvoivat 1,4 miljoonaa euroa.

Vesihuoltolaitoksen toimintakate oli 5,0 miljoonaa euroa ja 0,2 miljoonaa euroa muutettua talousarviota heikompi.

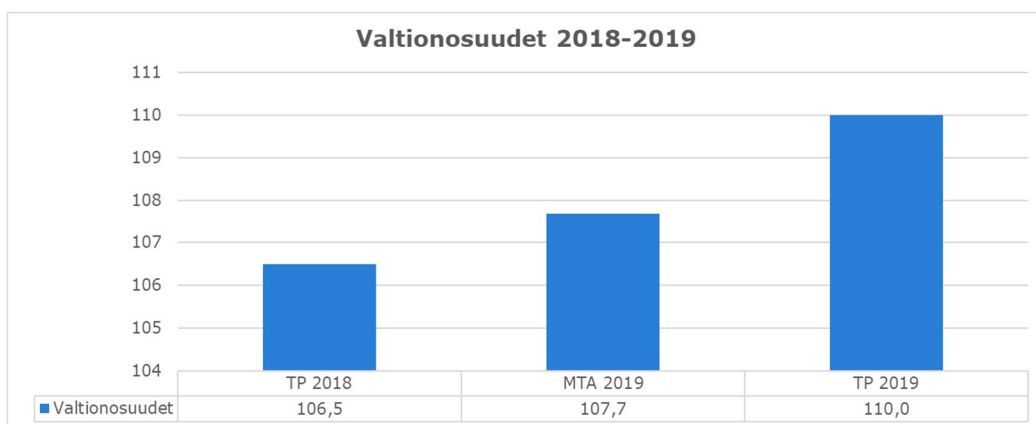
Verot ja valtionosuudet

Verotuloja kertyi vuonna 2019 yhteensä 188,4 miljoonaa euroa, joka on 6,0 miljoonaa euroa alle muutetun talousarvion. Toukokuussa valtuuston päättämässä lisätalousarviossa muutettiin talousarviota vastaamaan verotulojen todellista kertymää, mutta todellinen verotulokertymä jäi vielä ennakoitua alemmaksi.

Verotulojen vähentyminen johtui pääsääntöisesti kunnallisverojen odotettua heikommasta kertymästä vuodelle 2019. Kunnallisveroja kertyi 162,6 miljoonaa euroa ja alitti muutetun talousarvion 4,4 miljoonaa euroa. Kiinteistöverot toteutuivat talousarvion mukaisesti ja yhteisöverot alittivat muutetun talousarvion 1,7 miljoonaa euroa.

Valtionosuuksia saatiin yhteensä 110,0 miljoonaa euroa, joka on 2,3 miljoonaa euroa yli muutetun talousarvion. Kasvun taustalla oli valtion päätös aikaistaa kilpailukyky sopimukseen liittyvää kompensatiota vuodelta 2020 vuodelle 2019. Päätökseen vaikuttivat kuntatalouden verotulokertymiin liittyvät merkittävät epävarmuudet ja kertymävajheet.

Poistot

Poistot on kirjattu kaupunginvaltuuston 7.12.2009 § 194 hyväksymän poistosuunnitelman mukaan. Muutetussa talousarviossa suunnitelman mukaisiksi poistoiksi oli varattu 16,0 miljoonaa euroa ja lopulliseen tuloslaskelmaan kirjattiin suunnitelman mukaisia poistoja 16,2 miljoonaa euroa. Vuonna 2018 poistot toteutuivat 17,4 miljoonan euron suuruisina.

Satunnaiset erät

Kaupunginhallitus hyväksyi 21.10.2019 § 409 sovintosopimuksen kaupungin ja YIT Oy:n (ent. Lemminkäinen Oyj) välillä asiassa, joka koskee arvonlisäverojen korvausvelvollisuutta asfalttikartelliasianssa Helsingin hovioikeuden 20.10.2016 antaman, ilman lainvoimaa olevan tuomion perusteella. Sovintosopimukseen merkittiin maininta, että sopimuksella palautettava rahasumma koskee urakkahintoihin ja Salon kaupungin oikeudenkäyntikuluihin sisällyttä arvonlisäveron osuutta.

Kaupunki maksoi sopimuksen perusteella 0,2 miljoonaa euroa ja asiaan liittyviä siirtovelkoja tuloutettiin satunnaisiin eriin 1,2 miljoonaa euroa. Näitä erä ei ole huomioitu vuoden 2019 talousarviossa.

Tilikauden yli-/alijäämä

Muutetun talousarvion alijäämä oli 16,8 miljoonaa euroa ja se toteutui 0,7 miljoonaa euroa yli muutetun talousarvion. Tilikauden alijäämäksi muodostui 17,5 miljoonaa euroa.

Investoinnit

Bruttoinvestointimenoja kirjattiin 12,5 miljoonaa euroa, joka alitti muutetun talousarvion 8,2 miljoonalla eurolla.

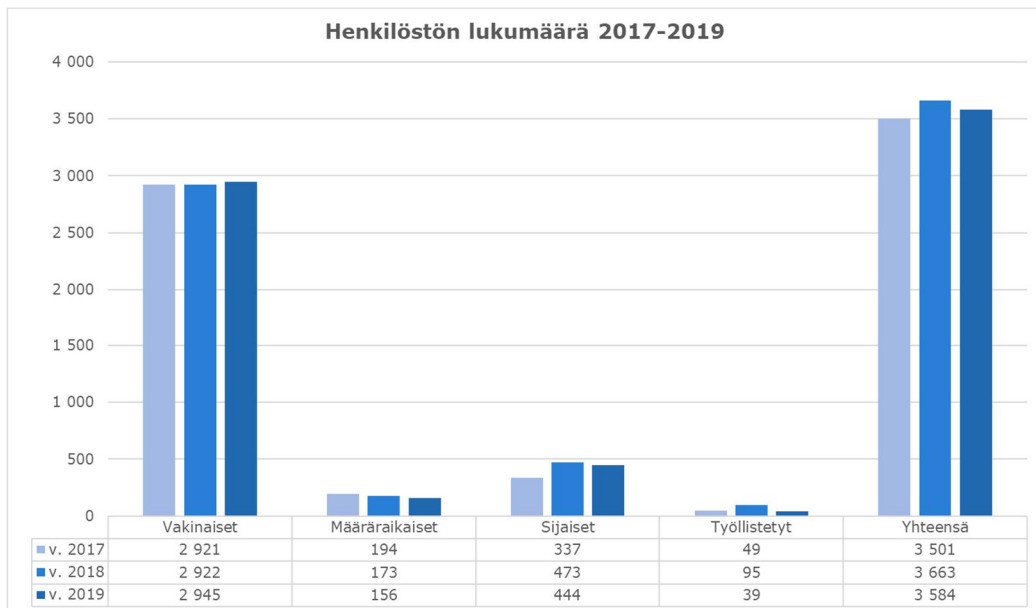
Korvausinvestointeja toteutui 7,8 miljoonaa euroa, laajennusinvestointeja 0,5 miljoonaa euroa ja uusinvestointeja 4,1 miljoonaa euroa.

Valtuusto hyväksyi 24.2.2020 § 14 määrärahaylitykset vuoden 2019 talousarvioon.

Kaupunginvaltuuston asettamien toiminnallisten tavoitteiden sekä käyttötalousosan, tuloslaskelmaosan, investointiosan ja rahoitusosan toteutumisvertailut esitetään luvussa Talousarvion toteutuminen.

1.3.2. Kaupungin henkilöstö

Koko kaupungissa työskentelee 3.584 henkilöä (3.663). Vakinaisen henkilöstön määrä 31.12.2019 oli 2.945 henkilöä, määräaikaisen henkilöstön 156 henkilöä ja sijaisten 444 henkilöä. Henkilötyövuosia tehtiin 3.389 (3.355). Henkilöstömäärä väheni 79 henkilöä ja henkilötyövuodet lisääntyneet 34 vuoteen 2018 verrattuna. Olennaisia henkilöstöön liittyviä organisaatiomuutoksia ei tilinpäätösvuonna ollut. Uusi organisaatio hyväksyttiin marraskuussa kaupunginvaltuustossa. Sen merkittävin muutos oli paluu toimialamalliin ja laajasta hyvinvointipalvelualueesta luopuminen. Uusi organisaatio aloittaa toimintansa 1.4.2020.

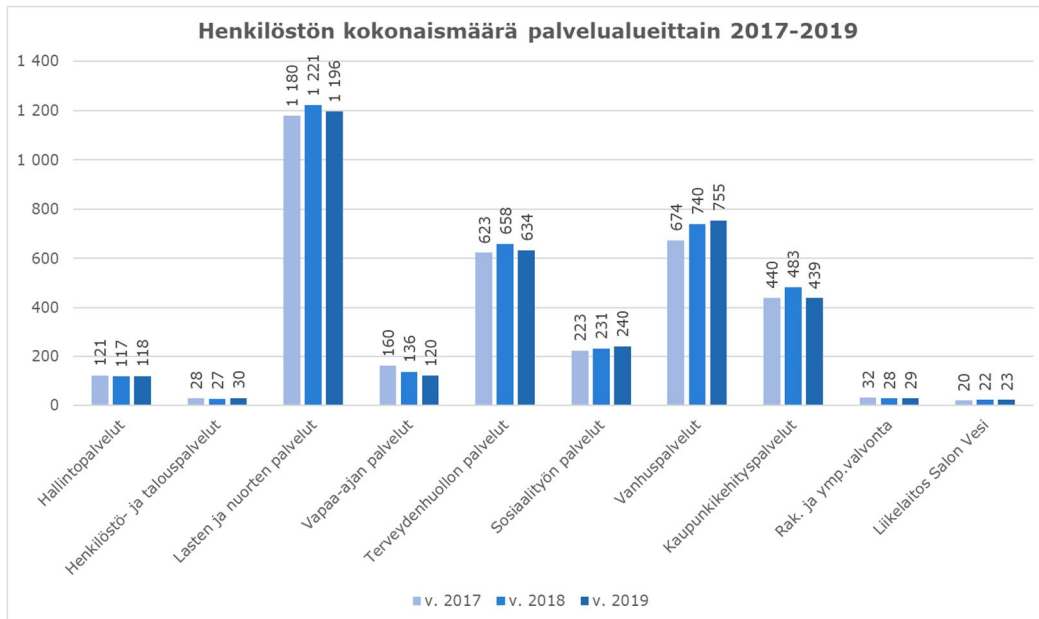
Sairaspoissaolot vähenivät koko kaupungissa 65.150 päivästä 58.094 päivään eli 10,8 prosenttia yhden vuoden aikana.

Kaupungin henkilöstömenot olivat yhteensä 162,2 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut kasvoivat 5,5 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna eli 3,5 prosenttia.

Valtuuston kokousten 6.5.2019 § 65, 9.9.2019 § 122 ja 2.12.2019 § 162 hyväksymissä määrärahamuutoksissa ja lisätalousarviossa muutettiin henkilöstön talousarviomäärärahoja. Henkilöstömäärärahoja kasvatettiin yhteensä 3,2 miljoonaa euroa.

Alla olevassa taulukossa on esitetty henkilöstökustannukset vuosilta 2015-2019 ja vertailu vuoden 2019 muutettuun talousarvioon.

Henkilökustannukset (1 000 euroa)	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018	MTA2019	TP2019
Palkat ja palkkiot	124 147	123 183	121 915	124 831	129 392	129 659
<i>Muutos%</i>	1,0 %	-0,8 %	-1,0 %	2,4 %	3,7 %	3,9 %
Eläkekulut	29 926	29 062	26 164	27 266	27 415	28 127
Muut henkilöstösivukulut	7 570	7 506	5 941	4 580	4 328	4 373
Henkilöstökulut yhteensä	161 643	159 751	154 020	156 677	161 135	162 159
<i>Muutos%</i>	1,5 %	-1,2 %	-3,6 %	1,7 %	2,8 %	3,5 %

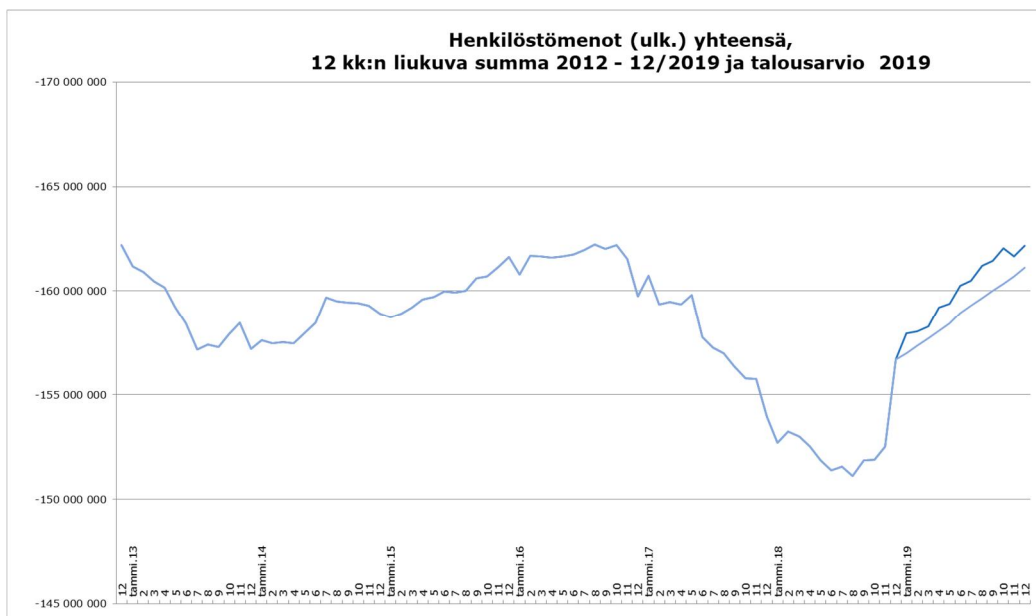

Henkilöstökustannusten alenemiseen ovat edellisten vuosien aikana vaikuttaneet systemaattinen henkilöstömenojen hallinta, matalat palkkaratkaisut ja kilpailukykysovimuksen mukaiset toimenpiteet. Vuodesta 2017 alkaen henkilöstökustannuksiin ovat vaikuttaneet lomarahojen leikkaaminen 30 prosentilla.

Vuoden 2018 valtakunnallisten palkkaratkaisujen lisäksi vuoden 2019 alusta tuli maksuun järjestelyerä ja huhtikuun alusta yleiskorotus. Palkkaratkaisujen lisäksi lomapalkkavarauksen lisää tai vähentää palkkakustannuksia vuosittain riippuen siitä, kuinka paljon lomaa ja säästövapaita on pitämättä vuoden vaihteessa. Lomapalkkavarauksen muutos on vuoden 2019 tilinpäätöksessä 2,0 miljoonaa euroa eli vaikutus on merkittävästi henkilöstökustannuksia kasvattava. Lomapalkkavarauksen suuruus oli tiedossa ja merkittävä muutos liittyy kilpailukykysovimuksen ja lomarahojen leikkaamisen päättymiseen.

Henkilöstökustannuksia ovat vähentäneet myös henkilöstön vapaaehtoiset talkoovapaat sekä virkojen ja toimien täyttämättä jättäminen. Henkilöstösäästöjä toteutui palkattomilla vapailta palkkasivukuluilla noin 504.204 euroa ja päiviä kertyi 5.597. Sivukulujen osuus palkasta vuonna 2019 oli 20,75 prosenttia. Sivukuluineen henkilöstösäästöjä vuonna 2019 syntyi 608.877 euroa.

Vuodesta 2012 alkaen henkilöstömenoihin kohdistuneet säästötoimet lomautuksineen ja organisaatiouudistuksineen näkyvät menojen kehityksessä. Vuodesta 2017 alkaen henkilöstökustannusten kehityksessä näkyy kilpailukykysovimuksessa sovittu lomarahaleikkauksen merkittävä vaikutus. Alla olevassa taulukossa on esitetty henkilöstömenojen kehitys ajalla 2012-2019.

Salon kaupungin henkilöstöä koskevista tarkemmista tiedoista ja tunnusluvuista vuodelta 2019 on laadittu oma erillinen henkilöstökertomus.

1.3.3. Riskienhallinta

Kaupunginhallituksen hyväksymän riskienhallinnan toimintaohjeen tavoitteena on, että riskienhallinta ja sisäinen valvonta ovat osa koko kaupungin toimintavuoden aikaisia prosesseja ja osa jokapäiväistä toimintaa. Käytännön riskienhallintatyöstä vastaavat palvelualueet ja yksiköiden esimiehet. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiseen on kiinnitetty erityistä huomiota viime vuosina.

Riskienhallintatyöryhmä on linjannut, että aiemmin toteutettu koko kaupunkitasoinen riskienhallinnan kartoitus tehdään jatkossa kerran valtuustokaudessa. Riskienhallintatyöryhmä on kokoontunut säännöllisesti. Riskienhallintatyötä on jatkettu työstämällä yhtenäistä riskienhallintasuunnitelmataulukkoa, jonka kukin palvelualue osaltaan laatii. Riskienhallintasuunnitelma on osa talousarvion laadintaprosessia ja niiden toteutumista arvioidaan tilinpäätöksen yhteydessä. Riskienhallintasuunnitelmat laaditaan ensimmäisen kerran kattavasti kaikkia palvelualueita koskien vuoden 2020 aikana. Tavoitteena on koota tieto kaupunkitasoisista riskeistä ja yhtenäistää niiden arviointia. Riskienhallintatyötä on tarkoitus jatkaa palvelualuekohtaisten riskienhallintasuunnitelmien laatimisella ja riskienhallintaosaamisen edelleen kehittämisellä.

Valmiuteen liittyvä työ

Varautumisen arjen häiriötilanteisiin on tarkoitus huomioida normaalin toimintojen suunnittelun yhteydessä. Vuonna 2012 perustettu turvallisuustyöryhmä on kokoontunut kaksi kertaa vuoden 2019 aikana. Ryhmän puheenjohtajana toimi työsuojelupäällikkö. Ryhmässä on keskusteltu eri uhkakuvista, joita kaupunki voi kohdata sekä näihin liittyvistä toimintamalleista ja turvallisuussuunnitelmista. Lisäksi on mietitty yhteistyössä organisaation eri toimijoiden kanssa toimintatapoja kaupungin omatoimiseen varautumiseen liittyviin tapauksiin. Syksyllä kaupunki osallistui toistamiseen Taisto-harjoitukseen.

Työsuojeluriskit

Työsuojelutoimikunta kokoontui vuoden aikana 6 kertaa. Vuoden aikana keskeistä oli kaupungin eri kiinteistöiden sisäilmaongelmat ja niissä tarvittavat toimenpiteet. Vuoden aikana useassa eri kiinteistöissä selvitettiin ja toteutettiin sisäilmaan liittyviä korjaus- ja muita toimenpiteitä. Työsuojelu oli aktiivisesti mukana eri kohdekohtaisissa sisäilmatyöryhmissä työsuojelupäällikön toimiessa puheenjohtajana ja ko. palvelualueen työsuojeluvalltuutetun toimiessa sihteerinä. Kentältä tullessiin havaintoihin epäasiallisesta ja haasteellisesta käy-

töksestä (asiakkaat, huoltajat, omaiset) on myös reagoitu. Vuoden 2019 aikana työyksiköissä parannettiin kemikaaliturvallisuuksi tekemällä työyksikkökohtaiset kemikaaliluettelot.

Salon kaupunki kilpailutti vakuutukset 14.9.2018 päivätyllä tarjouspyynnöllä. Kilpailuttamisen toteutti vakuutusmeklari Rewenda Oy. Tarjoukset kilpailutettiin toistaiseksi voimassa olevalla sopimuksella siten, että vakuutuskausi alkoi 1.1.2019. Uusi vakuutusyhtiö oli vuoden 2019 alusta lukien IF vahinkovakuutus Oyj. Lakisääteisen työtaturmavakuutuksen osalta vakuutuskausi alkoi 1.4.2019. Kilpailutuksen lopputuloksena vakuutusmaksut aleni huomattavasti ja siitä saatiin kaupungille merkittävät säästöt. Vakuutusturva laajeni ja parani hieman uuden sopimuksen myötä.

Vakuutettaviin kohteisiin ja vakuutusturvaan ei ole tehty erityisiä muutoksia vuoden 2019 aikana. Vuonna 2019 alkuvuodesta sattui muutama isohko vesivahinko kaupungin kiinteistöissä. Vakuutus korvasi suurimman osan vahingoista. Kaupungin kannalta merkittävin vakuutuskohteena on lakisääteinen tapaturmavakuutus, jonka kohteena on kaupungin henkilöstö. Vuonna 2019 työtaturmia sattui ajalla 228 kpl, mikä on enemmän kuin vuonna 2018.

1.3.4. Ympäristötekijät

Puhdistettu jätevesi on täyttänyt lupaehdot. Tulevaisuudessa tiukkoihin lupaehtoihin pääseminen edellyttää laitokselta lisäinvestointeja. Sakokaivolietteen tuonti jätevedenpuhdistamolle aiheuttaa haasteita mm. lietteen vastaanottopisteeseen, sekä edellyttää tulevaisuudessa tähän osaan laiteinvestointeja. Jäteveden laatu on ollut normien mukainen.

Liikelaitoksella on käytössä kaksinkertainen jätevesimaksu, joka määrätään, jos kiinteistö johtaa sadevedet jätevesiviemäriverkostoon. Käytännössä maksuja ei ole vielä peritty, koska kiinteistöt ovat pääsääntöisesti tehneet liikelaitoksen huomautuksesta tarvittavat korjaukset viemärintiin. Toimenpiteellä hulevesiä on saatu pois kuormittamasta verkostoa ja puhdistamaa. Lisäksi kiinteistötulvat ovat vähentyneet, joissa yleensä korvauksen maksajana on ollut liikelaitos.

Vuosi 2019 Salon kaupungissa oli ympäristönsuojelun toimialalla tavanomainen, eikä huomattavia ympäristövahinkoja tapahtunut.

1.4. Sisäisen valvonnan arviointi 2019

1.4.1. Sisäisen valvonnan säädökset

Hallintosäännössä on määritelty, että kaupunginhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä koko kaupunkikonsernissa. Lisäksi hallintosäännössä on määritelty lauta- ja johtokuntien, kaupunginjohtajan ja esimiesten vastuu sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt vuonna 2013 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet ja näiden pohjalta on kaupunginhallitus hyväksynyt yksityiskohtaisemman sisäisen valvonnan ohjeen vuonna 2014. Kaupunginhallitus on hyväksynyt vuonna 2017 riskienhallinnan toimintaohjeen.

1.4.2. Sisäisen valvonnan tehtävät

Kaupunginvaltuuston hyväksymien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden mukaan sisäisen valvonnan tehtävät ovat:

- varmistaa kaupungin arvojen, eettisten periaatteiden ja hyvän hallinnon perusteiden noudattaminen
- edistää organisaation voimavarojen tehokasta ja taloudellista käyttöä
- varmistaa kaupungin tulojen perintä
- taata kaupungin omaisuuden huolellinen hoito

- varmistaa tietojärjestelmien tarkoituksenmukaisuus ja tietoturvallisuus
- taata esitettävien tietojen oikeellisuus, luotettavuus ja ajantasaisuus
- valvoa sovellettavien lakien sekä kaupungin omien sääntöjen ja ohjeiden noudattamista

Sisäisen valvonnan toteuttaminen on keskeisesti esimiesten työtehtävä ja osa päivittäisiä rutiineja. Sisäisen valvonnan kehittämiseen liittyviä rutiineja on korostettu vuoden aikana toteutettujen tarkastusten yhteydessä esimiehille ja järjestetty asiaan liittyvää koulutusta

1.4.3 Keskeiset johtopäätökset ja sisäisen valvonnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella

Riskienhallinta ja sisäinen valvonta ovat osa koko kaupungin toimintavuoden aikaisia prosesseja ja osa jokapäiväistä toimintaa. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiseen on kiinnitetty erityistä huomiota viime vuosina. Sisäisen valvonnan osalta sisäinen tarkastus kouluttaa palvelualueita vuoden 2020 alusta alkaen sisäisen valvonnan periaatteisiin ja käytännön asioihin.

1.4.4. Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus toimii kaupunginjohtajan alaisuudessa ja toteuttaa omalta osaltaan sisäistä valvontaa ja kohdentaa siihen tarkastustoimia. Sisäisen tarkastuksen asema ja tehtävät on määritelty hallintosäännössä. Sisäisessä tarkastuksessa työskentelevät sisäinen tarkastaja ja tarkastussihteeri. Sisäinen tarkastus on toteuttanut vuoden aikana sekä toimintasuunnitelman mukaisia, että erillistoimeksiantoina suoritetuja tarkastuksia. Lisäksi sisäinen tarkastus on avustanut palvelualueita erityiskysymyksissä.

Sisäinen tarkastus huolehtii tarkastuslautakunnan asioiden valmistelusta ja kokousrutiineista. Tarkastussihteeri toimii tarkastuslautakunnan sihteerinä ja sisäinen tarkastaja osallistui kokouksiin asiantuntijana.

1.5. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.5.1. Tilikauden tuloksen muodostuminen

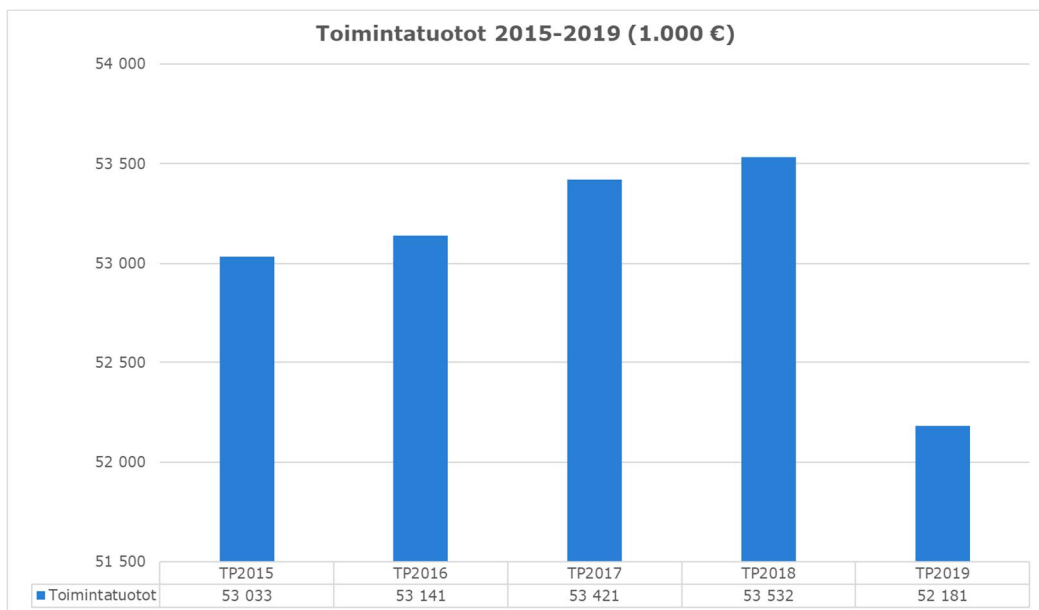
Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2019 1 000 €	2018 1 000 €
Toimintatuotot	52 181	53 532
Valmistus omaan käyttöön	0	0
Toimintakulut	-353 094	-338 654
Toimintakate	-300 913	-285 122
Verotulot	188 424	181 080
Valtionosuudet	110 039	106 529
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	546	420
Muut rahoitustuotot	325	665
Korkokulut	-1 274	-1 467
Muut rahoituskulut	-27	-93
Vuosikate	-2 880	2 013
Poistot ja arvonalentumiset	-16 165	-17 388
Satunnaiset erät	1 005	0
Tilikauden tulos	-18 040	-15 376
Tilinpäätössiirrot	535	535
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-17 505	-14 841

	2019 1 000 €	2018 1 000 €
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	14,8	15,8
Vuosikate / Poistot, %	-17,8	11,6
Vuosikate, euroa / asukas	-56	38
Asukasmäärä	51 850	52 332

Toimintatuotot

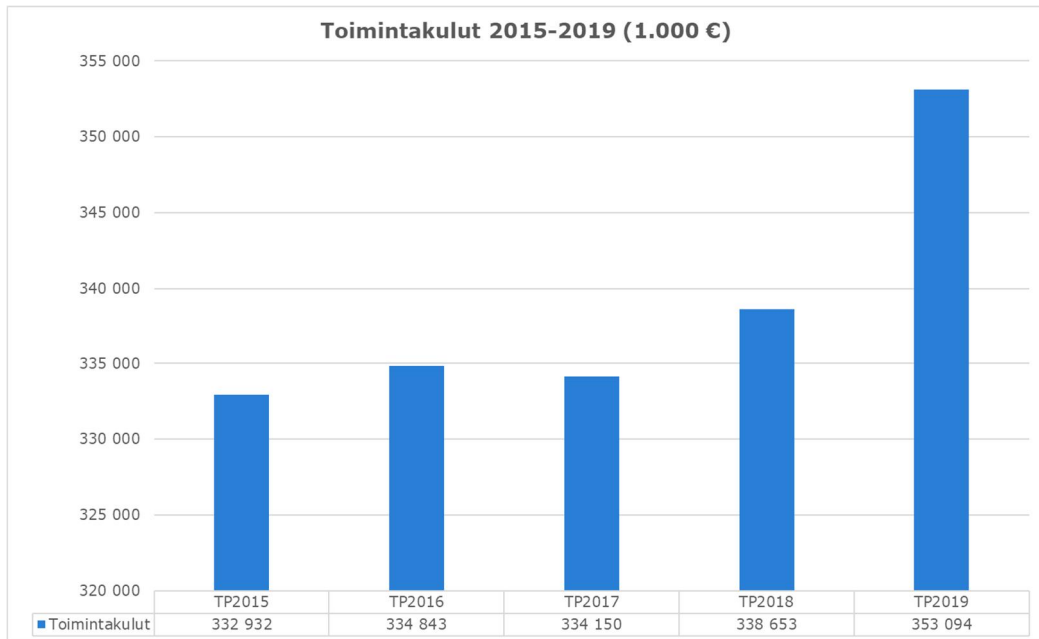
Toimintatuotot toteutuivat 52,2 miljoonan euron suuruisena ja toteutuivat noin 1,4 miljoonaa euroa pienempinä kuin edellisenä vuonna. Huomioon tulee ottaa, että vuonna 2018 toimintatuotot sisälsivät noin 2,5 miljoonaa euroa kertaluonteisia myyntivoittoja. Vuonna 2019 myyntivoittoja toteutui ainoastaan 0,2 miljoonaa euroa. Toimintatuotot eivät ole kehittyneet viimeisen viiden vuoden aikana, vaan alittavat vuoden 2015 tason.

Toimintakulut

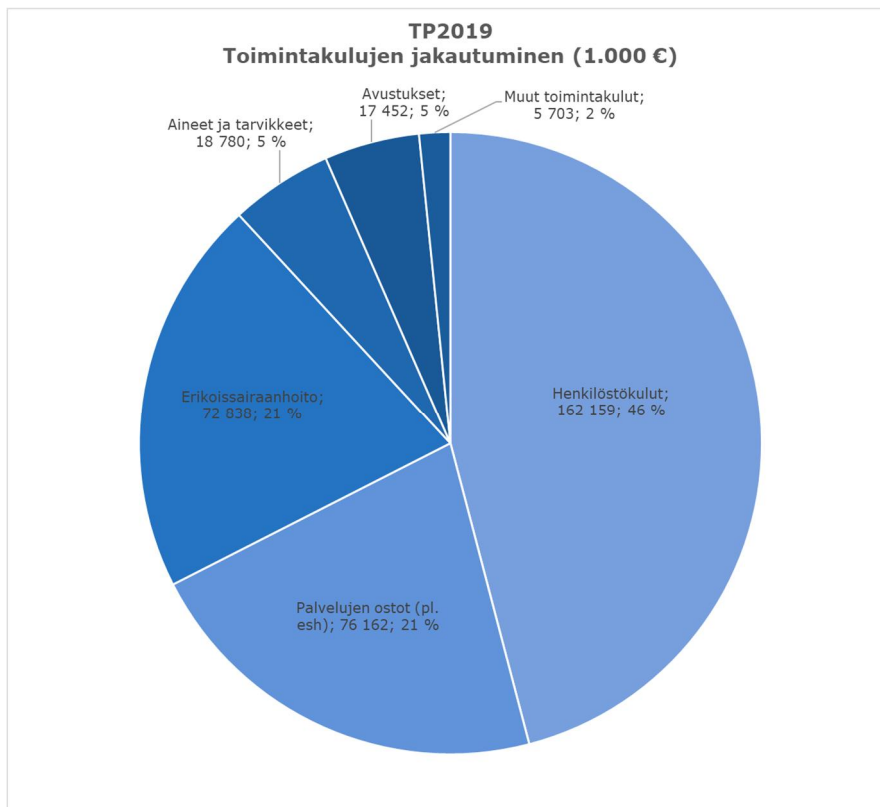
Toimintakulut toteutuivat 353,1 miljoonan euron suuruisina ja kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 14,4 miljoonaa euroa eli 4,3 prosenttia. Kaupungin kokonaiskustannusten kasvusta sosiaali- ja terveystalouden kustannusten kasvu oli 11,4 miljoonaa euroa.

Kaupungin toimintamenoista suurimmat menolajit ovat henkilöstömenot 162,2 miljoonaa euroa ja palvelujen ostot 149,0 miljoonaa euroa. Toimintamenojen kasvu on ollut maltillista viimeisten vuosien aikana, mutta vuosi 2019 oli poikkeuksellinen johtuen erityisesti erikoissairaanhoidon ja henkilöstömenojen voimakkaasta vuotuisesta kasvusta. Henkilöstömenojen kasvun taustalla oli valtakunnalliset palkkaratkaisut ja kilpailukykykysymyksen päättymisen. Edellisten vuosien vertailtavien lukuihin vaikuttavat perustoimeentulotuen järjestämisen vastuun siirtyminen pois kaupungilta ja kilpailukykykysymys. Alla olevassa taulussa on esitetty toimintakulut vuosina 2015-2019.

Alla olevassa taulukossa on esitetty ulkoisten toimintakulujen jakautuminen menolajeittain vuosina 2015-2019.

	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018	TP2019
Henkilöstökulut	161 643	159 751	154 020	156 676	162 159
Palvelujen ostot (pl. esh)	60 128	62 393	69 290	72 080	76 162
Erikoissairaanhoito	68 743	69 677	70 047	68 268	72 838
Aineet ja tarvikkeet	17 323	16 981	17 670	18 775	18 780
Avustukset	19 796	20 438	17 556	17 446	17 452
Muut toimintakulut	5 299	5 603	5 567	5 408	5 703
Yhteensä	332 932	334 843	334 150	338 653	353 094

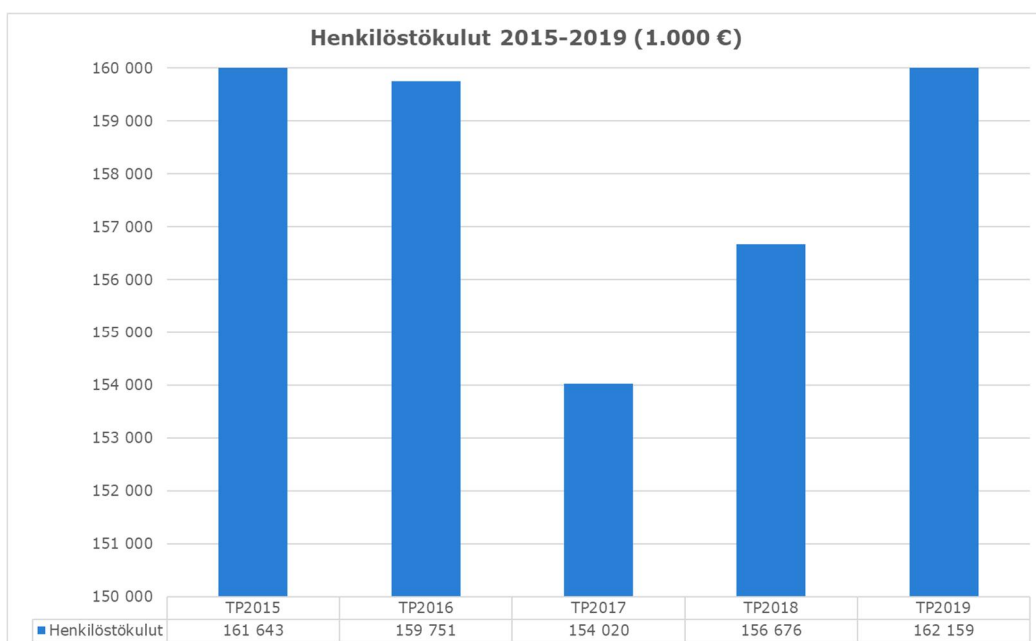

Henkilöstökulut

Kaupungin henkilöstökulut olivat yhteensä 162,2 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut kasvoivat 5,5 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna eli 3,5 prosenttia.

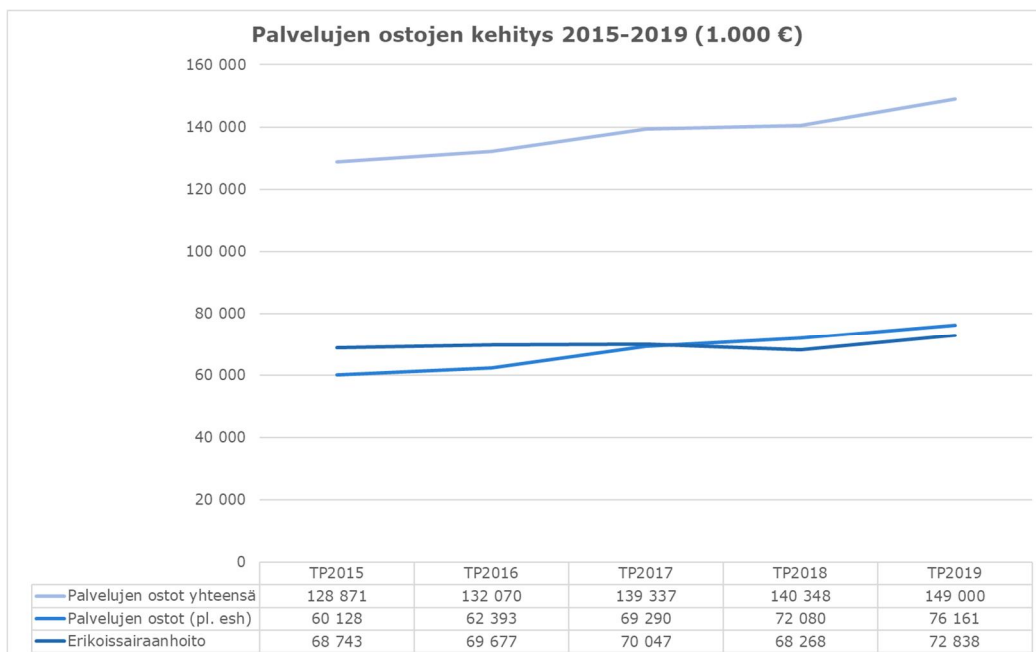
Henkilöstökustannusten alenemiseen ovat edellisten vuosien aikana vaikuttaneet systemaattinen henkilöstömenojen hallinta, matalat palkkaratkaisut ja kilpailukyky sopimuksen mukaiset toimenpiteet sekä vuodesta 2017 lomarahojen leikkaaminen 30 prosentilla.

Vuonna 2019 palkkakustannukset nousivat voimakkaasti. Vuoden 2018 valtakunnallisten palkkaratkaisujen lisäksi vuoden 2019 alusta tuli maksuun järjestelyerä ja huhtikuun alusta yleiskorotus. Palkkaratkaisujen lisäksi lomapalkkavarauksen lisääminen tai vähentäminen vaikuttaa vuosittain riippuen siitä, kuinka paljon lomaa ja säästövapaita on pitämättä vuoden vaihteessa. Lomapalkkavarauksen muutos on vuoden 2019 tilinpäätöksessä 2,0 miljoonaa euroa eli vaikutus on merkittävästi henkilöstökustannuksia kasvattava. Lomapalkkavarauksen suuruus oli tiedossa ja merkittävä muutos liittyy kilpailukyky sopimuksen ja lomarahojen leikkaamisen päättymiseen. Alla olevassa taulukossa on esitetty henkilöstökulut vuosina 2015-2019.

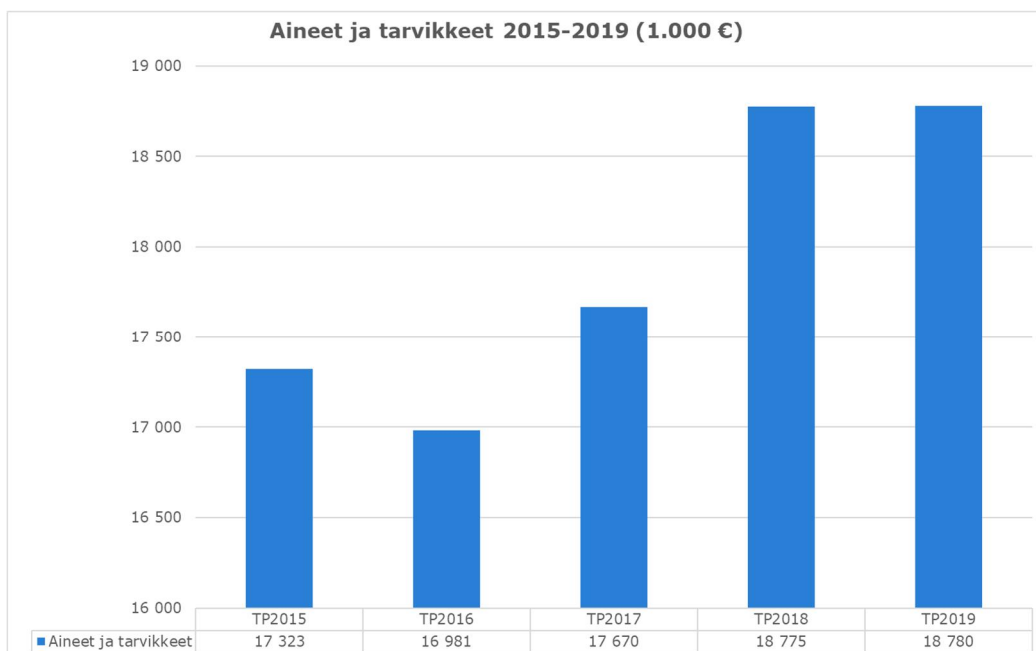
Palvelujen ostot

Palvelujen ostot toteutuivat 149,0 miljoonan euron suuruisena. Kasvua edelliseen vuoteen oli 8,7 miljoonaa euroa eli 6,2 prosenttia. Palvelujen ostojen kehitys oli erittäin merkittävä verrattuna edellisiin vuosiin ja pääsääntöisesti johtui erikoissairaanhoidon kustannusten kasvamisesta 4,6 miljoonaa euroa verrattuna edelliseen vuoteen. Palvelujen ostot (pl. erikoissairaanhoidon) kasvoivat 4,1 miljoonaa euroa eli 5,7 prosenttia. Kasvusta suurin osa kohdistui matkustus- ja kuljetuspalveluihin, asiantuntijapalveluihin, ICT-palveluihin ja puhtaanapalveluihin. Huomioon tulee ottaa hintatason yleinen kehitys, joka nostaa ulkopuolelta ostettavien palveluiden kustannuksia. Alla olevassa taulukossa on esitetty palvelujen ostojen kehitys viimeiseltä viideltä vuodelta eriteltynä erikoissairaanhoidon osalta.

Aineet ja tarvikkeet

Aineiden ja tarvikkeiden kustannukset olivat edellisen vuoden tasoa. Kustannukset kasvoivat maltillisesti koko kaupunkia koskevista säästötoimenpiteistä ja suotuisista sääolosuhteista johtuen. Kaupungin suurimpia aineisiin ja tarvikkeisiin kuuluvia ostoja ovat elintarvikkeet, lääkkeet ja hoitotarvikkeet. Aineiden ja tarvikkeiden markkinoilla tapahtuva hinnanvaihtelut heijastuvat suoraan kaupungin kustannuksiin. Myös ilmasto-olosuhteet aiheuttavat vaihtelua lämmön ja sähkön kulutuksessa eri vuosina. Alla olevassa taulukossa on esitetty aineet ja tarvikkeiden kustannukset vuosina 2015-2019.

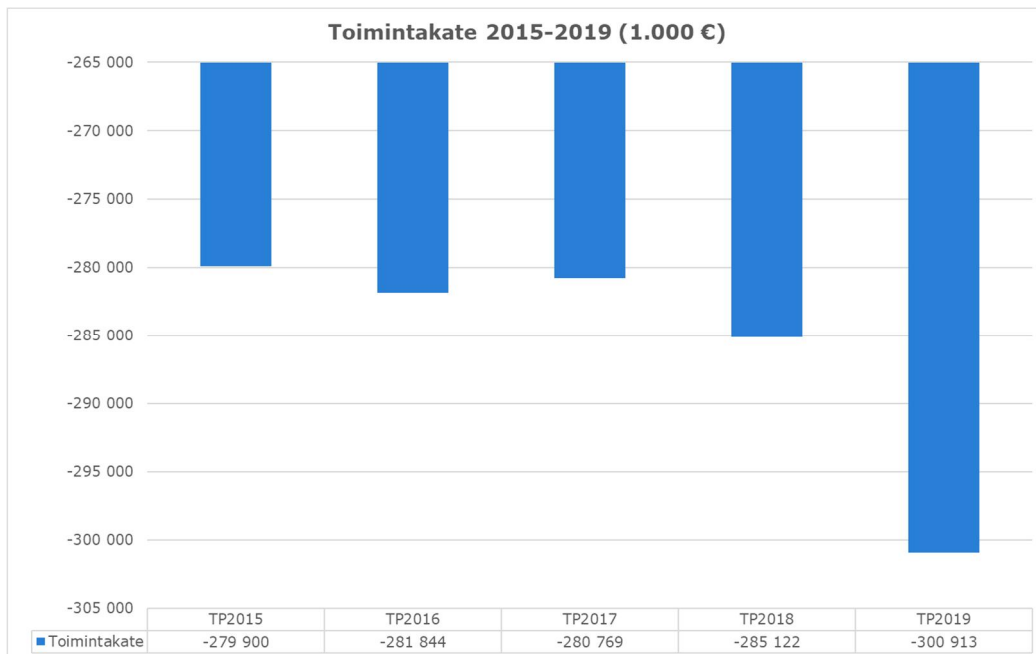
Avustukset

Avustukset toteutuivat 17,5 miljoonan euron suuruisina ja olivat lähes edellisen vuoden tasolla. Työmarkkinatuen kuntaosuus oli 3,5 miljoonaa euroa ja laskua edellisestä vuodesta noin 0,4 miljoonaa euroa eli 10,8 prosenttia.

Toimintakate

Toimintakate osoittaa, kuinka paljon toimintamenoista jää niistä vähennettyjen toimintatu-
lojen jälkeen katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate tilinpäätösvuonna
oli -300,9 miljoonaa euroa. Toimintakate heikkeni 15,8 miljoonaa euroa eli 5,5 prosenttia
edellisvuoteen verrattuna.

Toimintatuotot kattavat 14,8 prosenttia toimintamenoista. Tunnusluku heikkeni edelliseen
vuoteen verrattuna. Alla olevassa taulukossa on esitetty toimintakatteen kehitys vuosina
2015-2019.

Verotulot ja valtionosuudet

Verotulojen määräytymisen perusteet:

	2015	2016	2017	2018	2019
Tulovero-%	20,75	20,75	20,75	20,75	20,75
Kiinteistövero-%					
yleinen	0,90	0,90	0,93	0,93	0,93
vakituinen asuinrakennus	0,55	0,55	0,55	0,55	0,55
muut asuinrakennukset	1,15	1,15	1,30	1,30	1,30
voimalaitokset	0,00	0,00	0,00	2,00	2,00
rakentamaton rakennuspaikka	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
yleishyödyllinen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

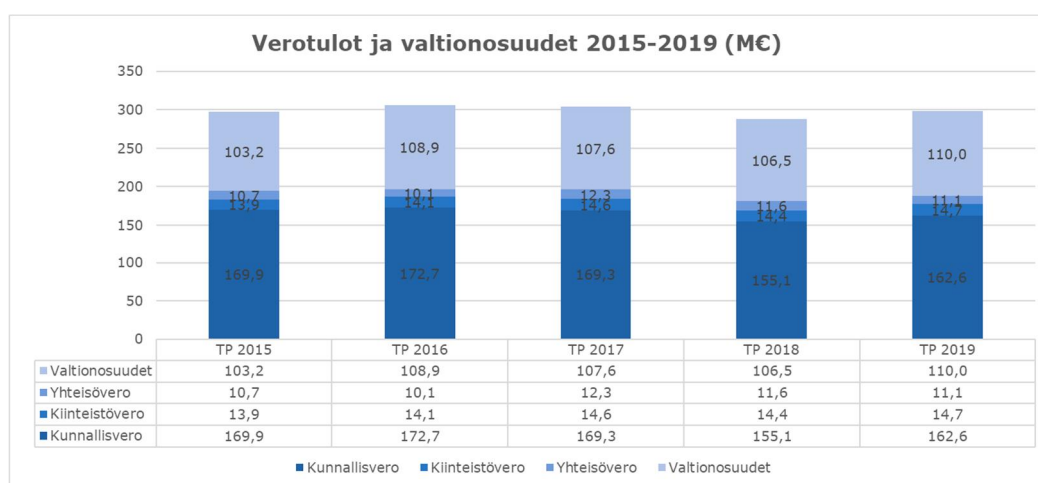
Verotulojen määräytymisen perusteita ei muutettu vuodelle 2019. Kunnan tuloveropro-
sentti vuonna 2019 oli 20,75 prosenttia. Tuloveroprosentti on pysynyt samana vuodesta
2014 alkaen. Verotuloja kertyi vuonna 2019 yhteensä 188,4 milj. euroa. Kasvua edellisvu-
teen verrattuna oli 7,3 miljoonaa euroa eli 4,1 prosenttia. Verotulokehityksen arvioitiin kas-
vavan voimakkaasti vuonna 2019, mutta huomioon tulee kuitenkin ottaa, että verotilitys-
lain muutos nosti todellisia verotuloja vuodelle 2019 johtuen jäännösverojen kohdentami-
sista osittain kuluvalle vuodelle sekä vuoden 2018 poikkeuksellisen alhainen verokertymä,
joka johtui kasvaneista ennakonpalautuksista.

Kunnallisverotuloihin liittyi koko vuoden aikana epävarmuutta, jotka johtuivat verotuksen
joustavan valmistumisen, verokortt uudistuksen ja tulorekisterin käyttöönottoon liittyneiden
ongelmien ja verojen kertymistä lykkäneiden tekijöiden vuoksi.

Kunnallisverotulot kasvoivat noin 7,6 miljoonaa euroa ja toteutuivat 162,6 miljoonan euron suuruisina. Yhteisöverot toteutuivat 11,1 miljoonan euron suuruisena ja laskivat edellisvuodesta 0,4 miljoonaa euroa. Laskun taustalla on edellisen vuoden poikkeuksellisen korkeat yhteisöverot. Kiinteistöverot toteutuivat 14,7 miljoonan euron suuruisina ja kasvoivat noin 0,2 miljoonaa euroa.

Kasvaneista kunnallisverotuotoista huolimatta kasvu oli odotettua pienempää. Talousarviota 2019 laadittaessa verotulokehityksen arvioitiin ennusteiden mukaan olevan 197,4 miljoonaa euroa, joten kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 3.5.2019 § 65 talousarvionmuutoksen, jonka seurauksena verotuloja vähennettiin 3,0 miljoonaa euroa. Siitä huolimatta verotulot jäivät talousarviosta noin 6,0 miljoonaa euroa.

Valtionosuudet toteutuivat 110,0 miljoonan euron suuruisina. Valtionosuudet kasvoivat edellisvuodesta 3,5 miljoonaa euroa eli 3,3 prosenttia. Kasvun taustalla oli valtion päätös aikaistaa kilpailukyky sopimukseen liittyvää kompensatiota vuodelta 2020 vuodelle 2019. Päätökseen vaikuttivat kuntatalouden verotulokertymiin liittyvät merkittävät epävarmuudet ja kertymävajeet.

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä toteutuivat 0,4 miljoonan euron suuruisina ja olivat viime vuotta alhaisemmalla tasolla. Rahoituskustannuksia pystyttiin pienentämään noin 0,2 miljoonaa euroa. Rahoituskustannukset ovat pysyneet edellisten vuosien aikana alhaisina markkinakorkojen ollessa alhaalla.

Vuosikate

Vuosikate on tilinpäätöksessä negatiivinen 2,9 miljoonaa euroa. Vähennystä on 4,9 miljoonaa euroa. Tilinpäätöksessä vuosikate on keskeinen arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on vähintään siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Kun tulorahoituksen riittävyyttä mittaava tunnusluku on 100 prosenttia, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Kaupungin vuosikate vuonna 2019 oli -17,8 prosenttia poistoista, joten talous tällä mittarilla lasketuna ei ole tasapainossa.

Poistot

Poistot on kirjattu kaupunginvaltuuston 7.12.2009 § 194 hyväksymän poistosuunnitelman mukaan. Muutetussa talousarviossa suunnitelman mukaisiksi poistoiksi oli varattu 16,0 miljoonaa euroa ja lopulliseen tuloslaskelmaan kirjattiin suunnitelman mukaisia poistoja ja arvonlennutuksia 16,2 miljoonaa euroa. Vuonna 2018 poistot toteutuivat 17,4 miljoonan euron suuruisina.

Satunnaiset erät

Kaupunginhallitus hyväksyi 21.10.2019 § 409 sovintosopimuksen kaupungin ja YIT Oy:n (ent. Lemminkäinen Oyj) välillä asiassa, joka koskee arvonlisäverojen korvausvelvollisuutta asfalttikartelliasianssa Helsingin hovioikeuden 20.10.2016 antaman, ilman lainvoimaa olevan tuomion perusteella. Sovintosopimukseen merkittiin maininta, että sopimuksella palautettava rahasumma koskee urakkahintoihin ja Salon kaupungin oikeudenkäyntikuluihin sisältyntä arvonlisäveron osuutta. Kaupunki maksoi sopimuksen perusteella 0,2 miljoonaa euroa ja asiaan liittyviä siirtovelkoja tuloutettiin satunnaisiin eriin 1,2 miljoonaa euroa.

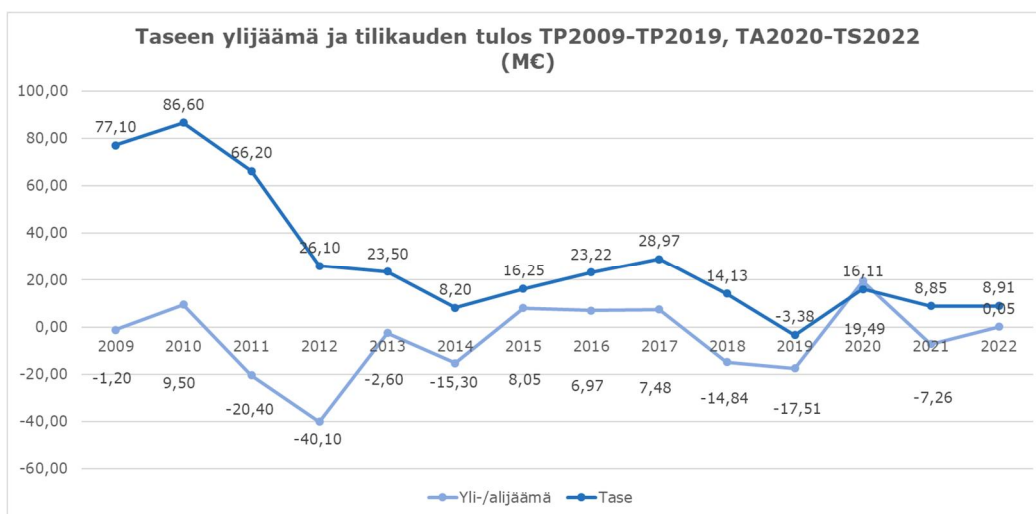
Tilikauden yli-/alijäämä

Vuonna 2019 toimintatuottoja kertyi 52,2 miljoonaa euroa ja kuluja kirjattiin 353,1 miljoonaa euroa. Salon kaupungin vuosikate oli 2,9 miljoonaa euroa negatiivinen. Kun poistot ja arvon alennukset ovat 16,2 miljoonaa euroa niin kaupungin talous ei ole tasapainossa. Tilikauden tulos on 18,0 miljoonaa euroa alijäämäinen ja alijäämä poistoerokirjausten jälkeen 17,5 miljoonaa euroa. Tilikauden alijäämä heikkeni edelliseen vuoteen verrattuna 2,7 miljoonaa euroa.

Tilikauden tulokseen vaikutti olennaisesti verotulojen merkittävästi pienempi kasvu ja menojen merkittävä kasvu samanaikaisesti. Tulot ja menot eivät ole tasapainossa. Edellisvuonna tilikauden alijäämä oli 14,8 miljoonaa euroa ja vuonna 2017 ylijäämää kertyi 7,5 miljoonaa euroa.

Taseeseen on kertynyt ylijäämää edellisiltä vuosilta yhteensä 14,1 miljoonaa euroa, joka tarkoittaa sitä, että vuoden 2019 tilikauden negatiivisella tuloksella taseen ylijäämä muuttuu alijäämäiseksi 3,4 miljoonaa euroon eli -65 euroa per asukas (asukasmäärä 51.850).

Alla olevassa taulukossa on kaupungin tilikauden yli-/alijäämä sekä taseen ylijäämän toteutuma vuosina 2009 -2019 ja taloussuunnitelma 2020–2022.

1.5.2. Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2019	2018
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	-2 880	2 013
Satunnaiset erät	1 005	0
Tulorahoituksen korjauserät	-158	-2 520
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-12 510	-16 179
Rahoitusosuudet investointimenoihin	313	310
Pysyvien vastaav.hyödykkeiden luovutustulot	483	3 469
Toiminnan ja investointien rahavirta	-13 748	-12 907
Rahoituksen rahavirta		
Antolainojen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-2 099	-4 072
Antolainasaamisten vähennys	352	556
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20 000	4 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-16 153	-13 343
Lyhytaikaisten lainojen muutos	10 000	20 000
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-5 939	7 912
Rahoituksen rahavirta	6 161	15 053
Rahavarojen muutos	-7 587	2 146
Rahavarat 31.12.	11 578	19 166
Rahavarat 1.1.	19 166	17 020

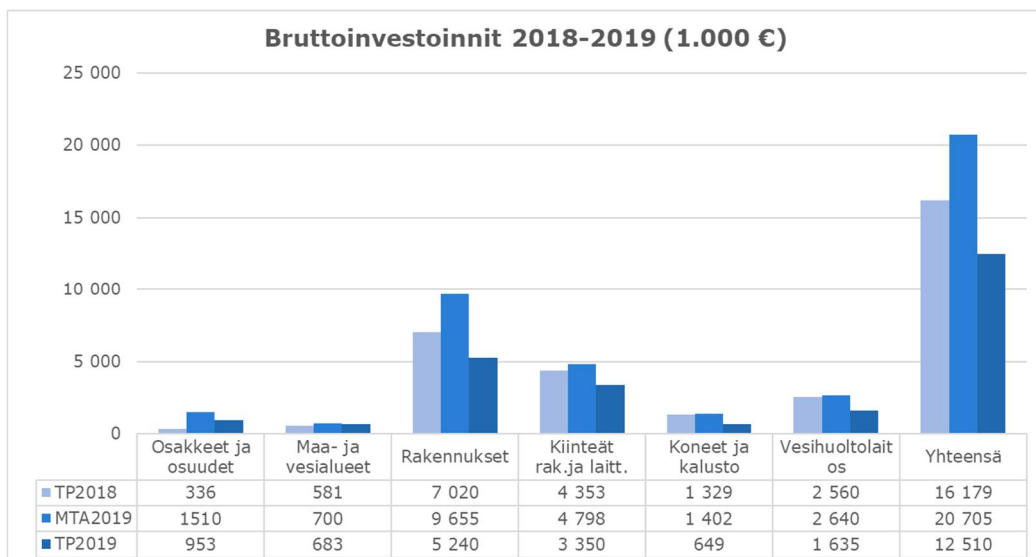
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran ker- tymä 5 vuodelta €	7 488 459,80	12 313 916,48
Investointien tulorahoitus, %	-23,6	12,7
Laskennallinen lainanhoitokate	-0,1	0,3
Lainanhoitokate	-0,1	0,2
Kassan riittävyys, pv	11	19
Asukasmäärä	51 850	52 332

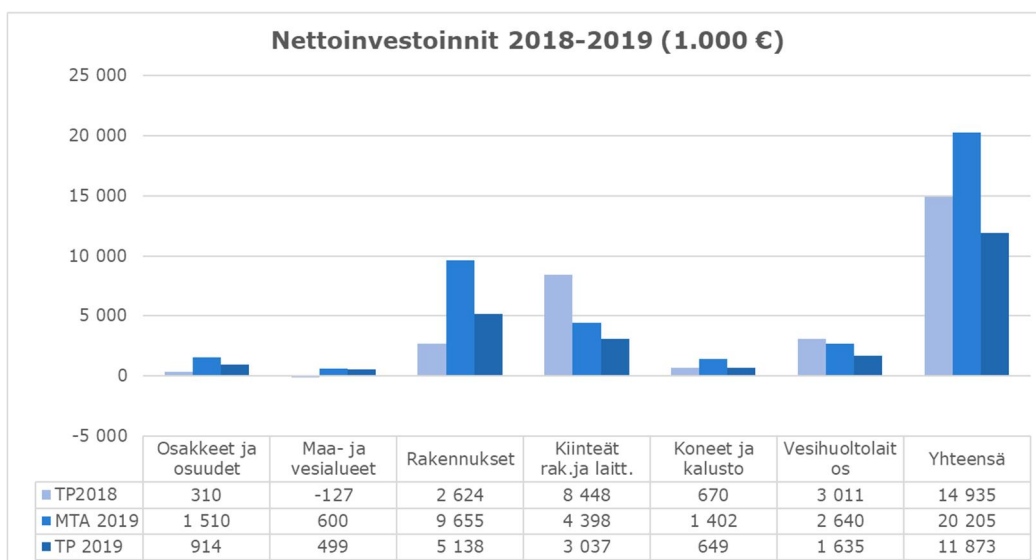
Investoinnit

Investointien kokonaismenot tilinpäätösvuonna olivat 12,5 miljoonaa euroa ja nettomenot 11,9 miljoonaa euroa. Investointien kokonaismenot alittivat talousarvion noin 8,3 miljoonaa euroa. Alitus johtui pääosin siitä, että osa investoinneista pääsi alkuun vasta loppuvuodesta 2019, jonka vuoksi investoinnit siirtyvät seuraavaan vuoteen. Tällaisia investointeja olivat Perniön kirkonkylän koulu, Märyn koulu, Muurlan päiväkotit ja Ollikkalan päiväkotit. Lisäksi opetuslautakunnan ja Liikelaitos Salon Veden investoinnit eivät ole toteutuneet suunnitellusti kaikilta osin.

Alla olevassa taulukossa on esitetty kaupungin bruttoinvestointien vertailu vuodelta 2018, talousarvio vuodelta 2019 ja toteuma vuonna 2019.

Alla olevassa taulukossa on esitetty kaupungin nettoinvestointien vertailu vuodelta 2018, talousarvio vuodelta 2019 ja toteuma vuonna 2019.

Rakennusinvestoinnit olivat vuonna 2019 yhteensä 5,2 miljoonaa euroa. Merkittäviä talonrakennushankkeita olivat sisäilmakorjaukset 1,3 miljoonaa euroa, Muurlan koulun vesikaton korjaus 0,45 miljoonaa euroa, Hermannin koulun korjaus 0,65 miljoonaa euroa sekä Ylhäisentie 2:n lattiamateriaalin vaihtotyö 0,37 miljoonaa euroa. Perniön kirkonkylän koulun, Märlyn koulun, Muurlan päiväkodin sekä Ollikkalan päiväkodin hankkeet käynnistyivät vasta syksyllä, joten investoinnit siirtyvät vuoteen 2020. Ollikkalan koulu päädyttiin toteuttamaan ympäristöystävällisyyden nimissä Joutsen-merkillä varustettuna.

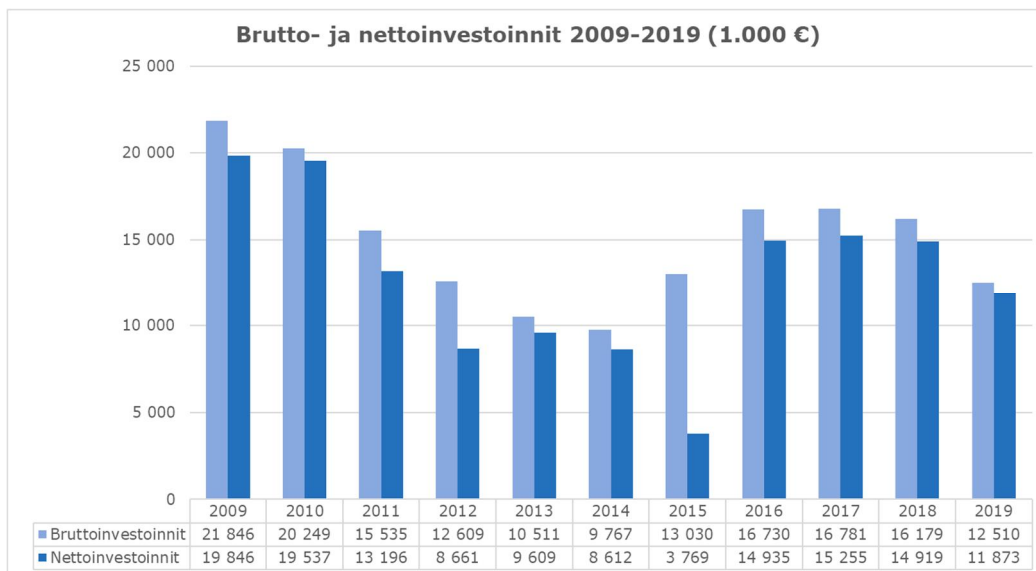
Uutta kunnallistekniikkaa rakennettiin vuonna 2019 vähäisessä määrin. Suurimpana hankkeena oli Märlyntien eteläosan rakentaminen yhteensä 0,24 miljoonaa euroa.

Kiinteät rakenteet ja laitteet olivat vuonna 2019 yhteensä 2,9 miljoonaa euroa. Suurimpana yksittäisenä investointina toteutettiin katuvalaistuksen saneerausta sekä kaupungin toimesta että yhteistyössä Lounean ja Carunan kanssa yhteensä 0,4 miljoonaa euroa. Katujen ja teiden asfaltointiin käytettiin yhteensä 1,0 miljoonaa euroa. Jäänpidätysrakenteisiin käytettiin 0,48 miljoonaa euroa, johon saatiin tuloja 0,23 miljoonaa euroa.

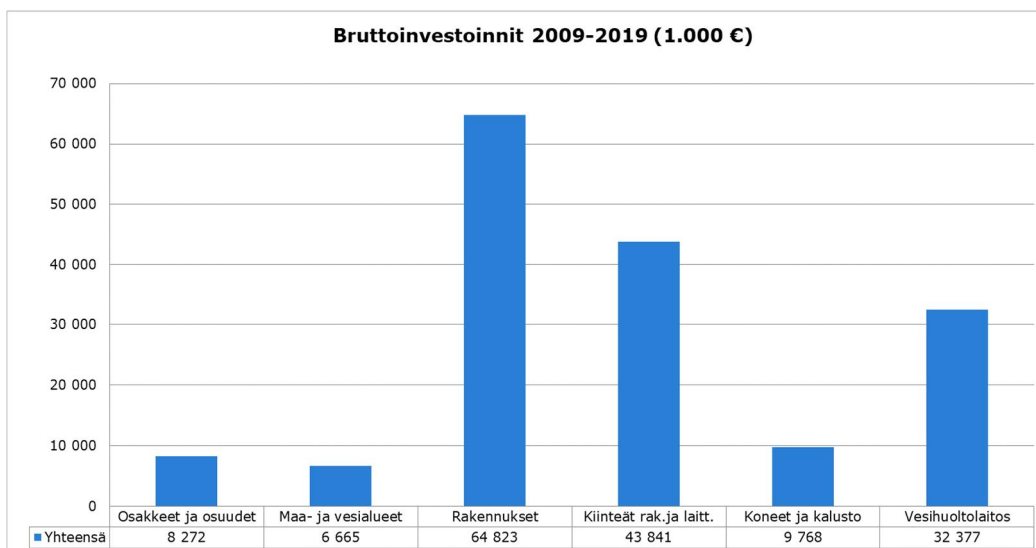
Vapaa-ajan palvelujen investointien suurimmat investoinnit olivat liikuntapalvelujen irtaimiston investointihankkeet 0,25 miljoonaa euroa että 0,23 miljoonaa euroa lähiliikunta- paikkojen rakentamiseen.

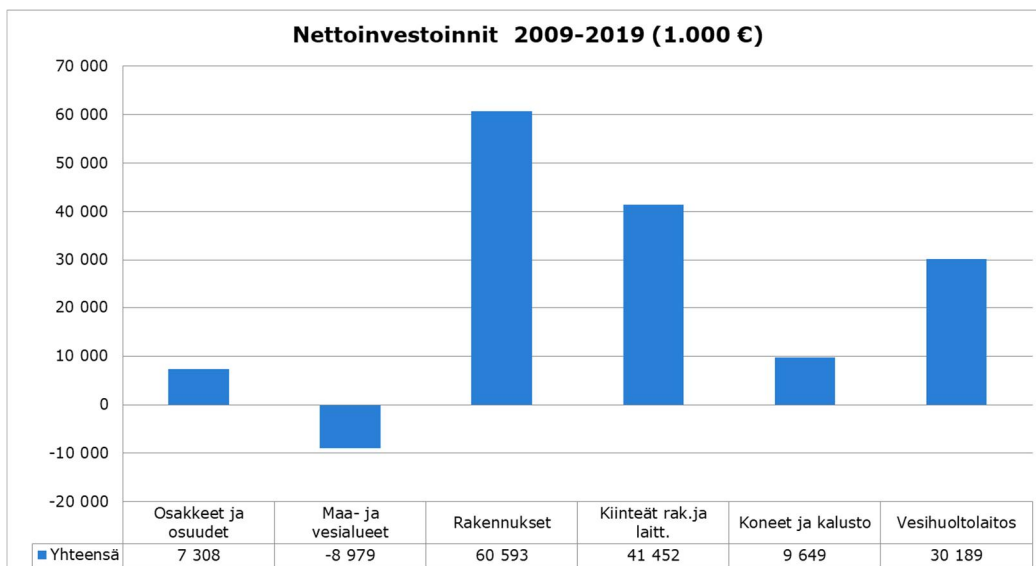
Vesihuoltolaitoksen investointihankkeita toteutettiin 1,64 miljoonaa eurolla. Suurimpana hankkeena keskusjätevedenpuhdistamon saneeraus 0,2 miljoonaa euroa sekä vesijohtoverkoston saneeraus 0,3 miljoonaa euroa että viemäriverkoston saneeraus 0,44 miljoonaa euroa.

Alle olevassa taulukossa on esitetty Salon kaupungin investointimenojen kehitys vuosina 2009-2019 (1.000 €).

Alla olevassa taulukossa on esitetty brutto- ja nettoinvestointien kumulatiivinen kehitys ta-
seryhmittäin vuosien 2009-2019 aikana, vesihuoltolaitos omana pylväänään.

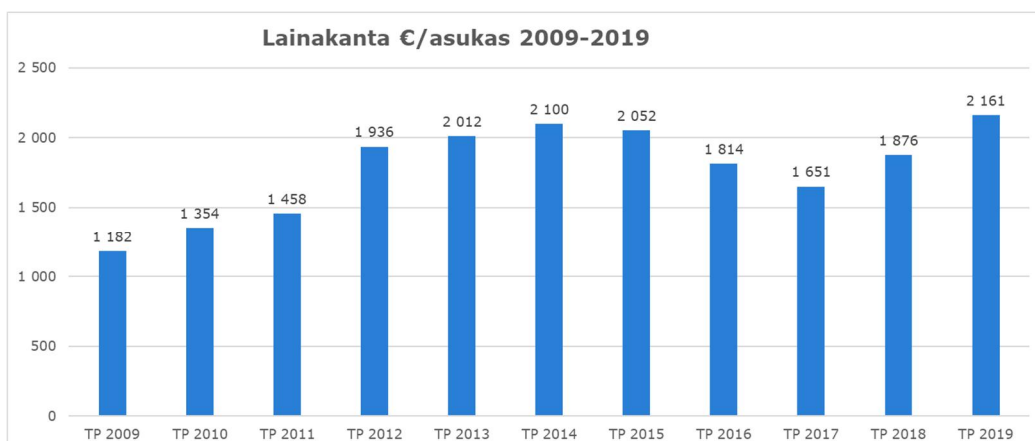
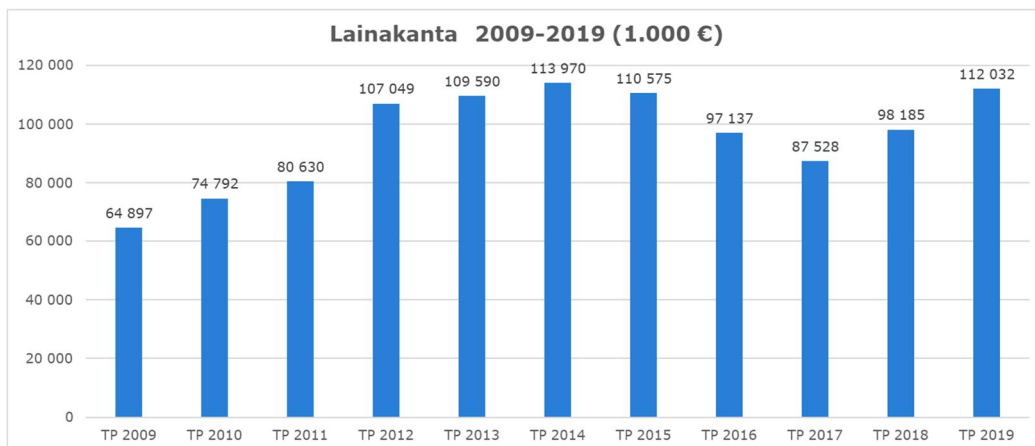

Lainakanta

Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 16,2 miljoonalla eurolla ja samanaikaisesti otettiin lisää 20,0 miljoonaa euroa. Lyhytaikaisia kuntatodistuslainoja on vuoden 2019 lopussa yhteensä 30,0 miljoonaa euroa.

Lainakanta vuoden 2019 lopussa on 112,0 miljoonaa euroa eli 2.161 euroa per asukas. Lainakanta kasvoi tilinpäätösvouden aikana 98,2 miljoonasta eurosta 112,0 miljoonaan euroon eli 13,8 miljoonaa euroa. Asukaskohtainen lainamäärä kasvoi 285 euroa per asukas. Lainamäärän kasvua selittää, että talous ei ole kestävällä tasolla. Vuosikate on negatiivinen, joten käyttötaloutta joudutaan rahoittamaan lainarahalla.

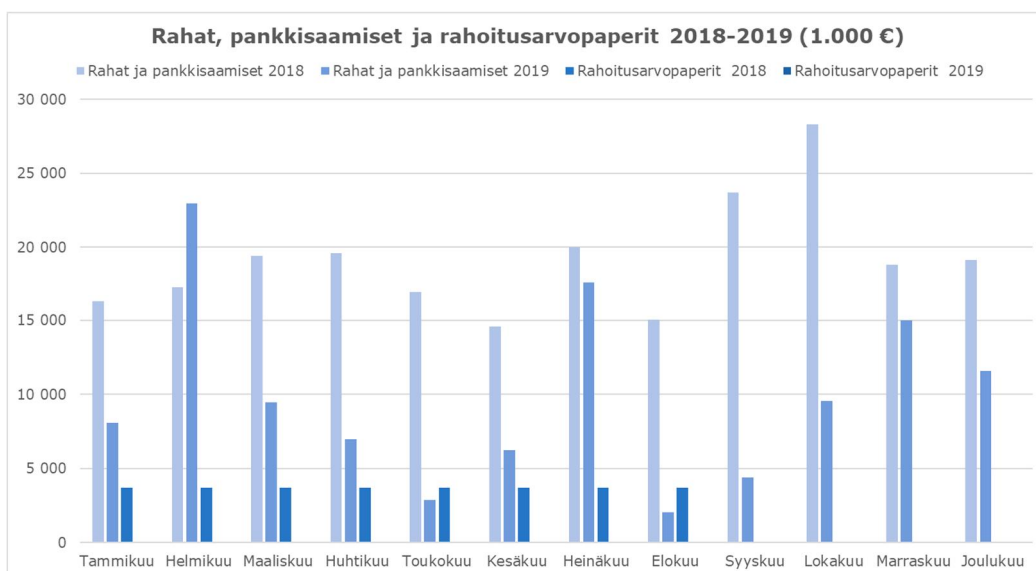
Rahoituslaskelman tunnusluvuissa positiivinen toiminnan ja investointien rahavirta kertoo, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassanvahvistamiseen. Negatiivinen luku tarkoittaa, että menoja on jouduttu kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Toiminnan ja investointien rahavirta oli 13,7 miljoonaa euroa negatiivinen.

Tunnusluvuista toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta seuraa investointien omarahoituksen toteutumista tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden aikana. Kumulatiivisen viiden vuoden rahavirran pitäisi olla positiivinen, jotta omarahoituksella olisi pystytty kattamaan investoinnit tällä aikavälillä. Tilinpäätöksen tunnusluku on heikentynyt, mutta positiivinen.

Tilinpäätöksen investointien tulo-rahoitus -23,6 prosenttia osoittaa, että investointeja ei ole pystytty rahoittamaan tulo-rahoituksella.

Lainanhoitokate mittaa tulo-rahoituksen riittävyyttä vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Mikäli tunnusluku on yli 2, kunnan lainanhoitokyky on hyvä, tyydyttävä, kun tunnusluku on 1-2 ja heikko, kun tunnusluku on alle 1. Lainanhoitokate tilinpäätösvoonna oli -0,1 joten kaupungin lainanhoitokyky oli heikko.

Maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivässä. Rahan riittävyys oli 11 päivää.

Maksuvalmiutta parannettiin vuoden aikana nostamalla tarvittaessa kuntatodistustulainoja. Kuntatodistustulainoja oli vuoden lopussa yhteensä 30,0 miljoonaa euroa. Suhteellinen velkaantuneisuus kasvoi 44,1 prosentista 44,5 prosenttiin.

Antolainat

Kvalt 4.3.2019 § 26 Lainan myöntäminen IoT Park oy:lle

Päätettiin myöntää Salo IoT Park Oy:lle 2.000.000 euron laina käytettäväksi muutostöiden tekemiseen yhtiön omistamissa Salo IoT Park Campuksen tiloissa. Muutostyöt liittyivät Valmet Automotiven suunnittelemaan akkujen suursarjatuotannon aloittamiseen.

Kvalt 4.3.2019 § 30 Kiskon Vanhustentuki ry:n hakemus lainaerän maksamiseksi ja jatko-toimenpiteet

Päätettiin myöntää Kiskon Vanhustentukiyhdistys ry:lle eräänäntävän lainaerän suuruinen laina, yhteensä 22 .00 euroa.

Sosiaalista luottoa myönnettiin toimintakauden 2019 aikana 39 henkilölle. Myönnetty lainamäärä oli 77.178 euroa. Keskimääräinen myönnetty laina oli 1.978 euroa ja maksuaikaa lainoille myönnettiin keskimäärin 26 kuukautta. Vuoden lopulla sosiaalista luottoa on myönnetty vuodesta 2012 lukien kaikkiaan 803.151 euroa, josta lainaa on maksettu takaisin 576.762 euroa. Nettolainamäärä oli 226.389 euroa. Edelleen sosiaalisen luoton lyhennyksistä noin 20 prosenttia jää eräpäivänä maksamatta ja suuren osan rästiin jääneistä kaupunki joutuu siirtämään perintään. Osaan neuvotellaan maksuaikaa.

Sosiaalisen luototuksen lainaerien maksamattomuudelle ei ole löydettävissä yhtä yksittäistä selittävää tekijää. Käytännössä päätöstä tehtäessä asiakkaan taloudellinen tilanne arvioidaan ja myönteisen päätöksen edellytyksenä on lainanmaksukyky. Sosiaalisella luotolla asiakkaan maksuvaikeuksia voidaan helpottaa tilanteessa, jossa hänellä ei ole oikeutta toimeentulotukeen eikä toisaalta edellytyksiä anoa pankkilainaa maksuhäiriömerkinnän tai tulojen rajallisuuden takia.

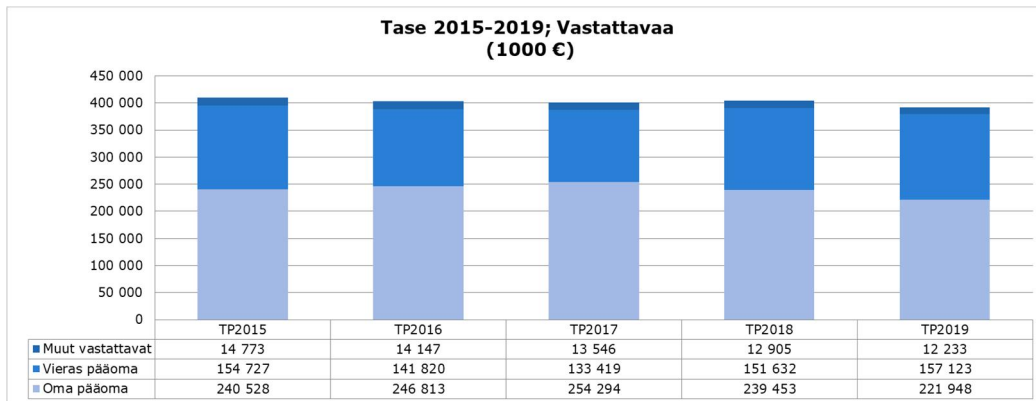
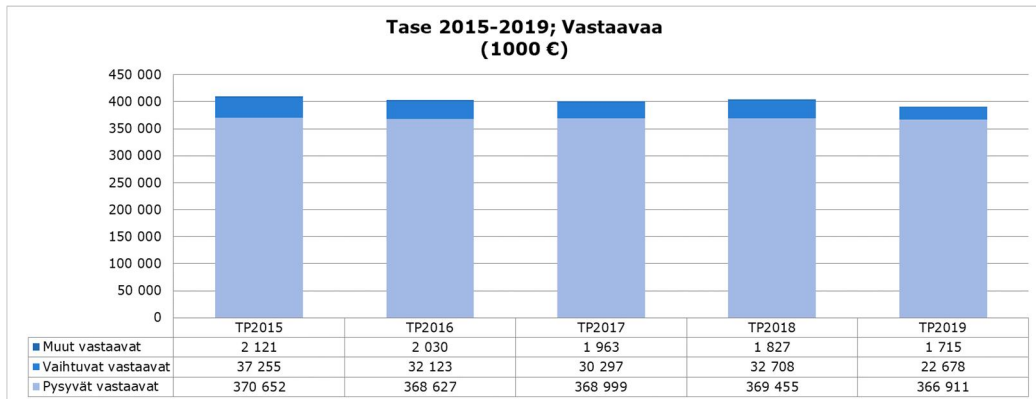
1.6. Rahoitusasema ja sen muutokset

Tase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2019 1 000 €	2018 1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	366 911	369 455
Aineettomat hyödykkeet	82	121
Muut pitkävaikutteiset menot	82	121
Aineelliset hyödykkeet	300 758	305 915
Maa- ja vesialueet	109 572	109 074
Rakennukset	112 487	118 556
Kiinteät rakenteet ja laitteet	72 747	74 490
Koneet ja kalusto	1 863	2 205
Muut aineelliset hyödykkeet	742	740
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	3 348	850
Sijoitukset	66 070	63 419
Osakkeet ja osuudet	43 460	43 259
Osakkuusyhteisöosuudet	5 630	4 927
Muut lainasaamiset	16 980	15 233
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 715	1 827
Valtion toimeksiannot	1 282	1 390
Lahjoitusrahastojen varat	433	436
VAIHTUVAT VASTAAVAT	22 678	32 709
Vaihto-omaisuus	290	483
Aineet ja tarvikkeet	290	483
Saamiset	10 810	13 059
Pitkäaikaiset saamiset	0	0
Muut saamiset	0	0
Lyhytaikaiset saamiset	10 810	13 059
Myyntisaamiset	7 229	7 008
Lainasaamiset	0	0
Muut saamiset	967	1 967
Siirtosaamiset	2 614	4 085
Rahoitusarvopaperit	13	13
Osakkeet ja osuudet	13	13
Muut arvopaperit	0	0
Rahat ja pankkisaamiset	11 565	19 153
VASTAAVAA	391 304	403 990

VASTATTAVAA	2019 1 000 €	2018 1 000 €
OMA PÄÄOMA	221 948	239 453
Peruspääoma	223 783	223 783
Muut omat rahastot	1 544	1 544
Edellisten kausien ylijäämä (alijäämä)	14 126	28 968
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-17 505	-14 841
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	10 390	10 924
Poistoero	10 390	10 924
PAKOLLISET VARAUKSET	0	0
Eläkevaraukset	0	0
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 844	1 981
Valtion toimeksiannot	1 282	1 390
Lahjoitusrahastojen pääomat	562	591
Muut toimeksiantojen pääomat	0	1
VIERAS PÄÄOMA	157 123	151 631
Pitkäaikainen	73 010	69 744
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	69 011	64 695
Lainat julkisyhteisöiltä	366	1 126
Saadut ennakot	5	9
Ostovelat	1 699	1 986
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	1 928	1 928
Lyhytaikainen	84 113	81 887
Joukkovelkakirjalainat	30 000	20 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	12 521	12 118
Lainat julkisyhteisöiltä	133	246
Saadut ennakot	950	1 077
Ostovelat	12 266	11 902
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	2 720	2 490
Siirtovelat	25 522	34 054
VASTATTAVAA	<u>391 304</u>	<u>403 990</u>
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	59,5	62,1
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	44,5	44,1
Kertynyt yli/alijäämä, 1000 €	-3 379	14 126
Kertynyt yli/alijäämä, €/asukas	-65	270
Lainakanta 31.12., 1000 €	112 032	98 185
Lainakanta 31.12., €/asukas	2 161	1 876
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	118 566 976	104 646 495
Lainat ja vuokravastuut 31.12., €/asukas	2 287	2 000
Lainasaamiset, 1000 €	16 980	15 233
Asukasmäärä	51 850	52 332
Henkilöstömäärä	3 585	3 663

Alla olevissa taulukoissa on esitetty kaupungin taseen kehitys vuona 2015–2019.

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 prosentin omavaraisuutta. 50 tai sitä alempi prosenttiluku merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Tilinpäätöksessä kaupungin omavaraisuusaste on 59,5 prosenttia. Tulos on yli tavoitetason, vaikka tunnusluku heikkeni edelleen edellisestä vuodesta kaupungin velkamäärän kasvun myötä.

Kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka suuri osuus käyttötuloista tarvittaisiin velkojen maksuun kerralla. Mitä pienempi tunnusluku, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Tunnusluku ei kuitenkaan saisi ylittää 50 prosenttia. Velkojen maksuun kerralla tarvittaisiin 44,5 prosenttia kaupungin käyttötuloista. Luku on heikentynyt verrattuna edelliseen vuoteen.

Kaupungin lainamäärä vuoden lopussa on 112,0 miljoonaa euroa. Lainojen määrä on kasvanut 13,8 miljoonaa euroa vuoden takaisesta. Lainamäärän kasvua selittää, että talous ei ole kestävällä tasolla. Vuosikate on negatiivinen, joten käyttötaloutta joudutaan rahoittamaan lainarahalla. Pitkäaikaisia lainoja on lyhennetty 16,2 miljoonalla eurolla. Lyhyt aikaisia kuntatodistuslainoja on yhteensä 30,0 miljoonaa euroa. Kokonaislainamäärä asukasta kohden on 2.161 euroa. Asukaskohtainen lainamäärä on 285 euroa suurempi kuin edellisenä vuonna.

1.7. Kokonaistulot ja –menot (ulkoiset)

TULOT	2019 1 000 €	%	MENOT	2019 1 000 €	%
Varsinainen toiminta	352 539	91,9 %	Varsinainen toiminta	354 573	92,0 %
Toimintatuotot	52 181	13,6 %	Toimintakulut	353 094	91,6 %
Verotulot	188 424	49,1 %	- Valmistus omaan käyttöön	0	0,0 %
Valtionosuudet	110 039	28,7 %	Korkokulut	1 274	0,3 %
Korkotulot	546	0,1 %	Muut rahoituskulut	27	0,0 %
Muut rahoitustuotot	325	0,1 %	Satunnaiset kulut	228	0,1 %
Satunnaiset tuotot	1 233	0,3 %	Tulorahoituksen korjauserät +/- Pakollisten varausten muutos	0	0,0 %
Tulorahoituksen korjauserät			- Pysyvien vastaavien hyödyk- dykkeiden luovutustappiot	-50	0,0 %
- Eläkevaraukset	0	0,0 %			0,0 %
- Pysyvien vastaavien hyödyk- keiden luovutusvoitot	-208	-0,1 %			
Investoinnit	796	0,2 %	Investoinnit	12 510	3,2 %
Rahoitusos. investointimenoihin	313	0,1 %	Investointimenot	12 510	3,2 %
Pysyvien vastaavien hyödykkei- den luovutustulot	483	0,1 %			
Rahoitustoiminta	30 352	7,9 %	Rahoitustoiminta	18 252	4,7 %
Antolainasaamisten vähennyk- set	352	0,1 %	Antolainasaamisten lisäykset	2 099	0,5 %
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20 000	5,2 %	Pitkäaikaisten lainojen vä- hennys	16 153	4,2 %
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	10 000	2,6 %	Lyhytaikaisten lainojen vä- hennys	0	0,0 %
Oman pääoman lisäykset	0	0,0 %	Oman pääoman vähennyk- set	0	0,0 %
					100,0 %
Kokonaistulot yhteensä	383 687	100,0 %	Kokonaismenot yhteensä	385 335	

1.8. Kaupunkikonsernin toiminta ja talous

1.8.1. Yhdistelmä konsernitilinpäätöksen sisältyvistä yhteisöistä

	Kunta	Omistus%
Kuntayhtymät		
Salon seudun koulutuskuntayhtymä	Salo	88,84615
Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin ky	Paimio	12,73456
Varsinais-Suomen lastensuojeluky	Salo	35,11171
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin ky	Turku	13,27679
Varsinais-Suomen liitto	Turku	10,74424
Tytäryhteisöt		
As Oy Sassinpelto	Salo	81,40
Koy Halikonrinne	Salo	100,00
Koy Ollefore	Salo	51,33
Koy Tiilitehtaanpiha	Salo	97,33
Koy Tiipilä	Salo	71,83
Tiipilän Lämpö Oy (Koy Tiipilän tytär)	Salo	55,81
Salon Vuokratalot Oy	Salo	100,00
Salon Jääliikuntahalli Oy	Salo	74,18
Yrityssalo Oy	Salo	100,00
Salon Kaukolämpö Oy	Salo	100,00
Koy Hirviluhta	Salo	100,00
Osakkuusyhteisöt		
As Oy Merisärki	Salo	24,15
Koy Inkerenkurvi	Salo	45,07
Koy Säästötähkä	Salo	50,00
Salon seudun työkeskus Oy	Salo	49,60

	Kunta	Omistus%
Lounais-Suomen Jätehuolto Oy	Turku	20,21
As Oy Makasiinintie	Salo	48,79
Salon IoT Park Oy	Salo	36,00
As Oy Halikon Härkpuisto	Salo	25,86

1.8.2. Konsernin toiminnan ohjaus

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Salon kaupungin konserniohjeen 22.5.2017. Konserniohjeen tarkoitus on parantaa kaupungin omistuksessa olevien yhtiöiden ja liikelaitosten kannattavuutta ja kilpailukykyä, niiden välistä tiedonkulkua ja omistajaohjausta, karsia toimintojen päällekkäisyyttä ja lisätä toimintojen tehokkuutta sekä riskienhallintaa ja näin edistää konsernin kokonaisuutta. Konserniohjeen tavoitteena on yhdenmukaistaa menettelytapoja ja tehostaa kuntakonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kuntakonsernia ja kunnan muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kunnan kokonaisuus huomioon ottaen.

Kaupunginhallitus on hyväksynyt linjaukset 12.9.2016, jonka mukaan 1.6.2017 alkaen perustettiin kaupunginhallituksen konsernijaosto, jonka tehtävänä on mm. konserniohjaus ja -valvonta. Konsernijaoston on kokoontunut 8 kertaa vuonna 2019. Kaupunginjohtaja on nimennyt kaupungin sisäisen konserniryhmän vuonna 2018. Lisäksi kaupunginjohtaja nimensi konserniyhteisöjen yhteyshenkilöt vuonna 2019.

Kaupunginvaltuusto valitsee edustajat kuntayhtymien valtuustoihin. Kaupunginhallitus sekä viranhaltijat valitsevat edustajat tytäryhteisöjen ja osakkuusyhteisöjen yhtiökokouksiin ja nimeää ehdokkaat hallituksen jäseniksi konserniohjeen mukaisesti. Kaupunginhallitus ja nimetyt viranhaltijat ovat antaneet tarvittaessa toimintaohjeita tytäryhteisöjen hallintoon valituille edustajille. Konsernivalvontaa ja omistajaohjausta koordinoiva sisäinen konserniryhmä on toiminut aktiivisesti vuoden aikana. Salon kaupunki ja Salon Seudun Koulutus-kuntayhtymä osallistuivat vuonna 2018 Kuntaliiton OMA –koulutushankkeeseen, jonka yhtenä tavoitteena on edistää kunnan ja kuntayhtymän välistä vuorovaikutusta ja omistajaohjausta. Hankkeen loppuseminaari pidettiin tammikuussa 2019.

1.8.3. Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Vuonna 2019 Salon kaupungin konserniin on kuulunut 11 tytäryhtiötä sekä 8 osakkuusyhteisöä.

Vuoden 2019 merkittävin tapahtuma konsernin osalta oli Valmet Automotiven suursarjatuotannon aloittaminen Salon IoT Campuksen tiloissa, mikä on vaikuttanut merkittävästi niin yhtiön kuin kaupungin talouteen. Kaupunginvaltuusto päätti myöntää Salon IoT Campukselle osakassopimuksen mukaisen lisärahoituksen 1,26 miljoonaa euroa. Lisäksi kaupunginvaltuusto päätti myöntää 2,0 miljoonan euron lainan Salon IoT Campukselle.

Vuonna 2019 olennaisin muutos konsernin toiminnassa oli Kiinteistö Oy Hirviluhdan osakkeiden ostaminen kokonaan kaupungille. Yhtiön omistivat aiemmin Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä ja Salon kaupunki. Suomusjärven kivikausikeskus Oy:n toiminta on lakannut ja vuonna 2019 yhtiön osalta tehtiin kirjanpitojärjestelyt siten, että se poistui kaupungin kirjanpidosta.

Pääosa tytäryhtiöistä on asuntoihin liittyviä kiinteistö- tai asunto-osakeyhtiöitä. Salon Vuokratalot Oy:n tilanne on ollut melko hyvä vuonna 2019. Käyttöaste on ollut koko vuoden yli 90 prosenttia vähäisestä kysynnästä huolimatta. Alhainen korkotaso on helpottanut lainojen hoitoa. Maaseututaajamien asuntojen käyttöasteet ovat laskusuunnassa. Vuoden 2019 aikana myytiin kolme kohdetta, joiden käyttöaste oli alhainen. Kiinteistö Oy Tiilitehtaanpihan omistusosuus on 97 prosenttia ja tavoitteena on lunastaa vielä viimeisen omistajan osakkeet kaupungille. Neuvotteluja on jatkettu edelleen.

Osakkuusyhteisöjen määrä pysyi samana viime vuoteen verrattuna. Salon kaupungilla on edelleen muutamia yksittäisiä asunto-osakkeita ja asuntoja, joiden osalta on sovittu periaate, että ne laitetaan myyntiin sitä mukaa, kun ne vapautuvat. Kaupungin omistamia yhteisöjä on tarkasteltu vuoden aikana konserniryhmässä ja sen pohjalta on tehty alustava

suunnitelma yhtiöiden jatkotoimista. Kaupungin taloudellisen tilanteen vuoksi yhtiöiden ja osakkeiden myyntiä on ryhdytty selvittämään aktiivisemmin.

Salon Kaukolämpö Oy:n yhdessä Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:n kanssa omistama Lounavoima Oy aloitti ekovoimalaitoksensa rakentamishankkeen tammikuussa 2019. Salon Korvenmäkeen rakennettava ekovoimalaitos aloittaa jätteiden energiahyötykäytön vuonna 2021. Vaasan hallinto-oikeus antoi 16.12.2019 päätöksensä ekovoimalaitoksen ympäristölupaa koskevista valituksista. Valitukset hylättiin tai jätettiin tutkimatta enimmiltä osin.

1.8.4. Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konserniohjaus sekä sen vastuut on kirjattu hallintosääntöön ja konserniohjeeseen. Molemmat on uudistettu vastaamaan nykyisen kuntalain säädöksiä. Konsernivalvontaa on hoitanut kaupunginhallitus, konsernijaosto, konsernijohto ja sisäinen konserniryhmä sekä kaupungin nimeämät yhtiökokousedustajat ja yhtiöiden hallituksiin valitut jäsenet. Myös toimialoilla yksittäiset asiantuntijaviranhaltijat ovat käytännön työssään ohjanneet konserniyhteisöjä. Työtä on koordinoanut sisäinen konserniryhmä.

Vuoden aikana Salon kaupunki liittyi Toimintakykyiset kuntakonsernit -verkostoon. Lisäksi vuoden 2019 marraskuussa toteutettiin toinen osa Kunnallisen osakeyhtiön hallitusosaaja – koulutuksesta. Näillä toimenpiteillä ja koulutuksilla on pyritty parantamaan konserniohjausta ja omistajaohjausta sekä luoda yhteisiä tavoitteita konsernin osalta. Konserniohjausta ja toimintatapoja kehitetään edelleen.

1.8.5. Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

Konsernitilinpäätös noudattaa rakenteeltaan peruskunnan tilinpäätöstä. Konsernitilinpäätös sisältää konsernituloslaskelman, konsernin rahoituslaskelman ja konsernitaseen. Konsernitilinpäätöksen tunnusluvut ovat samat kuin peruskunnalla.

	2019	2018
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	179 164	177 726
Toimintakulut	-484 625	-466 496
Osuus osakkuusyht. voitosta (tappiosta)	183	28
Toimintakate	-305 278	-288 742
Verotulot	188 085	180 745
Valtionosuudet	127 185	122 881
Korkotuotot	105	20
Muut rahoitustuotot	321	657
Korkokulut -	-2 203	-2 525
Muut rahoituskulut -	-53	-107
**Rahoitustuotot ja kulut yht.	-1 829	-1 956
Vuosikate	8 163	12 928
Suunnitelman mukaiset poistot	-25 230	-26 772
Omistuksen eliminointierot	-12	32
Arvon alentumiset	-5	
Satunnaiset erät	0	0
Tilikauden tulos	-16 078	-13 813
Tilinpäätössiirrot	31	15
Tilikauden verot	-13	-42
Laskennalliset verot	-116	-208
Vähemmistöosuudet	25	3
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-16 150	-14 044

	2019	2018
	1 000 €	1 000 €
KONSERNI TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	37,0	38,1
Vuosikate / Poistot, %	32,4	48,3
Vuosikate, euroa / asukas	157,4	247,0
Asukasmäärä	51 850	52 332

Konsernin tilikauden alijäämä on 16,2 miljoonaa euroa ja muutos edellisen vuoteen oli 2,1 miljoonaa euroa negatiivinen. Toimintatuotoilla katetaan 37,0 prosenttia toimintakuluista. Vuosikate tilinpäätösvuonna oli 8,2 miljoonaa euroa ja se heikentyi noin 4,8 noin miljoonaa euroa. Vuosikate ei kata 25,2 miljoonan euron suunnitelman mukaisia poistoja, joten tulorahoitus ei ole ollut riittävä.

1.8.6. Konsernirahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2019	2018
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	8 163	12 928
Satunnaiset erät	1 005	0
Tilikauden verot	-13	-42
Tulorahoituksen korjaukset	77	-2 065
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-17 325	-21 563
Rahoitusosuudet investointimenoihin	378	573
Pysyvien vastaavien luovutustulot	1 904	1 802
Toiminnan ja investointien rahavirta	<u>-5 811</u>	<u>-8 368</u>
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-2 099	-73
Antolainasaamisten vähennykset	133	110
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	23 822	7 354
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-20 817	-18 615
Lyhytaikaisten lainojen muutos	9 841	20 000
Oman pääoman muutokset	6	-142
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja po muutos	-15	1
Vaihto-omaisuuden muutos	359	49
Saamisten muutos	-6 726	-1 295
Korottomien velkojen muutos	-7 027	7 645
Rahoituksen rahavirta	<u>-2 524</u>	<u>15 034</u>
Rahavarojen muutos	-8 335	6 666
Rahavarat 31.12.	32 215	40 549
Rahavarat 1.1.	<u>40 549</u>	<u>33 883</u>
	-8 335	6 666
KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Kertymä viideltä vuodelta €	36 996 488,22	43 447 368,22
Investointien tulorahoitus, %	48,2	61,6
Laskennallinen lainanhoitokate	0,4	0,7
Lainanhoitokate	0,5	0,7
Kassan riittävyys, pv	22	29

Konsernin investointien kokonaismenot tilinpäätösvuonna olivat 17,3 miljoonaa euroa ja nettoinvestoinnit 15,0 miljoonaa euroa. Vuosikate ei kattanut nettoinvestointeja. Toiminnan ja investointien rahavirta oli 5,8 miljoonaa euroa negatiivinen. Luku kertoo, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassanvahvistamiseen.

Konsernin lainakanta oli yhteensä 176,6 miljoonaa euroa ja kasvua edelliseen vuoteen 12,8 miljoonaa euroa.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta seuraa investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Kumulatiivisen viiden vuoden rahavirran pitäisi olla positiivinen, jotta omarahoituksella olisi pystytty kattamaan investoinnit tällä aikavälillä. Tilinpäätöksen 2019 tunnusluku on positiivinen 37,0 miljoonaa euroa, mutta on heikentynyt edellisestä vuodesta.

Investointien tulo-rahoitusprosentti 48,2 prosenttia osoittaa, että investointeja ei pystytty rahoittamaan tulo-rahoituksella. Lainanhoitokatteen tunnusluku on 0,5 ja se tippui edellisen vuoden tasosta. Lainanhoitokate-tunnusluku on huono, kun se on alle 1.

1.8.7. Konsernitase ja sen tunnusluvut

	2019 1 000 €	2018 1 000 €
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	441 091	449 425
Aineettomat hyödykkeet	306	334
Aineettomat oikeudet	2	1
Muut pitkävaikutteiset menot	304	332
Ennakkomaksut	0	0
Aineelliset hyödykkeet	425 513	436 313
Maa- ja vesialueet	113 733	113 265
Rakennukset	217 163	228 947
Kiinteät rakenteet ja laitteet	72 965	74 726
Koneet ja kalusto	8 773	9 403
Muut aineelliset hyödykkeet	6 765	6 894
Enn.maksut ja keskeneräiset	6 114	3 077
Sijoitukset	15 272	12 778
Osakkuusyhteisöosuudet	7 806	7 303
Muut osakkeet ja osuudet	4 065	4 040
Muut lainasaamiset	2 312	301
Muut saamiset	1 089	1 135
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	3 060	3 076
VAIHTUVAT VASTAAVAT	67 839	69 804
Vaihto-omaisuus	1 566	1 924
Saamiset	34 059	27 330
Pitkäaikaiset saamiset	11 258	2 994
Lyhytaikaiset saamiset	22 800	24 336
Rahoitusarvopaperit	2 561	2 098
Rahat ja pankkisaamiset	29 654	38 451
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>511 990</u>	<u>522 304</u>

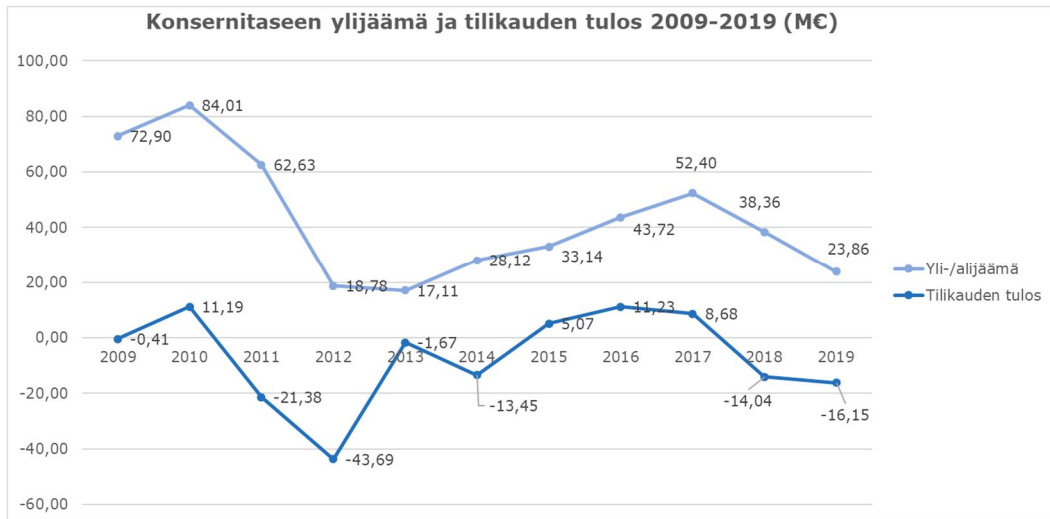
	2019	2018
	1 000 €	1 000 €
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	249 884	266 060
Peruspääoma	223 783	223 783
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	5	0
Muut omat rahastot	2 233	3 922
Edellisten tilikausien yli- /alijäämä	40 013	52 399
Tilikauden yli-/ alijäämä	-16 150	-14 044
VÄHEMMI STÖÖSUUDET	192	218
PAKOLLISET VARAUKSET	4 685	4 734
Eläkevaraukset	16	23
Muut pakolliset varaukset	4 668	4 711
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3 221	3 252
VI ERAS PÄÄOMA	254 008	248 041
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	127 666	126 956
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	6 756	7 051
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	48 980	36 833
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	70 606	77 202
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	511 990	522 304
KONSERNI TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste %	48,8	51,0
Suhteellinen velkaantuneisuus %	51,1	51,2
Kertynyt ylijäämä/alijäämä, 1000 €	23 863	38 355
Kertynyt ylijäämä/alijäämä, € / asukas	460	733
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	176 646	163 788
Konsernin lainat, € / asukas	3 407	3 130
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	206 294 792	
Konsernin lainat ja vuokravastuut, €/asukas	3 979	
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	2 312	301
Asukasmäärä	51 850	52 332
Henkilöstömäärä	5067	4964

Omavaraisuusaste mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden tavoitetasona voidaan pitää 50 prosentin ylittävää omavaraisuutta. Konsernin omavaraisuusaste on edellisen vuoden aikana heikentynyt sen ollessa 48,8 prosenttia. Omavaraisuusaste alittaa tavoitetason.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun, jos velat maksettaisiin kerralla. Mitä pienempi suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Velkojen maksuun kerralla pitäisi käyttää yli puolet eli 51,1 prosenttia käyttötuloista. Tunnusluku on saman tasoinen edellisvuodesta, jolloin suhteellinen velkaantuneisuus oli 51,2 prosenttia.

Tilikauden alijäämä oli 16,2 miljoonaa euroa. Konsernitaseessa on kertynyttä ylijäämää tilinpäätösvoosi mukaan lukien 23,9 miljoonaa euroa. Konsernin lainakanta kasvoi pääsääntöisesti kaupungin velkaantumisen seurauksena. Vuoden lopussa lainaa oli 176,6 miljoonaa euroa ja se kasvoi 12,9 miljoonalla eurolla edelliseen tilinpäätökseen verrattuna. Konsernilla on lainoja 3 407 euroa asukasta kohden, kun se vuoden 2018 tilinpäätöksessä oli 3 130.

Konsernin taseen ylijäämän kehitys vuosina 2009–2019

Vuosien 2009–2013 luvut eivät ole vertailukelpoisia vuosien 2014–2019 kanssa kirjaustavan muutoksista johtuen.

1.9. Ehdotus tilikauden tuloksen käsittelystä

Salon kaupungin vuoden 2019 tilikauden tuloksesta ehdotetaan tehtäväksi seuraavat tilinpäätössiirrot:

Tilikauden tulos	-18.039.861,44 €
Poistoeron lisäys	0,00 €
Poistoeron vähennys	534.524,46 €
Varausten muutos	0,00 €
Tilikauden alijäämä	-17.505.336,98 €

Tilikauden alijäämä -17.505.336,98 euroa esitetään siirrettäväksi oman pääomaan edellisten tilikausien yli-/alijäämätileille.

2. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

2.1. Kaupunginvaltuuston tuloskortti

Sujuvat prosessit

Strateginen päämäärä	Tavoite ja mittari	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
1. Asiakslähtöiset palvelut	1.1. Asiakslähtöisyys korostuu palveluiden suunnittelussa, organisoinnissa ja johtamisessa.	1.1.1. Roidu-laitteiden käyttöä vähennetään hieman vuoden vaihteessa, mutta jpp-tason seuranta jatketaan	1.1. Palveluiden johtaminen ja suunnittelu ei tue asiakslähtöistä, joustavaa toimintaa	2 x 2=4	Kaupunginhallitus	Kesken
	1.2. Palvelualueiden välillä on hyvin yhteensopivat prosessit	1.2. Jpp-työskentelyn arvio koko vuodelta on 2. Prosesseja pitää kehittää edelleen ja tuoda edelleen haasteita esiin ja ratkoa niitä kokouksessa ja sen jälkeen.	1.2. Palvelualueiden välinen yhteistyö ei ole sujuvaa ja tavoitteellista	2 x 2=4	Kaupunginhallitus	Kesken
	1.3. Asiakasprosessit ovat saumattomia ja sujuvia.	1.3. Jpp-työskentelyn arvio koko vuodelta on 2. Prosesseja pitää kehittää edelleen ja tuoda edelleen haasteita esiin ja ratkoa niitä kokouksessa ja sen jälkeen.	1.3. Organisaatio ja olemassa oleva osaaminen ei tue saumatonta asiakaspalvelua	3 x 2=6	Kaupunginhallitus	Kesken
2. Toiminta on hyvän hallinnon periaatteiden mukaista	2.1. Päätöksenteko on ennakoitavaa, läpinäkyvää ja tehokasta	2.1. Osallistamistoimia on tehty, mm. oppimisympäristöhankkeeseen liittyen. Vuoden 2020 kevään aikana kaupungin osallisuus-toiminnan tilaa ja paikkaa organisaatiossa selkeytetään ja vahvistetaan.	2.1. Päätöksentekoprosessissa on esteitä, jotka haittaavat ennakoitavuutta, läpinäkyvyyttä tai tehokkuutta. Kysymys voi olla mm. valmistelusta, valmiudesta tehdä päätöksiä tai päätösvalan jaosta.	3 x 2 = 6	Kaupunginhallitus	Valmis

Strateginen päämäärä	Tavoite ja mittari	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
3. Toiminnan ja talouden tasapaino.	3.1. Suunnitelmakauden (3 vuotta) tulos on tasapainossa.	3.1. Talous toteutui toista vuotta peräkkäin alijäämäisenä. Vuoden 2019 tilikauden alijäämä oli 17,5 miljoonaa euroa. Talous ei ole kestävällä tasolla eikä tulot ja menot ole tasapainossa. Talousarvio vuodelle 2020 ja suunnitelmavuosille on laadittu tasapainoon, jonka keskeinen syy on liikelaitos Salon veden yhtiöittämisestä saatava kertaluonteinen myyntivoitto. Kriisikuntakriteeri on taseessa olevien yli-/alijäämien määrä. Vuoden 2019 tilinpäätöksen perusteella kertynyt alijäämä on 3,4 miljoonaa euroa, joka tarkoittaa kuntalain mukaan, että kaupungilla on 4 vuotta aikaa sopeuttaa toimintansa ennen arviointimenettelyn aloittamista.	3.1.1. Tulorahoitus on ennustettua heikompi ja kuluja ei pystytä sopeuttamaan tasapainoa edellyttävälle tasolle.	3 x 2 = 6	Kaupunginhallitus	Kesken

Aktiivinen yrittäjyys

Strateginen päämäärä	Tavoite ja mittari	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
1. Asukasluku kehittyä positiivisesti	1.1. Asukasluvun positiivinen kehitys /Asukasluku vähintään edellisen vuoden vastavan kuukauden tasolla	1.1. Joulukuun 2019 asukasluku oli 51.850, joka on 482 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin.	1.1. Asukasluvun negatiivinen kehitys jatkuu	3 x 2 = 6	Kaupunginhallitus	Myöhässä
	1.2. Työskentely- ja työssäkäyntiedellytysten parantaminen mm. etätyö- ja pendelöintimahdollisuuksia kehittämällä	1.2. Tilan käyttöaste kehittyä myönteisesti.	1.2. Työntekijät muuttavat työn perässä enenevästi muualle	3 x 1=3	Kaupunginhallitus	Valmis

Strateginen päämäärä	Tavoite ja mittari	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
	1.3. Koko kaupunkiyhteisö rakentaa positiivista Salo-kuvaa	1.3. Osallisuusasia ja sen paikka ja resurssointi organisaatiossa selvitetään 1.4.2020 organisaatiomuutoksen yhteydessä.	1.3. Valitukset ja ristiriidat syövät yleisen kehittämisen edellytyksiä kasvun suhteen	3 x 2=6	Kaupunginhalitus	Kesken
2. Luo edellytyksiä uusille työpaikoille	2.1. Salon IOT-Campuksen käyttöaste kehittyy suunnitellukaudella 50 %:iin/ käyttöastetavoite	2.1. Vuoden 2019 lopussa tiloista noin puolet on käytössä; kaikki tuotantotilat käytössä, Kampa-rakennuksesta muokattu toimistotiloja tuotantokäyttöön.	2.1. IOT-Campuksen toiminta ei etene suunnitelman mukaisesti	3 x 1=3	Kaupunginhalitus	Valmis
	2.2. Työllisyystilanne paranee / Kuukausiluvut edellisvuotta paremmat	2.2. Joulukuun työttömyysprosentti oli 11,2 mikä oli 0,5 prosenttiyksikköä pienempi kuin vuosi sitten. Työttömyys on laskenut Salossa 45 kuukautta peräkkäin. Työttömyyden laskuvauhti on hidastunut, mutta työttömyys laskee edelleen.	2.2. Työllisyystilanne kehittyi huonompaan suuntaan	3 x 1=3	Kaupunginhalitus	Kesken
	2.3. Työpaikkaomavaraisuus kasvaa / Vertailu edellisvuoteen	2.3. Avoimia työpaikkoja oli 301, mikä on 166 enemmän kuin vuosi sitten.	2.3. Työpaikkojen määrä vähenee	3 x 1=3	Kaupunginhalitus	Kesken
	2.4. Mahdollistava infra / Tontteja 2 v. tarve, kaava 5 v. tarve, raakamaata 10 v. tarve, seuranta vuositasolla	2.4. Tavoitetaso saavutettu ja ylläpidetty.	2.4. Ei ole taloudellisia tai poliittisia mahdollisuuksia panostaa asiaan riittävästi.	3 x 1 = 3	Kaupunginhalitus	Valmis
3. Vahvistaa ja monipuolistaa salolaista osaamista	3.1. Korkeakoulut ja yliopistot Salon elinvoiman edistäjänä / Koulutustarjonta, opinnäytetyöt ja tutkimushankkeet	3.1. Business Finlandin rahoittama 2-vuoden hanke alkaa vuoden 2020 alussa ja yhteistyö Turun yliopiston kanssa jatkuu.	3.1. Yhteishankkeet yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa eivät etene suunnitellusti	2 x 1=2	Kaupunginhalitus	Kesken
	3.2. Ulkomaalaisten asiakkaiden ostama koulutus alkaa Salossa.	3.2. Koulutusvientihanke etenee, hitaasti.	3.2. Koulutusta ei aloiteta Salossa	2 x 1=2	Kaupunginhalitus	Kesken

Strateginen päämäärä	Tavoite ja mittari	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
4. Toimii vahvana kumppanina yrityksille ja muille toimijoille	4.1. Tuotekehitysyhteistyö ja kokeiluhankkeet / Toteutuneet hankkeet	4.1. Ilmasto - ja ympäristöasioihin liittyen, on jätetty mittava UIA-hakemus, joka oli laajan hankekonsortion hakemus EU:iin. Business Finland-hanke Älykaupunki-teemaan liittyen ja Yliopistoyhteistyö tukevat Salon kaupungin ja palvelualueiden kehittämistyötä.	4.1. Yhteistyö yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa ei etene suunnitellusti ja tavoitteiden mukaisesti	2 x 1=2	Kaupunginhallitus	Kesken
	4.2. Hyvä yrittäjyysilmapiiri, yrittäjyysvaikutusten arviointi- mittarin käyttö / Kyseilyn tulokset paranevat	4.2. Yrva-työt on aloitettu ja myös oppimisympäristöselvityksen yhteydessä käytettiin yritysvaikutusten arvioinnin sähköistä lomaketta.	4.2. Kaupungin yrittäjyysilmapiiri heikkenee	2 x 2=4	Kaupunginhallitus	Kesken
	4.3. Palvelujen ja hankintojen monipuolistaminen / Hankintapoliittisen ohjelman noudattaminen	4.3. Hankintapoliittinen ohjelma on toteutunut hyvin. Vuoden 2019 raportti esitetään kaupunginhallitukselle tilinpäätöksen yhteydessä.	4.3. Hankintapoliittista ohjelmaa ei toteuteta suunnitellusti	2 x 1=2	Kaupunginhallitus	Valmis

Luova edelläkävijä

Strateginen päämäärä	Tavoite ja mittari	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
1. Uudistaa ennakkoluulottomasti ja rohkeasti palveluja ja toimintatapoja	1.1. Oppimisympäristöjen uudistaminen ja kaupungin kehitystä tukeva palvelurakenne. Reuna-alueiden kuntakeskuksissa säilyy alakoulu, päiväkotit sekä liikunta- ja nuorisotilat sekä kirjastopalvelut.	1.1. Oppimisympäristöselvityksen 2. vaihe päätöksentekoprosessissa.	1.1. Palvelurakenteen kehittäminen ei tue kaupunkikehitystä	3 x 1=3	Kaupunginhallitus	Kesken

Strateginen päämäärä	Tavoite ja mittari	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
	1.2. Sote- ja maakuntauudistuksen jälkeisen kunnan valmistelu toteutetaan kaupungin asettamien tavoitteiden mukaisesti ja järjestämislain mahdollistamassa aikataulussa / Salo 2021 hanke vietään loppuun tällä valtuustokaudella	1.2. Uusi organisaatio aloittaa toiminnan 1.4.2020. Loppusyksyn ja alkukevään 2020 ajan on käyty palvelualueiden tilanteita läpi ja päivitetty erityisesti esimiesten osalta tilannetta niin, että jatkossa olisi organisaatiossa vain täysivaltaisia esimiehiä. Hallintosääntöä on myös päivitetty.	1.2. Valmistelun koordinointi ja Salo-2021 ei etene suunnitellusti	3 x 1=3	Kaupunginhalitus	Kesken
	1.3. Joka päivä parempi Salo - jatkuvan parantamisen toimintamalli ja strategian onnistunut jalkautus / strategian toteutuminen, kk-seuranta	1.3. Päivittäisen johtamisen malli ja toimintatapa ei ulotu vielä kattavasti koko organisaatioon.	1.3. Strategian jalkautus epäonnistuu ja uuden toimintamallin mukainen toiminta ei lähde toivotulla tavalla liikkeelle	3 x 2=6	Kaupunginhalitus	Kesken
	1.4. Palvelujen tuotannossa arvioidaan ennakkoluulottomasti nykyisiä toimintatapoja ja kokeillaan hallitusti uusia toimintatapoja	1.4. JPP-työskentelyä on jatkettu kuukausittain ja tilanne päivitetään 1.4.2020 muutoksen mukaisesti.	1.4. Johtaminen ja esimiestyö ei mahdollista kokeilukulttuuria	2 x 2=4	Kaupunginhalitus	Kesken
2. Hyvinvoiva kuntalainen	2.1. Hyvinvointikertomuksen hyödyntäminen / keskeiset mittarit	2.1. Hyvinvointikertomus on valmistunut suunnitellusti.	2.1. Hyvinvointikertomuksen toteuttaminen ei etene suunnitellusti eikä hyvinvointitilinpäidon mittareita hyödynnetä palvelujen strategisessa suunnittelussa	2 x 1=2	Kaupunginhalitus	Valmis

Osaava henkilöstö

Strateginen päämäärä	Tavoite ja mittari	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
1. Asiantunteva johtaminen, joka mahdollistaa perustehävän tekemisen laadukkaasti ja asiakaslähtöisesti	1.1 Johtaminen ja esimiestyö perustuvat Salon kaupungin johtamisperiaatteisiin /Johtamisosaamisen mittaaminen	1.1 Kaupunginjohtajan johtamisiltapäivän teemana toukokuussa oli johtamisperiaatteet ja ne ovat olleet esillä myös esimiesten perehdytystilaisuuksissa. Esimiesinfot ja henkilöstöpalvelujen antama tuki esimiehille keskittyvät kunnallisiin sopimuksiin ja kaupungin ohjeistuksiin henkilöstöasioissa. Esimiestyön arviointi siirrettiin taloudellisista syistä vuoteen 2020.	1.1. Johtamisperiaatteiden määrittelyä ei tehdä riittävästi ja johtamisperiaatteiden sisältöä tulkitaan kaupungin sisällä vaihtelevasti	2 x 3 = 6	Kaupunginhallitus	Kesken
	1.2. Henkilöstö tulee kohdelluksi yhdenvertaisesti ja oikeudenmukaisesti / Johtamisosaamisen mittaaminen	1.2. Esimiesten tapahtumtarjottimen tarjonnan avulla on pyritty parantamaan yhtenäisiä toimintatapoja ja sitä kautta turvaamaan työntekijöiden yhdenvertaista ja tasapuolista kohtelua. Esimiehille on järjestetty info- ja perehdytystilaisuuksia ja kaupunginjohtajan johtamisiltapäiviä. Näissä esimiehiä on koulutettu toimimaan työlainsäädännön, työehtosopimusten ja Salon omien ohjeistusten mukaisesti. Tilaisuuksien aiheina on ollut myös vuorovaikutussuhteiden johtaminen ja psykologisesti turvallisen työskentelyilmapiirin luominen. Henkilöstöpalveluiden esimiehille tarjoama henkilökohtainen tuki haastavissa henkilöstöjohtamisen tilanteissa tuki tavoitteen toteutumista. Esimiestyön arviointi siirrettiin taloudellisista syistä vuoteen 2020.	1.2. Johtamisperiaatteiden jalkautus epäonnistuu, jolloin yhtenäistä tietoa ja toimintakäytäntöjä ei synny	3 x 3 = 9		Kesken

Strateginen päämäärä	Tavoite ja mittari	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
2. Työhönsä sitoutunut ja vastuullisesti työnsä kehittämiseen osallistuva henkilöstö	2.1. Henkilöstö tunnistaa kaupunkistrategian ja vision vaikutukset omaan työhönsä ja näkee oman roolinsa tärkeänä osana kaupungin palvelukokonaisuudessa	2.1. Jalkautustyö jatkuu edelleen ja päivittäisjohtamisen malli tukee sitä. Päivittäisjohtamisen taulujen käyttöä lisätään entisestään. Vuosittain käytävissä kehityskeskusteluissa jokaisen työntekijän henkilökohtaiset työn tavoitteet on kytketty kaupungin strategisiin tavoitteisiin.	2.1. Kaupungin vision ja strategian linjauksia ei viedä riittävän pitkälle käytännön toiminnan tasolle eikä henkilöstö tunnista vision ja strategian merkitystä omassa työssään	2 x 3 = 6		Valmis
	2.2. Henkilöstö osallistuu työn, työyhteisön ja kaupungin yhteisten asioiden kehittämiseen rakentavassa vuorovaikutuksessa / henkilöstökysely, johtamisosaamisen arviointi	2.2. Rakentavan ja avoimen vuorovaikutuksen kehittämiseksi on esimiehille järjestetty webinaareja ja koulutuksia. Työyksiköihin aihetta on viety vuorovaikutuspassin kautta ohjatun työskentelyn avulla. Henkilöstölle on tarjottu osallistumisen mahdollisuuksia Fiilispulssi -kyselyn avulla. Henkilöstöltä on saatu runsaasti säästötoimenpide-ehdotuksia. QWL-kyselyyn liittyvä henkilöstökysely ja esimiestyön arviointi tehdään vuoden 2020 keväällä.	2.2. Kehittämismyönteisen ilmapiirin ja osallistavan organisaatiokulttuurin syntymisen edellytyksiä ei tunnisteta eikä haluttua muutosta saada aikaan. Henkilöstön hyödyntäminen kehittämissä ei onnistu, eikä kehittämiseen varata riittäviä muita resursseja.	3 x 3 = 9		Kesken
	2.3. Henkilöstö voi hyvin työssään / henkilöstökysely, johtamisosaamisen arviointi	2.3. Vuorovaikutuksen parantumiseen tähtäävien toimenpiteiden lisäksi työntekijöitä kannustettiin noudattamaan terveyttä tukevia elintapoja. Vapaa-ajan liikunnan ja kulttuurin harrastamista tuettiin sporttipassin kautta. Henkilöstölle oli tarjolla maksuttomia liikuntaryhmiä. Työyksiköiden kehittämispäivien ohjelmistoon tarjottiin jaksamista nukkumalla -luentoja. Työyksiköissä kiersi syksyn	2.3. Henkilöstön työhyvinvoinnin edistämiseksi ei toteuteta riittävän laaja-alaisia toimenpiteitä, henkilöstön omaa vastuuta hyvinvoinnin edistämiseksi ei onnistuta lisäämään	2 x 2 = 4	Kaupunginhalitus	Kesken

Strateginen päämäärä	Tavoite ja mittari	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
		aikana hyvinvointihaasteita, ja marraskuussa työyksiköissä pelattiin hyvinvointibingoa. Molemmissa pyrittiin kannustamaan henkilöstöä sekä terveellisten elintapojen noudattamiseen että myönteiseen vuorovaikutukseen.				
3. Muuttuvan toimintaympäristön edellyttämä ammatillinen osaaminen	3.1. Henkilöstön osaamista ja työkykyä kehitetään ennakoiden ja tulevaisuuden muutokset huomioiden / koulutusseuranta, osaamisen raportointi	3.1. Koulutuskorvaukseen oikeuttavia koulutuspäiviä oli yhteensä 4643. Koulutuksiin osallistumattomia henkilöitä on raportoinnin mukaan 861, eli 26 % henkilöstöstä. Vuoden 2019 koulutuskorvaushakemuksessa keskimääräiseksi työntekijämääräksi on ilmoitettu 3275 (henkilötyövuosina). Koulutuskorvausta saatiin 92 000 € (vuonna 2018 korvaus oli 81 000 €). Kehityskeskusteluja pidettiin vuoden aikana Ossi-ohjelmassa yhteensä 2123 kpl: - yleinen pohja: 2003 kpl - esimiesten pohja: 120 kpl	3.1. Muutoksia ei pystytä ennakoimaan oikein, ja tulevaisuuden visiointi jää puutteelliseksi	2 x 2 = 4	Kaupunginhalitus	Kesken

Kestävä talous

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Raportointi 1-12	Raportoinnin vastuutaho	Toimenpiteen tila
1. Taloudellinen kestävyys	1.1. Taloudellinen kestävyys on tasapainoista kasvua, joka ei perustu pitkällä aikavälillä velkaantumiseen tai varantojen hävittämiseen. Kestävällä pohjalla oleva	1.1.1. Tasapainotavoitteessa pysyminen palvelutarpeen kasvusta johtuva kustannuspaine ja tulokeshityksen riskit huomioiden edellyttää suunnitelma-	1.1.1. Talous toteutui toista vuotta peräkkäin alijäämäisenä. Vuoden 2019 tilikauden alijäämä oli 17,5 miljoonaa euroa. Talous ei ole kestävällä tasolla eikä tulot ja menot ole tasapainossa. Kaupungin velkamäärä kasvoi vuonna 2019 13,8 miljoonaa euroa.	Päätäjät, Virkamiesjohto, Esimiehet	Kesken

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Raportointi 1-12	Raportoinnin vastuutaho	Toimenpiteen tila
	talous helpottaa kohtaan tulevia uusia haasteita ja tekemään arvovalintoja.	kaudella joka päivä parempaa ja kustannustehokkaampaa toimintaa. Kestävän talouden edellytys on, että toiminta ja talous ovat tasapainossa.			
2. Ekologinen kestävyys	2.1. Ekologinen kestävyys on perusta, jolle ihmisten hyvinvointi rakentuu.	2.1.1. Kestävän kehityksen perusehtona on biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien toimivuuden säilyttäminen sekä ihmisen taloudellisen ja aineellisen toiminnan sopeuttaminen pitkällä aikavälillä luonnon kestävyyskykyyn.	2.1.1. Talousarviokäsittelyn yhteydessä kaupunginhallitus päätti käynnistää ilmasto- ja ympäristöohjelman päivittämisen.	Päätäjät, Virkamiesjohto, Esimiehet	Valmis
3. Kulttuurinen kestävyys	3.1. Kulttuurin määritelmä on moninainen, sillä siihen kuuluu sekä aineellisia kuin aineettomiakin asioita. Kulttuurinen kestävyys mahdollistaa kulttuurien säilymisen ja kehittymisen sukupolvelta toiselle.	3.1.1. Kestävässä kulttuurissa hyväksytään ihmisten erilaisuus, kunnioitetaan jokaisen oikeuksia ja perustavanlaatuisia vapauksia.	3.1.1. Salon kaupungin maahanmuuttajien kotouttamisohjelman laatiminen käynnistyi. Kaupungin romanityöryhmä toimii aktiivisesti ja romanityön kehittämiseksi osallistutaan Vast Vastensa -hankkeeseen. Yhdenvertaisuussuunnitelma on hyväksytty.	Päätäjät, Virkamiesjohto, Esimiehet	Valmis
4. Sosiaalinen kestävyys	4.1. Sosiaalinen kestävyys tarkoittaa yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa yhteiskunnan jäsenten kesken.	4.1.1. Sosiaalisen kestävyuden edellytyksiä ovat mm. riittävä toimeentulo, riittävien hyvinvointipalvelujen ja turvallisuuden takaaminen sekä osallisuus, yhteisöllisyys ja kiintyminen yhteiskuntaan.	4.1.1. Kaupungin laaja-alaiset työllistämistoimenpiteet ja kattavat hyvinvointipalvelut ovat vahvistaneet sosiaalista kestävyyttä. Kuntalaisten ja asiakkaiden osallistamisessa otettu käyttöön uusia toimintatapoja, kuten asiakasraadit ja kokemusasiantuntijoiden hyödyntäminen.	Päätäjät, Virkamiesjohto, Esimiehet	Kesken
5. Kestävä talous	5.1. Kestävä kehitys	5.1.1. Toiminnan ja talouden tasapaino	5.1.1. Talous toteutui toista vuotta peräkkäin alijäämäisenä. Vuoden 2019 tilikauden alijäämä oli 17,5 miljoonaa euroa. Talous ei ole kestävällä tasolla eikä tulot ja menot ole tasapainossa. Kaupungin velkamäärä kasvoi vuonna 2019 13,8 miljoonaa euroa.	Kaupunginhallitus	Kesken

Hyvä johtaminen

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Raportointi 1-12	Raportoinnin vastuutaho	Toimenpiteen tila
1. Johtaminen on asiantuntevaa, laadukasta ja muutokset huomioivaa	1.1. Työyksiköiden työ on tuloksellista ja asiakkaiden saama palvelu laadukasta	1.1.1. Henkilöstöohjelman mukaiset keinot 1.1.2. Työyhteisön peruspilareiden kunnostaminen	1.1.1. Johtamisen ja esimiestyön tueksi järjestettiin kaupunginjohtajan johtamisiltapäiviä, webinaareja, koulutuksia sekä info- ja perehdytystilaisuuksia. Esimiesten tukeminen henkilöstöjohtamisen haasteissa on jatkuvaa henkilöstöpalveluiden ja työsuojelun toteuttamaa toimintaa, jossa vuoden 2019 aikana painottuivat mm. sisäilmaongelmien hoitamiseen ja rekrytoinnin tukeen liittyvät tilanteet.	Päätäjät, Virkamiesjohto, Esimiehet	Kesken
	1.2. Organisaation muutokset paranevat	1.2.1. Henkilöstöohjelman mukaiset keinot 1.2.2. Työyhteisön peruspilareiden kunnostaminen	1.2.1. Taloustilanteen haasteet synnyttivät tarpeen nopealle reagoinnille. Tähän pystyttiin vastaamaan hyvin; esimerkiksi henkilöstön säästöehdotuksia otettiin käyttöön nopealla aikataululla.	Päätäjät, Virkamiesjohto, Esimiehet	Kesken
2. Johtaminen ja esimiestyö mahdollistaa henkilöstön osallistumisen ja toimivan vuorovaikutuksen työyksiköissä, palvelualueilla ja koko organisaatiossa	2.1. Palvelu on asiakaslähtöistä	2.1.1. Työyhteisöjen toiminnan kehittäminen 2.1.2. Luodaan rakenteet, jotka mahdollistavat osallistumisen ja osallistumisen	2.1.1. Vuorovaikutuspassin avulla tuettu työyksiköiden työtä ja toimivaa vuorovaikutusta. Työsuojelun ja työterveyshuollon toteuttamat koulutukset työyksiköihin ovat lisänneet tietoisuutta työhyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä sekä tuottaneet konkreettisia esim. työergonomiaan liittyviä työtapojen muutoksia. Seuraavan vuoden johtamisen ja esimiestyön keskeiseksi teemaksi on valittu henkilöstön osallistaminen.	Päätäjät, Virkamiesjohto, Esimiehet	Kesken
	2.2 Henkilöstön työhyvinvointi paranevat	2.2.1. Työyhteisöjen toiminnan kehittäminen	2.2.1. Työhyvinvoinnin tukemiseksi toteutettiin vuorovaikutuksen kehittämisen toimenpiteitä toimivan työyhteisön kärkihankkeen kautta.	Päätäjät, Virkamiesjohto, Esimiehet	Kesken

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Raportointi 1-12	Raportoinnin vastuutaho	Toimenpiteen tila
		2.2.2. Luodaan rakenteet, jotka mahdollistavat osallistamisen ja osallistumisen	2.2.2. Osallistavan työskentelyn rakenteiden luominen ei onnistunut täysin toivotulla tavalla. Henkilöstön työfiilisten jakamiseen tarkoitettu Fiilispulssi ei osallistamisen ja palautteeseen reagonnin osalta täysin vastannut sille asetettuun tavoitteeseen. Itse toteutettuihin henkilöstölle suunnattuihin kyselyihin saatiin hyvät vastausprosentit ja vastauksista saatua tietoa pystyttiin hyödyntämään toiminnan suunnittelussa.	Päätäjät, Virkamiesjohto, Esimiehet	Kesken
3. Johtamisen ja esimiestyön tietoisena päämääränä on työhyvinvoinnin kehittäminen työyksiköiden toimintaa ja työntekijöiden työkykyä tuemalla	3.1. Työhyvinvointi paranee	3.1.1. Työyhteisön peruspi-lareiden kunnostaminen	3.1.1. Taloudellisen tilanteen aiheuttamat säästötavoitteet ovat luoneet haasteita työhyvinvoinnin tietoiselle kehittämiselle. Palveluiden tuottaminen tiukentuvilla resursseilla on joskus ristiriidassa työhyvinvointinäkökulman kanssa. Esimerkiksi työn muokkaaminen vastaamaan työntekijän jäljellä olevaa työkykyä on viimeisen vuoden aikana muuttunut entistä vaikeammaksi ja tämä lisää pitkien sairauspoissaolojen ja kuntoutustukien määrää.	Päätäjät, Virkamiesjohto, Esimiehet	Kesken
		3.1.2. Työhyvinvoinnin tukitoimet	3.1.2. Henkilökunnalle oli tarjolla maksuttomia liikuntaryhmiä, joissa painotettiin liikunnan aloittamisen kynnyksen madaltamista ja fyysisen työkyvyn ylläpitämisen näkökulmaa. Vuoden aikana tuettiin 2641 työntekijän liikunnan ja kulttuurin harrastamista sporttipassin kautta. Henkilöstön tupakoinnin lopettamista tuettiin koko toimintavuoden ajan työterveys-huollon tehostetuilla toimenpiteillä ja Champix lääkitystä korvaamalla.	Päätäjät, Virkamiesjohto, Esimiehet	Kesken

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Raportointi 1-12	Raportoinnin vastuutaho	Toimenpiteen tila
	3.2. Työnantajakuva ja työnantajamaine paranevat		3.2.1. Uuden rekrytointiohjeen mukaiset toimenpiteet ovat yhdenmukaistaneet rekrytointiprosessia. Erityisesti on kiinnitetty huomiota toiminnan tarpeisiin perustuviin tehtävänkuvauksiin. Työnantajan työntarjoamisvelvoitteet toteutuvat nyt johdonmukaisemmin.	Päätäjät, Virkamiesjohto, Esimiehet	Kesken
	3.3. Palvelu paranee		3.3.1. Loppuvuodesta ajankohtaiseksi tulleet tilanteet (mm. säästötavoitteet, palveluverkkoselvitys) saattavat heikentävästi vaikuttaa henkilöstön työhyvinvointiin ja sitä kautta asiakkaiden saamiin palveluihin. Toisaalta esim. useita sisäilmakohteita on pitkäjänteisellä työllä saatu kuntoon, jolloin laadukkaan palvelun tuottamisen mahdollisuudet konkreettisestikin paranevat.	Päätäjät, Virkamiesjohto, Esimiehet	Kesken

Jatkuva parantaminen

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Raportointi 1-12	Raportoinnin vastuutaho	Toimenpiteen tila
1. Jatkuva toimintojen parantaminen ja strategian toteutumisen arviointi	1.1. Kehittää organisaation jatkuvan parantamisen kulttuuria	1.1.1. Parantuva toiminta, arvio strategian toteutumisesta	1.1.1. Toiminta on mennyt eteenpäin ja taulujen käyttöä lisätty, mutta edelleen on palvelualueita, joissa ei olla päästy asian ja mallin kanssa liikkeelle.	Kaupunginjohto	Kesken
2. Laatuajattelu parantaa toimintaa	2.1. Laatu työn lisääminen organisaatiossa	2.1.1. Laatu työn käytön systemaattinen lisääminen (erityisesti caf-malli)	2.1.1. Tilanne on edelleen sama, palvelualueilla on omia laatu standardeja.	Kaupunginjohto	Kesken
3. Kokeilukulttuurin lisääminen	3.1. Lisätä ja mahdollistaa erilaisia kokeiluja	3.1.1. Koulutukset, kokeilujen määrä	3.1.1. Kokeilukulttuuria pyritään alkuvuonna 2020 aikana vahvistamaan edelleen, kehittämisspalveluiden hankepalveluiden toimesta.	Kaupunginjohto	Kesken

Yhdessä tekeminen – luottamus

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Raportointi 1-12	Raportoinnin vastuutaho	Toimenpiteen tila
1. Kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksien lisääminen	1.1. Avoimuuden ja läpinäkyvyyden sekä osallisuuden lisääminen	1.1.1. Järjestää kuulemistilaisuuksia kaupungin kehittämiseen liittyvistä asioista ja osallistaa kuntalaisia muutoinkin	1.1.1. Valmisteluvaiheessa on järjestetty kuntalaisille kuulemistilaisuuksia ja päätäjille mahdollisuuksia perehtyä asiaan. Tästä esimerkkinä Tunnin juna -hankkeen yleisötilaisuudet sekä koulutilahankkeisiin tutustumismahdollisuudet ja keskustelutilaisuus.	Kaupunginjohto	Kesken
2. Henkilöstön vaikutusmahdollisuuksien lisääminen	2.1. Osallistaa henkilöstö yhteiseen tekemiseen	2.1.1. Henkilöstötilaisuudet ja infotilaisuudet	2.1.1. Henkilöstölle on tarjottu mahdollisuutta osallistua mm. toimivan työyhteisön kärkihankkeen linjauksiin ja säästötoimenpiteiden suunnitteluun. Reaaliaikainen palautekanava ei täysin vastannut sille asetettuihin tavoitteisiin ja se päätettiin vuoden lopussa vaihtaa itse tehtyyn fiilismittariin.	Kaupunginjohto	Kesken
3. Päätöksentekijöiden keskinäinen, sekä päätöksentekijöiden ja viranhaltijoiden yhteistyön ja luottamuksen lisääminen	3.1. Tehostaa päätöksentekoprosessia	3.1.1. Kh:n ja joryn toiminnan vuosittainen arviointi ja kehittäminen	3.1.1. Keskeisiä asioita käsiteltiin kaupunginhallituksen iltakouluissa, joihin myös johtoryhmän jäsenet substanssin mukaan osallistuivat. Johtoryhmän ja kaupunginhallituksen jäseniä osallistui USO-hankkeen seminaareihin, joissa tarkastellaan kuntien tulevaisuutta. Palvelujohtajat ja johtamisjärjestelmän kehittämistyöryhmä pitivät yhteisen työpajan liittyen organisaatiouudistukseen.	Päätäjät Kaupunginjohto	Kesken

Kärkihankkeet

Kärkihanke	Hankkeen tavoitteet	Hankkeen budjetti	Hankkeen projektioorganisaatio	Hankkeen aikataulu ja arvioitu valmistumisaika	Raportointi 1-12	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
Salon 2021-hanke	Hankkeen tavoite on valmistautua sote- ja maakuntauudistukseen Salon kaupungin osalta sekä uuden kunnan organisaation ja palveluiden valmistelutyö ja kokonaisarkkitehtuuri-hankkeen edistäminen. Salon kaupungin henkilöstösuunnittelu toteuttaa useita suunniteltuja muutoksia alkaneen valtuustokauden aikana. Sekä merkittävät henkilöstömuutokset että henkilöstön kehittämishankkeet sovitetaan yhteen sote- ja maakuntasuunnittelun kanssa tulevaisuuden kunnan organisaation muodostamiseksi.		Kj; johtoryhmä, projektipäällikköinä Irma Nieminen ja Janne Hyvärinen. Joke-ryhmä.	2018-2019	Uusi organisaatio aloittaa toiminnan 1.4. Loppusyksyn ja alkukevään 2020 ajan on käyty palvelualueiden tilanteita läpi ja päivitetty erityisesti esimiesten osalta tilannetta niin, että jatkossa olisi organisaatiossa vain täysivaltaisia esimiehiä. Hallintosääntöä on myös päivitetty.	Kehityspäällikkö, Hallintojohtaja	Kesken
Oppimisympäristöuudistus ja Oppiva Salo	Oppimisympäristöuudistus ja Oppiva Salo muodostavat yhdessä kaupunkitason strategisen kärkihankkeen. Oppimisympäristöuudistuksella pyritään varmistamaan oppilaiden tulevaisuuden osaamistarpeet, elinvoimaiset oppimisympäristöt ja niitä tukevat monikäyttöiset tilaratkaisut. Oppiva Salo 2018 – 2020 on kehittämisohjelma, jossa kehitetään systemaattisesti oppimista, opettajuutta, pedagogista johtamista, oppimisen teknologiaa sekä oppimisen			Oppiva Salo on vuosien 2018 – 2020 kehittämisohjelma. Oppimisympäristöselvitys valmistuu vuoden 2019 aikana.	Oppiva Salo opettajien osaamisen ja rehtoreiden muutosjohtamisen 3-vuotinen kehittämisohjelma yhteistyössä Turun yliopiston kanssa on edennyt suunnitelman mukaisesti. Kouluissa on käynnissä erilaisia kehittämis-hankkeita (mm. yhteisopettajuus) sekä uusia muuntojoustavia oppimisen tiloja on saatu kouluihin.	Apulaiskaupunginjohtaja	Kesken

Kärkihanke	Hankkeen tavoitteet	Hankkeen budjetti	Hankkeen projektiorganisaatio	Hankkeen aikataulu ja arvioitu valmistumisaika	Raportointi 1-12	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
	analytiikkaa ja muuntojoustavia oppimistiloja. Kehittämishjelmalla varmistetaan pysyvä toimintakulttuurin muutos siten, että digitalisaatio ja uusi opetussuunnitelma näkyvät muuttuneina opetus- ja oppimiskäytänteinä oppilaan arjessa.				Oppimisympäristöselvityksen 2.vaihe on päätöksentekoprosessissa.		
Salon IOT Campus	Salon IoT Campuksesta muodostetaan kansainvälisesti verkottunut ja kasvava keskus, joka mahdollistaa huipputaamisen kehittämisen, kaupallisesti menestyvien tuotteiden ja palvelujen kehittämisen ja tuotannon sekä uuden IoT-liiketoiminnan syntyminen. Campuksesta luodaan myös houkutteleva osaamiskeskus kansainvälisille ohjelmille, joita kaupunki sekä tulevaisuudessa maakunta voi toteuttaa Salon alueella			2018-	Yrityksiä 85, kampuslaisia noin 1.700 (Noin 50-50 jako opiskelijat vs yritykset). Tiloista noin puolet käytössä; kaikki tuotantotilat käytössä, Kamparakennuksesta muokattu toimistotiloja tuotantokäyttöön. Liikevaihto ja tulos yli sijoituspäätöksen kiinteistöverolla oikaistun tuloksen. Kampuksen NPS yli 50. Uusia työpaikkoja syntyi sekä kasvun (esim. Powerfinn) että uusien sijoittumisien (esim. Valmet Automotive) myötä. Uusien työpaikkojen tuomien verotulojen lisäksi kampus merkittävät kiinteistöveron maksaja.	Kaupunkikehitysjohtaja	Kesken

Kärkihanke	Hankkeen tavoitteet	Hankkeen budjetti	Hankkeen projektiorganisaatio	Hankkeen aikataulu ja arvioitu valmistumisaika	Raportointi 1-12	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
					Kampuksella tarjottiin vuoden 2019 aikana yli 55.500 lounasta, ravintoloiden palveluindeksi oli 88/100. Kampuksella järjestettiin vuoden 2019 aikana yli 2.000 kokousta/tilaisuutta.		
Ekovoimalaitokseen tukeutuva kiertotalouspuisto	Lounavoima Oy rakentaa ekovoimalaitoksen Korvenmäkeen ja siihen tukeutuen synnytetään kaupungin omistaman Metsäjaanun teollisuusalueen ympärille kiertotalouspuisto. Hanke mahdollistaa laajan teollisen kehityksen Salon keskusta-alueen koillispuolella erinomaisilla etäisyyksillä ja moottoritieyhteyksillä. Teollisuusalueen hankkeistamista esimerkiksi ekoteollisuuspuistoksi voidaan harkita osana strategian toteuttamista.			Ekovoimala valmistuu vuonna 2020.	Ekovoimalaitoksen rakentaminen etenee aikataulussa. Laitoksen ympärille rakentuvan muun liiketöiminnan kehittämiseksi yhteinen hankerahotushakemus EU:lle. TEM myönsi investointiavustusta lämpökaivojen rakentamiseen.	Kaupunkikehitysjohtaja	Kesken
Toimiva työyhteisö	Salon kaupungin kaikissa työyhteisöissä on sellaiset työntekoa tukevat rakenteet ja käytännöt, joilla mahdollistetaan aiempaa tuoksellisempi toiminta ja parempi palvelu kuntalaisille.			2018-	Vuorovaikutuksen kehittämisen toimenpiteet jatkuivat koko vuoden 2019 ajan samalla kun työntekoa palvelevan johtamisen toimenpiteitä tulevalle vuodelle jo suunniteltiin. Alkuperäisen hankesuunnitelman "pilari per vuosi"-etenemisjärjestyksestä luovuttiin. Valtakunnallisen Sote-uudistuksen kariuduttua tuli ajankoh- taiseksi käynnistää Salo	Henkilöstöjohtaja	Kesken

Kärkihanke	Hankkeen tavoitteet	Hankkeen budjetti	Hankkeen projektiorganisaatio	Hankkeen aikataulu ja arvioitu valmistumisaika	Raportointi 1-12	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
					2021 hankkeen toteuttamana työntekoa tukevan organisaation rakentaminen. Organisaatiouudistuksen lisäksi erityisesti esimiesten täysivaltaistamisen voidaan odottaa tukevan työntekoa aiempaa paremmin.		
Kt 52 kehittäminen Salon kohdalla, II vaihe	Edistetään kt 52 rakentamista Salon kohdalla yleissuunnitelman mukaiseen paikkaan, vaihe II. Keskustan liikenneympäristö rauhoittuu ja liikenne pohjois-etelä – suunnassa tulee sujuvammaksi. Hanke vaikuttaa Salon kasvun ja elinvoiman kehittämiseen sekä Metsäjaanun teollisuusalueen suunnassa että kaupungin pohjoispuolella Isokylän ja moottoritien suunnassa myös kaupan, pienteollisuuden sekä asumisen alustana.			Aluevaraus-suunnittelu tehdään vuonna 2018, tie-suunnitelma vuosina 2019 – 2020 ja itse rakentaminen vuoteen rahoituksesta riippuen vuosina 2020 – 2023 mennessä	Asemakaavaluonnoksen taustaksi laadittiin maankäyttötarkasteluja tarkempien katuyhteyksien suunnittelemiseksi. Asemakaavaluonnoksen valmistelu eteni vuoden 2019 loppuun mennessä pitkälle.	Kaupunkikehitysjohtaja	Kesken
Salon sairaalan tulevaisuus	Salon sairaalan peruskorjaus tai uudisrakentaminen toteutetaan yhteistyössä sairaanhoitopiirin kanssa. Tavoitteena on varmistaa tulevaisuuden elinvoimaiset sairaalapalvelut Salossa. Hankkeen onnistumisella saavutetaan pitkäaikaisia elinvoima- ja hyvinvointivaikutuksia Saloon: hanke varmistaa työpaikkojen säilymisen ja kuntalaisten monipuolisten			Vuonna 2018 tehdään toiminnallinen suunnittelu, vuonna 2019 rakentamisen suunnittelu, vuosina 2020 – 24 itse rakentaminen.	Sairaanhoitopiirin hallitus edellytti sairaalan uudisrakentamis- ja peruskorjaushankkeen toiminnallisen suunnitelman muokkaamista siten, että investoinnin kustannukset alenevat merkittävästi alkuperäisestä suunnitelmasta ja ettei sairaalan kokonaiskustannukset	Apulaiskaupunginjohtaja	

Kärkihanke	Hankkeen tavoitteet	Hankkeen budjetti	Hankkeen projektiorganisaatio	Hankkeen aikataulu ja arvioitu valmistumisaika	Raportointi 1-12	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
	terveyspalvelujen saatavuuden sote- ja maakuntauudistuksen jälkeen Salossa.				saa nousta nykyisestä. Toiminnallisen suunnitelman muutokset ovat valmistumassa ja sairaanhoitopiirin hallituksen asettamat tavoitteet täyttyvät. Henkilöstö on osallistettu valmisteluun. Hankkeen toteuttamista varten on valmisteltu kiinteistöosakeyhtiön perustamista. Yhteistyö on jatkunut hyvänä ja vuonna 2020 laaditaan hankesuunnitelma ja tehdään investointipäätös.		Kesken
Tunnin juna	Tunnin juna on nopea junayhteys Turun ja Helsingin välillä. Sitä varten edistetään uuden junaradan rakentamista, joka kulkee Salosta suoraan Lohjan kautta Helsinkiin ja on noin 40 kilometriä nykyistä rantarataa lyhempi.			Hankkeen toteuttaminen pyritään saamaan kirjatuksi seuraavaan hallitusohjelmaan. Yleissuunnittelu tapahtuu vuonna 2020 ja sitä edeltävä vaikuttajaviestintä vuosina 2019–2020.	Yleissuunnittelu etenee aikataulussa. Kaupungin alueella tarvittavien yleiskaavamuutosten luonnosten suunnittelu ja vuorovaikutusmenettely käynnistyivät. LVM:n ja kuntien yhteinen neuvottelu hankeyhtiön perustamisesta käynnistyi ja talousarviossa.2020 varautettiin yhtiön rahoittamiseen.	Kaupunginjohdaja	Kesken

Kärkihanke	Hankkeen tavoitteet	Hankkeen budjetti	Hankkeen projektiorganisaatio	Hankkeen aikataulu ja arvioitu valmistumisaika	Raportointi 1-12	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
Tulevaisuuden asu- misympäristö	Käännetään kaupungin asukaslu- vun kehitys positiiviseksi luomalla tulevaisuuden kaupungin laadu- kas, älykäs ja kestävä kehityksen mukainen asumisympäristö yleis- kaavallisen ohjelman, keskustan osayleiskaavan ja muiden maan- käyttösuunnitelmien mukaisesti. Uusien asuinalueiden kehittämi- sessä mietitään kansallisen profii- lin parantamista mahdollisissa yh- teistyöhankeissa, joita voidaan toteuttaa strategiakauden pääTTY- essä. Saavutettavuuden parantu- minen esimerkiksi Tunnin juna - hankkeen myötä mahdollistaa en- tistä paremmin Salon kehittämistä tulevaisuuden asuin ympäristönä kehittyvän Lounais-Suomen sekä kansallisen metropolialueen väli- senä porttina.			Hankkeen tavoiteaika- taulu tähtää suurem- massa koko- naisuudessa vuoteen 2035, mutta strategiakau- den pääTTY- essä vuonna 2026 Salon keskusta- alueen sekä mootto- ritien lähei- syydessä olevien taa- jamien kehi- tyksen usko- taan vauh- dittuneen.	Keskustan kehittäminen osallistavien menetelmin käynnistyi. Yhteydenpitoa Asuntomessuihin jatket- tiin sopimalla tapaaminen tammikuuhun 2020.	Kaupunkikehi- tysjohtaja	Kesken
Tulevaisuuden liik- kumisjärjestelmä	Luodaan Saloon tulevaisuuden liikkumisjärjestelmä, joka mahdol- listaa sujuvat ja kestävä kehityk- sen mukaiset matkaketjut kau- pungin sisällä sekä huippunopeat yhteydet kaupungin ulkopuolelle.			Tavoiteaika- taulu vuosi 2035.	Kaupungin hankkiman joukkoliikenteen käyttö li- sääntyy . Valmistautu- mista liikenteen sähköis- tymiseen on jatkettu mm. sähköautojen latauspis- teiden keskitettyyn han- kintaan liittymällä.	Kaupunkikehi- tysjohtaja	Kesken

2.2. Kaupunginhallituksen tulokortti

Sujuvat prosessit

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Keinoon kohdituvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
1. Asiakslähtöiset palvelut	1.1. Asiakslähtöisyys korostuu palveluiden suunnittelussa, organisoimisessa ja johtamisessa	1.1.1. Asiakaskokemuksen mittaaminen palvelualueilla	1.1.1. Vähintään yhdellä toiminnolla / palvelualueella mitataan asiakastyytyväisyys, Salo NPS, suosittelumittari, asteikko 1-10, tavoite 8	1.1.1. Roidu-laitteiden käyttöä vähennetään hieman vuoden vaihteessa, mutta jpp-tason seuranta jatketaan	Asiakastyytyväisyysmittauksia ei tehdä	3 x 2 = 6	Johtoryhmä	Valmis
	1.2. Palvelualueiden välillä on hyvin yhteensopivat prosessit	1.2.1. Laajennetun johtoryhmän (JPP) kuukausittainen strategian seurantatyö	1.2.1. JPP-mittari, sujuvat prosessit, 1-3 / tavoite 2	1.2.1. Jpp-työskentelyä on jatkettu kuukausittain ja 1.4. uuden organisaation myötä toimintaa linjataan myös vastaavasti, ja kehitetään edelleen	Laajennetun johtoryhmän työskentely ei toteudu suunnitellusti tai ole tuloksellista	2 x 2 = 4	Kaupunginjohtaja	Valmis
2. Toiminta on hyvän hallinnon periaatteiden mukaista	2.1. Laadukas valmistelu ja ennakoitava, läpinäkyvä ja tehokas päätöksenteko.	2.1.1. Valmistelun ja päätöksenteon laatuun panostetaan jatkuvan parantamisen periaatteella	2.1.1. Muutoksenhakujen kautta muutosten päätösten määrä. Saatu asiakaspalaute. Ennakoarviointien määrä.	2.1.1. Päätösten ennakoarvioinnin sähköinen työkalu on ollut käytössä ja arvioiteja on tehty muutamia, mm. elinkeinotoimikunnalle ja oppimisympäristöselvitykseen	Valmistelu ja päätöksenteko ei ole laadukasta. Huolellinen ja suunnitelmallinen valmistelu ja avoin päätöksenteko	2 x 2 = 4	Hallintojohtaja	Kesken

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
3. Toiminnan ja talouden tasapaino	3.1. Konsernitaseen tilikauden ylijäämä on positiivinen	3.1.1. Talous on tasapainossa suunnitelmakaudella eli vuosikate on vähintään yhtä suuri kuin poistot	3.1.1. Vuosikate/asukas, tilikauden tulos, konsernitaseen ylijäämä Vuosikate on vähintään yhtä suuri kuin poistot, suunnitelmakauden tavoitteena on vähintään 0-tulos, konsernitase säilyy ylijäämäisenä	3.1.1. Vuosikate/asukas = -55,55 Konsernin vuosikate / asukas = 157,44 Tilikauden tulos = - 18 039 861,44 euroa Konsernin tilikauden tulos = - 16 078 281,61 euroa Konsernitaseen alijäämä = - 16 149 976,82 euroa Vuosikate = -2 880 460,73 euroa Poistot = - 16 154 591,24 euroa Konsernin vuosikate = 8 163 150,88 euroa Konsernin poistot ja arvonalentumiset = - 25 229 575,90 euroa	Merkittävä poikkeama ennakoidusta talousnäköymästä. Päivittäisjohtamiseen liittyen talouden jatkuva seuranta herkästi reagoivia mittareita käyttäen	3 x 1 = 3	Talousjohtaja	Kesken
	3.2. Investointien ja kärkihankkeiden omarahoitus on mahdollisimman korkea	3.2.1. Talouden kantokyvyn kestävä investointiohjelma Tilikauden tulos on positiivinen	3.2.1. Investointien omarahoitusaste (%), lainat/asukas, omavaraisuusaste (%) Omarahoitusaste vähintään 75%, asukaskohtainen laina on keskimääräistä alemmalla tasolla, omavaraisuusaste yli 55%	3.2.1. Investointien omarahoitusaste = - 23,6 Konsernin investointien omarahoitusaste = 48,2 Lainakanta/asukas = 2 161 Konsernin lainat/asukas = 3 407 Omarahoitusaste = 59,5 Konsernin omarahoitusaste = 48,8	Merkittävä poikkeama ennakoidusta talousnäköymästä. Rahoituskustannusten merkittävä nousu. Investointiohjelman tarkistaminen muuttuneet olosuhteet huomioiden	1 x 3 = 3	Talousjohtaja	Kesken

Aktiivinen yrittäjyys

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
1. Asukasluku kehittyy positiivisesti	1.1. Asukasluvun positiivinen kehitys	1.1.1. Tarjotaan hyvät asumisedellytykset ja laadukkaat palvelut	1.1.1. Asukasluku vähintään edellisen vuoden vastavan kauden tasolla	1.1.1. Joulukuun 2019 asukasluku oli 51.850, joka on 482 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin.	Asukasluvun negatiivinen kehitys jatkuu	3 x 1=3	Johtoryhmä	Myöhässä
	1.2. Työskentely- ja työssäkäyntiedellytysten parantaminen mm. etätyö- ja pendelöintimahdollisuuksia kehittämällä.	1.2.1. Etätyötiloja käytettävissä muualla työskentelevillä	1.2.1. Salo IoT Campuksen co-working-tila ja muita etätyömahdollisuuksia	1.2.1. Kampuksen co-working-tilan käyttö kasvaa	Uuden tilan käyttöönotto epäonnistuu	1 x 2=2	Johtoryhmä	Valmis
		1.2.2. Kärkihankeliikenneyhteyksien toteutuksen edistäminen ja Salon joukkoliikenteen toteuttaminen työmatkayhteyksiä tukevalla tavalla	1.2.2. Tunnin Junan ja kt 52 II vaiheen toteutuksen varmistaminen valtuustokauden aikana. Kaupungin ostama joukkoliikenne tukee työmatkayhteyksiä.	1.2.2. Valmistelu etenee aikataulussa. Raportoitu tarkemmin kärkihankkeissa.	Valtion rahoitus kärkihankkeille ei toteudu. Joukkoliikenteen kustannukset ylittävät kaupungin taloudelliset mahdollisuudet.	3 x 2 = 6	Johtoryhmä	Kesken
	1.3. Koko kaupunki yhteisö rakentaa positiivista Salo-kuvaa.	1.3.1. Salolaisten osallistaminen positiivisen mielikuvan rakentamiseen Rekrytointien yhteydessä positiivisen työnantajakuvan rakentaminen.	1.3.1. Vuosittainen mielikuva-mittaus	1.3.1. Rekrytointiviestinnän kehittäminen ja rekrytointiprosessin yhdenmukaistaminen rakentaa Salon kaupungista työnantajana haluttavaa mutta todenmukaista mielikuvaa.	Salo-kuva on negatiivinen ja keskustelu aiheesta on negatiivista	2 x 2 = 4	Johtoryhmä	Kesken

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
		1.3.2. Kaupungin henkilöstön yhteenkuuluvuuden tunteen parantaminen.	1.3.2. Työtyytyväisyyskyselyn vastausten muutokset, tavoite Taplause 3 NPS - Salo työpaikkana mitaus, tavoite 3	1.3.2. Työhyvinvoinnin kehittämisen toimenpiteissä -esim. hyvinvointihaaste ja hyvinvointibingo-, pyrittiin koko kaupungin yhteishengen nostattamiseen. Myös henkilöstöjulkaisu Meidän Salon artikkeleissa pyrittiin lisäämään koko henkilöstön yhteenkuuluvuuden tunnetta. Koko kaupungin Fiilispulssin lukema pysyi koko toimintavuoden ajan yli 3.0 tasolla.	Henkilöstö ei vastaa työtyytyväisyyskyselyyn.	2 x 3 = 6	Johtoryhmä	Kesken
2. Luo edellytyksiä uusille työpaikoille	2.1. Salon IOT-Campuksen käytöstä kehittyä yritysten ja työpaikkojen määrän jatkuva kasvu.	2.1.1. Toiminnan eteneminen suunnitelmien mukaisesti	2.1.1. Käyttöasteen seuranta	2.1.1. Rekrytoinnin ovat edenneet, mutta hieman suunniteltua hitaammin.	IOT-Campuksen toiminta ei etene suunnitelman mukaisesti	3 x 1 = 3	Kaupunkikehitysjohtaja	Valmis
	2.2. Kunnallisveroprosentti ja kiinteistöveroprosentit ovat lähellä maan keskimääräistä	2.2.1. Positiivinen asukasluvu ja työpaikkakehitys	2.2.1. kunnallisveroprosentti, kiinteistöveroprosentit Ei korotuksia nykyiseen tasoon: Kunnallisvero 20,75%, Kiinteistöverot, vakituinen 0,55%, yleinen 0,93%, muu asuminen 1,30%, rakentamaton rakennuspaikka 3,0%, voimalaitos 2,0%	2.2.1. Vuodelle 2019 ei ole korotuksia. Maan keskimääräinen kunnallisveroprosentti on 19,88 %.	Asukaskohtainen verotulo jää nykyiselle alhaiselle tasolle ja työllisyysaste on heikko. Matala kunnallisveron tuotto luo paineita kiinteistöverojen korottamiseen. Elinkeinopoliittiset toimenpiteet.	3 x 2 = 6	Johtoryhmä	Kesken

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
	2.3. Työllisyystilanne paranee	2.3.1. Aktiiviset yritys- ja työllisyyspalvelut	2.3.1. Työpaikkojen määrä kasvaa, Kuukausiluvut edellisvuotta paremmat	2.3.1. Joulukuun työttömyysprosentti oli 11,2 % ja avoimia työpaikkoja oli 301, mikä on selvästi vuoden takaista tilannetta enemmän.	Työpaikkojen määrä vähenee	3 x 1 = 3	Kaupunkikehitysjohtaja	Valmis
3. Vahvistaa ja monipuolistaa salolaista osaamista	3.1. Salolaisen osaamisohjan vahvistaminen	3.1.1. Tiivis korkeakoulu yhteistyö; yritykset ja opiskelijat (harjoittelut, opinnäytetyöt jne.), uudet koulutukset, tutkimusyhteistyö, TFT, FI-Tech	3.1.1. Opiskelijoiden ja korkeasti koulutettujen osuus asukkaista	3.1.1. Korkeakoulu yhteistyö jatkuu ja kehittyy, mm. Turun yliopiston kanssa ja kehittämistoimia suunnataan mm. älyratkaisuihin ja kaupunkikehittämiseen. Koulutusvientihanke etenee.	Yhteistyö oppilaitosten ja korkeakoulujen kanssa.	2 x 2 = 4	Apulaiskaupunginjohtaja	Kesken
4. Toimii vahvana kumppanina yrityksille ja muille toimijoille	4.1. Yrittäjyysilmapiiri paranee	4.1.1. Yrittäjäjärjestöjen kanssa tehty tavoitesopimus Elinkeinopoliittinen ohjelma	4.1.1. Salon asema eri mittauksissa paranee (V-Suomen yrittäjien ja OP:n vuosittainen maakuntaennuste, Suomen yrittäjien kysely 2 vuoden välein) Yritysten määrä	4.1.1. Vuoden 2019 aika Saloon perustettiin hieman enemmän yrityksiä kuin aiemmin. 52 % vastanneista yrittäjistä arvioi V-S Yrittäjien ja OP:n kyselyssä Salon yrittäjyysilmapiirin erinomaiseksi tai hyväksi (10 %-yks). Vaikka saldoluku 40 oli 12 yksikköä huonompi kuin vuotta aiemmin, Salon sijoitus parani yhdellä sijalla (6.->5.).	Salon asema heikkenee ja tulokset heikkenevät	1 x 1 = 1	Kaupunkikehitysjohtaja	Valmis

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
	4.2. Tuotteistetaan Salo-kehitysalustana-malli	4.2.1. Aktiivinen yritysistä, korkeakouluja ja tutkimuslaitoksia yhdistävien ekosysteemien syntymisen tukeminen (esimerkiksi future mobility)	4.2.1. valtuustokauden aikana 2-3 ekosysteemin edistäminen	4.2.1. UIA-hanke jätettiin EU-hakuun ja ison hankkeen valmistelu eteni hyvin. Hankepäätöksistä riippuen, tehtyä valmistelutyötä hyödynnetään tulevaisuudessa muissa yhteyksissä, jos hankerahoitusta ei nyt saada.	Ekosysteemit eivät toteudu suunnitellusti Aktiivinen verkosto- ja yhteistyö	2 x 1 = 2	Kaupunkikehitysjohtaja	Kesken

Luova edelläkävijä

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
1. Uudistaa ennakkuulotomasti ja rohkeasti palveluja ja toimintatapoja	1.1. Oppimisympäristöjen uudistaminen ja kaupungin kehitystä tukeva palvelurakenne. Reuna-alueiden kuntakeskuksissa säilyy alakoulu, päiväkoti sekä liikunta- ja nuorisotilat sekä kirjastopalvelut.	1.1.1. Palvelurajat ylittävien monikäyttöisten tilaratkaisujen toteuttaminen	1.1.1. Toteutuneet uudenlaiset tilaratkaisut	1.1.1 Oppimisympäristöselvityksen 2.vaihe päätöksentekoprosessissa.	Oppimisympäristöuudistus ei toteudu tavoitteiden mukaisesti Oppimisympäristöuudistuksen toisen vaiheen toteuttaminen	3 x 2 = 6	Johtoryhmä	Kesken

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
	1.2. Sote- ja maakuntauudistuksen ja sen jälkeisen kunnan valmistelu toteutetaan kaupungin asettamien tavoitteiden mukaisesti ja järjestämislain mahdollistamassa aikataulussa	1.2.1. Salo 2021 hanke viedään loppuun tällä valtuustokaudella ja uuden kunnan valmistelu on keskiössä Aktiivinen osallistuminen sote- ja maakuntavalmisteluihin	1.2.1. Muutos-hankkeen onnistuminen uuden kunnan luomisessa Kh:n asettamien tavoitteiden toteutuminen maakuntavalmistuksessa	1.2.1. Uusi organisaatio aloittaa toiminnan 1.4. Loppusyksyn ja alkukevään 2020 ajan on käyty palvelualueiden tilanteita läpi ja päivitetty erityisesti esimiesten osalta tilannetta niin, että jatkossa olisi organisaatiossa vain täysivaltaisia esimiehiä. Hallintosääntöä on myös päivitetty.	Uuden kunnan rakenne ja resurssit eivät ole tasapainossa Sote- ja maakuntauudistukselle asetetut tavoitteet eivät toteudu	3 x 1 = 3	Hallintojohtaja	Kesken
	1.3. Joka päivä parempi Salo - jatkuvan parantamisen toimintamalli ja strategian onnistunut jalkautus	1.3.1. Uuden toimintamallin eteneminen	1.3.1. JPP-mittari, luova edelläkävijä, 1-3 / tavoite 2	1.3.1. Päivittäisjohtaminen on edennyt, mutta vuoden 2020 aikana toiminta laajennetaan koskemaan kaikkia toimialoja.	Strategian jalkautus epäonnistuu ja joka päivä parempi-salo ei muutu arjen tekemiseksi työyksiköissä	2 x 2 = 4	Johtoryhmä	Kesken
	1.4. Palvelujen tuotannossa arvioidaan ennakkoluulottomasti nykyisiä toimintatapoja ja kokeillaan hallitusti uusia toimintatapoja	1.4.1. Lean-ajattelun hyödyntäminen Kokeilukulttuurin edistäminen Digitalisaation edistäminen	1.4.1. Tulokset lean-toiminnasta Kokeilukulttuurijärjestelmän luominen, uusien toimintatapojen määrä JPP-luova edelläkävijä arvio 1-3, tavoite 2	1.4.1. Uuden organisaation johtamisessa hyödynnetään lean-ajattelua ja päivittäisen johtamisen malli ja jatkuvan parantamisen periaatteita. Rakenteita vahvistetaan v. 2020 aikana.	Pitäytyminen vanhoissa toimintatavoissa, jos ne eivät ole toimivia	2 x 1 = 2	Kehityspäällikkö	Kesken

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
		1.4.2. Toimivan työyhteisön kärkihankkeen sisällöiksi valitaan uusia ja tuoreita toimintatapoja.	1.4.2. Kokeilujen ja uusien toimintatapojen määrä	1.4.2. Toimivan työyhteisön kärkihankkeen toimenpiteissä kokeiltiin webinaarien ja selänpohjaisen keskustelualustan käyttöä. Hyvän Johtamisen toimenpiteissä tullaan jatkossa käyttämään uudenlaista henkilöstökokemuksen mittaria. Tämä tulee tarjoamaan esimiehille mahdollisuuden HR käytäntöjen kehittämiseen tarkempaan tietoon perustuen.	Resurssien ja uudistamistahdon puute	3 X 2 = 6	Johtoryhmä	Kesken
2. Hyvinvoiva kuntalainen	2.1. Hyvinvointitietojen hyödyntäminen	2.1.1. Hyvinvointisuunnitelman toteuttaminen	2.1.1. Suunnitelman painopisteiden kattava toteuttaminen / indikaattorit	2.1.1. Hyvinvointisuunnitelman kaikkia neljää painopistealuetta on toteutettu, seurattu ja mitattu aktiivisesti esimerkiksi kouluterveyskyselyillä ja TEA-viisarilla, joka kuvaa terveyden edistämiskäyttäytymistä kunnissa. Työllisyyden edistämiseen ja syrjäytymisen ehkäisyyn liittyvien painopisteiden tavoitteet ovat toteutuneet pääsääntöisesti hyvin. Muihin suunnitelman painopisteisiin liittyvät tavoitteet ovat edenneet.	Hyvinvointikertomuksen tietoja ei hyödynnetä palveluiden suunnittelussa Hyvinvointisuunnitelman toteuttamisen seuranta	2 x 1 = 2	Apulaiskaupunginjohtaja	Kesken
		2.1.2. Yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisääminen	2.1.2. Osallistamisen tapoja käytössä kaikilla palvelualueilla	2.1.2. Terveyskeskuksen, vanhustalouden ja lastensuojelun jälkihuollon asiakasraadit toiminnassa	Ei tunnisteta osallistamisen merkitystä palveluiden kehittämisessä	2 x 1 = 2	Johtoryhmä	Kesken

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
		2.1.3. Terveyttä edistävät ratkaisut ja aktiivisen elämäntavan kehittäminen	2.1.3. Tea-viisarin ja FinnSote-kyselyn tulokset; tavoite yli 50 %	2.1.3. Kulttuurin TEA-viisarin osalta vertailukaupunkien ja koko maan tuloksiin verrattuna Salon vahvuuksia ovat osallisuus, sektori- ja toimialarajat ylittävä yhteistyö sekä kulttuuripalveluiden saavutettavuus alueellisesti, ikäryhmittäin ja taloudellisesti. Sitoutumiseen ja suunnitelmallisuuteen liittyviä kehittämiskohteita ovat muun muassa taiteen ja kulttuurin edistäminen strategioissa, henkilöstöressit ja kulttuurikasvatusta edistävät toimenpiteet.	Toimenpiteiden vaikutukset jäävät vähäisiksi	2 x 2 = 4	Apulaiskaupunginjohtaja	Kesken
		2.1.4. Kiusaamisen ja syrjäytymisen vähentäminen	2.1.4. Tea-viisarin ja kouluterveyskyselyn tulokset; tavoitetaso: tulosten paraneminen aikaisempaan verrattuna	2.1.4. Tea-viisarin tulosten perusteella käytänteet kiusaamisen ehkäisemiseksi, käytänteet kiusaamiseen puuttumiseksi ja seuranta kiusaamiseen ovat toteutuneet hyvin. Lukioissa toteutuu erittäin hyvin yhteinen käytäntö keskeyttäneiden syiden seurannasta.	Kiusaaminen ja syrjäytyminen eivät vähene kaupungin toimenpiteistä huolimatta	2 x 2 = 4	Apulaiskaupunginjohtaja	Kesken

Osaava henkilöstö

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
1. Asiantunteva johtaminen, joka mahdollistaa perustehtävän tekemisen laadukkaasti ja asiakaslähtöisesti	1.1 Johtaminen ja esimiestyö perustuvat Salon kaupungin johtamisperiaatteisiin, kunnallisiin sopimuksiin ja kaupungin ohjeistuksiin.	1.1.1. Johtamisperiaatteiden käsittely, avaaminen ja niihin kouluttaminen esimiesinfoissa ja johtamistilaisuuksissa.	1.1.1. Johtamisosaamisen mittaaminen.	1.1.1. Kaupunginjohtajan johtamisiltapäivän teemana toukokuussa oli johtamisperiaatteet ja ne ovat olleet esillä myös esimiesten perehdytystilaisuuksissa. Esimiesinfot ja henkilöstöpalvelujen antama tuki esimiehille keskittyvät kunnallisiin sopimuksiin ja kaupungin ohjeistuksiin henkilöstöasioissa. Esimiestyön arviointi siirrettiin taloudellisista syistä vuoteen 2020.	Johtamisperiaatteiden määrittelyä ei tehdä riittävästi, johtamisperiaatteiden sisältöä tulkitaan kaupungin sisällä vaihtelevasti ja johtamisperiaatteiden jalkautus epäonnistuu, jolloin yhtenäistä tietoa ja toimintakäytäntöä ei synny.	2 x 3 = 6	Kaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat, Henkilöstöjohtaja, Apulaiskaupunginjohtaja	Kesken
2. Työhönsä sitoutunut ja vastuullisesti työnsä kehittämiseen osallistuva henkilöstö	2.1. Henkilöstö ymmärtää oman roolinsa kaupungin kokonaisuudessa ja osallistuu työn, työyhteisön ja kaupungin yhteisten asioiden kehittämiseen.	2.2.1. Kehityskeskustelut Henkilöstöohjelman mukaiset toimenpiteet	2.1. Kehityskeskustelujen kooste Henkilöstökysely	2.1.1. Vuonna 2019 pidettiin kehityskeskusteluja yhteensä 2123 kpl: - yleinen pohja: 2003 kpl - esimiesten pohja: 120 kpl	Kehittämismyönteisen ilmapiirin ja osallistavan organisaatiokulttuurin syntymisen edellytyksiä ei tunnisteta eikä haluttua muutosta saada aikaan. Henkilöstön hyödyntäminen kehittämissä ei onnistu, eikä kehittämiseen varata riittäviä muita resursseja.	3 x 3 = 9	Kaupunginjohtaja, Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat, Esimiehet	Kesken

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
	2.2. Henkilöstö toimii rakentavassa vuorovaihtuksessa ja voi hyvin työssään.	2.2.1. Henkilöstöohjelman mukaiset toimenpiteet. Toimivan työyhteisön kärkihankkeen sisältämät toimenpiteet. Henkilöstön terveellisten elämäntapojen tukeminen.	2.2.1. Henkilöstökysely, johtamisosaamisen arviointi, sairauspoissaolot, Kevan avaintiedot.	2.2.1. Kärkihankkeen vuorovaikutusta kehittävät toimenpiteet toteutuivat suunnitellusti. Henkilöstön terveellisten elintapojen tukitoimenpiteissä keskityttiin liikunnan ja levon merkitykseen. Sairauspoissaolojen määrä laski vuoteen 2018 verrattuna.	Henkilöstön työhyvinvoinnin edistämiseksi ei toteuteta riittävän laaja-alaisia toimenpiteitä, henkilöstön omaa vastuuta hyvinvoinnin edistämiseksi ei onnistuta lisäämään.	2 x 3 = 6	Kaupunginjohtaja, Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat, Henkilöstöjohtaja, Esimiehet	Kesken
3. Muuttuvan toimintaympäristön edellyttämä ammatillinen osaaminen	3.1. Palvelualueiden johto seuraa ja osallistuu riittävästi valtakunnallisiin ja alueellisiin keskusteluihin ja tunnistaa oman toimialansa tulevaisuuden haasteet. Koulutussuunnittelussa, kehityskeskustelujen osaamiskartoituksissa ja työkyvyn tuen toimenpiteissä huomioidaan ennakoiden nämä tulevaisuuden näkökulmat.	3.1.1. Lisätään esimiesten ja palvelualueiden välistä keskustelua osaamisen ja työkyvyn haasteista muuttuvassa toimintaympäristössä. Luodaan ja otetaan käyttöön helposti muunneltavia koulutuskäytäntöjä, työssä oppimisen menetelmiä ja työkyvyn tuen toimenpiteitä.	3.1.1. Henkilöstön koulutustason selvittäminen Ossista. Koulutusseuranta. Koulutukseen osallistumattomien osuus enintään 25%.	3.1.1. Koulutuskorvaukseen oikeuttavia koulutuspäiviä oli yhteensä 4643. Koulutuksiin osallistumattomien osuus oli 26% henkilöstöstä.	Muutokset eivät ole ennakoitavissa ja osaamisen tarpeet muuttuvat niin nopeasti, ettei ennakoiminen onnistu. Palvelualueiden välisen keskustelun käymiselle ei ole aikaa ja/tai motivaatiota.	2 x 2 = 4	Kaupunginjohtaja, Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat, Henkilöstöjohtaja, Esimiehet	Kesken

2.3. Konserniyhtiöt

2.3.1. Yrityssalo Oy

Aktiivinen yrittäjyys

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Raportoinnin vastuutaho
1. Asukasluku kehitty positiivisesti	1.1. Yritykset kasvavat Salossa. Salo on haluttu paikka yritystoiminnalle	1.1.1. Yritysten kasvun tukeminen asiantuntijapalveluilla. Aktiivinen sijoittumis- palvelu	1.1.1. Yritysten kasvu Sijoittuvien yritysten määrä Asukasluku	1.1.1. Kaikilla toimialoilla oli 7.7% liikevaihdon vuosikasvu (2018 Q3-2019 Q3) Sijoittuvien yritysten lkm ei ole tietolähdettä Asukasväkiluku vähentynyt 505 henkilöä.	Yrityssalo Oy
2. Luo edellytyksiä uusille työpaikoille Vahvistaa ja monipuolistaa salolaista osaamista	2.1. Yritykset kasvavat Salossa. Salo on haluttu paikka yritystoiminnalle	2.1.1. Yritysten kasvun tukeminen asiantuntijapalveluilla. Sijoittuvien yritysten määrä	2.1.1. Yritysten kasvu Sijoittuvien yritysten määrä	2.1.1. Katso edeltä.	Yrityssalo Oy
3. Toimii vahvana kumppanina yrityksille ja muille toimijoille	3.1. Yrityssalo on haluttu kumppani yrityksille ja sidosryhmille	3.1.1. Hyvä yrityspalveluiden laatu ja saataavuus	3.1.1. Asiakastyytyväisyys	3.1.1. Jatkuva asiakastyytyväisyyskysely käynnistyy vuoden 2020 aikana.	Yrityssalo Oy

Luova edelläkävijä

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Raportoinnin vastuutaho
1. Uudistaa ennakkoluo- lottomasti ja rohkeasti palveluja ja toimintatapoja	1.1. Toimintaympäristön uudistus	1.1.1. Innovatiiviset keuhankkeet ja hanke-toiminta	1.1.1. Uudet avaukset ja kokeilut	1.1.1. Akkuekosysteemin kehittämishanke käynnistynyt 08/2019 ja jatkuu jatkohankkeelle 2022 asti. Ulkomaisten työvoiman rekrytointihanke käynnistynyt 04/2019 ja jatkuu 08/2021 asti	Yrityssalo Oy

Sujuvat prosessit

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Raportoinnin vastuutaho
1. Tuottaa kustannustehokkaasti asiakkaille lämpöä	1.1. Tuottaa lämpöä keskeytyksettä	1.1.1. Kaukolämpö toimii kaikissa olosuhteissa ja kaikkina aikoina turvallisesti ja ympäristöystävällisesti.		1.1.1. Heinäkuussa oli ulkopuolisen rakennustyön virheen takia 8 h katkos Halikon verkossa. Muutoin ei katkoksia, joista olisi vaikutusta asiakkaille.	Salon Kaukolämpö Oy
	1.2. Hiilidioksidipäästöjen vähentäminen.	1.2.1. Asiakkaiden ympäristövastuullisuuden tukeminen ja lisääminen.		1.2.1. Vuoden 2019 (2018) päästöt 269 (281,24) kgCO ₂ /MWh Polttoaineet: turve 55,92 % (55,97 %) puu 28,16 % (25,26 %) kivihiili 14,59 % (16,52 %) öljy 1,33 % (2,22 %)	Salon Kaukolämpö Oy

2.3.2. Salon Kaukolämpö Oy

Aktiivinen yrittäjyys

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Raportoinnin vastuutaho
1. Luoda yrityksille optimaaliset toimintaedellytykset tuottamalla kustannustehokkaasti ja ympäristöystävällisesti kaukolämpöä.	1.1. Tuottaa lämpöä keskeytyksettä	1.1.1. Monipuolinen verkostoituminen ja yhteistyö asiakkaiden ja muiden yhteistyötahojen kanssa.		1.1.1. Järjestetty aamubrunssi yhdessä Kiinteistöliitto Varsinais-Suomi ry:n kanssa. Osallistutaan Energiateollisuus ry:n jäsenenä edunvalvontaan.	Salon Kaukolämpö Oy
		1.1.2. Toimiva ja molempia hyödyntävä yhteistyö asiakkaiden kanssa.		1.1.2. Jatkuva päivystys ja nopea reagointi tilanteisiin.	Salon Kaukolämpö Oy

Luova edelläkävijä

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Raportoinnin vastuutaho
1. Hyödyntää jätettä kaukolämmön tuotannossa ja kiertotalouden edistäminen.	1.1. Jätteen täysimääräinen hyödyntäminen ympäristöystävällisesti ja kierrätyksen edistäminen.	1.1.1. Kierrätyksen lisääminen yhteistyössä LSJH:n ja Lounavoiman kanssa.		1.1.1. Ekovoimalaitoksen rakentaminen etenee suunnitellusti.	Salon Kaukolämpö Oy

Sujuvat prosessit

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Raportoinnin vastuutaho
1. Asiakslähtöiset palvelut	1.1. Haluttu ja laadukas opiskelupaikka	1.1.1. Oppimista työelämässä ajanmukaisin välinein Osaamisen hankkimista monimuotoisissa oppimisympäristöissä Poikkialaiset osaamiskeskukset Yksilölliset opiskelupolut Innovatiivisten opetusmenetelmien kokeiluja ja toteutuksia	1.1.1. Kansallinen amispalaute; 3,8 (asteikko 1..5)	1.1.1. Kansallinen amispalaute; 4,2	SSKKY
2. Toiminta on hyvän hallinnon periaatteiden mukaista	2.1. Tämä ei ole SSKKY:ssä strateginen päämäärä, vaan hallinnollisen toiminnan lähtökohta	2.1.1. Kuntayhtymän hallintosäännön uudistus	2.1.1. Hallintosäännön voimaantulo 1.1.2019	2.1.1. Hallintosääntö otettu käyttöön 1.1.2019	SSKKY
3. Toiminnan ja talouden tasapaino	3.1. Perussopimuksen mukaisesti kuntayhtymä rahoittaa oman toimintansa. Ei strateginen päämäärä vaan toiminnan lähtökohta.	3.1.1. Taloussuunnittelu	3.1.1. Toimintakate	3.1.1. Toimintakate 15,4 %	SSKKY

2.3.3. Salon Vuokratalot Oy ja KOy Tiilitehtaanpiha

Sujuvat prosessit

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Raportoinnin vastuutaho
1. Asuntoja tarjotaan tarpeen mukaan eri kaupunginosissa.	1.1. Asuntoja tarjotaan tarpeen mukaan eri kaupunginosissa.	1.1.1. Noudatetaan huoneenvuokralakia ja muita alan säädöksiä, kohdellaan kaikkia asiakkaita samojen periaatteiden mukaan	Vuokrausaste Vuokrataso	Käyttöaste n 90 % Vuokrat pysynyt edullisena.	Salon Vuokratalot Oy, KOy Tiilitehtaanpiha

Aktiivinen yrittäjyys

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Raportoinnin vastuutaho
1. Käytetään paikallisia yhteistyökumppaneita ja toimijoita aina kun se on mahdollista.		Verkostoituminen, toimiva yhteistyö	Asiakastyytyväisyys	Merkittävä panostus paikallisille yrityksille	Salon Vuokratalot Oy, KOy Tiilitehtaanpiha

2.3.4. Salon seudun koulutuskuntayhtymä

Aktiivinen yrittäjyys

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Raportoinnin vastuutaho
1. Asukasluvu kehittyy positiivisesti	1.1. Ei strateginen tavoite SSKKY:ssä	1.1.1. Kaikille paikkakunnalle muuttaville ammatillista koulutusta tarvitseville voidaan tarjota koulutuspaikka, mikäli koulutuspaikkatarve kohdistuu sellaiseen koulutusalaan, joka on kuntayhtymän ammatillisen koulutuksen ja tukintojen järjestämisluvassa.	1.1.1. Kaikille SSKKY:n jäsenkuntien peruskoulun päättäneille on tarjolla 2. asteen opiskelupaikka	1.1.1. Toteutunut	SSKKY

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Raportoinnin vastuutaho
2. Luo edellytyksiä uusille työpaikoille	2.1. Kuntayhtymän perustehtävä, ei siis strateginen tavoite	2.1.1. Perustehtävän hoitaminen. Määrällinen ja laadullinen ennakointi.	2.1.1. Opiskelijoiden työllistyminen. Tavoitearvo asetetaan, kun uusi valtakunnallinen mittaristo on käytössä.	2.1.1. Valtakunnallinen mittaristo ei ole vielä käytössä	SSKKY
3. Vahvistaa ja monipuolistaa salolaista osaamista					SSKKY
4. Toimii vahvana kumppanina yrityksille ja muille toimijoille	4.1. Haluttu ja laadukas opiskelupaikka	4.1.1. Työnantajia tutustutetaan oppilaitoksen toimintaan ja opiskelun sisältöön.– Luodaan työnantajille mahdollisuuksia kertoa omasta yritystoiminnastaan, rekrytoida työntekijöitä koulutus- ja oppisopimukseen ja luoda positiivista mielikuvaa omasta organisaatiostaan. Erityisesti varmistetaan, että mahdollisuudet hyödynnetään kaikkien jäsenkuntien alueella.– Yhdessä työnantajien kanssa tuotteistetaan heidän mahdollisuutensa tarjota koulutussopimus- ja oppisopimuspaikkoja.	4.1.1. Työelämäpalaute. Tavoitearvo asetetaan, kun uusi valtakunnallinen mittaristo on käytössä. (Mikäli asteikko on 1..5, tavoite on 3,8)	4.1.1. Työelämäpalaute 4,0	SSKKY

Luova edelläkävijä

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Raportoinnin vastuutaho
1.Uudistaa ennakkoluo- lottomasti ja rohkeasti palveluja ja toimintata- poja	1.1. Yhtenäisesti joh- dettu. Yhteinen visio ja tavoitteet.	1.1.1. • Mahdollistetaan ideoi- den ja palautteen ke- rääminen henkilökun- nalta yhteisen keskus- telualustan kautta. – Mahdollisuus kom- mentoida valmistelua. – Jatkuva hyvien käy- töntöjen ja innovaatioi- den kilpailu. • Kokeilukulttuurin vah- vistaminen. – Sallitaan epäonnistu- miset. – Hyväksytään muutok- set ja asioiden kesken- eräisyys. • Prosessien ja toimin- tojen Lean. • Työnjakoa kehitetään osaamiseen perustuen. – Luodaan yhtenäiset pelisäännöt (henkilöstö- ohjeet). • Organisaatiouudistus toteutetaan vuonna 2020. • Siirtyminen opettajien vuosityöaikaan 2020. • Viestintää uudiste- taan.	1.1.1 Henkilöstökysely; 3,5 asteikolla 1..5	1.1.1 Henkilöstökysely; 3,3	SSKKY

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Raportoinnin vastuutaho
2. Hyvinvoiva kuntalainen	2.1. Haluttu ja laadukas opiskelupaikka	2.1.1. Yksilölliset opintopolut– Hoksaus-osamista kehitetään.– Yksilöllisten opintopolkujen kuvaaminen toteutetaan markkinoinnin välineeksi. • Innovatiivisten opetusmenetelmien kokeiluja ja toteutuksia– Hanketoiminta kytetään opetusmenetelmien kehittämiseen.– Opetuksen kokeilukulttuuria edistetään. – Työparityöskentelyä ja mentorointia lisätään.	2.1.1. Suoritetut tutkinnot: 870, tukintojen suoritusaste 70 %, Suoritetut tutkinnon osat 8000, eroaminen	2.1.1. Suoritetut tutkinnot: 884, tukintojen suoritusaste 69,2%, Suoritetut tutkinnon osat 7.343.	SSKKY

Osaava henkilöstö

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Raportoinnin vastuutaho
1.Asiantunteva johtaminen, joka mahdollistaa perustehtävän tekemisen laadukkaasti ja asiakaslähtöisesti	1.1. Yhtenäisesti johdettu. Yhteinen visio ja tavoitteet.	1.1.1. • Mahdollistetaan ideoiden ja palautteen kerääminen henkilökunnalta yhteisen keskustelualustan kautta. – Mahdollisuus kommentoida valmistelua. – Jatkuva hyvien käytäntöjen ja innovaatioiden kilpailu. • Kokeilukulttuurin vahvistaminen. – Sallitaan epäonnistumiset.	1.1.1. Henkilöstökysely; 3,5 asteikolla 1..5	1.1.1. Henkilöstökysely; 3,3	SSKKY

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Raportoinnin vastuutaho
		<p>– Hyväksytään muutokset ja asioiden kesken-eräisyys.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prosessien ja toimintojen Lean. • Työnjakoa kehitetään osaamiseen perustuen. <p>– Luodaan yhtenäiset pelisäännöt (henkilöstö-ohjeet).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organisaatiouudistus toteutetaan vuonna 2020. • Siirtyminen opettajien vuosityöaikaan 2020. • Viestintää uudistetaan. 			

2.3.5. Lounais-Suomen Jätehuolto Oy

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Raportoinnin vastuutaho
1. Alueen asukkaat saavat palvelut yhdenvertaisesti, asukaslähtöisesti ja kustannustehokkaasti			<p>1.1.1. Asiakastyytyväisyyspalvelus; asiakkaiden tyytyväisyys LSJH:n toimintaan kokonaisuutena (x/5). Tavoitteena pitää tyytyväisyystaso 3-4/5. Seurantatiheys joka toinen vuosi (2017, 2019, 2021).</p> <p>On mainemittari ja kertoo, että LSJH on täytännyt asukkaiden odotukset.</p> <p>Tavoitetaso: 3,9/5</p>	3.7	LSJH

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Raportoinnin vastuutaho
			<p>1.1.2. Sähköisen palvelun osuus LSJH:n toimistolla tapahtuvasta asiakaspalvelusta (% asiakaspalvelusta) Tavoitteena kasvattaa sähköisen palvelun osuutta kaikesta palvelustamme 70 % asti. Seurantatiheys kerran vuodessa.) Sähköisten palvelujen kehittyminen monipuolistaa asiakaspalvelua. Tavoitetaso: 40 %</p>	43 %	LSJH
			<p>1.1.3. Kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen piirissä olevien asuinkiinteistöjen lukumäärä (x % kaikista toimialueen asuinkiinteistöistä) Tavoitteena kasvattaa toimialueen kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen piiriin kuuluvien asuinkiinteistöjen määrää tavanomaisten jätteiden osalta. Seurantatiheys kerran vuodessa Parantaa mahdollisuuksia toteuttaa yhdenvertaisia palveluja koko toimialueelle. Tavoitetaso: 36 %.</p>	36 %	LSJH

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Raportoinnin vastuutaho
2. Jätehuoltopalvelut toteutuvat ympäristö- ja terveyshaitat minimoiden sekä kiertotalouden periaatteiden mukaisesti			<p>2.1.1. Käsittelyyn toimitetun asumisessa syntyvän sako- ja umpikaivolietteen määrä. (% alueella syntyvästä lietteestä).</p> <p>Viemäriverkoston ulkopuolella tyhjennysvelvoitteen piirissä olevien kiinteistöjen jätevesijärjestelmien lietesäiliöissä arvioidaan syntyvän jätevesilietettä noin 145.000 m³/v (arvioitu vaihteluväli 90.000-200.000m³). Tavoitteena saada kaikki liete asianmukaiseen käsittelyyn. Seurantatiheys kerran vuodessa.</p> <p>LSJH:n käsittelyyn toimitetun asumisessa syntyvän sako- ja umpikaivolietteen määrän kasvun myötä vesistöjen ravinnekuormitus vähenee. Elinkaariarviointiin perustuvan optimoidun käsittelyn ja kuljetusten myötä myös ilmastopäästöt vähenevät.</p> <p>Tavoitetaso: 70 000 m³ = 48 % (vaihteluväli 78%-35%)</p>	70.000 m ³	

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Raportoinnin vastuutaho
			<p>2.1.2. Kerätyn ja materiaali kierrätykseen toimitetun biojätteen määrä (asuminen ja muu kunnan vastuulla oleva toiminta) (t) Valtakunnallisen jätesuunnitelman mukaisesti syntyvästä biojätteestä tulee saada materiaali kierrätykseen 60 % vuoteen 2030 mennessä. Tämän tason saavuttamiseksi on arvioitu ja asetettu määrällinen lisäystavoite kunnan vastuulla olevan biojätteen vastaanotettuun määrään. LSJH:n tavoitteena on kasvattaa vastuullaan olevan biojätteen vastaanotettua määrää 420 t vuodessa. Elinkaariarvioiden mukaan biojätteen kierrätys säästää luonnonvaroja ja vähentää ilmastopäästöjä. Käsittely biokaasulaitoksessa mahdollistaa ravinteiden kierrätyksen ja tarjoaa paremman hyötysuhteen energiantuotannolle verrattuna käsittelyyn polttokelpoisen jätteen seassa. Tavoitetaso: 7.700 t</p>	8.574 t	

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Raportoinnin vastuutaho
			<p>2.1.3. Pintarakenteilla suljettu kaatopaikka-ala (ha/%) Tavoitteena LSJH:n käytössä olevien kaatopaikkojen suljetun kokonaispinta-alan kasvu. Vuonna 2019 suljettavaa pinta-alaa noin 45 hehtaaria. Seurantatiheys kerran vuodessa. Tiiviillä pintarakenteella ja keräämällä syntyneet kaatopaikkakaasut käsittelyyn pystytään estämään ilmastopäästöjä. Pintarakenteilla voidaan myös hallita jätetäytön läpi suotautuvan sadeveden määrää, hajuhaittoja, ympäristön roskaantumista ja haittaeläimiä. Tavoitetaso: 14,6 ha/32 %</p>	14,6 ha/32 %	
			<p>2.1.4. Polttokelpoisen jätteen lajittelututkimus; vaarallisten jätteiden, sähkölaitteiden ja metallin osuus polttokelpoisessa jätteessä (%). Tavoitteena jätteiden tehokas lajittelu syntypaikalla. Seurantatiheys joka toinen vuosi (2019, 2021, 2023...).</p>	Vj < 0,4%, SER < 0,4%, Metalli < 2,2 %	

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Raportoinnin vastuutaho
			Kierrätykseen kelpaavien jakeiden määrä polttokelpoisen jätteen joukossa kertoo jätehuoltopalvelujen saavutettavuudesta ja neuvonnan vaikuttavuudesta. Tavoitetaso: Vj < 0,3%, SER < 0,5%, Metalli < 1,8 %		
3. Jätepalvelut toteuttaa hyvinvoiva, motivoitunut ja ammattitaitoinen työyhteisö			3.1.1. Työtyytyväisyyden taso (x/5) Työtyytyväisyyskyselyn seuranta tiheys on joka kolmas vuosi (2016, 2020 *, 2023...). Tavoitteena pitää tyytyväisyystaso 3-4/5. Kertoo työyhteisön toimivuudesta ja työhyvinvoinnista. *Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely tehtiin 2017, josta syystä seuraava työhyvinvointikysely on päätetty toteuttaa vuonna 2020. Tällöin samaan kyselyyn yhdistetään työhyvinvointi- ja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasiat. Tavoitetaso: 3,6/5	3.6	

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Raportoinnin vastuutaho
			<p>3.1.2. LSJH:n sairauspoissaolopäivien määrä (sairauspoissaolopv/hlö/v < 7) Tavoitteena terve hyvinvoiva henkilökunta ja työterveysbudjetin kohdentaminen enenevässä määrin ennaltaehkäisevään työterveyshuoltoon sairauden hoidon sijaan . Tavoitteena sairaspöissaolojen määrän pysyminen alle 7 pv/hlö/vuosi. Seuranta tiheys kerran vuodessa. Kertoo työyhteisön toimivuudesta ja työhyvinvoinnista. Tavoitetaso < 7</p>	5,7	
			<p>3.1.3. Pitkien, yli 5 vuotta yhtenäisesti jatkuneiden työsuhteiden määrä (% vakituisessa työsuhteessa olevista) Tavoitteena on sitoutunut, motivoitunut ja ammattitaitoinen henkilökunta. Tavoitteena on säilyttää nykytaso. Seuranta tiheys kerran vuodessa Kertoo työntekijöiden viihtymisestä saman työnantajan palveluksessa.. Tavoitetaso: 70 %</p>	73 %	

2.4. Tarkastustoimi

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Tarkastuslautakunta on kokoontunut vuoden 2019 aikana 16 kertaa. Tarkastuslautakunnan arviointityön painopistealue oli opetuslautakunnan, vapaa-ajan lautakunnan ja rakennus- ja ympäristölautakunnan alaisten palvelujen arviointi sekä maaseutupalvelut ja maatalousloimituspalvelut. Näihin liittyvien viranhaltijoiden kuulemisen lisäksi on kokouksissa ollut kuulavana kaupungin viranhaltija- ja luottamushenkilöjohtoa.

Lautakunta teki 25.10.2019 katselmuskierroksen, joka kohdentui painopistealueen mukaisesti pääsääntöisesti opetus- ja vapaa-aikapalveluiden yksiköihin. Vierailukohteina olivat Ylhäistentiellä oleva Hermannin koulu sekä kansalaisopisto, Tupurin koulu ja sen läheisyydessä oleva ulkoliikunta-alue, Muurlan kirjasto, Nuorisokeskus Steissi, Elektroniikkamuseo sekä lisäksi Liikelaitos Salon Veden Muurlan vedenottamo.

Suoritettujen kuulemisten ja katselmuksen perusteella tarkastuslautakunta valmistele vuosittaisen arviointikertomuksen, jossa arvioidaan strategisten tavoitteiden toteutumista, talouden seurantaa ja tasapainottamistoimenpiteiden toteuttamisen onnistumista.

Tilintarkastuspalvelut kilpailutettiin keväällä 2019. Tilintarkastuksesta vastasi edelleen BDO Auditor Oy, jonka vastuullisena tilintarkastajana toimi JHTT Hannu Laurila lähes koko vuoden. Joulukuussa tapahtuneen henkilövaihdoksen myötä vastuullisena tilintarkastajana jatkaa JHT, KHT Sari Isaksson. Tilintarkastuspäiviä kertyi vuoden aikana yhteensä 65 päivää. Lakisääteisen tilintarkastuksen lisäksi tilintarkastaja oli mukana tarkastuslautakunnan työskentelyssä sekä arviointikertomuksen laadinnassa.

Riskit ja epävarmuustekijät

Kevätkauden aikana käsiteltiin tarkastuslautakunnan työskentelytapoja ja toimintaedellytyksiä tilapäisen valiokunnan toimesta. Valtuusto päätti tilapäisen valiokunnan selvityksen pohjalta, että tarkastuslautakunta nauttii kaupunginvaltuuston luottamusta ja sillä on edellytykset jatkaa toimintaansa. Tarkastuslautakunnan varapuheenjohtajat jättivät eroilmoituksensa. Syyskaudella tarkastuslautakunnan toimintaa muutettiin niin, että jatkossa puheenjohtajan lisäksi on vain yksi varapuheenjohtaja, kun aiemmin varapuheenjohtajia oli kaksi. Kaikkiaan tarkastuslautakunnan jäsenistöstä vaihtui vuoden aikana kolme henkilöä.

100 Tark.toimi	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintakulut	-113 451	0	-113 451	-68 094	-45 357	60,0	-81 566
Henkilöstökulut	-21 830	0	-21 830	-15 330	-6 500	70,2	-24 139
Palkat ja palkkiot	-21 830	0	-21 830	-14 865	-6 965	68,1	-23 132
Henkilösivukulut	0	0	0	-465	465	*****	-1 007
Eläkekulut	0	0	0	-398	398	*****	-856
Muut henkilösivukulut	0	0	0	-67	67	*****	-151
Palvelujen ostot	-83 373	0	-83 373	-50 488	-32 885	60,6	-54 887
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-70	0	-70	-50	-20	71,1	-221
Muut toimintakulut	-8 178	0	-8 178	-2 226	-5 952	27,2	-2 318
Toimintakate	-113 451	0	-113 451	-68 094	-45 357	60,0	-81 566
Vuosikate	-113 451	0	-113 451	-68 094	-45 357	60,0	-81 566
Tilikauden tulos	-113 451	0	-113 451	-68 094	-45 357	60,0	-81 566
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-113 451	0	-113 451	-68 094	-45 357	60,0	-81 566
Toiminta							
Arviointitoiminta							
Kokoukset	20		20	16			16
Arviointipäivät	1		1	1			1
Arviointikohteet	4		4	6			5
Lautakunnan kulut €	57 451		57 451	31 233			42 085
€/kokous	2 873		2 873	1 952			2 630
Ostopalvelupäivät	22		22	16			16
Ostopalvelun kulut €	13 000		13 000	5 641			5 163
€/päivä	591		591	353			323

100 Tark.toimi	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Tilintarkastuspalvelu Ostopalveluna hankitut tilintarkastuspäivät	75		75	65			58
Kulut €	43 000		43 000	31 220			34 318
€/päivä	573		573	480			592

2.5. Keskusvaalilautakunta

110 Vaalit	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintatuotot	182 000	0	182 000	180 981	1 019	99,4	91 188
Myyntituotot	182 000	0	182 000	180 981	1 019	99,4	91 188
Toimintakulut	-225 564	0	-225 564	-215 190	-10 374	95,4	-111 699
Henkilöstökulut	-172 000	0	-172 000	-161 374	-10 626	93,8	-88 319
Palkat ja palkkiot	-152 500	0	-152 500	-144 015	-8 485	94,4	-78 625
Henkilösivukulut	-19 500	0	-19 500	-17 360	-2 140	89,0	-9 694
Eläkekulut	-16 330	0	-16 330	-14 596	-1 734	89,4	-7 995
Muut henkilösivukulut	-3 170	0	-3 170	-2 763	-407	87,2	-1 699
Palvelujen ostot	-38 364	0	-38 364	-47 559	9 195	124,0	-18 948
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 000	0	-4 000	-1 972	-2 028	49,3	-924
Muut toimintakulut	-11 200	0	-11 200	-4 285	-6 915	38,3	-3 508
Toimintakate	-43 564	0	-43 564	-34 209	-9 355	78,5	-20 511
Vuosikate	-43 564	0	-43 564	-34 209	-9 355	78,5	-20 511
Tilikauden tulos	-43 564	0	-43 564	-34 209	-9 355	78,5	-20 511
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-43 564	0	-43 564	-34 209	-9 355	78,5	-20 511
Toiminta Kunnalliset vaalit							
Kulut €							
€/äänioikeutettu	0		0	0			
Tuotot €				0			
Valtiolliset vaalit							
Kulut €	225 564		225 564	215 190			111 699
€ \ äänioikeutettu	5,25		5,25	5,07			2,56
Tuotot €	182 000		182 000	180 981			91 188
Äänioikeutettuja	43 000	43 000	43 000	42 403			43 701

2.6. Kaupunginvaltuusto

120 Kaupunginvaltuusto	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintakulut	-314 026	0	-314 026	-322 301	8 275	102,6	-320 485
Henkilöstökulut	-131 708	0	-131 708	-106 013	-25 695	80,5	-112 086
Palkat ja palkkiot	-129 500	0	-129 500	-99 635	-29 865	76,9	-106 401
Henkilösivukulut	-2 208	0	-2 208	-6 378	4 170	288,8	-5 686
Eläkekulut	-2 058	0	-2 058	-5 913	3 855	287,3	-5 288
Muut henkilösivukulut	-150	0	-150	-465	315	309,9	-398
Palvelujen ostot	-102 348	0	-102 348	-134 021	31 673	130,9	-130 370
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 500	0	-5 500	-6 555	1 055	119,2	-4 433
Muut toimintakulut	-74 470	0	-74 470	-75 713	1 243	101,7	-73 596
Toimintakate	-314 026	0	-314 026	-322 301	8 275	102,6	-320 485
Vuosikate	-314 026	0	-314 026	-322 301	8 275	102,6	-320 485
Tilikauden tulos	-314 026	0	-314 026	-322 301	8 275	102,6	-320 485
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-314 026	0	-314 026	-322 301	8 275	102,6	-320 485

120 Kaupunginvaltuusto	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toiminta 120 Kaupunginvaltuusto Kokoukset ja seminaarit, pj:n kokoukset	20		20	37			15
Käsitellyt asiat	150		150	285			184
Kulut €	314 026		314 026	322 301			320 485
€/asiat	2 094		2 094	1 131			1 742
€/kokous	15 701		15 701	8 711			21 366
<u>Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut</u> Kulut €	1 308		1 308	1 297			1 206

2.7. Kaupunginhallitus

130 Kaupunginhallitus	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintatuotot	1 053 000	0	1 053 000	70 559	982 441	6,7	2 391 891
Myyntituotot	2 000	0	2 000	1 650	350	82,5	1 768
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0,0	89 554
Muut toimintatuotot	1 051 000	0	1 051 000	68 909	982 091	6,6	2 300 569
Toimintakulut	-3 340 673	470 000	-2 870 673	-3 212 216	341 543	96,2	-3 326 760
Henkilöstökulut	-492 478	440 000	-52 478	-478 066	425 588	97,1	-503 616
Palkat ja palkkiot	-406 440	364 347	-42 093	-389 471	347 378	95,8	-415 769
Henkilösivukulut	-86 038	75 653	-10 385	-88 595	78 210	103,0	-87 846
Eläkekulut	-76 878	75 653	-1 225	-78 703	77 478	102,4	-77 459
Muut henkilösivukulut	-9 160	0	-9 160	-9 892	732	108,0	-10 388
Palvelujen ostot	-1 041 025	30 000	-1 011 025	-833 019	-178 006	80,0	-1 032 059
Aineet, tarvikkeet ja tarvat	-25 210	0	-25 210	-12 592	-12 618	49,9	-20 351
Avustukset	-20 000	0	-20 000	-78 000	58 000	390,0	-23 000
Muut toimintakulut	-1 761 960	0	-1 761 960	-1 810 539	48 579	102,8	-1 747 734
Toimintakate	-2 287 673	470 000	-1 817 673	-3 141 657	1 323 984	137,3	-934 868
Verotulot	197 400 000	-3 000 000	194 400 000	188 423 845	5 976 155	95,5	181 080 471
Valtionosuudet	107 132 000	616 432	107 748 432	110 039 464	-2 291 032	102,7	106 528 944
Rahoitustuotot ja -kulut	584 805	200 000	784 805	1 132 690	-347 885	193,7	1 088 563
Korkotuotot	441 000	100 000	541 000	545 824	-4 824	123,8	419 568
Muut rahoitustuotot	1 856 305	0	1 856 305	1 887 318	-31 013	101,7	2 227 933
Korkokulut	-1 700 000	100 000	-1 600 000	-1 273 731	-326 269	74,9	-1 466 864
Muut rahoituskulut	-12 500	0	-12 500	-26 720	14 220	213,8	-92 074
Vuosikate	302 829 132	-1 713 568	301 115 564	296 454 342	4 661 222	97,9	287 763 109
Poistot ja arvonalentumiset	0	-1 523 742	-1 523 742	-10 000	-1 513 742	*****	0
Suunnitelman muk. poistot	0	-1 523 742	-1 523 742	0	-1 523 742	0,0	0
Arvonalentumiset	0	0	0	-10 000	10 000	*****	0
Satunnaiset erät	0	0	0	1 005 191	-1 005 191	*****	0
Satunnaiset tuotot	0	0	0	1 232 777	-1 232 777	*****	0
Satunnaiset kulut	0	0	0	-227 586	227 586	*****	0
Tilikauden tulos	302 829 132	-3 237 310	299 591 822	297 449 533	2 142 289	98,2	287 763 109
Poistoeron muutos	461 746	0	461 746	461 672	74	100,0	461 672
Tilikauden ylijäämä (alij.)	303 290 878	-3 237 310	300 053 568	297 911 205	2 142 363	98,2	288 224 781
Toiminta Kaupunginhallitus Kh:n, jaostojen, työryhmien ja vaikuttamistoi- mielinten kokoukset	75		75	81			83
Käsitellyt asiat	990		990	873			1 020
Kulut €	497 913	-20 000	477 913	307 347			416 388
€/asia	503		483	352			408
€/kokous	6 639		6 372	3 794			5 017
Tuotot €				593			

130 Kaupunginhallitus	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Kaupungin johto							
Kulut €	346 566		346 566	352 016			358 902
Vakituista henkilökuntaa	2		2	2			2
Projektit ja hankkeet	1		1				1
Kulut €	59 432		59 432	57 908			50 936
Tuotot €	0		0				89 554
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut							
Kulut €			29 788	23 159			15 728
Palkattomat vapaat Lisämäärärahavaraus koko kaupungin osalta €, määrärahasäästö palvelu-alueilla		-440 000	-440 000				
Toiminnan tukeminen							
Tuettuja yhdistyksiä	30		30	33			29
Kulut €	102 549		102 549	110 165			102 195
€/yhdistys (keskimäärin)	3 418		3 418	3 338			3 524
Tuotot €	0		0				329
Jäsenyydet							
Suomen kuntaliitto	160 300		160 300	168 483			160 311
Varsinais-Suomen liitto	406 400	-10 000	396 400	383 457			386 362
Työmarkkinalaitos	34 300		34 300	39 790			34 292
Muut yhdistykset	30 000		30 000	25 821			26 243
Kulut €	631 000	-10 000	621 000	617 551			607 208
Sote- ja maakuntautu- distus							
Kulut €	0		0	0			20 134
Tyhjänä ja vajaakäytössä olevat tilat:							
Omat tilat							
Tilojen m ²	25 926		25 926	24 989			21 989
Kulut €	1 210 761		1 210 761	1 648 173			1 467 562
€/m ² /kk	3,89		3,89	5,5			5,56
Tuotot €				5 887			
Muilta vuokratut tilat							
Kulut Rira €	56 500		56 500	53 486			52 843
Kulut muut €	9 833		9 833	15 635			20 376
Tuotot €				9 929			5 282
Käytössä olevat tilat:							
Örninkatu 15 Business center							
Kulut €	313 619		313 619	2 588			228 335
Tuotot €	133 000		133 000				64 449
Talotoimikunta							
Kulut €	15 000		15 000	12 406			9 729
Satunnaiset kulut							
Vahingonkorvaukset							
Luottotappiot €	97 500		97 500	34 939			-7 848
Tuotot							
Käyttöomaisuuden myynti €	920 000		920 000	54 150			2 232 277
Yhteensä €	920 000		920 000	54 150			2 232 277

2.8. Sisäinen tarkastus

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Sisäinen tarkastus on toteuttanut vuoden aikana vuosisuunnitelman mukaisia tarkastuksia sekä erillisiä selvityksiä ja toimeksiantoja, joiden tarve on tullut esiin vuoden aikana. Lisäksi sisäinen tarkastus on osallistunut riskienhallinnan kehittämistyöhön sekä konserniohjauksen tukemiseen. Konserniohjaukseen liittyen sisäisen tarkastuksen tehtävänä on seurata taloudellisen tilanteen kehittymistä niissä yhteisöissä, joille Salon kaupunki on myöntänyt lainojen takauksen.

Lisäksi sisäinen tarkastus hoitaa tarkastuslautakunnan kokouskäytäntöihin ja valmisteluun liittyvät tehtävät sekä avustaa arviointikertomuksen teknisessä laadinnassa.

Riskit ja epävarmuustekijät

Sisäisen tarkastuksen tehtävä on seurata ja valvoa hallinnon ja talouden toteutumista sekä osallistua sen kehittämiseen. Riskinä on, että havainnot tulevat vasta toteutuneista ongelmista, jolloin kyseeseen tulevat korjaavat toimenpiteet. Mikäli kehittämistyössä ei olla mukana, ei asioihin voida vaikuttaa ennakoita.

133 Sisäinen valvonta	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintakulut	-120 134	0	-120 134	-117 190	-2 944	97,5	-117 445
Henkilöstökulut	-107 980	0	-107 980	-106 759	-1 221	98,9	-108 501
Palkat ja palkkiot	-89 990	0	-89 990	-88 462	-1 528	98,3	-90 323
Henkilösivukulut	-17 990	0	-17 990	-18 298	308	101,7	-18 178
Eläkekulut	-15 070	0	-15 070	-15 417	347	102,3	-15 090
Muut henkilösivukulut	-2 920	0	-2 920	-2 881	-39	98,7	-3 088
Palvelujen ostot	-7 100	0	-7 100	-5 562	-1 538	78,3	-4 655
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-590	0	-590	-348	-242	59,0	-119
Muut toimintakulut	-4 464	0	-4 464	-4 521	57	101,3	-4 170
Toimintakate	-120 134	0	-120 134	-117 190	-2 944	97,5	-117 445
Vuosikate	-120 134	0	-120 134	-117 190	-2 944	97,5	-117 445
Tilikauden tulos	-120 134	0	-120 134	-117 190	-2 944	97,5	-117 445
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-120 134	0	-120 134	-117 190	-2 944	97,5	-117 445
Toiminta 131 Sisäinen valvonta Kulut €	120 134		120 134	117 190			117 445
Vakinaista henkilöstöä	2		2	2			2

2.9. Tietosuoja

135 Tietosuoja	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintakulut	-37 633	0	-37 633	-33 595	-4 038	89,3	-26 341
Henkilöstökulut	-30 320	0	-30 320	-27 710	-2 610	91,4	-23 094
Palkat ja palkkiot	-25 260	0	-25 260	-22 931	-2 329	90,8	-19 160
Henkilösivukulut	-5 060	0	-5 060	-4 779	-281	94,4	-3 934
Eläkekulut	-4 230	0	-4 230	-4 014	-216	94,9	-3 209
Muut henkilösivukulut	-830	0	-830	-765	-65	92,1	-725
Palvelujen ostot	-7 100	0	-7 100	-5 695	-1 405	80,2	-3 235
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-213	0	-213	-190	-23	89,1	-13
Toimintakate	-37 633	0	-37 633	-33 595	-4 038	89,3	-26 341
Vuosikate	-37 633	0	-37 633	-33 595	-4 038	89,3	-26 341
Tilikauden tulos	-37 633	0	-37 633	-33 595	-4 038	89,3	-26 341
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-37 633	0	-37 633	-33 595	-4 038	89,3	-26 341
Toiminta Kulut €	37 633		37 633	33 595			26 341
Tuotot €							
Määräaikaista henkilöstöä	0,5		0,5	0,5			0,5

2.10. Konsernipalvelut

2.10.1. Hallintopalvelut

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Keskitetty hallinto- ja toimistopalvelut

Keskitetyn hallinto- ja toimistopalvelut keskeiset tehtävät on huolehtia yleishallinnosta, asiakirjahallinnosta ja toimielinten kokoustoiminnasta. Keskitetty hallintopalvelut järjesti hallintoasioita koskevan valmistelijakoulutuksen sekä hallinnon perehdytystilaisuuksia uusille työntekijöille. Dynasty-asiahallintajärjestelmän historiakannan siirron valmistelua sähköiseen arkistoon jatkettiin. Pöytäkirjojen sähköinen allekirjoitusjärjestelmä otettiin käyttöön 1.1.2019. Valmisteltiin vanhojen kuntien arkistojen muuttoa.

Tietohallinto

Tietohallinto hankkii palvelualueille, liikelaitokselle ja tytäryhtiöille tietoteknisen infrastruktuurin ja vastaa sen ylläpidosta sekä kehittämisestä. Tietohallinto auttaa palvelualueita tietojärjestelmien ja sähköisten asiointipalvelujen kehittämisessä sekä prosessien digitalisoinnissa. Työasemapalveluiden kilpailutus saatiin valmiiksi. Konesali- ja kapasiteettipalveluiden uudistaminen saatiin valmisteltua. Lukuisiin palvelimiin ja tietojärjestelmiin tehtiin versiopäivityksiä. Office 365:n käyttöönotto hallinnossa on edennyt pilottivaiheeseen. Tietoturvaluottu on kehitetty sekä teknologian että prosessien osalta.

Edunvalvonta

Edunvalvonta valvoo niiden henkilöiden etua ja oikeuksia, jotka eivät sairauden, vamman tai muun syyn vuoksi voi itse pitää huolta taloudellisista asioistaan. Asiakkuuksien määrä on kasvanut vuosi vuodelta. Määräraikojen noudattaminen on haasteellista. Toimistoon saatiin uusi sihteerin vakanssi loppuvuodesta.

Maaseutupalvelut

Maaseutupalveluiden keskeisin tehtävä oli maataloustukien hallinnointi maksajavirastosopimuksen mukaisesti sekä aktiivinen, asiakaslähtöinen palvelu. Aktiivisia maatiloja oli vuonna 2019 noin 880 kappaletta. Tukea myönnettiin noin 35 miljoonaa euroa. Sähköisten tukihakemusten osuus oli noin 96 prosenttia. Maaseutupalveluiden aikataulut- ja tukiehtojen hallinnointi toteutuivat tavoitteiden mukaisesti.

Lomituspalvelut

Lomituspalvelujen tehtävänä on järjestää kotieläinyrittäjien lomituspalvelut mahdollisimman tehokkaasti ja taloudellisesti lomituspalvelulain ja -asetuksen mukaisesti. Vuoden aikana on tehty yhteistyötä sekä Vehmaan että Pöytyän lomituspalveluyksiköiden kanssa ja näin pyritty yhtenäistämään toimintatapoja Varsinais-Suomen alueella. Olemme myös olleet yhteydessä eri oppilaitoksiin ja näin luoneet yhteistyökanavia uusien lomittajien löytämiseksi.

Riskit ja epävarmuustekijät

Keskitetty hallinto- ja toimistopalvelut

Riskinä on henkilöstöressurssien riittävyys poikkeustilanteissa. Henkilöstömäärä on mitoitettu siten, että tehtävät saadaan ajallaan hoidettua, jos kaikki resurssit ovat käytössä. Useimmat tehtävät ovat määräaikaan sidottuja, mikä aiheuttaa haavoittuvuutta poissaolotilanteissa. Lainsäädäntö asettaa uusia vastuita ja käsiteltävien asioiden määrä on kasvanut.

Tietohallinto

Suurimpana riskitekijänä on kehittämistehtäviin vaadittavien henkilöstöressurssien riittävyys.

Edunvalvonta

Henkilöstöresursseja ei ole riittävästi asiakasmäärään nähden (vrt. valtion suositus henkilökunnan määrästä). Määräaikoja ei ole kyetty kaikilta osin noudattamaan. Osa päämiehistä on haasteellisia. Tilat eivät ole täysin sopivat.

Maaseutupalvelut

Riskinä olivat kiireaikojen henkilöstöresurssit.

Lomituspalvelut

Suurin riski lomituspalveluissa on suuri tapaturmavaara, koska työskennellään pääosin suurikokoisten eläinten kanssa. Myös maatalouslomittajien korkea keski-ikä on omalta osaltaan vaikuttamassa lomittajien työkykyyn ja eläköitymiseen. Henkilöstön saatavuudessa on edelleen haasteita ja suuriakin alueellisia eroja.

142 Hallintopalvelut	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintatuotot	6 074 593	96 545	6 171 138	6 703 119	-531 981	110,3	6 751 904
Myyntituotot	5 534 453	40 000	5 574 453	6 031 757	-457 304	109,0	6 057 988
Maksutuotot	240 000	0	240 000	299 194	-59 194	124,7	347 200
Tuet ja avustukset	0	21 545	21 545	21 544	1	*****	15 908
Muut toimintatuotot	300 140	35 000	335 140	350 623	-15 483	116,8	330 807
Toimintakulut	-7 993 058	-2 061	-7 995 119	-8 400 905	405 786	105,1	-8 207 747
Henkilöstökulut	-4 919 668	-2 561	-4 922 229	-4 904 194	-18 035	99,7	-5 067 600
Palkat ja palkkiot	-3 790 270	-1 903	-3 792 173	-3 798 717	6 544	100,2	-3 821 323
Henkilösivukulut	-1 129 398	-658	-1 130 056	-1 105 477	-24 579	97,9	-1 246 277
Eläkekulut	-1 004 518	-658	-1 005 176	-956 345	-48 831	95,2	-972 713
Muut henkilösivukulut	-124 880	0	-124 880	-149 132	24 252	119,4	-273 564
Palvelujen ostot	-1 909 570	40 000	-1 869 570	-1 663 758	-205 812	87,1	-1 644 565
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-93 480	0	-93 480	-92 099	-1 381	98,5	-87 882
Avustukset	-586 560	0	-586 560	-1 029 278	442 718	175,5	-999 934
Muut toimintakulut	-483 780	-39 500	-523 280	-711 575	188 295	147,1	-407 765
Toimintakate	-1 918 465	94 484	-1 823 981	-1 697 786	-126 195	88,5	-1 455 843
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	-2	2	*****	0
Muut rahoituskulut	0	0	0	-2	2	*****	0
Vuosikate	-1 918 465	94 484	-1 823 981	-1 697 787	-126 193	88,5	-1 455 843
Tilikauden tulos	-1 918 465	94 484	-1 823 981	-1 697 787	-126 193	88,5	-1 455 843
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-1 918 465	94 484	-1 823 981	-1 697 787	-126 193	88,5	-1 455 843
Toiminta Hallinto- ja asiantuntijapalvelut Kulut € Vakinaista henkilöstöä	594 722 5	-5 000	589 722 5	649 479 5			602 361 5
<u>Infotietona</u> varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut	360 908		360 908	283 144			321 928
Lakipalvelut; konserni, sipa ja sote Kulut € Vakinaista henkilöstöä €/tunti	82 332 1 50,92		82 332 1 51,07	75 586 1 46,88			109 265 1 67,77
Palvelupisteet Asiakkaat kaupungintalo ja kirjastot Asiakkaat Halikko Kulut € €/asiakas Vakinaista henkilöstöä Tuotot €	16 000 7 000 141 003 6,13 2,7 140		16 000 7 000 141 003 6,13 2,7 140	16 000 7 000 131 657 5,72 2,7 407			16 000 7 000 140 862 6,12 2,7 17

142 Hallintopalvelut	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Edunvalvonta ja sosi- aaliasiamies							
Asiakkaat	360		360	360			371
Kulut €	181 293	24 887	206 180	230 521			221 425
€/asiakas	504		573	640			597
Vakinaista henkilöstöä	3		3				3
Tuotot €	285 000	51 677	336 677	338 059			311 476
Tukipalvelujen yksik- köt:							
Arkisto							
Tarkastetut ja hyväksytyt tiedonohjaussuunnitelma- prosessit	700		700	700			90
Pysyvästi ja pitkään säily- tettävien arkistoaineisto- jen määrä päätearkis- tossa /hm	4 985		4 985	4 985			4 985
Määräajan säilytettävien paperiasiakirjojen hävit- täminen arkistosta /kg/v	14 500		14 500	17 500			17 000
Tietopalveluhaut päätear- kistossa/v	500		500	396			400
Kulut €	495 996	39 500	535 496	798 737			334 753
Tuotot €	0		0	169			126
Vakinaista henkilöstöä	4,5		4,5	4,5			3,6
Kirjaamo							
Uusien asioiden määrä/avaukset kpl /v	3 500		3 500	3 840			4 039
Keskeneräisten asioiden määrä kpl/v	2 800		2 800	2 139			3 134
Kulut €	129 363		129 363	118 445			174 695
Vakinaista henkilöstöä	3		3	3			3
Toimistopalvelut							
Kokousten määrä	150		150	167			184
Kulut €	160 391	12 674	173 065	205 145			170 893
Vakinaista henkilöstöä	4		4	4			3,5
Halikon toimistopalve- lut							
Tiliöidyt laskut kpl	56 000		56 000	54 000			58 275
Rakennuspiirustusten ar- kistointipalvelu/asiakas	1 500		1 500	1 648			1 554
Huoneistovuokrasopi- mukset kpl	90		90	60			108
Vuokratat alueet kpl	900		900	1 097			1 033
Viranhaltijapäätösten val- mistelu kpl	160		160	120			116
Kulut €	465 416	-5 000	460 416	383 429			431 079
Tuotot €	2 000	6 762	8 762	17 380			11 489
Vakinaista henkilöstöä	10		10	10			10
Monistamo							
Kopioiden määrä	630 000		630 000	503 955			483 329
Kulut €	131 482		131 482	130 833			125 830
€/kopio	0,21		0,21	0,26			0,26
Vakinaista henkilöstöä	1		1	1			1
Tuotot €	152 300		152 300	143 323			132 654
Postitus- ja vahtimes- taripalvelut							
Lähetetty posti kpl	65 000		65 000	49 372			58 638
Kulut €	95 000		95 000	78 891			99 568
€/kpl	1,46		1,46	1,6			1,7
Vakinaista henkilöstöä	1		1	1			1
Tuotot €	95 000		95 000	90 241			72 095
Ajokerrat	9 620		9 620	9 724			9 568
Kulut €	79 367		79 367	79 300			78 000
€/ajokerta	8,25		8,25	8,16			8,15
Vakinaista henkilöstöä	1		1	1			1
Tuotot €	29 858		29 858	65 779			83 000
Tietohallinto							
Työasemien määrä	5 740		5 740	5 850			6 017
Kulut €	1 957 814	-50 000	1 907 814	1 664 127			1 525 196
€/työasema	341		332	284			253
Vakinaista henkilöstöä	13		13	13			12
Tuotot €	1 968 308		1 968 308	1 943 667			1 886 116

142 Hallintopalvelut	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Maaseutu- ja lomituspalvelut: Maaseutuyksikkö Neuvonta ja tukien hallinnointi							
Asiakkaat (maatilat)	1 120		1 120	1 040			1 080
Kulut €	289 256	-15 000	274 256	251 015			250 489
€/asiakas	258		245	241			232
Vakinaista henkilöstöä	3,9		3,9	3,9			4,4
<i>Maanvuokraus</i>							
Kulut €	5 700		5 700	4 100			3 500
Vakinaista henkilöstöä	0,1		0,1	0,1			0
Tuotot €	300 000	38 106	338 106	348 052			334 605
Lomituspalveluyksikkö <i>Kunnalliset lomituspalvelut</i>							
Lomituspäivien määrä	11 000		9 500	9 258			9 974
Kulut €	2 332 363		2 332 363	2 347 219			2 552 449
Varhaiseläkemenoperusteinen määräraha	45 000		45 000	2 075			145 617
€/lomituspäivä	216		250	254			271
Vakinaista henkilöstöä hallinto	4,2		4,2	4,2			3,35
Vakinaiset maatalouslomitajat	47		47	42			41
<i>Ostopalveluna hankitut lomituspalvelut</i>							
Lomituspäivien määrä	800		1 000	1 062			1 261
Kulut €	220 000		220 000	221 074			241 831
€/lomituspäivä	275		220	208			192
Itsejärjestetyn lomituksen korvaukset							
Lomituspäivien määrä	3 120		3 120	5 586			5 554
Kulut €	586 560		586 560	1 029 270			999 934
€/lomituspäivä	188		188	184			180
Tuotot €	3 241 987		3 241 987	3 756 042			3 920 325
Tilastotiedot							
Maaseututoimi							
Luopumis- ja sukupolvenvaihdoseläkehak./koko tilan hallinnan siirrot	Lukumäärä			19			14
Maataloustukea hakeneita tiloja	Lukumäärä			880			894
Aktiivitulojen lukumäärä	Lukumäärä			880			894
Keskimääräinen peltoala	Hehtaari			62,36			61,42
Tukihakemukset ja ilmoitukset	Lukumäärä			4 894			5 694
Lomatoimi							
Vuosilomaa hakeneet henkilöt	Lukumäärä			432			444
Sijaisapua hakeneet henkilöt	Lukumäärä			68			78
Kunnallista lomitusta käyttäneet tilat	Lukumäärä			193			197
Itsejärjestettyä lomitusta käyttäneet tilat	Lukumäärä			114			111

2.10.2. Henkilöstö- ja talouspalvelut

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Henkilöstö- ja talouspalvelut tuottavat asiantuntijapalveluita ensisijaisesti kaupungin esimiehille, virkamiesjohdolle sekä päätöksenteon tueksi. Talouspalvelut vastaavat lisäksi kaupungin talousohjauksesta, maksuvalmiudesta sekä tuottaa keskitetyt hankintapalvelut.

Huhtikuussa 2018 kaupunginvaltuusto hyväksyi uuden strategian, jota toteutettiin koko kertomusvuoden aikana. Henkilöstöpalvelujen toimintaa ohjasi vahvasti "Toimivan työyhteisön" –kärkihankkeen toteutus vuorovaikutuksen teemalla. Kärkihankkeen päämääriin kytkeytyistä tavoitteista tavoitteellisin oli sairauspoissaolojen vähentäminen. Vuoden 2019 sairauspoissaolot vähenivät lähes 11 prosenttia vuoden 2018 sairauspoissaoloista ja jäivät myös vuoden 2017 sairauspoissaolojen alapuolelle. Vuonna 2019 henkilötyövuosiin (HTV2) suhteutettuna sairauspoissaolokalenteripäiviä oli 17,1 kun sama luku vuonna 2018 oli ollut

19,4 kalenteripäivää. Vuosi 2019 antoi henkilöstöpalveluille aiempaa vahvemman mahdollisuuden auttaa esimiehiä työhyvinvointijohtamisessa ja sairauspoissaolojen vähentämisessä. Työhyvinvointityössä oli mukana uusi vakituinen työhyvinvointikoordinaattorin ja määräaikainen hankekoordinaattorin tehtävä. Kokonaan uusia toimintatapoja ei vuoden aikana otettu käyttöön, vaan aiempia tapoja pyrittiin vahvistamaan ja vakiinnuttamaan. Työhyvinvoinnissa yksi keskeisimpiä tavoitteita on työhyvinvoinnin näkyväksi tekeminen ja mittaaminen, jonka suunnittelu etenee vuoden 2020 aikana käytäntöön.

Vuonna 2018 käynnistynyt rekrytointiprosessin uudistustyö saatiin päätökseen touku-kuussa, kun henkilöstöjaosto hyväksyi uuden rekrytointiohjeen. Sen selkiinnyttämisen ja yhdenmukaistamisen tärkein tavoite on Salon työnantajakuvan kirkastaminen niin, että osaavan, motivoituneen ja sitoutuneen henkilöstön saaminen tulevana vuosinakin on turvattu. Arjen toiminnan kannalta merkittävin muutos oli täyttölupamenettelyn osittainen poistaminen, joka vaikuttaa mm. olennaisesti hyvinvointipalvelujen alueella. Täyttölupa vaadittiin edelleen kaikissa esimiestehtävissä, hallinto- ja toimistotyössä sekä seuraavilla palvelualueilla: hallintopalvelut lukuun ottamatta edunvalvontaa, maatalouslomittajia ja maaseutuasiاميةhiä, henkilöstö- ja talouspalvelut, kaupunkikehityspalvelut lukuun ottamatta ravitsemis- ja puhtaanapitoa sekä ympäristö- ja rakennusvalvonta. Uusi ohjeistus sisältää sisäisen haun, jonka käyttöön otolla haluttiin nopeuttaa palvelussuhteiden täyttöä ja mahdollistaa jo kaupungin palveluksessa oleville urakehitys. Sisäinen haku on otettu myönteisesti vastaan sekä esimiesten että henkilöstön keskuudessa. Vuoden 2019 rekrytointeissa oli nähtävissä kaksi ajankohtaista kehityssuuntaa: eri yhteistoimintaneuvottelujen johdosta vakituisia hakuja ja täyttöjä oli aiempia vuosia vähemmän ja samanaikaisesti hakijamäärät ovat laskeneet.

Sisäilma-asiat olivat aiempien vuosien tapaan vahvasti esillä. Sisäilmatyötä tehdään sisäilmapirosessin mukaisesti aktiivisesti yhteistyössä mm. tilapalveluiden, palvelualueiden, työterveyshuollon sekä puhtaanapidon sekä kaupungin johdon kanssa. Työtä on ollut viime vuonna paljon, mutta tilannetta eri sisäilmakohteissa on saatu parannettua. Vuoden aikana tehtiin yhteistyössä terveys- ja opetuspalveluiden kanssa oppilaille suunnattu sisäilmakysely (Työhyvinvoinnin laitos). Yhteistyössä työterveyshuollon kanssa käyttöön otettiin Työterveyslaitoksen sisäilmakysely henkilökunnalle.

Henkilöstöpalvelujen työ on suurelta osin muille näkymätöntä taustatyötä. Vuosi 2019 oli tältä osin poikkeuksellisen vaativa, sillä kaupungin sisäisen intran uudistaminen merkitsi kaikkien henkilöstöpalvelujen hallinnassa olevien sivustojen läpikäymistä, ohjeiden ajantasaistamista ja etenkin tiedon paremman löytymisen varmistamista uudessa intranetissä.

Talouspalvelut ovat toimintavuonna kehittänyt talousarvion, strategiaproessin ja raportoinnin parempaa yhteistyötä. Toimielimille tuotetaan talouden kuukausiraportointia ja valtuustolle strategian toteutumista seuraavan raportoinnin. Konserniryhmän toimintaa on kehitetty ja tavoitteena koko konsernivalvonnan valvonnan liittäminen osaksi strategia- ja talousarvioprosessia.

Sarastia Oy:n Saaga järjestelmän avulla raportoinnin kehittämistä on jatkettu yhdessä palvelualueiden kanssa. Raportoinnin kehitystyöhön on resursoitu ja vuoden 2019 aikana päästiin paljon eteenpäin. Automaattista raportointia hyödynnettiin systemaattisesti erityisesti johtoryhmätyöskentelyssä ja jalkautettiin useille palvelualueille. Automaattinen raportointi on kehittänyt tiedolla johtamista ja siitä on tullut päivittäisen johtamisen aito työkalu.

Ceepos-kassajärjestelmään integroitua Ceepos-mobiilimaksusovellusta pilotoitiin kolmessa ravitsemispalvelujen kohteessa alkuvuodesta 2019 ja syksyllä mobiilimaksamista laajennettiin kaikkiin ravitsemispalvelujen yksiköihin, joissa on ravitsemispalvelujen tuotteita myynnissä. Ceepos-mobiilimaksun rahanlatauksia ja lounaslipukkeiden myyntiä varten avattiin Salon kaupungin verkkokauppa. Verkkokaupan käyttöä laajennettiin vuoden 2019 aikana. Verkkokauppaa ja verkkomaksamista on tarkoitus jatkossakin laajentaa ja hyödyntää niiden mahdollisuutta laskutuksen vähentämisessä.

Valtiovarainministeriö myönsi Salon kaupungille avustuksen kuntien digitalisaation edistämiseen. Rahoitusta saatiin Salon kaupungin kyberturvalliseen tiedolla johtamisen järjestelmään, jossa pääpaino on palvelujen tuotteistamisella.

Tuotteistamisella tavoitellaan ajantasaisempaa ja luotettavampaa tietoa nopeammin ja vähemmällä vaivalla tiedolla johtamisen tueksi. Samalla rakennetaan reaaliaikainen tilannekuvataulu, johon kerätään seuranta dataa eri palvelualueilta ja luodaan kyberriskimalli palvelutuotantoon ja tiedolla johtamiseen. Rahoituksen mukainen projektityö ajoittuu vuosille 2020 ja 2021.

Hankintapalvelut valmistelevalle yhteistyössä kaupungin eri yksiköiden kanssa kynnysarvot ylittävät hankinnat. Hankintapalvelut opastavat, ohjeistaa ja avustaa yksiköitä hankintaprosessin eri vaiheissa ja pienhankinnoissa. Lisäksi hankintapalvelut vastaavat kaupungin keskitettyjen hankintojen valmistelusta. Hankintapalvelut on kilpailuttanut vuonna 2019 yli 50 hankintaa. Kaupungin hankinnat kilpailutetaan sähköisen järjestelmän kautta lähes 100 prosenttisesti. Hankintapalveluilla on ollut resurssivajausta lähes koko vuoden 2019, mikä on aiheuttanut pitkiäkin viivästyksiä palveluissa. Vuoden 2019 aikana markkinaoikeudelle valitettiin yhdestä hankinnasta, minkä osalta prosessi on vielä kesken. Keskeinen työväline hankintapalveluille on ollut hankintapoliittinen ohjelma, jonka toteutumisesta on raportoitu kaupunginhallitukselle. Vuoden 2019 raportti esitetään kaupunginhallitukselle tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä. Ohjelma on toteutunut hyvin. Uuden ohjelman valmistelu aloitettiin syksyllä 2019.

Palvelualueen painopisteet sekä keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

- Strateginen toimivan työyhteisön kärkihanke
- Rekrytointiohjeen jalkauttaminen
- Työhyvinvointijohtaminen
- Sairauspoissaolojen vähentäminen
- Kemikaaliluetteloiden koonti
- Sisäilmaasiat
- Konservatiivisuuden liittäminen osaksi strategia- ja talousarvioprosessia
- Kustannuslaskennan ja tuotteistuksen sekä toimintaa kuvaavien mittareiden edelleen kehittäminen palvelemaan tulokortteja ja johdon raportointia
- Talousarvion, strategiaproessin ja raportoinnin saumattoman yhteistyön edistäminen ja prosessin kehittäminen
- Toimialojen hankintaosaamisen kehittäminen
- Ceepos-kassajärjestelmän ja mobiilimaksamisen laajentaminen
- kaikkien kuntien talousraportoinnin yhtenäistäminen ja automatisointiin liittyvä projekti
- hankintapoliittisen ohjelman toteuttaminen

Talous- ja henkilöstöpalveluiden budjetti koostuu pääasiassa noin 30 henkilötyövuoden henkilöstökuluista. Suurin kustannuserä on Sarastia Oy:n tuottama talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut. Talous- ja henkilöstöpalvelut alittivat talousarvion toimintakatteen 606.529 euroa. Toimintakulut alittivat talousarvion 444.094 euroa, johtuen palvelujen ostoihin liittyvistä hankintojen siirtämisestä sekä talousarvioon varatusta 300.000 euron varauksesta työnantajan tva-raha järjestelyerän täydentämiseen, joka jätettiin käyttämättä.

Riskit ja epävarmuustekijät

Perustehtävien toteuttamisessa suurimpana riskinä tai epävarmuustekijänä on tietojärjestelmien toimivuus ja tietojen luotettava siirtyminen perusjärjestelmästä tietovarastoon. Päätöksenteon ja johtamisen tukena käytettävä tieto ei saa olla epäluotettavaa.

Merkittävimmät riskit hankintojen osalta ovat kilpailuttamatta jättäminen, hankintojen liian lyhyt valmistelu-aika/suunnittelemattomuus.

151 Henkilöstö ja talouspalvelut	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintatuotot	996 300	0	996 300	1 158 735	-162 435	116,3	831 735
Myyntituotot	249 300	0	249 300	203 525	45 775	81,6	169 663
Tuet ja avustukset	710 000	0	710 000	917 788	-207 788	129,3	622 757
Muut toimintatuotot	37 000	0	37 000	37 423	-423	101,1	39 315
Toimintakulut	-6 124 326	33 986	-6 090 340	-5 646 246	-444 094	92,2	-5 675 627
Henkilöstökulut	-2 173 662	13 986	-2 159 676	-1 869 868	-289 809	86,0	-1 807 898
Palkat ja palkkiot	-1 773 843	11 820	-1 762 023	-1 522 291	-239 732	85,8	-1 472 228
Henkilösivukulut	-399 819	2 166	-397 653	-347 576	-50 077	86,9	-335 670
Eläkekulut	-342 189	2 166	-340 023	-298 186	-41 838	87,1	-285 128
Muut henkilösivukulut	-57 630	0	-57 630	-49 390	-8 240	85,7	-50 542
Palvelujen ostot	-3 797 177	20 000	-3 777 177	-3 575 255	-201 922	94,2	-3 658 626
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-14 470	0	-14 470	-17 623	3 153	121,8	-53 927
Avustukset	0	0	0	-300	300	*****	-2 300
Muut toimintakulut	-139 017	0	-139 017	-183 201	44 184	131,8	-152 876
Toimintakate	-5 128 026	33 986	-5 094 040	-4 487 511	-606 529	87,5	-4 843 893
Vuosikate	-5 128 026	33 986	-5 094 040	-4 487 511	-606 529	87,5	-4 843 893
Tilikauden tulos	-5 128 026	33 986	-5 094 040	-4 487 511	-606 529	87,5	-4 843 893
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-5 128 026	33 986	-5 094 040	-4 487 511	-606 529	87,5	-4 843 893
Toiminta Kaupungin työntekijöitä	3 500		3 500	3 584			3 663
Talous- ja rahoituspalvelujen hallinto							
Kulut €	473 277	-20 000	453 277	505 441			427 839
Pankkipalvelut kulut €	67 600		67 600	104 726			84 551
Vakinaista henkilöstöä	4		4	4			4
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak. maksukulut							
	31 539		31 539	30 139			23 591
Projektit ja hankkeet							
Määrä							
Kulut €	100 000		100 000				60 000
Tuotot €							
Netto €							
Henkilöstöä							
Toimialojen keskitetyt talouspalvelut							
Kulut €	264 485		264 485	355 833			385 786
€/tunti	25,17		25,24	33,95			36,25
Vakinaista henkilöstöä	6,5		6,5	6,5			6,6
Kunnallisverotus							
Kulut €	1 100 330		1 100 330	1 158 111			1 080 177
€/asukas	21,04		21,04	22,19			20,65
Taloushallinnon keskitetyt rahoituspalvelut							
Kulut €	61 000		61 000	58 433			53 222
Tuotot €	37 000		37 000	37 629			39 315
Talous- ja vuosisuunnittelu							
Kulut €	209 932		209 932	111 746			138 810
€/tunti	43,4		43,4	34,65			43,05
Vakinaista henkilöstöä	3		3	2			2
Hankintapalvelut							
Kulut €	177 292		177 292	149 256			122 774
€/tunti	47,81		47,81	46,29			31,73
Vakinaista henkilöstöä	2,3		2,3	2			2,4
Henkilöstöpalvelujen hallinto							
Kulut €	443 339	-17 161	426 178	531 896			567 367
Eläkkeet kulut €	15 000		15 000	8 125			10 227
Vakinaista henkilöstöä	5		5	5			5
Tuotot €							6 650
Palkkavaraukset, käyttö palvelualueilla							
Kulut €	360 000		360 000				
Työsuojelu							
Kulut €	359 239		359 239	330 312			296 662
€/työntekijä	102,64		102,64	92,16			80,99
Vakinaista henkilöstöä	4,5		4,5	4,5			4,5

151 Henkilöstö ja ta- louspalvelut	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Rekrytointiyksikkö							
Kulut €	191 881		191 881	202 328			192 632
€/työntekijä	54,82		54,82	56,45			52,59
Vakinaista henkilöstöä	3		3	3			3
Tuotot €	119 300		119 300	139 831			124 154
Luottamusmiehet (yh- teistoiminta)							
Kulut €	241 835		241 835	200 226			207 281
€/työntekijä	69,1		69,1	55,87			56,59
Päaluottamusmiehiä, joista palkanmaksu hen- kilöstöpalveluista	7		7	7			7
Tuotot €	3,8		3,8	3,8			3,8
				39 074			28 588
Työhyvinvoinnin edis- täminen							
Kulut €	527 705	3 175	530 880	399 610			481 353
€/työntekijä	151		152	111			131
Tuotot €				3 154			3 099
Vakinaista henkilöstöä	1		1	1			0,5
Yhteinen koulutus							
Kulut €	108 111		108 111	26 253			42 276
Koulutuskorvaus €	130 000		130 000	102 963			90 977
Koulutuskorvaus €/työn- tekijä	37,14		37,14	28,73			24,84
Työterveyspalvelut							
Kulut €	1 423 300		1 423 300	1 503 950			1 524 671
Netto €/työntekijä	204		204	186			272
Tuotot (Kelan työter- veyshuollon korvaus) €	710 000		710 000	836 084			529 406

2.10.3. Kehittämisen-, elinkeino- ja työllisyyspalvelut

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Palvelualueen asioissa ja kaupungin yleistilanteessa korostuu työllisyyden positiivinen kehitys ja edelleen laskeva kaupungin asukasluku. Työpaikkojen määrä on lisääntynyt selvästi ja uusia toimijoita ja työpaikkoja on edelleen alueelle tulossa. Yhtenä haasteena on kuitenkin myös osaavan työvoiman löytäminen. IOT-Campuksen osalta myönteinen kehitys jatkuu edelleen.

Työllisyyspalveluiden osalta vuoden lopulla esillä oli vahvasti uuteen työllisyyden kuntako-keiluun hakeutuminen, josta saatiinkin joulukuussa myönteinen päätös; Salo-Marttila alueelle. Kokeilu alkaa v. 2020 keväällä /syksyllä ja kestää v. 2022 loppuun saakka. Kokei- lussa siirtyy paikallisen TE-toimiston väkeä Salon työllisyyspalveluiden alaisuuteen 10-15 henkilöä. Tmt-maksut ovat edelleen laskeneet ja kuntakokeilun myötä asian toivotaan jat- kuvan edelleen hyvään suuntaan.

Organisaation kehittämisen osalla esillä loppuvuodesta oli erityisesti Salo 2021 ja uusi hal- lintosääntö. Jatkuvan parantamisen mallia ja sen edelleen työstämistä jatketaan vuoden 2020 aikana. Lean-toimintaa jatketaan myös.

Kehittämis-, elinkeino- ja työllisyyspalvelut tekivät vuoden 2019 aikana hartiavoimin töitä Salon elinkeinoelämän kehittämiseksi. Tiimiläiset olivat yhdessä Yrityssalon ja Salo IoT Campuksen kanssa mm. vaikuttamassa uutta sijoituspaikkaa hakevien yritysten, kuten uu- den Valmet Automotive – akkutehtaan, sijoituspäätöksiin. Älykäs kaupunki –teeman alla tehtiin paljon hyvää yhteistyötä monien yritysten kanssa ja Business Finlandin hankerahoit- tuksella lähdettiin etsimään älykkäitä ja innovatiivisia liikenne- ja palveluratkaisuja, joista voisi kau- punkiin syntyä myös uudenlaista liiketoimintaa. Älykaupunkiteeman alla lähdettiin myös rakentamaan verkostoja kyberturvallisuusosalalla toimiviin yrityksiin mm. osallistumalla Fin- nish Information Security Cluster FISC ry:n tapahtumiin sekä järjestämällä oman Salo Cy- berTalks -seminaari. Myös kiertotaloussektorilla toimivien yritysten kanssa kartoitettiin mahdollisuuksia uudentyypiseen verkostoyhteistyöhön mm. haettavan Urban Innovative Actions –rahoituksen kautta. Tämä yhteistyö on jo tuonut uutta liiketoimintaa Korvenmä- keen rakennettavan ekovoimalaitoksen yhteyteen. Elinkeinopoliittisessa toimikunnassa otettiin käyttöön uusi työkalu yritysvaikutusten arvioinnin tueksi, mikä helpottaa yrittäjien mielipiteiden huomioimista päätöksenteossa. Hankintapoliittiseen ohjelmatyöhön osallistet- tiin myös yrityksiä ja tämän työn tuloksena saatiin entistä kehittyneempi versio ohjelmasta. Päätettiin myös, että tulevia hankintoja esitellään aiempaa laajemmin yrityksille ennen kuin

ne ovat tarjouspyyntövaiheessa. Salon yrittäjät vastasivat toukokuussa järjestetyn yritysten ja kaupungin yhteisillan ohjelmasta ja kaupunki vastasi marraskuussa järjestetystä vastavasta tilaisuudesta. Marraskuun tilaisuuteen kutsuttiin ensimmäistä kertaa muitakin kuin yrittäjähdistysten jäseniä. Kutsu lähti Yrityssalon kautta lähes 5.000 yritykseen. Vuoden aikana kypsä myös päätös siitä, että Invest in –yritysmarkkinointi siirtyy kokonaisuudessaan Yrityssalon vastuulle ja samalla muodostettiin Elinvoimatiimi tämän työn ja kaupungin tekemän asukasmarkkinoinnin yhteensovittamiseksi. Myös elinkeinopolitiinen tiimi kokoontui säännöllisin väliajoin kehittämään vetovoimainen, kasvukaupunki ja luova edelläkävijä –teemojen ympärille rakennettavia toimenpiteitä.

Kansainvälisessä toiminnassa panostettiin Aasiaan suuntautuvaan koulutusvientiin: Kiinan opetusministeriön edustajat vierailivat Salossa ja Salo osallistui suureen koulutustapahtumaan Kiinan Zhumadianissa keväällä 2019. Wuhanin College of Software and Engineering –yliopiston kanssa aloitettiin Salossa maksulliset lyhytkoulutukset ja noin 10 ulkomaalaista opiskelijaa Aasiasta aloitti tutkinto-opinnot Salossa, Salon IoT Campuksella. Koulutusmarkkinoinnissa aloitettiin yhteistyö EduNation Oy:n kanssa.

Salo osallistui Viron itsenäisyysjuhliin ystävyyskaupunki Anijan kanssa sekä oli edustettuna Puchheimin yritystapahtumassa Saksassa.

Jatkettiin yhteistyötä Minneapolisin (USA) kauppakamarin kanssa, aiheena yritys yhteistyö ja kontaktien luominen salolaisten ja minnesotalaisten yritysten välillä. Hoidettiin lukuisia kansainvälisiä vierailuja.

Riskit ja epävarmuustekijät

Asukasluvun kääntäminen positiiviseksi on koko Salon kannalta kriittinen asia. Työttömyyskehitys ja uusien työpaikkojen määrä on hyvää tasoa. Riskejä sisältyy mm. uuteen työllisyys kuntakokeiluun, jossa te-palveluiden henkilöstöä siirrytään hankkeen ajaksi kaupungin työnjohdon alle. Koronaviruksen leviäminen jatkossa voi vaikeuttaa kv. yhteistyötä, joitain osin.

180 Kehittämispalvelut	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintatuotot	1 899 719	-598 426	1 301 293	1 041 105	260 188	54,8	1 599 637
Myyntituotot	99 000	0	99 000	187 497	-88 497	189,4	134 554
Tuet ja avustukset	1 797 093	-598 426	1 198 667	815 531	383 136	45,4	1 447 271
Muut toimintatuotot	3 626	0	3 626	38 077	-34 451	1 050,1	17 812
Toimintakulut	-11 935 559	1 471 727	-10 463 832	-10 206 996	-256 836	85,5	-10 456 312
Henkilöstökulut	-4 730 555	1 271 727	-3 458 828	-3 613 871	155 043	76,4	-3 260 642
Palkat ja palkkiot	-3 933 964	1 053 067	-2 880 897	-2 992 328	111 431	76,1	-2 688 600
Henkilösivukulut	-796 591	218 660	-577 931	-621 543	43 612	78,0	-572 042
Eläkekulut	-668 881	218 660	-450 221	-521 318	71 096	77,9	-467 336
Muut henkilösivukulut	-127 710	0	-127 710	-100 226	-27 484	78,5	-104 706
Palvelujen ostot	-2 485 896	0	-2 485 896	-2 199 766	-286 130	88,5	-2 208 346
Aineet, tarvikkeet ja tarvarat	-123 518	0	-123 518	-146 929	23 411	119,0	-153 171
Avustukset	-4 248 094	200 000	-4 048 094	-3 900 054	-148 040	91,8	-4 424 040
Muut toimintakulut	-347 496	0	-347 496	-346 377	-1 119	99,7	-410 112
Toimintakate	-10 035 840	873 301	-9 162 539	-9 165 891	3 352	91,3	-8 856 675
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0	0	0,0	-108
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0	0,0	-108
Vuosikate	-10 035 840	873 301	-9 162 539	-9 165 891	3 352	91,3	-8 856 783
Tilikauden tulos	-10 035 840	873 301	-9 162 539	-9 165 891	3 352	91,3	-8 856 783
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-10 035 840	873 301	-9 162 539	-9 165 891	3 352	91,3	-8 856 783
Toiminta Osaston hallinto ja strateginen suunnittelu							
Kulut €	164 039		164 039	127 860			165 902
Vakinaista henkilöstöä	1		1	1			1

180 Kehittämispalvelut	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
<u>Infotietona</u> varhe- ja eläkemenoperust. elä-kevak. maksukulut	10 741		10 741	11 015			12 494
Toimintatuet ja avustukset Maaseudun toimintaryh- mät	82 794		82 794	82 784			82 794
Kansainvälinen toiminta	4 000		4 000	3 949			3 300
Viestintä- ja markkinoin- tituet	145 000		145 000	141 881			185 501
Tuki järjestöille	15 000		15 000	15 000			5 333
Kulut yhteensä €	246 794		246 794	243 614			276 928
Projektit ja hankkeet Määrä kpl	2		2	2			4
Projektien Kulut yhteensä €:	236 762		236 762	320 131			363 252
Strateginen suunnittelu Elinkeinokehittäminen ku- lut €				22 669			
Työllistäminen Kulut €	219 952		219 952	36 103			288 272
Kansainvälinen toiminta Kulut €	16 810		16 810	23 558			74 980
Projektien Tuotot yh- teensä €:	213 710		213 710	143 217			179 952
Strateginen suunnittelu Elinkeinokehittäminen tuotot €				4 103			
Työllistäminen tuotot €	178 362		178 362	112 978			129 099
Kansainvälinen toiminta tuotot €	35 348		35 348	26 136			50 853
Netto €			-23 052	-176 914			-183 300
Työllistäminen Työllisyyspalvelut: Kulut	268 015		268 015	389 100			488 997
Vakituista henkilöstöä	2		2	2			1
Tuotot €	3 626		3 626	57 825			69 930
Nuorten työllistäminen: Kaupungin työllistämät nuoret	230		230	230			230
Kulut €	122 549		122 549	1 408			1 515
€/nuori	533		533	6			7
Yritysten kesätyöll.tuella työllistämät nuoret	230		230	230			230
Kulut €	44 400		44 400	46 000			50 896
€/nuori	193		193	200			221
Palkkatukipaikat: Työllistettävien määrä	214	214	214	214			214
Kulut €	3 029 973	-1 294 558	1 735 415	1 580 808			1 368 972
Tuotot €	1 186 383	-610 520	575 863	297 801			680 582
€/työllistetty	14 159	-6 049	8 109	7 387			6 397
Työllisyyslisä: Työllistettävien määrä	110		110	13			110
Kulut €	136 655		136 655	44 323			20 952
josta avutusta €/työllistetty	1 242		1 242	3 409			190
Tuki yhdistyksille Kulut €	100 000		100 000	92 956			171 922
Voimala: Kulut €	50 329		50 329	52 239			16 838
TYP-palvelut: (ent. Työ- voiman palvelukeskus) Palvelukeskustoiminta Asiakkaita	200		200	200			200
Kulut €	31 365		31 365	17 549			4 705
€/asiakas	157		157	88			24
Tuotot €							34 751
Waltin työpajat: Asiakkaita	110		110	110			110
Kulut €	505 337		505 337	710 062			582 880
€/asiakas	4 594		4 594	6 455			5 299
Tuotot €	133 000		133 000	201 841			200 044
Kuntouttava työtoiminta: Asiakkaita	450		450	450			450
Kulut €	422 060		422 060	522 977			496 564
€/asiakas	938		938	1 162			1 103
Vakinaista henkilöstöä Tuotot €	288 000		288 000	236 500			331 555

180 Kehittämispalvelut	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Kehitysvammaisten palkkatyö: Kulut €	100 200		100 200	0			
Työmarkkinatuen kuntasuus Kelalle Pitkäaikaistyöttömiä 31.12	900	900	900	800			820
Tukitoimien kulut €							93 115
Aktivointi kulut €	346 060		346 060	454 396			357 973
Työmarkkinatuen kuntasuus Kelalle €	3 673 900	-200 000	3 473 900	3 522 671			3 944 076
€/työtön	4 467	-222	4 244	4 971			5 360
Tuotot €	45 000		45 000	46 842			47 410
Kansainvälinen toiminta Kulut €	157 888		157 888	106 121			147 705
Vakinaista henkilöstöä	1		1	1			1
Viestintä ja markkinointi Viestintä Kulut €	567 516		567 516	515 156			333 630
Vakinaista henkilöstöä	3		3	3			3,5
Markkinointi Kulut €	308 703	22 831	331 534	294 345			451 291
Vakinaista henkilöstöä	1		1	1			1
Tuotot €	30 000	12 094	42 094	46 887			44 106
Elinkeinokehittäminen Kulut €	486 684		486 684	285 341			255 581
Vakituista henkilökuntaa	2		2	2			2
Tuotot €				10 193			11 308
Yhteistoimintaosuudet Yrityssalo Oy Perusrahoitus	605 000		605 000	605 000			605 000
Hankkeet	130 330		130 330	165 688			207 618
Turun yliopisto It- koulutus	201 000		201 000	72 766			50 000
Turku Science Park Muut yhteistoimintaosuudet				31 259			
Kulut €	936 330		936 330	879 937			862 618

2.11. Hyvinvointipalvelut

2.11.1. Hyvinvointipalvelujen tulokortti

Sujuvat prosessit

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Keinoon kohdituvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
1. Asiakslähtöiset palvelut	1.1. Asiakslähtöisyys korostuu palveluiden suunnittelussa, organisoimisessa ja johtamisessa	1.1.1. Asiakas- ja asukastiedon kerääminen ja hyödyntäminen palveluiden suunnittelussa	1.1.1.1. Olemassa olevien työkalujen käyttöönotto ja/tai hyödyntäminen	1.1.1.1. Asiakaspalautetta kerätään Sote-palveluissa sekä jatkuvina kyselyinä että kohdennettuina, vuosittaisina asiakaspalautekyselyinä kunakin palvelun palautevuosikerron mukaisesti. Palautteen hyödyntämistä kehitetään. Roidu on käytössä sekä kotihoidossa että ympärivuorokautisessa hoidossa.	Asiakastiedon kerääminen ja hyödyntäminen ei toteudu suunnitellusti	2 x 1 = 2	Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat	Valmis
		1.1.2. Uusien ratkaisujen löytäminen asiakastarpeiden pohjalta	1.1.2.1. Asiakastytyytyväisyys SaloNPS-suositelmittarin käyttöönotto soveltuvin osin	1.1.2.1. Syys-joulukuun aikana vapaa-aikapalveluissa on annettu yhteensä 7.136 palautetta, joista 64 % on tullut uimahallilta, 29 % taidemuseolta, 5 % kansalaisopistolta ja 2 % pääkirjastosta. Uimahallin vastausten keskiarvo on 8,7 ja taidemuseon 9,2. NPS-luvut ovat uimahalli 69 ja taidemuseo 82. Kansalaisopiston keskiarvo on 8,09 ja NPS 55, pääkirjaston 8,6 ja NPS 65. Terveyspalveluiden toimintayksiköiden keskimääräinen NPS-luku toimintakaudella oli 75-90.			Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat	Valmis

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
		1.1.3. Osallistaminen ja palvelumuotoilu	1.1.3.1. FinSote –tutkimus kysely toteutuu 2019	1.1.3.1. Kyselyn toteuttamisesta v. 2019 luovuttiin taloudellisista syistä.			Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat	Valmis ■
			1.1.3.2. Asiakasraadit, kokemus-asiiantuntijoiden käyttö	1.1.3.2. Lastensuojelun sijaishuollon ja vanhuspalveluiden asiakasraadit käynnistyivät syksyllä. Terveyspalvelujen asiakasraadit toimivat suunnitellusti.			Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat	Valmis ■
	1.2. Palvelualueiden väliset, sisäiset ja ulkoiset prosessit ovat saumattomia ja sujuvia.	1.2.1. Prosessien systemaattinen seuranta ja kehittäminen – laatu työ	1.2.1.1. Palvelualueiden välisten prosessien kuvaaminen ja parantaminen (1/palvelu-alue/vuosi)	1.2.1.1. Laatu työn kautta prosesseja ja poikkeamia seurataan ja kehitetään SOTEn palvelualueilla.	Palvelualueilla ei ole mahdollisuutta varata riittävästi henkilöresursseja toimintaan	2 x 2 = 4	Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat	Valmis ■
		1.2.2. Järjestelmällinen asiakaspalautteiden kerääminen	1.2.2.1. Säännölliset asiakastyytyväisyyskyselyt, tavoitteena keskimääräistä parempi taso	1.2.2.1. Sosiaalityössä ja vanhuspalveluissa asiakastyytyväisyyskyselyt tehty suunnitellusti ja tavoitetaso on saavutettu. Terveyspalveluissa on jatkuva asiakaspalautteen kerääminen sekä Roidu asiakaspalauttejärjestelmän että kirjallisen tyytyväisyyskyselyn kautta kaikissa yksiköissä. Asiakastyytyväisyyskyselyiden palautteet on viety tiedoksi sosiaali- ja terveyslautakuntaan.			Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat	Valmis ■

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
			1.2.2.2. Terveyspalveluissa, ROI DU, tyytyväisyys 70 (asteikolla 0-100)	1.2.2.2. Terveyspalvelujen vuoden Roidu-arvo vaihteli välillä 75-90.			Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat	Valmis ■
			1.2.2.3. Asiakaspalautteet	1.2.2.3. Järjestelmällisesti asiakaspalautetta kerättiin liikuntapalvelujen osalta sähköisesti syksyn kurssitoiminnasta (yht. 291 vastaajaa). Vastaajista 94 % antoi kursseille, johon osallistui, yleisarvion erinomainen tai hyvä ja ohjaajan ammattitaidon osalta 54 % piti ohjaajaa erinomaisena ja 41 % hyvänä. Tilojen ja välineiden osalta arvion erinomainen tai hyvä antoi 92 % vastaajista.			Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat	Valmis ■
		1.2.3. Asiakaslähtöisyys – "ensimmäisen kontaktin periaate"	1.2.3.1. Asiakasprosessien päivitykset laatu työssä	1.2.3.1. Jatkuvaa toimintaa prosessikuvausten päivittämisen yhteydessä.			Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat	Valmis ■
		1.2.4. Asiakasrajapinnassa olevan henkilöstön osallistaminen kehitystyössä.		1.2.4.1. Laatu työn kehittämiskohteiden kautta jatkuvaa toimintaa SOTE palveluissa.			Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat	Valmis ■

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
		1.2.5. Ajasta ja paikasta riippumattomat palvelut	1.2.5.1. Sähköisten palveluiden lisääminen	1.2.5.1. Kirjastopalvelut otta- vat verkkomaksamisen käyt- töön. Myöhästymismaksut yms. voi maksaa verkossa 1.1.2020 alkaen. Turun kau- punginkirjasto hallinnoi. Verkkopalveluiden (e-kirjat ja lehdet) käyttö on kasvussa. Liikuntapalvelut ja kansalais- opisto ottavat verkkomaksa- misen käyttöön vuoden 2020 alusta ja laskutus vähenee. Kansalaisopiston opettajat ovat ottaneet sähköiset päi- väkirjat käyttöön 95 %:sti.			Apulaiskaupun- ginjohtaja, Pal- velualueiden johtajat	Valmis
2. Toiminnan ja talouden tasa-paino	2.1 Asiakstarpeita vastaavat palvelut	2.1.1. Palvelu- verkon jatkuva kehittäminen toi- miviksi	2.1.1.1. Palvelu- jen kustannukset ovat vertailukun- tien tasoa,	2.1.1.1. Keskisuurten kuntien vertailussa Salon sosiaali- ja terveystoimen ikävakioidut kokonaiskustannukset olivat vertailukuntien neljänneksi suurimmat. Perusterveyden- huollon ikävakioidut kustan- nukset olivat kolmanneksi suurimmat, vanhuspalve- luissa toiseksi pienimmät ja lasten ja nuorten palveluissa toiseksi suurimmat. Kuntaliiton toimittamien vuo- den 2018 kuntien palvelutuo- tannon nettokustannustieto- jen mukaan liikuntaan ja ul- koiluun käytettiin Salossa 108 €/as. vertailukuntien keskiar- von ollessa 124 €/as. eli	Kustannuksia ei pystytty sopeutta- maan talouden tasapainoa edel- lyttävälle tasolle, (vertailukunnat eivät ole raken- teeltaan saman- laisia kuin Salo)	2 x 2 = 4	Apulaiskaupun- ginjohtaja, Pal- velualueiden johtajat	Valmis

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
				<p>Salossa palvelut tuotetaan yli 800.000 € keskimääräistä pienemmällä määrärahalla. Kirjastopalvelujen osalta vertailukuntien keskiarvo on 62 €/as., Salon käyttämä määräraha on 59 €/as. Kulttuuri-toiminnan osalta ero vertailukuntiin on suurin, kuntien keskiarvo on 88,5 €/as., Salossa käytetään vain 27 €/as. eli vuositasolla 3,2 miljoonaa euroa vähemmän kuin vertailukunnissa. Kansalaisopiston toimintakuluista ei ole saatavilla Kuntaliiton vertailutietoja. Vuonna 2018 Salon kansalaisopiston toiminta maksoi 30 €/as ja vertailukunnista saatujen tietojen mukaan vertailukuntien keskiarvo (4 kuntaa) on 33 €/as.</p> <p>Varhaiskasvatuksen osalta nettokustannukset vuonna 2018 olivat Salossa 487 €/as, vertailukuntien keskiarvon ollessa 485 €/as. Esiopetuksen osalta kustannukset olivat 52 €/as, vertailukuntien keskiarvon ollessa 65 €/as.</p> <p>Perusopetuksen nettokustannukset vuonna 2018 Salossa</p>				

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
				olivat 911 €/as. Vertailukunnissa perusopetuksen nettokustannusten keskiarvo oli 876 €/as. Lukio-opetuksen nettokustannukset vuonna 2018 Salossa olivat 122 €/as. Vertailukunnissa nettokustannusten keskiarvo oli 127 €/as.				
					Valmius poliittiseen päätösten tekoon puuttuu	2 x 2 = 4	Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat	Ei aloitettu ☐

Aktiivinen yrittäjyys

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
1. Asukasluku kehittyä positiivisesti	1.1. Koko kaupunkiyhteisö rakentaa positiivista Salo-kuvaa	1.1.1. Hyvinvointipalvelut ovat laadukkaita ja helposti saatavilla	1.1.1.1. Salo NPS soveltuvin osin.	1.1.1.1. Positiivista Salo-kuvaa on vapaa-aikapalveluissa rakennettu mm. yhteisellä tiedottamisella, hyvän vastaanoton ja julkisuuden saaneilla investoinneilla (esim. Halikonlahden esteetön	Medianäkyvyys on negatiivinen	2 x 1 = 2	Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat	Valmis ☒

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
				polku), runsaalla sidosryhmäyhteistyöllä sekä olemalla mukana erilaisissa tapahtumissa, jotka edistävät kaupungin elinvoimaa ja vahvistavat paikallisesti positiivista imagoa. Terveyspalveluissa yksiköjä kannustetaan ketteriin kokeiluihin toiminnan kehittämiseksi.				
		1.1.2. Viestintä ja markkinointi: palveluiden laadun tuominen näkyväksi		1.1.2.1. Kirjastopalvelut on lisännyt näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa. Instagram-tilejä on vapaa-aikapalveluissa otettu käyttöön ja tuotettu yhteinen sähköinen joulukalenteri. Kulttuuripalveluissa kehitetään Kulttuuri-Salo-kampanjaa paikallisen taide- ja kulttuuriprofiilin esiin nostamiseksi. Kansalaisopiston toiminta eri muodoissaan on ollut vuoden mittaan esillä paikallislehdissä n. 40 eri lehtijutussa. Museopalvelut seuraa kaikkien kohteidensa mediaosumia ostopalveluna. Printtimediassa osumia vuoden aikana kaikkiin kohteisiin yhteensä tuli 511 ja sosiaalisessa mediassa 500. Osumista Taidemuseoon tuli yhteensä 705 ja 306 SAMU:n kohteisiin.			Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat	Valmis

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
				Kertyneen seurantatiedon mukaan markkinointia ja viestintää osataan jatkossa suunnitella paremmin. Liikuntapalvelut käyttää useita somekanavia ja myös kaupungin viestintä jakaa julkaisuja (Twitter, FB ja Instagram), mikä lisää näkyvyyttä. Parhaimmillaan liikuntapalvelujen julkaisun kattavuus (FB) on ollut 7.300.				
		1.1.3. Tuodaan esille onnistuneita palvelumalleja		1.1.3.1. Vuonna 2019 Sallossa toimii kuusi omatoimikirjastoa. Asiakkailta tulee positiivista palautetta. Käyttö kasvaa koko ajan.			Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat	Valmis ■
		1.1.4. Digitaalisten mahdollisuuksien hyödyntäminen		1.1.4.1. Liikuntapalvelut on loppuvuonna ottanut käyttöön sähköisen ja mobiilisti toimivan liikuntapaikkojen turvallisuus- ja kunnossapitotietojen hallintaohjelman, josta reaaliaikaiset hiihtolatu- ja luistelun alueiden kunnossapitotiedot siirtyvät suoraan kaupungin nettisivuille. Liikuntapalvelujen ja kansalaisopiston kursseilla on osin käytössä sähköinen osanottajaseuranta. Kansalaisopisto on ottanut käyttöön Hellewi-ohjelman digitaaliset mahdollisuudet laajalti.			Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat	Valmis ■

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
2. Vahvistaa ja monipuolistaa sallaista osaamista	2.1. Korkeakoulu ja yliopistot Salon elinvoiman edistäjänä/Koulutustarjonta, opinäytetyöt ja tutkimushankkeet	2.1.1. Monialaisen täydennyskoulutuksen hankkiminen	2.1.1.1. Toteutuneet koulutukset, lakisääteisen koulutusvelvollisuuden toteutuminen 100%	2.1.1.1. Sosiaalityön palveluissa lakisääteinen täydennyskoulutusvelvoite täyttyi valtaosin, mutta ei kaikissa tiimeissä/yksiköissä täysin jokaisen osalta. Terveyspalveluissa koulutusvelvollisuus täyttyy hoitohenkilöstön osalta täysimääräisesti, mutta lääkäreiden kohdalla on vajetta ulkopuolisen koulutuksen osalta. Vanhuspalveluissa täydennyskoulutusvelvoite täyttyi kohtuullisesti.	Suunnitellut toimenpiteet eivät toteudu	2 x 1 = 2	Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat	Valmis ■
3. Toimii vahvana kumppanina yrityksille ja muille toimijoille	3.1. Palvelujen ja hankintojen monipuolistaminen/Hankintapoliittisen ohjelman noudattaminen	3.1.1 Markkina- vuoropuheluiden tehostaminen, jo muodostuneiden hyvien toimintatapojen kehittäminen	3.1.1.1. Yritysil-mapiirikyselyt	3.1.1.1. Yhteistyö järjestöjen kanssa on jatkunut suotuisasti.	Tyydytään nykyiseen tilanteeseen ja panostus yritysmyönteisen ilmapiirin jatkojälöstukseen py-sähtyy	2 x 1 = 2	Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat	Valmis ■
	3.2. Hankintapoliittisen ohjelman noudattaminen	3.2.1. Toimintatapojen kehittäminen		3.2.1.1. Hyvinvointipalveluissa toimitaan hankintapoliittisen ohjelman linjausten mukaisesti.			Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat	Valmis ■

Luova edelläkävijä

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
1. Uudistaa ennakoluulottomasti ja rohkeasti palveluja ja toimintatapoja	1.1. Oppimisympäristöjen uudistaminen ja kaupungin kehitystä tukeva palvelurakenne.	1.1.1. Palvelurajat ylittävien monikäyttöisten tilaratkaisujen toteuttaminen	1.1.1.1. Toteutuneet uudenlaiset tilaratkaisut	1.1.1.1. Märynummen ja Kirkonkylän koulut suunniteltu monikäyttöisiksi tiloiksi. Märynummen koululle tilat myös varhaiskasvatukselle ja nuorisotoimelle. Kirkonkylän koululle samaan rakennukseen alakoulun, yläkoulun sekä kansalaisopiston tiloja, osittain yhteiskäyttöön sekä esiopetuksen että sitä täydentävän varhaiskasvatuksen tiloja.	Tavoitteiden mukainen oppimisympäristösuunnitelma ei toteudu	3 x 3 = 9	Apulaiskaupunginjohtaja, Lasten ja nuorten palveluiden johtaja, Vapaa-aikapalveluiden johtaja	Valmis ■
	1.2. Toimivat lähipalvelut.	1.2.1. Toimintakulttuurin ennakoluuloton ja rohkea kehittäminen		1.2.1.1. Halikonlahden esteetön polku (1,9 km) on valmistunut ja sitä kehitetään edelleen. Salo-Lehmijärvi vaellusreittiä on jatkettu kansallispuiston porteille Kirjakkalaan asti. Liikuntapalvelut hoitaa yhteensä 220 liikuntapaikkaa. Lähikirjastot ja palvelupisteet tavoittavat asiakkaat hyvin entisissä kuntakeskuksissa. Omatoimikirjastot ovat parantaneet saavutettavuutta. Yleisiä kulttuuripalveluja on uudistettu ottamalla avustusten piiriin uusia taiteenaloja (sirkus- ja valotaide) ja kehittämällä eri palvelualojen välistä yhteistyötä. Kansalaisopistolla oli 73 eri toimintapaikkaa.			Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat	Valmis ■

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
	1.3. Sote- ja maakuntauudistuksen jälkeisen kunnan valmistelu toteutetaan kaupungin asettamien tavoitteiden mukaisesti ja järjestämislain mahdollistamassa aikataulussa/Salo 2021 hanke viedään loppuun tällä valtuustokaudella	1.3.1. Uusi kunta suunnitellaan yhdessä	1.3.1.1. Palvelualueet ovat mukana kaikessa valmistelussa	1.3.1.1. Uusi organisaatio aloittaa osittain 1.4.2020.	Valmistelutyössä ei riittävästi osallisteta palvelualueita	2 x 2 = 4	Apulaiskaupunginjohtaja, Lasten ja nuorten palveluiden johtaja, Vapaa-aikapalveluiden johtaja	Valmis ■
	1.4. Joka päivä parempi Salo - jatkuvan parantamisen toimintamalli ja strategian onnistunut jalkautus/strategian toteutuminen, kk-seuranta	1.4.1. Soten laatu- ja järjestelmä: jo tehdyin laatutyön hyödyntäminen ja laajentaminen		1.4.1.1. SOTE:lla on yhteinen, 12.12.2022 saakka voimassa oleva laaduntunnustus ja laatutyötä tehdään suunnitelmallisesti laadun vuosikellon mukaan.			Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat	Valmis ■
		1.4.2. Kehityskeskustelujen hyödyntäminen tukemaan strategian jalkautusta strategia- ja lean-koulutus keskitetysti	1.4.2.1. Kehityskeskustelut käydään 100 %:sti.	1.4.2.1. Kehityskeskustelut käytiin vakituisen henkilökunnan kanssa Sote-palveluissa. Kehityskeskustelut on käyty vapaa-aikapalveluissa vakinaisen henkilökunnan osalta. Kehityskeskustelut käyty lasten ja nuorten palveluissa.	Palvelualueilla ei ole riittävästi resursseja vaadittujen toimenpiteiden suorittamiseen ja jalkauttamiseen	2 x 2 = 4	Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat	Valmis ■

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
			1.4.2.2. Osallistujamäärät, vuoden 2019 loppuun mennessä kaikki esimiehet ovat käyneet jos-sain leankoulutuksessa	1.4.2.2 Lean-koulutuksia esimiehille ei ole ollut tarjolla.			Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat	Valmis
			1.4.2.3. Otettu käyttöön ja hyödynnetään (1 yksikkö/palvelu-alue).				Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat	Valmis
		1.4.3. Päivittäisjohtamisen taulun hyödyntäminen		1.4.3.1. Sotessa päivittäisen johtamisen tauluja on käytössä eri palveluissa. Liikuntatoimistossa on otettu käyttöön päivittäisjohtamisen taulu. Kirjastopalveluissa on otettu käyttöön päivittäisjohtamisen taulu.			Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat	Valmis
	1.5. Palvelujen tuotannossa arvioidaan ennakkoluulottomasti nykyisiä toimintatapoja ja kokeillaan hallitusti uusia toimintatapoja	1.5.1. Kokeilukulttuurin edistäminen	1.5.1.1. Käyttöön otettujen uusien toimintatapojen määrä (1/palvelu)	1.5.1.1. Liikuntapalveluissa otettu käyttöön liikuntapaikkojen kunnossapitotietojen sähköinen työkalu, jota koko henkilöstö voi käyttää. Kulttuuripalveluissa toimintansa on aloittanut kulttuuripalvelujen ja kolmannen sektorin yhteistyöelin Kulttuurikumppanit. Pääkirjastossa on otettu käyttöön varausten itsepalvelunouto.	Rohkeus ja resurssit kokeiluihin puuttuvat	2 x 1 = 2	Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat	Valmis

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
		1.5.2. Leanaus		1.5.2. Mielenterveyspalveluiden prosesseja on kehitetty leenausta apuna käyttäen. Lisäksi lääkärin vastaanottotoiminnan kehittäminen sekä Sairaala 2023 -hankkeen toiminnallinen suunnittelutyö tehdään lean periaatteiden mukaan. Vanhuspalveluissa yksiköt ovat hyödyntäneet leania arjen toimintojen kehittämisessä.			Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat	Valmis
		1.5.3. Palvelujen digitalisointi		1.5.3.1. Sosiaalityön asiakastietojärjestelmä uudistus on käynnissä. Tulevaisuudessa sähköisen asioinnin mahdollisuuksia voidaan ottaa aiempaa paremmin käyttöön. Terveyspalveluissa otetaan käyttöön OmaOlo-oirearviolomakkeita kevään 2020 aikana.			Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat	Valmis
2. Hyvinvoiva kuntalainen	2.1. Hyvinvointikertomuksen hyödyntäminen/keskeiset mittarit	2.1.1. Väestön ylipainon vähentäminen ja liikunnan lisääminen yli palvelualuearvojen yhteistyöllä, lihavuus laskuun -ohjelma	2.1.1.1. Ohjelma käynnistyy	2.1.1.1. Salo on saanut valtakunnallisen Liikkuva koulu-pääpalkinnon. Kaupunkitason koordinointi on ollut merkittävässä roolissa koulujen liikunnallisen toimintakulttuurin rakentamisessa. Liikuntapalvelut kouluttaa välituntiliikuttajain vuosittain kaikkiin kouluihin sekä toteuttaa tapahtumia yhteistyössä opetuspalvelujen kanssa.	Keinojen toteuttamisen haastavuus	2 x 2 = 4	Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat, Johdettava hoitaja	

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
				Lasten ja nuorten ravitsemuksen ohjausryhmässä on verrattu Seinäjoen lihavuus laskuun -ohjelmaa Salossa käytössä oleviin menetelmiin. Poikkihallinnollisessa lasten ylipainon ehkäisyn työryhmässä on keskitytty ravitsemukseen sekä liikkumisen mahdollistamiseen erilaisin toimenpitein. Lihavuus laskuun Salossa-ohjelmaan laaditaan projektisuunnitelma. Perheiden liikuntaneuvontapalvelua on markkinoitu mm. terveyspalveluiden kautta ja syksyllä on neuvottu ensimmäiset asiakkaat. Pääkohdeyryhmänä ovat alakouluikäiset lapset perheineen. Neuvonnan tavoitteena on tukea lasta ja perhettä aktiivisemmän elämäntavan omaksumisessa.				Valmis
			2.1.1.2. Koulu-terveyskyselyt	2.1.1.2. Pääsääntöisesti salolaiset lapset ja nuoret voivat hyvin, mutta erityistä huolta kouluterveyskyselyn tulokset herättivät tyttöjen kohdalla kokemuksena huonosta terveydentilasta. Lisäksi on huomioitava myönteinen asenne			Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat , Johdettava hoitaja	Valmis

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
				päihteiden ja erityisesti kannabiksen käyttöön sekä kokemus huumeiden helposta saatavuudesta paikkakunnalla. Ahdistuksen, masennuksen ja kiusatuksi tulemisen kokemukset eivät ole vähentyneet lasten ja nuorten kohdalla. Kouluterveyskyselyn tuloksissa näkyy myös lasten ja nuorten ylipaino ja liikuttamisen vähäisyys. Tulokset osoittavat myös, että hampaiden harjausta pitää edelleen tehostaa.				
			2.1.1.3. FinSote-kyselyn toteuttaminen työikäisille 2019	2.1.1.3. Kyselyn toteuttamisesta on luovuttu taloudellisista syistä.			Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat, Johdettava hoitaja	Valmis ■
		2.1.2. yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisääminen yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa	2.1.2.1. uudet yhteistyökohteet	2.1.2.1. Kaikkien kulttuuriyhdistysten kulttuurifoorumi on järjestetty kahdesti. Liikunnan Superlauantai toteutettiin 30 liikuntayhdistyksen kanssa yhdessä ja myös muita tapahtumia on järjestetty yhteistyössä yhdistysten kanssa. Liikuntaseuroille on pidetty yhteinen seurailta ja seuraparlamentin toimesta keilailu- & keskusteluilta. Taide tulee luo -hanke Salon taiteilijaseuran ja vanhuspalveluiden ja kehitysvammahuollon kanssa käynnistynyt.			Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat	Valmis ■

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
		2.1.3. perhekeskustoimintamallin rakentaminen	2.1.3.1. malli valmis ja toiminnassa	2.1.3.1. Lupa auttaa –hankkeen päätyttyä Seutukunnallinen (Salo ja Somero), monialainen perhekeskustyöryhmä jatkoi työskentelyä. Salossa perhekeskuksen kokonaisuuden muodostavat verkostomainen, joustava ja saumaton palveluohjaus sekä avoimet kohtaamispaikat. Keväällä 2019 toteutettiin kansainvälisen perhepäivän tapahtuma Salossa 15.5.19 Hyvinvointipiste Linjurissa. 20.9.2019 järjestettiin valtuustosalin Tammessa Parisuhteen tukeminen ja eroauttamisen- koulutus yhteistyössä MLL:n ja Lastensuojelun Keskusliiton Perheet keskiöön-hankkeen kanssa. Syksyllä koottiin lasten, nuorten ja perheiden palvelukarttaa ammattilaisten, kolmannen sektorin ja asiakkaiden avuksi. Palvelukartta saadaan Salon kaupungin uusille nettisivuille keväällä 2020			Apulaiskaupunginjohtaja, Sosiaalipalveluiden johtaja	Valmis
		2.1.4. Terveyttä edistävät ratkaisut ja aktiivisen elämäntavan kehittäminen	2.1.4.1. Tea-vii-sarin tulokset, FinnSote-kyselyn tulokset	2.1.4.1. Kulttuurin TEA-viisarin osalta vertailukaupunkien ja koko maan tuloksiin verrattuna Salon vahvuuksia ovat osallisuus, sektori- ja toimialarajat ylittävä yhteistyö sekä kulttuuripalveluiden saavutettavuus alueellisesti,			Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat	Valmis

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
				ikäryhmittäin ja taloudellisesti. Sitoutumiseen ja suunnitelmallisuuteen liittyviä kehittämiskohteita ovat muun muassa taiteen ja kulttuurin edistäminen strategioissa, henkilöstöresurssit ja kulttuurikasvatusta edistävät toimenpiteet.				
		2.1.5. Kiusaamisen ja syrjäytymisen vähentäminen	2.1.5.1. Tea-vii-sarin tulokset, kouluterveyskysely	2.1.5.1 Koulukyselyn mukaan ahdistuksen, masennuksen ja kiusatuksi tuleminen kokemukset eivät ole vähentyneet lasten ja nuorten kohdalla.			Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat	Valmis

Osaava henkilöstö

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
1. Asiantunteva johtaminen, joka mahdollistaa perustehtävän tekemisen laadukkaasti ja asiakaslähtöisesti	1.1 Johtaminen ja esimiestyö perustuvat Salon kaupungin johtamisperiaatteisiin /Johtamisosaamisen mittaaminen	Johtamisperiaatteiden jatkuva jalkauttaminen ja perehdytys	1.1.1. Johtamisosaamisen mittaaminen.	1.1.1 Esimiehet osallistuvat esimiesinfoihin ja esimiehille suunnattuihin koulutuksiin.	1.1. Johtamisperiaatteiden määrittelyä ei tehdä riittävästi ja johtamisperiaatteiden sisältöä tulkitaan kaupungin sisällä vaihtelevasti	2 x 2 = 4	Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat	Valmis

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
2. Työhönsä sitoutunut ja vastuullisesti työnsä kehittämiseen osallistuva henkilöstö	2.1. Henkilöstö tunnistaa kaupunkistrategian ja vision vaikutukset omaan työhönsä ja näkee oman roolinsa tärkeänä osana kaupungin palvelukokonaisuudessa	Kehityskeskustelut, koulutus, perehdytys ja työpaikkalaverit	2.1. Kehityskeskustelujen kooste Henkilöstökysely	2.1. Kehityskeskustelut on käyty vapaa-aikapalveluissa vakinaisen henkilökunnan osalta. Kehityskeskustelut käyty lasten ja nuorten palveluissa. Kehityskeskustelut on käyty sosiaalityön palveluissa ja vanhuspalveluissa, perehdytys on suunnitelmallista, koulutussuunnittelua tehdään tiimeittäin ja työpaikkakokouksia pidetään säännöllisesti.	2.1. Kaupungin vision ja strategian linjauksia ei viedä riittävän pitkälle käytännön toiminnan tasolle eikä henkilöstö tunnista vision ja strategian merkitystä omassa työssään	2 x 2 = 4	Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat	Valmis
	2.2. Henkilöstö voi hyvin työssään/henkilöstökysely, johtamisosaamisen arviointi	Työyhteisön hyvinvoinnin kehittäminen	2.2. Henkilöstökysely, johtamisosaamisen arviointi, sairauspoissaolot, Kevan avaintiedot.	2.2 Sairauspoissaolot ovat vähentyneet merkittävästi vuoden takaisesta ja olivat vuoden 2017 tasolla. Johtamisosaamisen arviointia ei ollut vuonna 2019 toimitaohjelmassa.	2.2. Henkilöstön työhyvinvoinnin edistämiseksi ei toteuteta riittävän laaja-alaisia toimenpiteitä, henkilöstön omaa vastuuta hyvinvoinnin edistämiseksi ei onnistuta lisäämään	2 x 2 = 4	Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat	Valmis
3. Muuttuvan toimintaympäristön edellyttämä ammatillinen osaaminen	3.1. Henkilöstön osaamista ja työkykyä kehitetään ennakkoiden ja tulevaisuuden muutokset huomioiden/koulutusseuranta, osaamisen raportointi	Korkeakoulu-ym. oppilaitosyhteistyö	3.1. Toteutuneet koulutuspäivät ja oppilaitosyhteistyö	3.1. Opettajien pedagogisen osaamisen vahvistaminen ja rehtoreiden muutosvalmiuskoulutus toteutunut Turun yliopiston kanssa.	3.1. Muutoksia ei pystytty ennakoimaan oikein, ja tulevaisuuden visiointi jää puutteelliseksi	2 x 2 = 4	Apulaiskaupunginjohtaja, Palvelualueiden johtajat	Valmis

2.11.2. Sosiaali- ja terveyspalveluiden hallinto

200 Sotehallinto	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintakulut	-625 764	0	-625 764	-43 584	-582 180	7,0	-47 661
Henkilöstökulut	-610 210	0	-610 210	-17 375	-592 835	2,8	-20 542
Palkat ja palkkiot	-511 000	0	-511 000	-16 402	-494 598	3,2	-19 332
Henkilösivukulut	-99 210	0	-99 210	-974	-98 236	1,0	-1 209
Eläkekulut	-83 080	0	-83 080	-849	-82 231	1,0	-1 039
Muut henkilösivukulut	-16 130	0	-16 130	-124	-16 006	0,8	-170
Palvelujen ostot	-4 777	0	-4 777	-12 250	-7 473	256,4	-12 456
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-477	0	-477	-420	-57	88,1	-789
Muut toimintakulut	-10 300	0	-10 300	-13 538	-3 238	131,4	-13 875
Toimintakate	-625 764	0	-625 764	-43 584	-582 180	7,0	-47 661
Vuosikate	-625 764	0	-625 764	-43 584	-582 180	7,0	-47 661
Tilikauden tulos	-625 764	0	-625 764	-43 584	-580 180	7,0	-47 661
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-625 764	0	-625 764	-43 584	-582 180	7,0	-47 661
Toiminta							
Sosiaali- ja terveyslautakunta							
Kokoukset	10		10	9			9
Kulut €	23 660		23 660	30 046			32 181
€/kokous	2 366		2 366	3 338			3 576
Varaus palkankorotuksiin 2019			589 210				
Kerhotilan ylläpito							
Kulut €	12 894		12 894	13 538			15 480

2.11.3. Terveyspalvelut

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Terveyspalveluiden tärkeimpänä tavoitteena on vuoden 2019 aikana ollut tuottaa lakisääteiset ennaltaehkäisevät ja korjaavat terveyspalvelut alueen asukkailla heidän toimintaympäristössään ja sosioekonomisessa asemassa tapahtuneiden muutosten mukaisesti kaupungin talousarvion tuomien reunaehtojen puitteissa.

Maaliskuussa 2019 pääministeri Sipilän hallitus totesi, ettei pitkään valmisteltua sote-uudistusta saada toteutettua hallituskauden aikana. Väestön ikärakenteen muuttuessa vanhusvoittoisemmaksi myös sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden tarve kasvaa, jolloin myös hoidon ja hoivan kustannukset lisääntyvät. Kuntien talouteen kohdistuvat rahoituspaineet lisääntyvät. Tämän negatiivisen kierteen katkaisemiseksi päätettiin tarpeelliseksi jatkaa SOTE-valmistelua maakunnallisena yhteistyönä alueen kuntien ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kanssa.

Valmistelun pohjana oli Varsinais-Suomen sosiaali- ja terveysjohtajista sekä alueen sote-kuntayhtymien johtavista viranhaltijoista koostuvan sote-johtajakokouksen päätös, jonka mukaisesti Varsinais-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelma päivitettiin vuosille 2019-2020. Päivityksestä vastasi Varsinais-Suomen sote- ja maakuntauudistusta valmistellut muutosorganisaatio. Peruslinjauksena on ylläpitää kiinteää yhteistyötä perusterveydenhuollon, sosiaalitoimen ja erikoissairaanhoidon kesken. Suunnitelma huomioi yhteistyökumppaneina myös muut julkisen sektorin, kolmannen ja yksityisen sektorin toimijat. Salossa tämä yhteistyö on aktiivista erityisesti terveydenedistämiseen keskittyvässä hyvinvointipiste Linjurissa sekä mielenterveys- ja päihdeongelmista kärsivien asiakkaiden kohdalla. Valmistelun pohjana oli Varsinais-Suomen sosiaali- ja terveysjohtajista sekä alueen sote-kuntayhtymien johtavista viranhaltijoista koostuvan sote-johtajakokouksen päätös, jonka mukaisesti Varsinais-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelma päivitettiin vuosille 2019-2020. Päivityksestä vastasi Varsinais-Suomen sote- ja maakuntauudistusta valmistellut muutosorganisaatio. Peruslinjauksena on ylläpitää kiinteää yhteistyötä perusterveydenhuollon, sosiaalitoimen ja erikoissairaanhoidon kesken. Suunnitelma huomioi yhteistyökumppaneina myös muut julkisen sektorin, kolmannen ja

yksityisen sektorin toimijat. Salossa tämä yhteistyö on aktiivista erityisesti terveydenedistämiseen keskittyvässä hyvinvointipiste Linjurissa sekä mielenterveys- ja päihdeongelmista kärsivien asiakkaiden kohdalla.

Valtakunnallisten tilastojen mukaan Salon väestön ikääntyminen on nopeampaa kuin Suomessa keskimäärin. Vuoden 2019 alussa 65-vuotiaiden osuus väestöstä oli 26 prosenttia ja yli 75-vuotiaiden osuus 11 prosenttia. Koko maassa vastaavat osuudet ovat 22 prosenttia ja 9 prosenttia. Väestön ikääntyessä sairastavuus lisääntyy ja palvelutarve kasvaa. Myös syntyvyys on edelleen ollut laskevaa, joten lasten ja nuorten osuus väestöstä on pienentynyt alle valtakunnallisen keskiarvon. Salo alueen työttömien määrä laski v. 2019 aikana 2 prosenttia uusien työpaikkojen lisääntyessä. Työttömyyden vähenemiseen vaikuttaa myös onnistunut pitkäaikaistyöttömien terveystarkastusten prosessi, jonka ansiosta tutkimuksessa työkyvyttömäksi havaittujen asiakkaiden siirtyminen työkyvyttömyyseläkkeelle toteutuu. Vuoden 2019 aikana pitkäaikaistyöttömien terveystarkastuksia on tarjottu myös Someron ja Kemiönsaaren asukkailla sopimusten mukaisesti.

Kaupungin kärkihankkeisiin kuuluvaa Salon sairaala 2023 -yhteistyöprojekti Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kanssa edistyi vuoden 2019 aikana ja toiminnallinen suunnittelu on edennyt nopeasti. Yhteistyö sairaanhoitopiirin kanssa uuden toimintakonseptin kehittämiseksi ja hoitoketjujen sujuvoittamiseksi jatkuu. Tavoitteena on potilaan saumaton ja oikea-aikainen siirtyminen erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon välillä. Avoterveydenhuolto toteutti lakisääteiset perustehtävänsä lähipalveluina. Palveluun pääsy onnistui lain edellyttämässä määrärajoissa huolimatta lääkärivajeesta ja sijaispulasta. Potilaita on aktiivisemmin ohjattu lääkkeenmääräämisoikeuden omaavien hoitajien vastaanotoille ja terveysasemien hoitohenkilökunnan osaamista on hyödynnetty laajemmin hoitotyössä. Hoitoon pääsy kiireettömälle lääkärin vastaanotolle on onnistunut 4 viikon sisällä hoidontarpeen arviosta, mikä täyttää hoitotakuulain edellytykset. Toimenpiteet hoitojonojen lyhentämiseksi on aloitettu. Tavoitteena on potilaan ohjaaminen oikea-aikaisesti oikeaan ammattilaisen luo. Lääkäri- ja hoitajakäyntien määrä on laskenut v. 2019 aikana yhteensä 14.020 käynnillä johtuen henkilökuntavajauksesta ja potilastietojärjestelmä Life Caren toimintaongelmista.

Hyvinvointipiste Linjurin toimintaa on jatkettu tarjoamalla väestölle neuvontaa ja ohjausta terveyteen liittyvissä pulmissa. Palveluihin pääsy on joustavaa eikä erillistä ajanvarausta ole. Kansalliseen rokotusohjelmaan sisältyvien rokotteiden antaminen on parantanut rokotuskattavuutta ja sitä kautta vähentänyt tautien leviämiskä. Hyvinvointipisteessä kävi vuoden 2019 aikana 7.915 asiakasta ja siellä annettiin 3.290 influenssarokotusta. Toimipisteessä on tehty hyvää yhteistyötä Salon muiden palvelualueiden ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa esimerkiksi järjestämällä teemapäiviä.

Salo jatkoi päivystisyhteistyötä Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin Ensihoidon ja päivystyksen liikelaitoksen kanssa. Salon terveyskeskuksen lääkärit päivystivät perusterveydenhuollon päivystyksessä klo 8-24 ja sairaanhoitopiirin lääkäri hoiti yöajan klo 00-08 välillä myös perusterveydenhuollon potilaat, joiden määrä vaihteli 0-4 välillä. Yhteistyö on sujunut hyvin. Päivystyskäyntejä lääkäri- ja hoitajavastaanotoille kertyi 28.810, joista ulkokuntalaisten käyntejä oli 2.747. Eniten päivystystä käytti yli 75- ja 0-6 -vuotiaat. Käynnit muodostivat 38,8 prosenttia kaikista asiakaskäynneistä. Yhteispäivystyksen käyntien määrä väheni 2.429 käynnillä. Päivystyksen puhelinpalvelu toimii yhdessä EPLL:n call center -päivystyspuhelinpalvelun kanssa palvelen salolaisia potilaita.

Kotisairaalaissa hoidettiin 672 potilasta vuoden 2019 aikana. Asiakasmäärä kasvoi hieman. Potilaista 125 oli palveluasumis- ja hoivahoitopaikan asukkaita. Hoitopäivien määrä kasvoi 139:llä vuoteen 2018 verrattuna ja keskimääräinen hoitoaika oli 2,1 vuorokautta. Terveyskeskussairaalan palliatiivisen poliklinikan aloitettua toimintansa kotisairaalaan sisältyi enemmän lääkehoitoja. Samalla työn vaatimukset kasvoivat. Vaikka asiakasmäärä kasvoi vuoden 2019 aikana, jäi kotisairaalahoidon ulkopuolelle 70 potilasta, joiden hoito jouduttiin toteuttamaan sairaalaolosuhteissa, jolloin kokonaishoitokustannukset ovat korkeampia.

Terveyskeskussairaalaan tulevien potilaiden odotusaika lähetteen saapumisesta sairaalaan pääsyyn on edelleen v. 2019 pysynyt keskimäärin 0-1 vuorokaudessa. Hoitoon pääsyn oikea-aikaisuuden osoituksena on mm. se, että siirtoviivemaksut ovat edelleen laskeneet 77.000 euroa vuoteen 2018 verrattuna. Vuonna 2018 siirtoviivemaksut kääntyivät ensimmäisen kerran selkeästi laskun. Siirtoviivemaksut olivat vuonna 2017 yli 611 000 euroa, vuonna 2018 ne vähenivät 382.000 euroa ja laskivat edelleen noin 305.000 euroon vuonna

2019. Positiiviseen tulokseen vaikuttivat määrätietoinen henkilöstön osaamisen lisääminen, lisäksi erityisesti kahden geriatrian erikoislääkärin rekrytoiminen v. 2018, jolloin kaksi terveyskeskuslääkärin virkaa muutettiin erikoislääkäreiden viroiksi ja jotka saatiin täytetyiksi päteillä hakijoilla. Terveyskeskussairaala on edelleen kehitetty ja uudistettu toimintatapoja. Uutena toimintana on maaliskuussa 2019 avattu palliatiivinen poliklinikka. Kehittämistyötä on tehty yhteistyössä sekä Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin että Salon Vanhuspalveluiden kanssa. TYKS:n Salon sairaalan kanssa yhteistyö on edelleen tiivistynyt Salon sairaala 2023 -hankkeen suunnittelutyön myötä. Terveyskeskussairaala jatkaa yhteistyötä Turun yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan kanssa ja toimii yleislääketieteeseen ja geriatriaan erikoistuvien lääkäreiden opetussairaalaana.

Hoitoon pääsyn valtakunnalliset enimmäisrajat ovat ajoittain ylittyneet fysio- ja toimintaterapian osalta. Aluehallintovirasto seuraa hoitotakuun toteutumista. Erityisesti avohoidon osalta hoitojonot ovat pitkiä. Toiminnan laajuuteen nähden henkilöstöresurssi on rajallinen ja lomien aikana sijaisten puutteen takia joudutaan toimintaa paikkaamaan ostopalveluilla. Terveyspalvelut myi viiden fysioterapeutin työpanoksen TYKS Salon sairaalan käyttöön lähinnä Salossa operoitujen ortopedisten potilaiden hoitoon. Aikaisessa vaiheessa annettun fysioterapian avulla voimme vähentää myöhempää kuntoutustarvetta, joten toiminta on kustannustehokasta. Fysioterapeuttien suoravastaanotto on vakiintunut v. 2019 aikana terveysasemilla normaalksi toimintakäytännöksi. Fysiatrian poliklinikalla jatkettiin aiemmin aloitettuja pitkäaikaistyöttömien terveystarkastuksia. Mikäli tarkastuksen perusteella herää epäily työkyvyn alenemisesta, tehdään laaja-alainen työkyky arviointi. Toiminta on ollut kustannusvaikuttavaa, sillä vajaatyökykyiseksi todettujen työttömien siirtyminen työmarkkinatuen piiristä kuntoutuksen jälkeen työelämään tai eläkkeelle tuo kustannussäästöjä. Salon työkykyarviointitoiminta on tuotteistettu ja palvelua myydään myös muille kunnille sopimusten mukaisesti. Jalkaterapian tarve on edelleen kasvanut diabeteksen lisääntymisen myötä. Hoitojonoja seurataan säännöllisesti ja ajoittain joudutaan turvautumaan palveluiden ostoon hoitotakuusäädösten takia. Myös toimintaterapian osalta on ajoittain jouduttu turvautumaan palvelujen ostoon.

Neuvola-, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lakisäätöiset tarkastukset toteutuivat vuonna 2019 suunnitelmien mukaisesti. Toiminta kohdistettiin terveyden edistämiseen, sairauksien ennaltaehkäisyyn sekä lasten ja nuorten kasvun tukemiseen. Erityistä huomiota kiinnitettiin riski- ja syrjäytymisvaarassa oleviin lapsiin ja nuoriin sekä heidän perheisiinsä. Työskentelytapa oli moniammatillinen ja tarvittaessa tehtiin yhteistyötä oppilaitosten ja sosiaalipalveluiden sekä varhaisen perhetyön ja lapsiperheiden kotipalvelun kanssa. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa aloitti työt kaksi psykiatrista sairaanhoitajaa, joiden tehtävänä oli tukea nuoria psyykkiseen hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Kynnys palveluihin pääsyyn pidettiin matalana. Avopediatrin konsultaatiokäytäntöä jatkettiin vuoden 2019 ajan.

Salon kaupunki aloitti 17-25 -vuotiaille suunnatun maksuttoman ehkäisyn antamisen 1.1.2019 alkaen. Yläkoulujen terveydenhoitajien luona toteutuneet ehkäisyneuvontakäynnit lisääntyivät jonkin verran. Vuoden 2019 aikana ilmaisen ehkäisyn sai 739 nuorta ja kustannuksia kertyi 60.000 euroa. Kustannukset kertyivät etupainotteisesti, sillä kierukkaehkäisyn (vaikutusaika 3-5 vuotta) kustannukset kohdistuvat ehkäisyn aloitukseen.

Vuonna 2019 asiakaskäyntejä suun terveydenhuoltoon kertyi 60.317. Käynneistä 45.124 kohdentui hammaslääkärin tai hammashoitajan ja 15.193 suuhygienistin vastaanotolle. Asiakkaita oli 18.548, joista valtaosa (69 prosenttia) oli yli 18-vuotiaita. Käynneistä 578 oli ulkokuntalaisten tekemiä. Sekä asiakasmäärä että käyntien määrä nousi edelliseen vuoteen verrattuna. Samoin toimintatuottoja kertyi asiakasmaksujen korotusten myötä odotettua enemmän (15 prosenttia). Kiireettömään hoitoon pääsyn seurantatietojen siirtymisessä Terveyden- ja hyvinvoinnin laitokselle on edelleen puutteita virheitä liittyen potilastietojärjestelmä Life Caren toimintahäiriöihin. Asiaa selvitetään edelleen järjestelmätoimittajan kanssa. Koulutusyhteistyö Turun yliopiston Hammaslääketieteellisen tiedekunnan kanssa jatkui hammaslääketieteen opiskelijoiden hajautuskoulutuksena ja erikoistumisopintojen osalta. Turun ammattioppilaitoksen työharjoittelussa oli hammashoitaja/välinehoitajaopiskelijoita sekä Turun ammattikorkeakoulusta suuhygienistiharjoittelija.

Kuntalain 126 § määräysten mukaisesti Salon työterveyshuollon vapaaehtoisen järjestämisen piirissä olevat työterveyshuollon palvelut ovat joulukuussa 2019 siirtyneet liikkeenluovutuksena Mehiläisen työterveyshuoltoon. Salon kaupungin palveluksessa olevien työntekijöiden työterveyshuollon palvelut jatkuvat entisellään. Työterveyshuollon epäselvä tilanne lisäsi työntekijöiden kuormittumista ja stressiä. Vuoden 2019 aikana osa-aikainen

työpsykologi, 3 työterveyslääkärinä ja ylilääkärinä irtisanoutuivat. Lisäksi Perniön työterveys- huollon toimipiste lakkautettiin ja henkilökunta siirtyi Läntiselle terveysasemalle. Seurauksena oli sekä työterveyshoitajien että -lääkäreiden suoritemäärien väheneminen.

Akuutti mielenterveys- ja päihdevastaanoton toiminta on vakiintunut osaksi mielenterveys- työn aikuispalveluita. Tavoitteena on ehkäistä raskaampien psykiatristen hoitomuotojen tarvetta. Vastaanotto on edelleen matalan kynnyksen palvelua, joka on tarkoitettu täysi- ikäisille kuntalaisille. Mielenterveys- ja päihdepalveluissa työskentelee 3 psykologia, joista yhden työpanos kohdentuu alle kouluikäisten lasten tutkimuksiin. Terveysasemilla työskentelevät depressiohoitajat keskittyvät masennus- ja ahdistustiloista kärsivien potilaiden hoitoon ja psykiatristen sairaanhoitajien työpanos suuntautuu psykoottistasoisesta häiriöstä kärsivien potilaiden psykososiaaliseen tukemiseen. Kotikuntoutustiimi huolehtii päiväkuntoutuksesta ja kotiin vietävistä palveluista. Toiminnan tavoitteena on ehkäistä psykiatrista oireista kärsivien eristäytymistä. Toiminta on osoittautunut vaikuttavaksi.

Kunnan velvollisuudesta järjestää korvaushoitoa säädetään asetuksessa (33/2008) opioidiriippuvaisten vieroitus- ja korvaushoidosta. Vuoden 2019 aikana korvaushoitoa saavien asiakkaiden määrä on lisääntynyt 3:lla asiakkaalla. Vuoden aikana hoidettiin 67:ää eri asiakkasta. Vuonna 2018 loppupuolella käynnistettiin yhdessä VSSHP:n kanssa suunnittelutyö kansallisen C-hepatiitin leviämisen ehkäisyohjelman toteuttamiseksi sairaanhoitopiiriin alueella. Vuoden 2019 aikana suunnittelutyö on edennyt niin, että hoitoa voidaan toteuttaa vuoden 2020 aikana myös Salossa. Korvaushoitoasiakkaista noin 25 prosenttia on siirtynyt työelämään tai kuntouttavaan työhön vuoden 2019 aikana. Vaativien korvaushoitopotilaiden sairaalatasoinen hoito järjestettiin edelleen Järvenpään sosiaalisairaalassa, jonka käytötarve on huomattavasti vähentynyt vuoden 2019 aikana. Yhteistyötä tehtiin A-klinikan, katkaisu- ja selviämisaseman, TYKS addiktiopoliklinikan ja päihdepsykiatrian erikoislääkärin kanssa.

Terveys- ja huollon toiminnan tuloksellisuuteen vaikuttaa merkittävästi ammattitaitoinen laitos- ja huollon henkilöstön toteuttama puhtaanaapitotyö. Erityisesti tartuntojen ehkäisy on kustannustehokasta. Turusta vuodeosastollemme levinnyt VRE-epidemia (vaikeasti hoidettava bakteeri-infektio) saatiin nopeasti talttumaan sairastuneiden potilaiden eristämällä ja tehostetun ammattitaitoisen siivouksen ja pintojen käsittelyn ansiosta. Hyvän hygieniatason ylläpitäminen parantaa potilasturvallisuutta ja on edellytys hoitokustannusten hallintaan.

Potilastietojärjestelmä Effica Life Caren toimintaongelmat ovat jatkuneet myös vuonna 2019. Ohjelmiston käyttö on ollut hidasta ja mm. lähetepalautteiden automaattisessa siirtymisessä sairaanhoitopiiriin tietojärjestelmästä Life Careen on ollut ongelmia. Myös laboratorionäytteiden ja kuvantamistutkimusten vastausten saamisessa on ollut viiveitä. Tämä on aiheuttanut runsaasti lisätoita ohjelmiston pääkäyttäjälle ja vaarantanut potilasturvallisuutta. Terveyspalvelut on tehnyt kaksi ilmoitusta Valvovalle viranomaiselle (VALVIRA) ja yhden ilmoituksen Tietosuojavaltuutetulle tietoturvaloukkauksesta.

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri laskutti erikoissairaanhoidon palveluiden käytöstä 72.838.143 euroa, josta varsinaista suoritteisiin perustuvaa maksuosuutta oli 68.070.244 euroa. Kokonaiskustannuksiin sisältyvät myös kalliin hoidon ja erityisvelvoitemaksut. Eniten kustannukset kasvoivat suoriteperusteisten maksujen osalta. Salolaisten poliklinikkäkäynnit lisääntyivät 2.732 käynnillä ja kustannukset kasvoivat 1,6 miljoonaa euroa. Sairaalahoitajaksoja kertyi 271 enemmän kuin vuonna 2018 ja kustannuksia kertyi 3,7 miljoonaa euroa. Ensihoidon ja päivystyksen liikelaitoksen osalta käyntien määrä kasvoi 7,6 prosenttia (724 käyntiä). Psykiatrian erikoisalalla polikliinisten käyntien määrän väheneminen ja vastaavasti hoitajaksojen määrän ja pituuden lisääntyminen poikkeaa aiemmista vuosista, kun polikliiniset käynnit vähenivät 1,5 prosenttia, mutta sairaalahoitajakset lisääntyivät 29,9 prosenttia.

Useissa terveystieteidenkäytössä olevissa rakennuksissa esiintyi sisäilmaongelmia. Aluehallintovirasto kävi asian johdosta valvontakäynnin seurantaikäynnillä Moisiohammas- hoitolan. Käynnin tuloksena oli, että aloitetut toimenpiteet työilmapiiriin ja sisäilman parantamiseksi olivat riittävät ja että ne tulee saattaa loppuun suunnitellun mukaisesti. Joulukuussa 2019 Aluehallintovirasto pyysi lisäselvitystä terveyskeskussairaalassa raportoiduista sisäilmaongelmista. Selvitystyö käynnistettiin välittömästi.

Henkilökunnan rekrytointi määräaikaisiin palvelussuhteisiin on ollut haastavaa. Vakituisiin lääkäinvirkoihin on ollut vaikea saada hakijoita ja vuoden loppua kohti myös hoitohenkilökunnan ja lääkäreiden sijaisuuksiin ei ole ollut riittävästi saatavilla. Osaavan henkilökunnan rekrytoinnin ongelma on hidastanut hoitoon pääsyä ja kasvattanut jonoja. Palvelutarpeen tyydyttämiseksi on puuttuvien työntekijöiden potilaita jouduttu ohjaamaan muille työntekijöille, mikä on heikentänyt hoidon jatkuvuutta ja vaikuttanut negatiivisesti henkilökunnan jaksamiseen.

Terveyspalvelut on pystynyt tuottamaan kuntalaisten tarvitsemat tarpeenmukaiset ennaltaehkäisevät ja korjaavat terveyspalvelut lainsäädännön edellytysten mukaisesti huolimatta väestön kasvavasta palvelutarpeesta. Voimavaroja on käytetty asiakastarpeen edellyttämällä tavalla.

Vuoden 2019 aikana terveysasemaverkko on säilynyt ennallaan ja palvelut on kyetty järjestämään lähipalveluina. Pieniä terveysasemia on jouduttu sulkemaan työntekijöiden vuosilomien ajaksi. Alueen asukkaat on sulun aikana ohjattu entiseen tapaan muille terveysasemille. Valtakunnallisen hoitotakuurajan lähestyessä on palveluita hankittu myös ulkopuolisilta palvelutoimittajilta esimerkiksi terapiapalveluiden ja työterveyshuollon kohdalla. Gynekologisten irtosolunäytteiden seulonnassa hyödynnettiin oman henkilökunnan osaamista ja näytteet otettiin joustavasti ilta-aikaan terveysasemalla palkallisena työnä. Toimintatapa osoittautui kustannustehokkaaksi. Erikoissairaanhoidon menojen odottamattoman suuri kasvu ja toimintatulojen jääminen odotettua pienemmäksi on vaatinut lisärahoitusta vuoden lopulla.

Hoitojonot ovat lyhentyneet erityisesti terveyskeskussairaalassa. Keskimääräinen odotusaika lähetteen saapumisesta hoitoon pääsyyn oli 1-2 vuorokautta, terveysaseman kiireettömälle vastaanotolle odotusaika vaihteli 3-35 vuorokautta riippuen terveysasemasta ja vuodenaikasta.

Toimintojen kehittämiseksi ja asiakaspalvelun parantamiseksi on hoitajien työn sisältöä muutettu siten, että paljon palveluita tarvitsevat potilaat pyritään ohjaamaan ensin hoitajan vastaanotolle arvioon. Mallia on toteutettu kiinteässä yhteistyössä omalääkäreiden kanssa. Terveyskeskussairaalassa käynnistetty palliatiivinen poliklinikka on vähentänyt sairaalahoitopäiviä ja siirtänyt hoidon painopistettä avohoitoon. Tämä on onnistunut kotisairaalaan turvin.

Lakisääteinen täydennyskoulutus on toteutunut sisäisen koulutuksen osalta sekä lääkäreillä että hoitajilla. Sen sijaan ulkopuolisiin koulutuksiin pääsy on ollut kustannussyistä vähäisempää. Lääkäreiden osalta ulkopuolisen koulutuksen määrä on jäänyt vähäisemmäksi. Syynä oli vaikeus sijaisten saamisessa ja loppuvuodesta vaikeudet vakituisen henkilökunnan rekrytoinnissa.

Terveyspalveluiden henkilökunta on osallistunut aktiivisesti maakunnalliseen sote:n valmisteluun Varsinais-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon vuosille 2019-2020 päivitetyn järjestämissuunnitelman puitteissa. Salon terveyspalveluilla onkin edustajansa useassa työryhmässä. Oma toimintaa on kehitetty suunnitelman antamien suuntaviivojen mukaan.

Palveluita on tarjottu mahdollisimman paljon matalan kynnyksen peruspalveluina. Erityisesti Hyvinvointipiste Linjurin toiminta on saanut asiakkailta kiitosta ja keventänyt terveysasemien hoitajien työtä. Hyvinvointipisteessä on annettu terveysneuvonnan lisäksi kansalliseen rokotusohjelmaan kuuluvia perusrokotteita ja matkailijarokotteita. Osa influenssarokotteista on toteutettu Hyvinvointipisteessä. Tämä on parantanut rokotuskattavuutta. Terveyspalvelut on tehnyt hedelmällistä yhteistyötä yleishyödyllisten yhdistysten ja potilasjärjestöjen kanssa. Erityisesti Hyvinvointipiste Linjurissa on järjestetty yhteisiä teemapäiviä.

Riskit ja epävarmuustekijät

Perusterveydenhuollon palveluiden kysyntä lisääntyi eniten päivystyksen käytön osalta. Päivystyskäyntejä kertyi yhteensä 26.084 sisältäen sekä lääkäri- että hoitajakäynnit. Käyntimäärän kasvuun vaikutti lääkäreiden rekrytoinnin vaikeus terveysasemilla. Terveysasemilla oli 7.439 lääkärikontaktia ja 6.437 hoitajakäyntiä vähemmän kuin vuonna 2018. Lääkäreiden muille työntekijöille annetut konsultaatiot lisääntyivät 42 prosenttia, koska toimintakäytäntö on muuttunut konsultatiiviseen suuntaan.

Mielenterveys- ja päihdepalveluiden kysyntä ja tarve kasvoi v. 2019 aikana. Taustalla on psykiatrisen erikoissairaanhoidon uusi toimintatapa jakautua 34 linjastoon, joihin potilaat ohjataan tiukasti määritellyin diagnostisin perusteella. Seurauksena on ollut erikoissairaanhoidon sairaalahoitojaksojen pidentyminen ja avohoitoikäntien väheneminen. Tämä on lisännyt perusterveydenhuollon mielenterveyspalveluiden kysyntää ja johtanut kustannusten kasvuun.

Maakunnallinen sote-valmisteluun osallistuminen sitoi terveyspalveluiden henkilöstövoimavaroja. Valmistelutyöryhmiin on nimetty erityisesti esimiestason työntekijöitä ja tämä on aiheuttanut henkilökunnan kuormittumista. Valmisteluun osallistuminen nähtiin kuitenkin mahdollisuutena vaikuttaa tulevaisuudessa väestölle annettavien palveluiden sisältöön ja kustannuksiin. Sote-valmistelun pitkittyminen hidasti perusterveydenhuollon mahdollisuuksia kehittää omaa toimintansa. Tämä on näyttäytynyt erikoissairaanhoidon näkökulman vahvistumisena ja perusterveydenhuollon heikentyneenä mahdollisuutena vaikuttaa tulevaisuudessa alueellaan annettaviin terveyspalveluihin.

Potilastietojärjestelmä Life Caressa esiintyneet ajoittaiset toimintahäiriöt hankaloittivat edelleen henkilökunnan työskentelyä. Todettujen ongelmien korjaaminen on ollut hidasta ja vaikeuttanut ja jopa vaarantanut potilaiden turvallista hoitoa. Vuoden aikana on jouduttu tekemään ilmoituksia tietoturvan ja potilasturvallisuuden vaarantumisesta.

Terveyspalveluiden käytössä olevissa toimitiloissa on esiintynyt sisäilmaongelmia, joihin Aluehallintovirasto on puuttunut. Kaupungin sisäilmatyöryhmä on kokoontunut useampia kertoja ja tarvittaviin tutkimuksiin ja korjaustöihin on ryhdytty mahdollisimman nopeasti. Tilojen korjaukset ja tarvittavien väistötilojen hankkimien on aiheuttanut ylimääräisiä kustannuksia. Työterveyshuolto on ollut mukana sisäilmaprosesseissa ja seurannut henkilökunnan terveydentilaa. Tarvittaessa oireilevat työntekijät on siirretty terveisiin toimitiloihin.

201 Terveystuotot ja palvelut	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintatuotot	9 367 504	255 763	9 623 267	8 783 120	840 147	91,3	8 739 312
Myyntituotot	4 286 276	0	4 286 276	3 798 229	488 047	88,6	4 093 677
Maksutuotot	4 808 662	222 400	5 031 062	4 553 275	477 787	90,5	4 304 127
Tuet ja avustukset	950	33 363	34 313	-7 251	41 564	-21,1	83 820
Muut toimintatuotot	271 616	0	271 616	438 867	-167 251	161,6	257 689
Toimintakulut	-119 395 659	-4 791 072	-124 186 731	-124 166 538	-20 193	100,0	-116 696 360
Henkilöstökulut	-30 808 478	-1 634 572	-32 443 050	-32 034 982	-408 069	98,7	-30 594 175
Palkat ja palkkiot	-24 181 022	-1 350 999	-25 532 021	-25 265 103	-266 918	99,0	-24 023 596
Henkilösivukulut	-6 627 456	-283 573	-6 911 029	-6 769 879	-141 150	98,0	-6 570 579
Eläkekulut	-5 828 886	-196 793	-6 025 679	-5 937 547	-88 133	98,5	-5 733 968
Muut henkilösivukulut	-798 570	-86 780	-885 350	-832 332	-53 018	94,0	-836 611
Palvelujen ostot	-82 656 695	-3 176 500	-85 833 195	-85 763 163	-70 032	99,9	-80 020 648
Aineet, tarvikkeet ja tavaramat	-3 400 516	0	-3 400 516	-3 889 683	489 167	114,4	-3 413 826
Avustukset	-282 165	0	-282 165	-255 064	-27 102	90,4	-435 084
Muut toimintakulut	-2 247 805	20 000	-2 227 805	-2 223 646	-4 159	99,8	-2 232 628
Toimintakate	-110 028 155	-4 535 309	-114 563 464	-115 383 418	819 954	100,7	-107 957 048
Rahoitustuotot ja -kulut	-45	0	-45	-111	66	246,4	-242
Muut rahoitustuotot	-5	0	-5	0	-5	0,0	0
Muut rahoituskulut	-40	0	-40	-111	-71	277,2	-242
Vuosikate	-110 028 200	-4 535 309	-114 563 509	-115 383 529	820 020	100,7	-107 957 290
Poistot ja arvonalentumiset	-439 204	0	-439 204	-425 428	-13 776	96,9	-425 464
Suunnitelman muk. poistot	-439 204	0	-439 204	-425 428	-13 776	96,9	-425 464
Tilikauden tulos	-110 467 404	-4 535 309	-115 002 713	-115 808 957	806 244	100,7	-108 382 754
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-110 467 404	-4 535 309	-115 002 713	-115 808 957	806 224	100,7	-108 382 754

201 Terveysthuollon palvelut	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toiminta Osaston hallinto							
Kulut €	759 342	-95 894	663 448	566 270			622 774
Varhaiseläkemenoperusteen määräraha, käyttö palveluilla							
Vakinaista henkilöstöä	7		7	7			7
Tuotot €	10 380		10 380	23 638			1 039
<u>Infotietona</u> varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut							
Kulut €			1 719 226	1 551 021			1 656 861
Kanttiinipalvelut							
Kulut €	223 177		220 502	230 850			195 608
Vakinaista henkilöstöä	3,5		3,5	3,5			3,5
Tuotot €	220 050		220 050	203 838			194 998
Keskitetyt palvelut, terveyden edistäminen							
Kulut €	928 002	-128 429	799 573	608 560			746 875
Vakinaista henkilöstöä	6,5		6,5	6,5			6,5
Tuotot €	311 250	-5 300	305 950	586 079			521 651
Hyvinvointipiste							
Asiakaskäynnit	5 500		5 500				
Kulut €	19 700		19 700	51 548			
Henkilöstöä	1		1	1			
Tuotot €							
Terapia- ja asiantuntijapalvelut:							
Ravitsemusterapia	800		800				
Kulut €	112 206	-2 320	109 886	127 846			117 210
Tuotot €		1 000	1 000	243			
Vakinaista henkilöstöä	2		2	2			2
Avohoito:							
Lääkärikäynnit sisältäen röntgen, laboratorio ym. tutkimukset	59 000	59 000	59 000	49 101			56 544
Kulut €	10 731 449	817 162	11 548 611	11 274 816			10 839 418
€/käynti	182	14	196	230			192
Tuotot €	1 293 247	212 776	1 506 023	958 363			968 498
Aikuisneuvontakäynnit	60 000	60 000	60 000	61 735			55 066
Kulut €	1 735 368	63 444	1 798 812	2 461 886			1 941 805
€/käynti	28,92	1,06	29,98	39,88			35,26
Tuotot €	26 400	22 427	48 827	3 682			5 967
Neuvolakäynnit	15 700	15 700	15 700	16 290			18 003
Kulut €	1 452 810	0	1 452 810	2 006 261			1 938 824
€/käynti	92,54	0	92,54	123,16			107,69
Tuotot €	64 255	27	64 282	65 014			71 648
Kouluterveydenhoidon käynnit	23 500	23 500	23 500	24 345			25 670
Kulut €	958 411	65 597	1 024 008	822 251			714 430
€/käynti	40,78	2,79	43,57	33,77			27,83
Tuotot €	104 713		104 713	63 996			86 385
Ennaltaehkäisevän lastensuojelun käynnit							
Kulut €	474 012	-9 017	464 995	389 065			377 034
Tuotot €	600	-562	38				
Avohoidon henkilökunta							
Lääkärit	36		36	36			36
Hoitajat	98		98	98			96
Muut	26		26	26			26
Päivystys ja kotisairaala:							
Päivystyskäynnit, ympärivuorokautiset	31 000	31 000	31 000	28 810			31 413
Kulut €	2 389 493	20 250	2 409 743	2 511 902			2 570 482
€/käynti	77,08	0,65	77,73	87,19			81,83
Vakinaista henkilöstöä	17,5		17,5	17,5			17,5
Tuotot €	985 030		985 030	848 442			843 993
Kotisairaalan hoitopäivät	3 000	3 000	3 000	2 853			2 513
Kulut €	860 090	-53 245	806 845	691 517			659 944
€/hoitopäivä	287	-18	269	242			263
Vakinaista henkilöstöä	6,5		6,5	6,5			6,5
Tuotot €	113 171	0	113 171	110 850			83 564

201 Terveysthuollon palvelut	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Kuntoutuspalvelut: Fysioterapiakuntoutuksen käynnit							
Kulut €	20 700	20 700	20 700	22 733			23 754
€/käynti	1 706 756	-2 247	1 704 509	1 635 771			1 501 078
Vakinaista henkilöstöä	82,45	-0,11	82,34	71,96			63,19
Tuotot €	30	30	30	30			30
	327 810	2 216	330 026	341 073			342 219
Puheterapiakäynnit	2 600	2 600	2 600	2 798			2 782
Kulut €	365 375	-5 837	359 538	312 836			293 106
€/käynti	140,53	-2,25	138,28	111,81			105,36
Vakinaista henkilöstöä	5	5	5	5			5
Tuotot €	1 600	0	1 600	1 452			
Toimintaterapiakäynnit	2 400	2 400	2 400	2 130			2 342
Kulut €	256 747	-3 903	252 844	228 280			211 401
€/käynti	106,98	-1,63	105,35	107,17			90,27
Vakinaista henkilöstöä	3	3	3	3			3
Tuotot €	3 720		3 720	4 043			3 321
Fysiatririakäynnit	950	950	950	1 175			1 363
Kulut €	353 898	-48 021	305 877	289 492			275 493
€/käynti	373	-51	322	246			202
Vakinaista henkilöstöä	2	2	2	2			2
Tuotot €	30 300	-8 300	22 000	27 374			17 343
Jalkaterapiakäynnit	1 200		1 200	1 069			1 086
Kulut €	57 086	-850	56 236	55 605			70 083
€/käynti	48		47	52			65
Tuotot €		8 300	8 300	10 477			
Vakinaista henkilöstöä	1		1	1			1
Kuntoutuspalvelujen sos.työn käynnit	380		380	380			400
Kulut €	74 696	-1 260	73 436	107 627			117 372
€/käynti	197		197	197			293
Suunterveydenhuollon palvelut: Hammaslääkäri- ja hoitajakäynnit							
Kulut €	44 500	44 500	44 500	41 868			45 752
€/käynti	5 275 198	-50 268	5 224 930	5 272 039			5 241 754
Vakinaista henkilöstöä	119	-1,13	117	126			115
Tuotot €	65	65	65	65			65
	1 949 000		1 949 000	2 202 437			2 033 819
Suuhygienistikäynnit	15 500	15 500	15 500	15 500			13 555
Kulut €	767 748	849	768 597	617 348			567 027
€/käynti	49,53	0,05	49,59	39,83			41,83
Vakinaista henkilöstöä	11		11	11			11
Tuotot €							
Työterveyshuolto Työterveyshuollon käynnit							
Kulut €	17 000	17 000	17 000	13 500			16 600
€/käynti	2 097 150	23 829	2 120 979	1 828 754			1 949 454
Vakinaista henkilöstöä	123,36	1,4	124,76	135,46			117,44
Tuotot €	24	24	24	24			24
	2 050 092	114 840	2 164 932	1 946 579			2 060 836
Terveyskeskussairaala Terveyskeskussairaalan hoitopäivät							
Kulut €	37 600	37 600	37 600	37 034			36 848
€/hoitopäivä	10 308 142	703 310	11 011 452	11 816 006			10 743 714
Vakinaista henkilöstöä	274	19	293	319			292
Tuotot €	127	127	127	127			127
	1 468 070	-5 357	1 462 713	1 071 184			1 103 505
Erikoissairaanhoidon osopalvelu TYKS							
Hoitopäivät	29 000		29 000	27 163			26 095
Hoitajaksot	6 800		6 800	6 803			6 646
Poliklinikkakäynnit	89 000		89 000	91 931			89 627
Kulut €	51 200 000	2 000 000	53 200 000	53 337 958			50 402 478
Salon aluesairaala Eläkemenoperusteinen eläkevakuutusmaksu €							
Psykiaatria	576 900		576 900	565 516			525 475
Hoitopäivät	8 000		8 000	8 290			6 249
Hoitajaksot	350		350	332			344
Poliklinikkakäynnit	27 000		27 000	31 038			26 858
Kulut €	7 500 000	1 000 000	8 500 000	8 028 101			6 769 214
Muut yksiköt							
Kulut €	200 000		200 000	137 238			212 613

201 Terveysthuollon palvelut	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Ensihoidon ja päivystyksen liikelaitoksen ylläpitomaksu Kalliin hoidon tasaus ja erit.velv. maksu € Kulut yhteensä €	5 900 000 5 030 000 70 406 900		5 900 000 5 030 000 73 406 900	6 341 147 4 767 900 73 177 860			5 965 829 4 917 998 68 793 607
Päihdetyön palvelut: Päihdehuolto ostopalveluna Avopalvelujen Kulut € Laitospalvelujen Kulut € Asumispalvelujen Kulut € Kulut yhteensä € Tuotot €	2 838 912 190 000 60 000 3 088 912	111 126 34 500 71 912 217 538	2 950 038 224 500 131 912 3 306 450 4 917	2 207 178 589 312 99 038 2 895 528			1 722 628 253 972 65 656 2 042 256
Korvaushoidon hoitokäynnit Kulut € €/hoitokäynti Vakinaista henkilöstöä	9 500 562 957 59,26 5	9 500 -80 753 -8,5	9 500 482 204 50,76 5	9 655 475 419 49,24 5			8 096 513 879 63,47 4
Mielenterveystyön palvelut: Mielenterveystyön aikuispalvelut Kulut € €/käynti Tuotot € Vakinaista henkilöstöä	7 000 1 371 502 195,93 14	-16 506 4 200	7 000 1 354 996 193,57 4 200 14	7 450 1 326 957 178,12 5 360 14			7 353 1 428 232 194,24 14
Mielenterveystyön kotikuntoutus Kulut € €/käynti Tuotot €		1 200 140 000 117	1 200 140 000 117	1 650 96 748 59			1 200 137 338 114 21 188
Palveluasuminen Hoitopäivät Kulut € €/hoitopäivä Vakinaista henkilöstöä	10 500 951 252 90,6 13	0	10 500 951 252 90,6 13	10 451 944 664 90,39 13			10 451 956 369 91,51 14
Palveluasuminen ostopalveluna Hoitopäivät Kulut € €/hoitopäivä Palveluasumisen tuotot yhteensä €	5 600 751 523 134 351 396	-59 635	5 600 751 523 134 291 761	5 600 808 547 144 274 977			5 000 714 207 143 343 992
Päivätoiminnan toimintapäivät Kulut € €/toimintapäivä/kävijä Vakinaista henkilöstöä Tuotot €	6 500 140 000 21,54 2 10 000	634	6 500 145 463 21,54 2 10 634	5 784 212 333 36,71 2 16 841			6 385 100 654 15,76 1 21 201
Työtoiminnan toimintapäivät Kulut € €/toimintapäivä/asiakas Vakinaista henkilöstöä Tuotot € Mielenterveystyön laitospalvelujen järjestämisestä jäänyt eläkemenoperusteinen eläkevakuutusmaksu €	3 800 450 612 118,58 4 47 020	0 -37 020	3 800 450 612 118,58 4 10 000	5 031 321 952 118,58 4 17 178			4 788 317 095 66,23 4 35 333 135 175
Tilastotiedot Avohoitokäynnit Päivystyskäynnit Kuntoutus Työterveyshuoltokäynnit Kotisairaala asiakkaita hoitopäivä Terveyskeskussairaala vuodepaikkoja asiakkaita hoitopäiviä Suun terveydenhuollon asiaskäynnit	Lukumäärä Lukumäärä Lukumäärä Lukumäärä Asiakas Lukumäärä Lukumäärä Asiakas Lukumäärä Lukumäärä			143864 28810 17178 13500 547 2461 105 1431 37034 60317			157 884 31 413 18 156 16 442 583 2533 105 1361 36 848 59 307

201 Terveysthuollon palvelut	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Korvaushoito							
asiakaskäynnit	Lukumäärä			7994			8096
korvaushoitoasiakkaat	Asiakas			66			55
31.12.							
Ehkäisevä päihdetyö							
järjestetyt tilaisuudet	Tilaisuus			13			13

2.11.4. Vanhuspalvelut

Kehityskatsaus ja palvelualueen olennaiset tapahtumat

Vuodelle 2019 asetetut toiminnalliset tavoitteet saavutettiin. Vanhuspalvelujen talousarvion toimintakate oli 98,2 prosenttia. Toimintakulut toteutuivat 99,9 prosenttisesti, mutta ilman henkilöstömenoihin tehtyjä lisätalousarvioita toimintakulut olisivat ylittyneet. Toimintatuottojen positiivisen tuloksen 105,8 prosenttia mahdollisti lakimuutos veteraanien palveluissa ja valtiokonttorin loppuvuodesta tilittämä merkittävä korvaus veteraanien kotona asumisen palveluiden järjestämiseen.

Palvelurakennetta on Salossa tietoisesti muutettu kotona asumisen suuntaan. Vuonna 2008 Salossa (nykymuotoinen) kotona asui 89,4 prosenttia 75 vuotta täyttäneistä, vuonna 2018 vastaava luku oli 92,1 prosenttia. Viimeisimmän Sotkanet-tietokannan mukaan Salossa ympärivuorokautisen hoidon (ml. terveyskeskuksen pitkäaikaipotilaat (0,1 prosenttia) on 7,9 prosenttia. Varsinais-Suomessa vastaava luku on 9,0 prosenttia. Varsinais-Suomessa kotona asumisen kattavuuden keskiarvo on 90,9 prosenttia.

Vanhuspalveluiden kehittämisohjelma, Ikäystävällinen Salo, laadittiin vuoden 2019 aikana ja se hyväksyttiin sosiaali- ja terveystalokunnassa joulukuussa. Vanhuspalveluiden asiakasraati perustettiin vuoden 2019 aikana.

Edistetään kotona asumista sekä kotihoidon resurssien tehokasta käyttöä teknologian ja uuden resurssipoolin avulla

Palveluohjaus koti-, omais- ja ympärivuorokautisen hoidon sekä rintamanveteraani- ja sosiaalihoitolain mukaisten kuljetuspalveluiden osalta tapahtuu keskitetysti koko kaupungin alueella. Palveluohjauksen tarkoituksena on asiakkaan toimintakyvyn vahvistaminen ja hänen itsenäisen elämänsä tukeminen siten että, palvelut ja henkilökohtainen tuki koordinoituaan toimivaksi kokonaisuudeksi. Asiantuntija-apuna vanhuspalveluissa toimii muistikoordinaattori.

Rai-toimintakyky arviointi-järjestelmä otettiin maakunnallisen käyttöönottosuunnitelman mukaisesti käyttöön kotihoidossa vuonna 2019. Toiminnanohjausjärjestelmään yhdistettyä avaimetonta kulunhallintaa oli tarkoitus laajentaa vuoden 2019 aikana Perniön ja Halikon alueelle. Yhtenä kaupungin säästötoimenpiteenä järjestelmän laajennusta ei lähdetty toteuttamaan.

Varahenkilöstöä (resurssipooli) käytettiin pääosin akuuteissa sijaisuuksissa ja muihin etukäteen tiedossa oleviin sijaisuuksiin palkattiin ulkopuolinen sijainen.

Kotihoidon kotiitiimi, vanhuspalveluiden kuntoutus ja koti- ja omaishoidon palveluohjaus osallistuivat yhdellä asiakkaalla KomPassi -kärkihankkeen valmistelemaan kuntouttavan arviointijakson –pilotointiin. Pilotin tarkoituksena oli arvioida kuntouttavan arviointijakson vaikutusta asiakkaille myönnettäviin palveluihin: Onko mahdollista myöhentää säännöllisen kotihoidon tarvetta, kun asiakasta kuntoutetaan arjessa. Mallia tullaan kehittämään yhdeksi käytännön toimintatavaksi.

Vakinaistetaan tukiasuminen ja kokeillaan uudenlaista välimuotoista palveluasumiskäytäntöä

Rauhalan lyhytaikainen ja Koivulehdon pitkäaikainen tukiasuminen vakiintuivat osaksi kotihoidon toimintaa. Uutena toimintana vuonna 2019 käynnistettiin tavallisen palveluasumisen palvelusetelit. Palvelusetelitä myönnettiin kahdeksalle asiakkaalle määrärahojen puitteissa.

Salossa Rummunlyöjänkadulla on Suomen ensimmäinen muistiystävällinen ja paloturvallinen esittely- ja koulutusasunto Rumpali21. Asunnon tarkoituksena on helpottaa muistisairaansa omaisia heidän pohtiessaan helppoja ratkaisuja läheisensä kotiin ja esitellä miten pienillä edullisilla niksillä voidaan helpottaa muistisairaansa elämää ja mahdollistaa hänelle mahdollisimman turvallinen ja hyvä elämä omassa kodissaan, tutussa ympäristössä. Esittelytilan kohderyhmänä ovat erityisesti muistisairaansa omaiset ja läheiset, sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset, pelastusalan ammattilaiset, sekä muistisairaansa kotiin parannuksia suunnittelevat ja toteuttavat tahot. Asuntoon on tuotu esille myös erilaisia paloturvallisuutta parantavia ratkaisuja.

Kehitetään ympärivuorokautista hoitoa

Uutena isona kokonaisuutena otettiin käyttöönottosuunnitelman mukaisesti käyttöön RAI arviointijärjestelmä, joka on järjestelmällinen ja monipuolinen asiakkaan toimintakyvyn arviointijärjestelmä.

Kulttuuriyhteistyön tekeminen jatkui vuoden 2019 aikana, koska työllistämistuella vuonna 2018 alkanut toiminta mahdollisti kahden yhteisötaiteilijan palkkaamisen. Taiteilijat järjestivät yksiköissä vanhanajan valokuvastudion asukkaille ja omaisille sekä työstivät jokaiselle asukkaalle taulunkehukset, joihin asukas sai valita itselleen kolme merkityksellistä kuvaa.

Laatutyöskentely

Vanhuspalvelut on rakentanut vuodesta 2009 alkaen laatujärjestelmää Sosiaali- ja terveyspalveluiden laatuohjelman, Social and Health Quality Servicen (SHQS) mukaisesti. Salon kaupungin sosiaali- ja terveyspalveluiden laatujärjestelmälle myönnettiin 13.12.2019 SHQS-laaduntunnustus numero 112/2019, joka on voimassa 12.12.2022 asti.

Laajempi kuvaus toiminnasta löytyy sosiaali- ja terveyslautakunnalle (4.3. kokous) toimittamasta vanhushuolteen toimintakertomuksesta vuodelta 2019.

Riskit ja epävarmuustekijät

Palvelualueen merkittävimmät riskit:

- Taloudellinen tilanne suhteessa kasvavaan palvelutarpeeseen
- Toiminnan kehittämiseen ei ole riittävästi resursseja
- Henkilökunta on ikääntynyttä ja sairauspoissaolot lisääntyvät kasvavan työmäärän ja yhä haasteellisemmän asiakaskunnan johdosta
- Palvelurakenne ei ole optimaalinen johtuen rakennuskannasta
- Salon kaupungin vaikutusmahdollisuudet sote- ja maakuntauudistuksessa jäävät vähäisiksi

Sairauspoissaolojen määrä on edelleen vanhushuolteen palveluissa korkea, vaikka laskua vuoden 2018 määriin saatiinkin.

220 Vanhuspalvelut	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintatuotot	10 299 122	89 603	10 388 725	10 990 725	602 000	105,8	10 284 461
Myyntituotot	829 729	0	829 729	1 871 727	-1 041 998	225,6	1 147 853
Maksutuotot	8 599 391	15 400	8 614 791	8 346 602	268 189	96,9	8 254 577
Tuet ja avustukset	46 341	74 203	120 544	74 702	45 842	62,0	132 606
Muut toimintatuotot	823 661	0	823 661	697 694	125 967	84,7	749 425
Toimintakulut	-43 599 871	-1 604 892	-45 204 763	-45 173 022	-31 741	99,9	-43 509 667
Henkilöstökulut	-26 531 472	-1 982 892	-28 514 364	-28 472 441	-41 923	99,9	-27 153 087
Palkat ja palkkiot	-21 256 997	-1 639 046	-22 896 043	-22 821 305	-74 738	99,7	-21 749 168
Henkilösivukulut	-5 274 475	-343 846	-5 618 321	-5 651 136	32 815	100,6	-5 403 919
Eläkekulut	-4 571 385	-257 067	-4 828 452	-4 878 042	49 590	101,0	-4 620 766
Muut henkilösivukulut	-703 090	-86 779	-789 869	-773 094	-16 775	97,9	-783 153
Palvelujen ostot	-9 750 789	353 000	-9 397 789	-9 877 070	479 281	105,1	-10 006 582
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 172 400	0	-1 172 400	-1 120 390	-52 010	95,6	-1 078 511
Avustukset	-3 744 383	25 000	-3 719 383	-3 449 217	-270 166	92,7	-3 049 973
Muut toimintakulut	-2 400 827	0	-2 400 827	-2 253 904	-146 923	93,9	-2 221 515
Toimintakate	-33 300 749	-1 515 289	-34 816 038	-34 182 297	-633 742	98,2	-33 225 206
Vuosikate	-33 300 749	-1 515 289	-34 816 038	-34 182 297	-633 596	98,2	-33 225 206

220 Vanhuspalvelut	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Poistot ja arvonalentumiset	-15 972	0	-15 972	-16 118	146	100,9	-16 118
Suunnitelman muk. poistot	-15 972	0	-15 972	-16 118	146	100,9	-16 118
Tilikauden tulos	-33 316 721	-1 515 289	-34 832 010	-34 198 414	-633 596	98,2	-33 241 324
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-33 316 721	-1 515 289	-34 832 010	-34 198 414	-633 596	98,2	-33 241 324
Toiminta Osaston hallinto							
Kulut €	588 052	-3 761	584 291	417 581			508 899
Varhaiseläkemenoperusteinen määräraha, käyttö palveluilla							
Vakinaista henkilöstöä	2		2	2			2
Tuotot €		205	205	220			
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut							
Kulut €				799 093			829 579
Vanhusneuvosto Kokoukset							4
Kulut €		104	104	254			2 073
Ikäkeskustoiminta Kulut €		118 885	118 885	124 852			
Kävijöitä				9 122			
Tuotot €		492	492				
Projektit Kulut €	35 097		35 097	131 536			
Henkilöstöä							
Tuotot €	74 237		74 237	153 500			
Myönnetyt toimintatuet ja avustukset							
Tuotot €							225 912
Kulut €	1 015 833	353	1 016 186	1 365 530			1 281 223
Saadut avustukset Sotilasvammalain mukainen korvaus valtiolta							
Tuotot €	583 788	33 016	616 804	1 554 423			653 697
Palvelunohjaus ja muistitoiminta (aikaisemmin neuvontapalvelut)							
Asiakkaat	2 500		2 500	2 642			2 756
Kulut €	229 493	30 075	259 568	289 079			174 722
€/asiakas	91,8		103,83	109,42			63,4
Vakinaista henkilöstöä	3		3	3			3,5
Tuotot €			612				
Kuntoutus Käynnit	7 200		7 200	6 711			6 422
Kulut €	580 336	-11 300	569 036	528 855			487 095
€/käynti	80,6		79,03	78,8			75,85
Vakinaista henkilöstöä	13		13	13			13
Tuotot €	15 700		15 700	20 229			28 720
Omaishoidontuki Asiakkaat	380		380	412			404
Omaishoidontuki	1 890 500		1 810 000	1 741 928			1 670 135
Tuen myöntämisen muut kulut	182 159		262 309	313 633			380 103
Kulut yhteensä €	2 072 659	-350	2 072 309	2 055 561			2 050 238
Vakinaista henkilöstöä	2,5		2,5	2,5			2,5
€/asiakas	5 454		5 453	4 989			5 075
Kotihoito Käynnit	380 000		380 000	390 558			368 467
Kulut €	10 969 769	160 661	11 130 430	11 981 638			10 893 074
€/käynti	28,87		29,29	30,68			29,56
Tunnit	120 000		120 000	132 806			119 283
€/h (asiakkaan luona käytetty, sisältäen hoitotarvikkeet)	91,41		92,75	90,22			91,32

220 Vanhuspalvelut	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Asiakkaat							
Säännöllisen kotihoidon asiakkaat	960		960	1 253			1 315
Tilapäisen kotihoidon asiakkaat	100		100	714			795
Vakinaista henkilöstöä	203		203	198			197
Tuotot €	1 996 840		1 939 556	1 831 023			1 668 307
Kotihoidon tukipalvelut							
Asiointi- ateria - sauna- ja vaatehuoltopalvelut							
Asiakkaat	550		550	521			623
Kulut €	1 230 609		850 000	805 376			961 250
Vakinaista henkilöstöä	14		14	14			14
Ostopalveluna hankitut palvelut							
Turvapuhelin ja siivous				670			
Kulut €	120 000		120 000	131 060			137 105
Tuotot €	733 290		733 290	886 946			909 321
Vanhusten päivätoiminta ostopalveluna							
Toimintapäivät	2 500		2 500	2 232			2 506
Kulut €	171 765	-1 156	170 609	207 362			282 948
€/toimintapäivä	68,71		68,24	92,9			112,91
Tuotot €	56 872	-12 972	43 900	8 255			50 490
Palveluasuminen							
Käynnit	36 000		36 000	41 427			38 909
Kulut €	485 921	4 893	490 814	591 261			556 600
€/käynti	13,5		13,63	14,27			14,31
Vakinaista henkilöstöä	8		8	8			8
Tuotot €	73 200		131 040	197 719			196 144
Tehostettu palveluasuminen							
Hoitopäivät	63 000		63 000	59 831			60 216
Kulut €	8 389 695	-61 661	8 328 034	8 830 128			8 731 616
€/hoitopäivä	133		132	148			145
Vakinaista henkilöstöä	121		121	121			122
Tehostettu palveluasuminen ostopalveluna							
Hoitopäivät	40 000		40 000	41 393			38 909
Kulut €	5 552 902	-405 753	5 147 149	5 067 855			5 159 274
€/hoitopäivä	139		129	122			133
Palvelusetelillä							
Kulut €		1 425 083	1 425 083				
Palveluasumisen tuotot yhteensä €	3 601 606	19 876	3 621 482	3 239 483			3 499 896
Hoivakotihoito							
Hoitopäivät	84 000		84 000	82 040			82 610
Kulut €	12 387 046	500 122	12 887 168	12 645 094			12 283 550
€/hoitopäivä	147		153	154			149
Vakinaista henkilöstöä	177		177	177			177
Tuotot €	3 179 289	32 118	3 211 407	3 098 927			3 080 694
Tilastotiedot							
65 vuotta täyttäneiden lukumäärä 31.12.	Lukumäärä			ei vielä tietoa			13791
Vanhainkodit	Lukumäärä			4			4
paikkamäärä	Lukumäärä			229			229
vanhaiskoteissa hoidossa olleita 31.12.	Lukumäärä			229			229
Tehostettu palveluasuminen							
tehostetun palveluasumisen asiakkaita 31.12.	Lukumäärä			281			286
Palveluasuminen palveluasumisasiakkaita 31.12.	Lukumäärä			313			318
Kodinhoito							
kodinhoitoapua saaneiden vanhuskotitalouksien määrä	Lukumäärä			999			1 049
kotihoidon käynnit	Käyntikerta			390 558			363 566
Omaishoidontukipäätökset (maksatuksessa 31.12.)	Lukumäärä			313			316

2.11.5. Sosiaalityön palvelut

Kehityskatsaus ja palvelualueen olennaiset tapahtumat

Sosiaalityön keskeiset tavoitteet vuodelle 2019 olivat kaupungin strategian jalkauttaminen kattavasti koko palvelualueelle, sosiaalihuoltolain mukaisten prosessien kehittäminen sosiaalityön sisällä ja palveluiden välillä, henkilöstön pysyvyydestä, osaamisesta ja työhyvinvoinnista huolehtiminen sekä maakunnallisen yhteistyön jatkaminen joko SOTE-valmistelun kautta tai muutoin.

Sosiaalityön palveluissa on otettu käyttöön vuoden aikana päivittäisen johtamisen taulut. Niiden kautta strategian jalkauttaminen ja tavoitteiden seuranta on saanut rakenteen ja laatu- ja turvallisuustyö nivoutuu aiempaa paremmin kokonaisuuteen. Vuoden aikana on parannettu sosiaalityön eri tiimien välisiä prosesseja ja saatu vähitellen painopistettä sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin, mikä näkyy mm. perheteimien palveluiden ostojen kasvuna. Valitettavasti lastensuojelun tarve ei ole vähentynyt vastaavasti ja siksi lastensuojelun palveluiden ostoihin tarvittiin lisämäärärahaa. Ennen vammaispalvelulain mukaisten palveluiden myöntämistä on arvioitu peruspalveluiden ja sosiaalihuoltolain mukaisten palveluiden riittävyttä. Vammaispalveluiden menojen kasvua ei ole saatu taitettua, palveluiden ostot ovat lisääntyneet noin miljoonalla eurolla. Menot kohdistuvat edelleen palveluasumiseen ja henkilökohtaisen avun kasvuun.

SOTE-valmisteluun on osallistuttu eri työryhmissä LAPE-hankkeen kautta. Konkreettisin yhteistyövalmistelu vuoden aikana koski perheoikeudellisten palveluiden maakunnallistamista. Turun kaupungin hallinnoima perheoikeudellinen yksikkö ei kuitenkaan ehtinyt aloittaa toimintaansa vuoden 2020 alusta, kuten oli suunniteltu.

Sosiaalityön palvelualueella on jatkettu SHQS -laatujärjestelmän mukaista laatutyötä ja palvelualueen ensimmäinen laaduntunnustus saatiin vuodelle 2019. Vuonna 2019 valmistauduttiin ensimmäiseen koko SOTE:n yhteiseen laaduntunnustusauditointiin ja 13.12.2019 saatiin sosiaali- ja terveyspalveluiden yhteinen laaduntunnustus, joka on voimassa 12.12.2022 saakka.

Sosiaalipalveluiden johtamisen ja esimiestyön haasteita on lisännyt molempien päälliköiden opintovapaat. Aikuis- ja vammaissosiaalityön päällikön poissaolon ajaksi ei ole otettu sijaista lainkaan. Yhden henkilön työpanoksen puuttuminen on näkynyt valmistelujen viivästyksenä ja isona työmääränä erityisesti kehitysvammahuollon esimiehellä, mutta myös koko hallinnossa. Perhesosiaalityön päällikön syksyllä alkaneeseen poissaoloon haettiin ja saatiin täyttölupa, mutta kesti useita kuukausia, ennen kuin kaikissa vakansseissa oli taas viranhaltija paikalla. Esimiesten puuttuminen on heijastunut tiimien henkilöstöön ja kuormittanut paikalla olevia esimiehiä.

Perhesosiaalityön tiimit ovat tehneet työtä asiakasosallisuuden lisäämisessä ja kokemusasiantuntijoiden hyödyntämisessä. Avohuollon systeeminen malli tuottaa yksittäisen asiakkaan tilanteeseen osallisuutta aiempaa enemmän. Jälkihuollon asiakasraati aloitti toimintaansa syksyllä 2019 ja se osoittautui erittäin tärkeäksi ja yhteistoiminnan muotoja on kehitetään edelleen vuoden 2020 aikana.

Työhyvinvointikokouksia on pidetty kaksi kertaa vuodessa työterveyshuollon, työsuojelun ja sosiaalityön palveluiden esimiesten kanssa. Sosiaalityöntekijöiden rekrytointivaikeudet, kelpoisten sosiaalityöntekijöiden sijaisten puute ja esimiesten vaihtumiset ovat edelleen vaikuttaneet työssä olevien työhyvinvointiin. Uusien työntekijöiden jatkuva perehdyttäminen vie aikaa perustyöltä.

Sairauspoissaolot vähenivät merkittävästi vuoden aikana: poissaolopäivien määrässä ollaan alle 2016 tason. Erityisesti kehitysvammahuollon poissaolot ovat vähentyneet, mutta kaikissa palveluissa suunta on ollut alaspäin.

Koulutusta ja työnohjausta on ollut tarjolla kaikille tiimeille. Työnohjaus on pääsääntöisesti tiimien työnohjausta, mutta tarpeen mukaan myös yksilötyönohjaus on ollut mahdollinen. Täydennyskoulutusta on tarjottu palveluiden koulutussuunnitelmien mukaan. Lakisääteinen vähintään kolmen päivän täydennyskoulutus on toteutunut pääosin. Eri tiimeissä ja eri

työntekijöillä täydennyskoulutuksen määrässä on vaihtelua, joka johtuu henkilöstön vaihtuvuudesta ja poissaoloista. Kehitysvammahuollon asumispalveluissa koulutuspäiviä on ollut keskimäärin muita palveluita vähemmän.

Riskit ja epävarmuustekijät

Merkittävimmiksi riskeiksi arvioitiin resurssien niukkuus suhteessa oikea-aikaiseen asiakaspalvelutarpeeseen, sosiaalityöntekijöiden rekrytoinnin vaikeus sekä henkilökunnan vaihtuvuuden vaikutukset kehittämiseen ja työhyvinvointiin. Lisäksi asiakastietojärjestelmän uudistamistarve, johon ei talousarvion laatimisvaiheessa uskottu löytyvän resursseja nähtiin merkittävänä riskinä.

Sosiaalityöntekijöiden vaihtuvuutta on edelleen ollut, vaikka työtä rekrytoinnin tehostamiseksi ja positiivisen työnantajakuvan luomiseksi on vuoden aikana tehty. Toimenpiteinä on mm. tehostettu yliopistoyhteistyötä, tehty avohuoltoon rekryvideo ja käytetty erilaisia joustavan työn mahdollisuuksia. Merkittävä uudistus sosiaalityöntekijöiden pysyvyyden turvaamiseksi oli sitoutumislisän käyttöönotto kokeiluna ajalle 1.6.-31.12.2021. Kokeilussa Sointu-tiimin, perheisiin ja lastensuojelun avohuollon, sekä sijais- ja jälkihuollon virassa olevalle kelpoiselle sosiaalityöntekijälle maksetaan 750 euroa ensimmäisen kokonaisen vuoden jälkeen ja toisen vuoden jälkeen 1.500 euroa. Vuodesta 2019 lisää maksettiin yhteensä yhdeksälle henkilölle. Silti varsinkin sijaisuuksiin, mutta myös vakituisiin virkoihin on ollut erittäin vaikeaa saada kelpoista henkilöstöä. Sijaisten saamisen vaikeus alkoi näkyä vuoden loppupuolella myös kehitysvammahuollossa hoitajien sijaisuuksiin ja Paavolassa ohjaajien sijaisuuksiin.

Toimintakulujen pysymisessä talousarviossa ei ole onnistuttu. Vuoden aikana tehtiin kaksi lisätalousarviota, jotka eivät riittäneet kattamaan vuoden menoja. Välttämättömän palvelutarpeen takia ostopalveluihin on jouduttu turvautumaan suunniteltua enemmän. Erittäin vaativaa hoitoa tarvitsevien lasten ja nuorten osuus on pysynyt edelleen korkealla. Sosiaalityöntekijöiden vaihtuvuus aiheuttaa välillisiä kustannuksia, koska palveluprosessit katkeavat eikä asiakkaiden tilannetta pystytä arvioimaan säännöllisesti eikä palvelemaan asiakkaita oikea-aikaisesti.

Sosiaalityön asiakastietojärjestelmä YPH Effic oli välttämättömän uudistuksen tarpeessa. Vanhaa järjestelmää ei ollut järkevää muuttaa THL:n palvelutehtävuokituksen mukaiseksi, koska pelkkä palvelutehtävuokitus ei olisi riittänyt järjestelmän Kanta-kelpoisuuden saavuttamiselle. Palvelutehtävuokitus olisi kuitenkin ollut pakko toteuttaa viimeistään vuoden 2020 aikana. Aikuis- ja vammaissosiaalityön päällikön palkaton vapaa päätettiin käyttää hyväksi siten, että hänen tilalleen ei otettu sijaista, vaan tehtävät järjesteltiin uudelleen ja säästynyt palkkarahaa käytettiin määräaikaisen projektisuunnittelijan palkkaamiseen Effic/Kanta-hankkeeseen. Henkilöstöjaostosta saatiin em. järjestelyyn täyttöluvat ja tarvittavat kehitysvammahuollon esimiehen ja aikuissosiaalityön johtavan sosiaalityöntekijän tehtävämuutokset. Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta hyväksyi hankkeen toteuttamisen 12.6.2019 (§92) ja siihen tarvittavat hankinnat sekä aloittamisen vuoden 2019 aikana. Hanke eteni suunnitellusti ja uusi asiakastietojärjestelmä on käytössä ja sähköinen arkistointi Kantaan on aloitettu 1.1.2020.

240 Sostyon palvelut	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintatuotot	3 119 737	45 087	3 164 824	3 560 080	-395 256	112,5	4 545 966
Myyntituotot	1 308 904	0	1 308 904	1 518 970	-210 066	116,0	2 089 479
Maksutuotot	1 019 437	0	1 019 437	1 023 722	-4 285	100,4	973 319
Tuet ja avustukset	400	45 087	45 487	709 609	-664 122	560,0	778 053
Muut toimintatuotot	790 996	0	790 996	307 779	483 217	38,9	705 115
Toimintakulut	-36 883 746	-4 177 558	-41 061 304	-42 124 953	1 063 650	102,6	-39 566 234
Henkilöstökulut	-9 735 676	-697 558	-10 433 234	-11 114 112	680 879	106,5	-10 501 676
Palkat ja palkkiot	-7 951 544	-576 646	-8 528 190	-8 632 537	104 347	101,2	-8 206 836
Henkilösivukulut	-1 784 132	-120 912	-1 905 044	-2 481 576	576 532	130,3	-2 294 841
Eläkekulut	-1 520 652	-120 912	-1 641 564	-2 181 862	540 299	132,9	-1 978 234
Muut henkilösivukulut	-263 480	0	-263 480	-299 713	36 233	113,8	-316 607
Palvelujen ostot	-22 766 551	-3 185 000	-25 951 551	-26 184 845	233 294	100,9	-24 330 645
Aineet, tarvikkeet ja tarvarat	-257 864	5 000	-252 864	-255 341	2 477	101,0	-274 040
Avustukset	-3 526 195	-300 000	-3 826 195	-3 636 882	-189 313	95,1	-3 640 543
Muut toimintakulut	-597 460	0	-597 460	-933 772	336 312	156,3	-819 330

240 Sostyön palvelut	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintakate	-33 764 009	-4 132 471	-37 896 480	-38 564 873	668 394	101,8	-35 020 267
Verotulot	0	0	0	0	0	0,0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	11	0	11	-40	51	-363,6	-2
Muut rahoitustuotot	12	0	12	0	12	0,0	0
Muut rahoituskulut	-1	0	-1	-40	39	000,0	-2
Vuosikate	-33 763 998	-4 132 471	-37 896 469	-38 564 913	668 445	101,8	-35 020 269
Poistot ja arvonalentumiset	-19 998	0	-19 998	-13 229	-6 769	66,2	-19 998
Suunnitelman muk. poistot	-19 998	0	-19 998	-13 229	-6 769	66,2	-19 998
Tilikauden tulos	-33 783 996	-4 132 471	-37 916 467	-38 578 142	661 675	101,7	-35 040 267
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-33 783 996	-4 132 471	-37 916 467	-38 578 142	661 675	101,7	-35 040 267
Toiminta Osaston hallinto							
Kulut €	392 550	-2 264	390 286	294 547			238 719
Vakinaista henkilöstöä	2		2	2			2
Vammaisneuvosto Kokoukset	2		1	1			1
Kulut €			50	0			362
€/kokous	0		50	0			362
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut							
Kulut €				184 370			129 493
Myönnetyt toimintatuet ja avustukset							
Kulut €	87 000		87 000	85 826			111 167
Projektit							
Projektien määrä	1		1	1			1
Kulut €	5 893		5 893	23 355			68 719
Henkilöstöä	0		0	0			4
Tuotot €				90 248			135 413
Aikuis- ja vammais-sosiaalityö:							
Aikuissosiaalityö							
Asiakkaita	850		850	1 331			1 194
Kulut €	1 128 602	478 561	1 607 163	1 016 654			1 200 757
€/asiakas	1 328		1 891	764			1 006
Vakinaista henkilöstöä	17		17	17			15
Tuotot €	2 450	7 225	9 675	2 550			1 974
Toimeentulotuki, ei maahanmuuttajat							
Tuen piirissä olevat kotitaloudet	320		320	728			827
Kulut €	348 000	-125 522	222 478	314 501			332 983
€/kotitalous	1 088		695	432			403
Tuotot €	64 461		64 461	23 532			24 611
Maahanmuuttajapalvelut							
Kotitalouksia	170		170	177			170
Kulut €	207 300	-2 697	204 603	334 274			207 098
€/asiakas	1 219		1 204	1 889			1 218
Vakinaista henkilöstöä	4		4	4			5
Toimeentulotuki							
Tuen piirissä olevat kotitaloudet	10		10	34			
Tuotot €	355 000		355 000				
Palveluasuminen ostopalveluna							
Asiakkaita				23			10
Kulut €				371 705			903 630
€/asiakas				16 161			90 363
Tuotot €				644 934			1 437 261
Muut aikuissosiaalityön ostopalvelut							
velkaneuvonta, parisuhdeneuvonta ym.							
Kulut €	610 000		610 000	635 607			607 374

240 Sostyon palvelut	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Perhesosiaalityö: Kasvatus- ja perhe- neuvola							
Asiakkaita	600		600	474			491
Kulut €	722 266	-11 110	711 156	709 368			672 538
€/asiakas	1 204		1 185	1 497			1 370
Vakinaista henkilöstöä	10		10	10			10
Tuotot €	5 500		5 500	4 250			6 349
Lastenvalvonta							
Asiakkaita	1 000						1 034
Kulut €	143 219	-143 219					178 286
€/asiakas	143						172
Vakinaista henkilöstöä	2						2
Perheoikeudelliset pal- velut							
Asiakkaita			1 000	993			
Kulut €		143 219	143 219	185 621			
€/asiakas			143	187			
Vakinaista henkilöstöä			2	2			
Palvelutarpeen arvi- ointi ja palveluohjaus							
Asiakkaita	1 500		1 500	2 229			2 232
Kulut €	650 204	32 075	682 279	742 127			624 682
€/asiakas	433		455	333			280
Vakinaista henkilöstöä	11		11	11			11
Tuotot €	50 000		50 000				
Lastensuojelun yhtei- set palvelut							
Asiakkaita	325		325	492			622
Kulut €	1 648 329		1 648 329	1 981 494			1 380 703
€/asiakas	5 072		5 072	4 027			2 220
Vakinaista henkilöstöä	27		27	27			26
Tuotot €	3 000	7 586	10 586	9 404			132 812
Lastensuojelun avo- huolto							
Asiakkaita	190		190	297			406
Kulut €	1 609 312	454 908	2 064 220	1 864 543			1 506 260
€/asiakas	8 470		10 864	6 278			3 710
Vakinaista henkilöstöä	15		15	15			13
Avohuolto ostopalveluna							
Asiakkaita	90		90	156			235
Kulut €	1 365 000		1 365 000	2 044 104			1 993 507
€/asiakas	15 167		15 167	13 103			8 483
Lastensuojelun sijais- huolto							
Sijaishuolto omana palve- luna							
Asiakkaat	45		45	38			45
Kulut €	1 491 984		1 491 984	1 996 976			1 591 288
€/asiakas	33 155		33 155	52 552			35 362
Vakinaista henkilöstöä	10		10	10			10
Sijaishuolto ostopalve- luna							
Asiakkaat	135		135	133			137
Kulut €	6 668 530	1 260 000	7 928 530	7 502 900			7 303 536
€/asiakas	49 397		58 730	56 413			53 310
Lastensuojelun jälki- huolto							
Asiakkaat	50		90	62			92
Kulut €	527 174	-2 136	525 038	571 090			531 048
€/asiakas	10 543		5 834	9 211			5 772
Tuotot €	660 000		660 000	1 389 304			1 223 377
Vammaistyö: Vammaispalvelut							
Asiakkaat	1 460		1 460	1 348			1 460
Erityinen järjestämisvel- vollisuus €	7 216 930	583 070	7 800 000	8 738 042			7 091 055
Muut kulut €	413 498		413 498	647 717			696 660
€/asiakas	5 226		5 626	6 963			5 334
Vakinaista henkilöstöä	6		6	6			6
Tuotot €	564 952	7 507	572 459	62 128			397 655
Vammaisavustukset							
Asiakkaat	140		140	175			150
Kulut €	189 144		189 144	300 189			154 153
€/asiakas	1 351		1 351	1 715			1 028

240 Sostyon palvelut	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Vammaisten omaishoidontuki							
Asiakkaat	145		155	193			193
Kulut €	1 123 220	150 000	1 273 220	1 149 425			1 132 112
€/asiakas	7 746		8 214	5 956			5 866
Kehitysvammaisten asumispalvelut							
Asiakkaat	93		93	93			93
Kulut €	3 779 362	99 314	3 878 676	4 393 136			3 974 648
€/asiakas	40 638		41 706	47 238			42 738
Vakinaista henkilöstöä	63		63	63			63
Kehitysvammaisten asumispalvelu ostopalveluna							
Asiakkaat	40		40	38			40
Kulut €	4 473 000	1 100 000	5 573 000	3 742 790			4 704 336
€/asiakas	111 825		139 325	98 494			117 608
Tuotot €	1 228 267		1 228 267	1 111 704			980 978
Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminta							
Asiakkaat	173		173	164			173
Kulut €	2 208 278	181 479	2 389 757	2 664 583			2 360 613
€/asiakas	12 765		13 814	16 247			13 645
Vakinaista henkilöstöä	25		25	25			25
Tuotot €	186 107	22 769	208 876	222 026			205 536
Tilastotiedot							
Lastensuojelutyö							
Lapset ja nuoret (0-20v)	Lukumäärä			lukua ei ole			lukua ei ole
Laitoshoidon ja sijaisperhehoito	Lukumäärä						
lapsia ja nuoria laitoshoidossa 31.12.	Lukumäärä			44			60
hoitopäivät	Lukumäärä			24 055			21 389
lapsia ja nuoria sijaisperhehoidossa 31.12.	Lukumäärä			89			81
hoitopäivät	Lukumäärä			32 683			29 873
Lastensuojeluilmoitukset päätös: selvitystä ei aloiteta	Lukumäärä			1 409			1 387
Sijoitukset	Lukumäärä			411			485
avohuollon sijoitukset	Lukumäärä			98			63
kiireelliset sijoitukset	Lukumäärä			55			58
huostaanotto ja sijoitus	Lukumäärä			18			17
Vammaistyö omaishoidettavat 31.12.	Lukumäärä			171			151
omaishoitajat vuodessa	Lukumäärä			193			160
Ryhmämuotoinen asumispalvelu asiakkaita 31.12.	Lukumäärä			93			93
Kehitysvammaisten laitospalvelut hoidossa olleet 31.12.	Lukumäärä			4			9
laitoshoidon hoitopäivät	Lukumäärä			2 544			3 977
Vaikeavammaisten kuljetuspalvelut kuljetuspalveluja saaneet vuoden aikana	Lukumäärä			1 030			1 045
Henkilökohtainen apu avun saajat vuoden aikana	Lukumäärä			458			408
Vaikeavammaisten palveluasuminen avun saajat vuoden aikana	Lukumäärä			90			86
Asunnon muutostöitä ja asuntoon kuuluvia välineitä ja laitteita saaneet avun saajat vuoden aikana	Lukumäärä			89			107

2.11.6. Sosiaali- ja terveyslautakunnan tuloslaskelma

20 Sosiaali ja terveysi	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintatuotot	22 786 363	390 453	23 176 816	23 333 925	-157 109	100,7	23 569 740
Myyntituotot	6 424 909	0	6 424 909	7 188 927	-764 018	111,9	7 331 009
Maksutuotot	14 427 490	237 800	14 665 290	13 923 598	741 692	94,9	13 532 022
Tuot ja avustukset	47 691	152 653	200 344	777 060	-576 716	387,9	994 479
Muut toimintatuotot	1 886 273	0	1 886 273	1 444 340	441 933	76,6	1 712 229
Toimintakulut	-200 505 040	-10 573 522	-211 078 562	-211 508 096	429 534	100,2	-199 819 922
Henkilöstökulut	-67 685 836	-4 315 022	-72 000 858	-71 638 910	-361 948	99,5	-68 269 480
Palkat ja palkkiot	-53 900 563	-3 566 691	-57 467 254	-56 735 346	-731 908	98,7	-53 998 932
Henkilösivukulut	-13 785 273	-748 331	-14 533 604	-14 903 564	369 960	102,5	-14 270 548
Eläkekulut	-12 004 003	-574 772	-12 578 775	-12 998 300	419 525	103,3	-12 334 007
Muut henkilösivukulut	-1 781 270	-173 559	-1 954 829	-1 905 264	-49 565	97,5	-1 936 541
Palvelujen ostot	-115 178 812	-6 008 500	-121 187 312	-121 837 328	650 016	100,5	-114 370 330
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 831 257	5 000	-4 826 257	-5 265 835	439 578	109,1	-4 767 165
Avustukset	-7 552 743	-275 000	-7 827 743	-7 341 163	-486 580	93,8	-7 125 599
Muut toimintakulut	-5 256 392	20 000	-5 236 392	-5 424 860	188 468	103,6	-5 287 348
Toimintakate	-177 718 677	-10 183 069	-187 901 746	-188 174 172	272 426	100,1	-176 250 182
Verotulot	0	0	0	0	0	0,0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	-34	0	-34	-151	117	443,8	-244
Muut rahoitustuotot	7	0	7	0	7	0,0	0
Muut rahoituskulut	-41	0	-41	-151	110	368,0	-244
Vuosikate	-177 718 711	-10 183 069	-187 901 780	-188 174 323	272 543	100,1	-176 250 427
Poistot ja arvonalentumiset	-475 174	0	-475 174	-454 774	-20 400	95,7	-461 580
Suunnitelman muk. poistot	-475 174	0	-475 174	-454 774	-20 400	95,7	-461 580
Tilikauden tulos	-178 193 885	-10 183 069	-188 376 954	-188 629 097	252 143	100,1	-176 712 006
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-178 193 885	-10 183 069	-188 376 954	-188 629 097	252 143	100,1	-176 712 006

2.11.7. Lasten ja nuorten palvelut

2.11.7.1. Lasten ja nuorten palvelut

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Oppimisympäristöselvitystyöryhmä luovutti oppimisympäristöselvityksen kaupunginhallitukselle joulukuussa. Kahdessa työpajassa osallistettiin kyläyhdistysten ja vanhempaintoimikuntien- sekä yhdistysten edustajia. Varhaiskasvatuksen ja opetuksen henkilöstön kanssa työtä työstettiin eri teemojen mukaisissa työpajoissa. Selvityksessä on esitetty varhaiskasvatuksen ja opetuksen yleisiä linjauksia, palvelualuekohtaisia linjauksia sekä palveluverkkoa koskevia esityksiä.

Lasten Parlamentti kokoontui kaksi kertaa vuoden aikana.

5-vuotiaiden maksutonta varhaiskasvatuskokeilua jatkettiin jatkoraahoituksen turvin.

Riskit ja epävarmuustekijät

Laskevat lapsi- ja oppilasmäärät sekä palveluverkon joustamattomuus yhdistettynä toimintojen kunto- ja korjaustarpeeseen.

3001 Lasten ja nuorten palv.	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0	796
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0,0	796
Toimintakulut	-892 496	30 100	-862 396	-280 154	-582 242	32,5	-289 427
Henkilöstökulut	-774 282	30 100	-744 182	-193 369	-550 813	26,0	-194 282
Palkat ja palkkiot	-473 970	24 300	-449 670	-134 388	-315 282	29,9	-138 880
Henkilösivukulut	-300 312	5 800	-294 512	-58 981	-235 531	20,0	-55 402
Eläkekulut	-285 342	5 800	-279 542	-54 937	-224 605	19,7	-50 898
Muut henkilösivukulut	-14 970	0	-14 970	-4 044	-10 926	27,0	-4 504
Palvelujen ostot	-100 482	0	-100 482	-67 323	-33 159	67,0	-76 978
Aineet, tarvikkeet ja ta- varat	-8 000	0	-8 000	-2 196	-5 804	27,4	-2 199
Muut toimintakulut	-9 732	0	-9 732	-17 267	7 535	177,4	-15 968
Toimintakate	-892 496	30 100	-862 396	-280 154	-582 242	32,5	-288 631
Vuosikate	-892 496	30 100	-862 396	-280 154	-582 242	32,5	-288 631
Tilikauden tulos	-892 496	30 100	-862 396	-280 154	-582 242	32,5	-288 631
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-892 496	30 100	-862 396	-280 154	-582 242	32,5	-288 631
Toiminta							
Opetuslautakunta							
Kokoukset	10		10	9			10
Käsitellyt asiat	100		100	114			139
Kulut €	36 243		36 243	25 514			29 814
€/käsitelty asia	362		362	224			214
€/kokous	3 624		3 624	2 835			2 981
Hallinto lasten ja nuor- ten palvelut							
Kulut €	420 696	-30 100	390 596	221 507			229 960
Varhaiseläkemenoperus- teinen määräraha, käyttö palveluilla	175 000		175 000	33 133			29 653
Henkilöstökustannusten määräraha, käyttö palve- luilla	260 557		260 557				
Vakituisia henkilöstöä	0,45		0,45	1,45			

2.11.7.2. Varhaiskasvatus

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Viisivuotiaiden osallistumisaste on noussut maksuttomuuskokeilun myötä, noin 95 prosenttia ikäluokasta on osallistunut varhaiskasvatukseen. Kokonaisuutena ikäluokkien 1-6-vuotiaat osallistumisaste on noussut noin 10 prosenttia.

Varhaiskasvatuksen positiivisen diskriminaation edistämiseen saadulla erityisavustuksella on palkattu kolme varhaiskasvatuksen opettajaa hanketyöntekijöiksi.

Opetuslautakunnan hyväksymä varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja koskeva maksuportaiden vähentäminen lakisääteiseen kolmeen sekä ei –lakisääteisistä asiakasmaksuhyvityksistä luopuminen on lisännyt asiakasmaksukertymää tavoitteellisesti.

Riskit ja epävarmuustekijät

Ikäluokkien koot vähenevät alueittain. Vapautuvien varhaiskasvatuspaikkojen kohdentaminen kysyntään nähden on ollut haasteellista.

Esiopetuskelpoisen henkilöstön riittämätön saatavuus on aiheuttanut epävarmuutta yksiköiden henkilöstösuunnitteluun ja palvelun järjestämiseen.

3100 Varhaiskasvatus	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintatuotot	2 164 013	238 058	2 402 071	2 414 428	-12 357	100,5	2 385 838
Myyntituotot	180 370	0	180 370	299 451	-119 081	166,0	232 750
Maksutuotot	1 957 968	139 200	2 097 168	1 892 119	205 049	90,2	1 953 453
Tuet ja avustukset	25 000	98 858	123 858	218 658	-94 800	176,5	196 553
Muut toimintatuotot	675	0	675	4 200	-3 525	622,2	3 083
Toimintakulut	-31 460 037	-88 117	-31 548 154	-29 884 903	-1 663 252	94,7	-29 783 017
Henkilöstökulut	-17 867 675	-169 117	-18 036 792	-17 879 368	-157 425	99,1	-17 968 305
Palkat ja palkkiot	-14 408 930	-140 638	-14 549 568	-14 222 365	-327 203	97,8	-14 178 314
Henkilösivukulut	-3 458 745	-28 479	-3 487 224	-3 657 003	169 779	104,9	-3 789 991
Eläkekulut	-2 981 715	-28 479	-3 010 194	-3 176 046	165 852	105,5	-3 288 109
Muut henkilösivukulut	-477 030	0	-477 030	-480 957	3 927	100,8	-501 882
Palvelujen ostot	-5 525 290	81 000	-5 444 290	-5 116 029	-328 261	94,0	-5 060 903
Aineet, tarvikkeet ja ta- varat	-410 891	0	-410 891	-171 311	-239 580	41,7	-235 503
Avustukset	-5 130 035	0	-5 130 035	-4 309 159	-820 876	84,0	-4 187 619
Muut toimintakulut	-2 526 146	0	-2 526 146	-2 409 036	-117 110	95,4	-2 330 686
Toimintakate	-29 296 024	149 941	-29 146 083	-27 470 474	-1 675 609	94,3	-27 397 179
Vuosikate	-29 296 024	149 941	-29 146 083	-27 470 474	-1 675 609	94,3	-27 397 179
Poistot ja arvonalentumi- set	-42 820	0	-42 820	-87 905	45 085	205,3	-76 901
Suunnitelman muk. poistot	-42 820	0	-42 820	-87 905	45 085	205,3	-76 901
Tilikauden tulos	-29 338 844	149 941	-29 188 903	-27 558 379	-1 630 524	94,4	-27 474 079
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-29 338 844	149 941	-29 188 903	-27 558 379	-1 630 524	94,4	-27 474 079
Toiminta Osaston hallinto							
Kulut €	314 000		314 000	269 862			177 565
Vakinaista henkilöstöä	5		5	5			5
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. elä- kevak.maksukulut Eläkemenoperusteisen maksun kulut €	521 616		521 616	670 234			833 970
Myönnettyt toiminta- tuet ja avustukset Kaupungin osarahoituk- sella tuotetut palve- lut/MLL Tilapäinen lastenhoitoapu tuntia	600		600	415			502
Kulut €	12 000		12 000	10 000			10 000
€/h	20		20	24,1			19,92
Palveluohjaus							
Asiakkaat	2 900		2 900	2 800			2 950
Kulut €	175 000		175 000	161 917			178 000
€/asiakas	60,34		60,34	57,83			60,34
Vakinaista henkilöstöä	3		3	3			3
Päiväkotihoido Laskennalliset hoitopaikat 31.12	1 621		1 621	1 781			1 804
Lapsia 31.12	1 522		1 522	1 647			1 718
Läsnäolopäivät täysinä päivinä	205 000		205 000	205 629			194 222
Kulut €	20 304 459	88 117	20 392 576	20 791 631			20 036 629
€/laskennallinen hoito- paikka	12 526		12 580	11 674			11 107
€/lapsi	13 341		13 399	12 624			11 663
€/läsnäolopäivä	99,05		99,48	101,11			103,16
Täyttöaste	87 %		87 %	85 %			85 %
Vakinaista henkilöstöä	343		343	361			359
Palveluseteleillä ostet- tavat päiväkotipaikat	272		272	206			145
Kulut €	2 674 035		2 674 035	1 814 641			1 287 651
€/paikka	9 831		9 831	8 809			8 880
Ostopalveluna hankitut hoitopaikat	11		11	10			7
Kulut €	255 000		255 000	126 304			135 324
€/lapsi	23 182		23 182	12 630			19 332
Päivähoidon tuotot yh- teensä €	1 964 013	238 058	2 160 812	2 158 753			2 116 031

3100 Varhaiskasvatus	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Esiopetus Laskennallisen esiopetuk- sen vaatimat hoitopaikat 31.12			217	211			223
Oppilaita 31.12	493		493	479			487
Läsnäolopäivät	85 790		85 790	78 897			83 285
Kulut €	3 105 236		3 105 236	2 304 823			2 521 967
€/oppilas	6 299		6 299	4 812			5 179
€/läsnäolopäivä	36,2		36,2	29,21			30,28
Vakinaista henkilöstöä	38		38	37			39
Ostopalveluna hankitut opetuspaikat	19		19	30			21
Kulut €	86 000		86 000	103 566			121 708
€/oppilas	4 526		4 526	3 452			5 796
Esiopetuksen tuotot yh- teensä €				16 104			21 256
Perhepäivähoito Laskennalliset hoitopaikat 31.12	216		216	140			156
Lapsia 31.12	161		161	143			158
Läsnäolopäivät täysinä päivinä	28 500		28 500	20 063			21 904
Kulut €	1 674 011		1 674 011	1 743 379			1 934 735
€/hoitopaikka (kes- kiarvo 1.1 ja 31.12)	7 750		7 750	12 453			12 402
€/lapsi (keskiarvo 1.1 ja 31.12)	10 398		10 398	12 191			12 245
€/läsnäolopäivä	58,74		58,74	86,90			88,33
Vakinaista henkilöstöä	54		54	52			52
Täyttöaste	73 %		73 %	86 %			92 %
€/paikka	200 000		200 000				3 384
Palveluseteleillä ostet- tavat ryhmäperhepäi- vähoitopaikat				54			
Laskennallisia hoitopaik- koja 31.12.							
Kulut €							
€/ hoitopaikka							
Perhepäivähoidon tuotot yhteensä €	41 259		41 259	228 851			236 636
Muu varhaiskasvatus: Avoin päiväkotitoiminta, kerho- ja leikkitoiminta Käyntikerrat (kerhotoi- minta)	17 000		17 000	13 607			14 581
Kulut €	416 296		416 296	525 894			489 471
€/käyntikerta	24,49		24,49	38,65			33,57
Vakinaista henkilöstöä	11		11	13			13
Tuotot €	0		0	10 720			11 915
Koti- ja yksityisenhoi- dontuki ja kuntalisä: Kotihoidontuen, kunta- lisän ja osittaisen hoitorahan hakijat 31.12			455	412			455
Lapsia 31.12.	456		456	505			566
Kulut €	2 100 000		2 100 000	1 729 703			1 933 179
€/asiakas	4 605		4 615	4 198			4 249
€/lapsi	4 605		4 605	3 425			3 416
Yksityisenhoitontuen ja kuntalisän hakijat 31.12	92		92	40			64
Lapsia 31.12.				47			74
Kulut €	344 000		344 000	303 183			804 488
€/hakija	3 739		3 739	7 580			12 570
€/lapsi	2 991		2 991	2 636			10 871
Tilastotiedot Lasten päiväkodit Päiväkodit 31.12.	Lukumäärä			27			28
Hoitopaikat 31.12.	Paikka			1 925			1 925
kokopäivähoitopaikat	Paikka			1 013			826
osapäiväpaikat	Paikka			469			670
koululaisten osapäivä- paikat	Paikka			0			
erityispäivähoitopaikat	Paikka			30			24

3100 Varhaiskasvatus	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Hoidossa olleet lapset 31.12. *)	Lapsi			1 482			1 496
0-vuotiaat	Lapsi			1			1
1-vuotiaat	Lapsi			76			65
2-vuotiaat	Lapsi			158			160
3-vuotiaat	Lapsi			254			228
4-vuotiaat	Lapsi			293			302
5-vuotiaat	Lapsi			327			339
6-vuotiaat	Lapsi			372			399
7- ja yli 7-vuotiaat *)	Lapsi			1			2
Esiopetus							
Esiopetuksen oppilaita 20.9.	oppilas			485			508
Esiopetustuntien lukumäärä				25 344			27 456
Esikoulun kuljetusoppilaiden määrä				64			57
Perhepäivähoito							
Perhepäiväkodit 31.12.	Lukumäärä			40			46
Lapset 31.12.	Paikka			142			155
kokopäivähoidossa	Lapsi			119			127
osapäivähoidossa	Lapsi			23			28
tavallisessa perhepäivähoidossa	Lapsi			142			155
ryhmäperhehoidossa	Lapsi			0			
kolmiperhehoidossa	Lapsi			0			
lapsen omassa kodissa	Lapsi			0			
Hoidossa olleet lapset 31.12.	Lapsi			142			155
0-vuotiaat	Lapsi			1			2
1-vuotiaat	Lapsi			31			32
2-vuotiaat	Lapsi			46			40
3-vuotiaat	Lapsi			30			37
4-vuotiaat	Lapsi			20			31
5-vuotiaat	Lapsi			14			13
6-vuotiaat	Lapsi			0			0
7- ja yli 7-vuotiaat	Lapsi			0			0
Leikin ja toiminnan ohjaus (kiertävä)							
Leikkikentät ja -puistot	Lukumäärä			1			1
kokovuotiset	Lukumäärä			1			1
lapsia toiminnan piirissä päivittäin	Lapsi			7			9

2.11.7.3. Perusopetus ja lukiokoulutus

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Oppiva Salo -kehittämishjelma, jossa kehitetään systemisesti opettajuutta, oppimista, pedagogista johtamista, oppimisen analytiikkaa ja oppimistiloja eteni tavoitteiden mukaisesti. Opettajien oppiva yhteisö -ajattelun toteutumista edistettiin tutor-pysäkeillä. Digipolun = TVT-taitotasojen kuvausten laadinta eri vuosiluokille varhaiskasvatuksesta perusopetukseen aloitettiin.

Liikkuva koulu -toimintaa seurayhteistyön kanssa vahvistettiin ja vakiinnutettiin kaikissa kouluissa ja luokka-asteilla.

Lasten hyvinvointisuunnitelman jalkauttaminen kouluihin ja koteihin toteutettiin Mitä kuuluu? -teeman kautta.

Märynummen päiväkodin ja koulun sekä Kirkonkylän koulun hankesuunnitelmat valmistuivat.

Riskit ja epävarmuustekijät

Koulupsykologien saatavuus ja pysyvyys on aiheuttanut haasteita oppilashuollollisten palvelujen toteuttamiseen.

Oppiva Salo -kehittämishjelman systemisen kehittymisen toteutuminen ja laskevat oppilasmäärät suhteessa laajaan palveluverkkoon.

3200 Perusopetus	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintatuotot	1 182 950	37 494	1 220 444	2 016 262	-795 818	165,2	1 697 491
Myyntituotot	415 850	0	415 850	574 815	-158 965	138,2	501 496
Maksutuotot	330 000	0	330 000	327 443	2 557	99,2	346 732
Tuet ja avustukset	412 000	37 494	449 494	1 074 788	-625 294	239,1	805 703
Muut toimintatuotot	25 100	0	25 100	39 217	-14 117	156,2	43 559
Toimintakulut	-49 600 173	141 826	-49 458 347	-51 029 567	1 571 220	103,2	-48 992 768
Henkilöstökulut	-29 154 131	16 826	-29 137 305	-30 792 547	1 655 242	105,7	-29 591 960
Palkat ja palkkiot	-24 066 510	11 118	-24 055 392	-25 267 516	1 212 124	105,0	-24 336 030
Henkilösivukulut	-5 087 621	5 708	-5 081 913	-5 525 032	443 119	108,7	-5 255 929
Eläkekulut	-4 301 461	5 708	-4 295 753	-4 666 027	370 274	108,6	-4 382 854
Muut henkilösivukulut	-786 160	0	-786 160	-859 004	72 844	109,3	-873 075
Palvelujen ostot	-12 971 728	125 000	-12 846 728	-12 900 818	54 090	100,4	-12 089 985
Aineet, tarvikkeet ja ta- varat	-1 417 999	0	-1 417 999	-1 182 981	-235 018	83,4	-1 368 219
Avustukset	-11 000	0	-11 000	-198	-10 802	1,8	-68
Muut toimintakulut	-6 045 315	0	-6 045 315	-6 153 022	107 707	101,8	-5 942 537
Toimintakate	-48 417 223	179 320	-48 237 903	-49 013 304	775 401	101,6	-47 295 277
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	-14	14	*****	-3
Muut rahoitustuotot	0	0	0	0	0	0,0	0
Muut rahoituskulut	0	0	0	-14	14	*****	-3
Vuosikate	-48 417 223	179 320	-48 237 903	-49 013 318	775 415	101,6	-47 295 280
Poistot ja arvonalentumi- set	-121 422	0	-121 422	-110 693	-10 729	91,2	-18 888
Suunnitelman muk. poistot	-121 422	0	-121 422	-110 693	-10 729	91,2	-18 888
Tilikauden tulos	-48 538 645	179 320	-48 359 325	-49 124 011	764 686	101,6	-47 314 168
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-48 538 645	179 320	-48 359 325	-49 124 011	764 686	101,6	-47 314 168
Toiminta <u>Infotietona</u> osaston hallinto							
Vakinaista henkilöstöä	5,3			5,3			5,3
Kulut €	298 000		298 000	289 418			291 937
<u>Infotietona</u> varhe- ja eläkemenoperust. elä- kevak.maksukulut							
Kulut €	252 778		252 778	263 460			245 017
Projektit							
Projektien määrä	3		3	16			21
Kulut €	456 510		456 510	939 863			578 414
Henkilöstöä	15		15				
Tuotot €	412 000		412 000	870 710			346 563
Perusopetus, yleisope- tus							
Oppilaita	4 934		4 934	4 856			4 925
Kulut €	37 181 728	-109 326	37 072 402	39 590 520			36 663 649
€/oppilas	7 536		7 514	8 153			7 444
Opetushenkilöstöä	364		364	356			364
Oppilaita/opettaja	14		14	14			14
Opetusryhmien keskkikoko	20		20	19			19
tuotot €	22 800	29 881	52 681	268 014			504 110
Opetus ostopalveluna							
Kulut €	1 185 646		1 185 646	1 133 381			1 124 032
Oppilaita	110		110	69			60
€/oppilas	10 779		10 779	16 426			18 734
Tuotot €	415 850		415 850	534 834			491 912
Perusopetus, erityis- luokat							
Oppilaita	333		333	334			334
Kulut €	6 405 713		6 405 713	5 008 519			5 944 245
€/oppilas	19 236		19 236	14 996			17 797
Opetushenkilöstöä	44		44	45			44
Oppilaita/opettaja	8		8	7			8
Opetusryhmien keskkikoko	10		10	9			7

3200 Perusopetus	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Perusopetus, erityis- koulut Hakastaro ja Uskelan koulu, Anjalankadun yk- sikkö							
Oppilaita	94		94	91			94
Kulut €	2 707 885		2 707 885	2 400 913			2 838 384
€/oppilas	28 807		28 807	26 384			30 196
Opetushenkilöstöä	17		17	14			16
Oppilaita/opettaja	6		6	7			6
Opetusryhmien keskikoko	8		8	7			7
Tuotot €	300	6 541	6 841	6 706			3 816
Aamu- ja iltapäivätoi- minta							
Osallistujien määrä	430		430	408			444
Kulut €	921 999	-4 000	917 999	1 114 922			1 121 304
€/osallistuja	2 144		2 135	2 733			2 525
Toimintatuntien määrä	33 840		33 840	32 319			33 660
€/toimintatunti	27,25		27,13	34,5			33,31
Ohjaava henkilöstö	36		36	36			40
Osallistujia/ohjaaja	12		12	11			11
Tuotot €	332 000	1 072	333 072	328 438			351 090
Oppilashuolto							
Asiakaskäynnit	4 500		4 500	4 800			4 524
Kulut €	740 692	-28 500	712 192	841 449			722 740
€/asiakaskäynti	165		158	175			160
Vakituista henkilöstöä	16		16	15			14
Tuotot €				7 560			0
Oppilaiden kokonais- määrä	5 361		5 361	5 281			5 353
Tilastotiedot							
Peruskoulut							
Opetustoiminta							
Oppilasmäärä yhteensä 20.9.	Henkilö			5 281			5 353
Perusopetusryhmiä yh- teensä	Lukumäärä			302			305
Opettajien viikkotuntiker- tyt	Lukumäärä			9 840			10 052
Perusopetuksen opetus- tunnit	Lukumäärä			373 920			381 976
Kuljetusoppilaat yhteensä	Henkilö			1 650			1 750
Oppivelvolliset yh- teensä	Henkilö			5 350			5 410
muissa kouluissa	Henkilö			69			57
Peruskoulun päättä- neet yht.	Henkilö			546			635
Oman kunnan lukioon menneet	Henkilö			263			309
Ammatilliseen koulutuk- seen menneet	Henkilö			245			279
Muu (esim. lisäopetus, JOPO-luokka)	Henkilö			16			16
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet	Lukumäärä			1			3

3300 2. aste	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintatuotot	109 126	0	109 126	196 571	-87 445	180,1	213 414
Myyntituotot	2 000	0	2 000	2 376	-376	118,8	2 182
Maksutuotot	51 926	0	51 926	65 100	-13 174	125,4	67 877
Tuet ja avustukset	0	0	0	72 599	-72 599	*****	54 821
Muut toimintatuotot	55 200	0	55 200	56 496	-1 296	102,3	88 534
Toimintakulut	-6 722 222	28 000	-6 694 222	-6 874 805	180 583	102,7	-6 616 914
Henkilöstökulut	-4 647 284	0	-4 647 284	-4 886 266	238 982	105,1	-4 668 360
Palkat ja palkkiot	-3 738 140	0	-3 738 140	-3 919 216	181 076	104,8	-3 756 344
Henkilösivukulut	-909 144	0	-909 144	-967 050	57 906	106,4	-912 016
Eläkekulut	-787 604	0	-787 604	-836 721	49 117	106,2	-781 381
Muut henkilösivukulut	-121 540	0	-121 540	-130 330	8 790	107,2	-130 635
Palvelujen ostot	-1 104 372	27 000	-1 077 372	-1 163 520	86 148	108,0	-1 120 463
Aineet, tarvikkeet ja ta- varat	-167 250	1 000	-166 250	-35 521	-130 729	21,4	-68 858
Muut toimintakulut	-803 316	0	-803 316	-789 498	-13 818	98,3	-759 233
Toimintakate	-6 613 096	28 000	-6 585 096	-6 678 234	93 138	101,4	-6 403 501

3300 2. aste	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	-15	15	*****	-18
Muut rahoituskulut	0	0	0	-15	15	*****	-18
Vuosikate	-6 613 096	28 000	-6 585 096	-6 678 249	93 153	101,4	-6 403 519
Poistot ja arvonalentumiset	-3 394	0	-3 394	0	-3 394	0,0	-10 787
Suunnitelman muk. poistot	-3 394	0	-3 394	0	-3 394	0,0	-10 787
Tilikauden tulos	-6 616 490	28 000	-6 588 490	-6 678 249	89 759	101,4	-6 414 305
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-6 616 490	28 000	-6 588 490	-6 678 249	89 759	101,4	-6 414 305
Toiminta Osaston hallinto Vakinaista henkilöstöä Kulut €	66 501	0,85 47 500		0,85 47 500			0,85 63 798
Ammatillisen koulutuksen järjestämisestä jäänyt eläkemenoperusteinen maksu ja osopalvelut € <u>Infotietona</u> varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut Yhteensä €	154 515 8 739	152 582 8 702		152 582 8 702			142 038 8 247
Projektit Projektien määrä Kulut € Henkilöstöä Tuotot €	8 75 022 1 75 022	0 0		0 0			48 606 53 560
Lukio Opiskelijoita yhteensä* Lukion varsinaiset opiskelijat Aineopiskelijat Ammatillisen tutkinnon suorittajat Kulut € €/varsinainen opiskelija Opetuskurssien lukumäärä €/opetuskurssi Kursssia/opiskelija (lukion päättävät) ** Opetushenkilöstöä (pääkoulun mukaan) Hallinto henkilöstö (rehtorit ja kanslistit) Tuotot €	902 898 4 0 6 295 159 6 979 1 040 6 053 78 55 5,2 111 968	922 912 4 0 6 224 877 6 751 1 072 5 807 78 55 5,2 104 900	-25 300	922 912 4 0 6 199 577 6 724 1 072 5 783 78 55 5,2 104 900			914 908 6 0 6 103 065 6 677 1 040 5 868 80 54 5,2 151 894
Aikuislukio Opiskelijoita yhteensä Kulut € Lukion varsinaiset opiskelijat Perusasteen opiskelijat Aineopiskelijat €/varsinainen opiskelija (sis. perusasteen opisk.) Opetustunnit €/opetustunti Suoritettu kurssi/opiskelija *** Opetushenkilöstöä/toistaiseksi otetut Opetushenkilöstö/ määräaikaiset Hallinto henkilöstö (rehtorit ja kanslistit) Kokonaisopiskelijamäärä/opettaja Tuotot €	206 283 608 72 134 3 939 2 400 118 44 1 9 1 24 9 581	150 297 263 90 0 154 3 303 2 805 106 50 1 8 1 30 4 226	-2 700	150 294 563 90 0 154 3 273 2 805 105 50 1 8 1 30 4 226			218 259 407 80 151 3 243 2 430 107 44 1 9 1 24 7 960

3300 2. aste	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Tilastotiedot							
Lukiot							
Opetustoiminta							
Lukiot/päiväluokit							
Opetustoiminta							
Opiskelijamäärä yhteensä 20.9.	Lukumäärä			901			911
Lukiokoulutuksen opetus- tunnit *	Lukumäärä			39 715			39 698
Opettajien viikkotuntiker- tymä (päiväluokit)	Lukumäärä			1 042			1 042
Lukion päättäneet yh- teensä	Lukumäärä			270			271
Aikuislukio							
Opetustoiminta							
Opiskelijamäärä yhteensä 20.09.	Lukumäärä			206			218
Aikuislukion opetustunnit	Lukumäärä			2 400			2 430
Aikuislukion päättäneet /lukioaste	Lukumäärä			19			25
Aikuislukion päättä- neet/perusaste	Lukumäärä			0			0

* Päiväluokoiden opetustunnit/laskentakaava: 38 x opettajien viikkotuntikertymä + tukiopetustunnit

2.11.7.4. Musiikkiopisto

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Musiikkiopisto antoi taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaista opetusta. Valmennus-, perus- ja syventävää opetusta annettiin pääasiassa lapsille ja nuorille, mutta myös aikuisille.

Musiikkiopistossa annettiin opetusta opetushallituksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti 21 eri pääaineessa, teoria-säveltäpailuaineissa ja yhteismusiikissa. Oppilaan opintoihin sisältyivät opintosuoritukset opiskeltavassa instrumentissa ja teoria-aineissa sekä esiintymiset. Opisto järjesti lv 2018-2019 aikana yli 50 oppilasiltaa tai konserttia.

Riskit ja epävarmuustekijät

Pienenä riskinä on ollut kysynnän ja tarjonnan tasapaino joissakin instrumenteissa ja musiikkileikkikoulun kysynnän pieni väheneminen edellisistä lukuvuosista. Musiikkiopistolla ei ole keskustan lisäksi toimipisteitä ja opetuksen tavoitettavuuden tasapuolisuus ei toteudu koko kaupungin alueella.

Musiikkiopiston varsinaisten oppilaiden määrä oli 0,45 prosenttia kaupungin väestömäärästä (valtakunnan keskiarvo on 0,8 prosenttia väestömäärästä)

3350 Musiikkiopisto	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintatuotot	146 460	0	146 460	147 859	-1 399	101,0	149 679
Myyntituotot	6 000	0	6 000	7 261	-1 261	121,0	7 258
Maksutuotot	140 000	0	140 000	139 567	433	99,7	141 381
Tuet ja avustukset	0	0	0	91	-91	*****	0
Muut toimintatuotot	460	0	460	940	-480	204,2	1 040
Toimintakulut	-1 033 021	0	-1 033 021	-1 071 744	38 723	103,7	-1 035 878
Henkilöstökulut	-828 614	0	-828 614	-878 231	49 617	106,0	-846 161
Palkat ja palkkiot	-670 480	0	-670 480	-711 375	40 895	106,1	-681 420
Henkilösivukulut	-158 134	0	-158 134	-166 856	8 722	105,5	-164 741
Eläkekulut	-136 334	0	-136 334	-142 719	6 385	104,7	-140 816
Muut henkilösivukulut	-21 800	0	-21 800	-24 137	2 337	110,7	-23 925
Palvelujen ostot	-93 195	0	-93 195	-67 108	-26 087	72,0	-80 265
Aineet, tarvikkeet ja ta- varat	-13 600	0	-13 600	-10 657	-2 943	78,4	-13 465
Muut toimintakulut	-97 612	0	-97 612	-115 748	18 136	118,6	-95 988
Toimintakate	-886 561	0	-886 561	-923 886	37 325	104,2	-886 199

3350 Musiikkiopisto	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Vuosikate	-886 561	0	-886 561	-923 886	37 325	104,2	-886 199
Tilikauden tulos	-886 561	0	-886 561	-923 886	37 325	104,2	-886 199
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-886 561	0	-886 561	-923 886	37 325	104,2	-886 199
Toiminta							
Opiskelijat	430		430	409			421
josta musiikkileikkikoulu- laisia	135		135	108			130
valmennus- perus- ja opistotason opiskelijoita	295		295	301			291
Kulut €	1 033 021		1 033 021	1 071 744			1 035 878
€/opiskelija	2 402		2 402	2 620			2 461
Opetustunnit	13 600		13 600	13 650			13 650
€/opetustunti	75,96		75,96	78,52			75,89
Opetushenkilöstöä	22		22	22			22
Tuotot €	146 460		146 460	147 859			149 679
<u>Infotietona:</u> varhe- ja eläkemenoperust. elä- kevak.maksukulut							
Yhteensä €	24 024		24 024	23 409			25 588
Tilastotiedot Musiikkiopisto Opetustoiminta (20.9. laskentapäivänä) Musiikkileikkikoulu							
Oppilaat	Henkilö			108			130
Perus- ja opistoaste ja soit.valm							
Oppilaat	Henkilö			301			291
Kaikki oppilaat yhteensä	Henkilö			409			421
Kaikki opetustunnit vuo- dessa	Tunti			13 650			13 650

2.11.7.5. Nuorisopalvelut

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Nuorisopalvelut on toteuttanut avoimia ja kohdennettuja palveluja alle 29-vuotiaille nuorille. Mitä kuuluu?- teema on näkynyt toiminnassa monin eri tavoin. Etsivän nuorisotyön asiakasmäärä 338 nuorta ja nuorten työpajojen asiakasmäärä 107 nuorta.

Riskit ja epävarmuustekijät

Palvelujen piirissä olevien nuorten toimintakyvyn heikkeneminen sekä tarkoituksenmukaisen ja oikea-aikaisen tuen saaminen nuorelle.

3360 Nuorisotoimi	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintatuotot	241 500	34 088	275 588	246 238	29 350	89,3	295 802
Myyntituotot	62 000	0	62 000	54 167	7 833	87,4	46 791
Tuet ja avustukset	171 000	34 088	205 088	188 800	16 288	92,1	243 644
Muut toimintatuotot	8 500	0	8 500	3 270	5 230	38,5	5 367
Toimintakulut	-1 888 413	-71 608	-1 960 021	-2 024 809	64 788	103,3	-1 918 527
Henkilöstökulut	-1 259 872	-87 608	-1 347 480	-1 395 901	48 420	103,6	-1 318 341
Palkat ja palkkiot	-1 029 130	-72 545	-1 101 675	-1 135 930	34 255	103,1	-1 045 979
Henkilösivukulut	-230 742	-15 063	-245 805	-259 971	14 166	105,8	-272 363
Eläkekulut	-197 342	-15 063	-212 405	-222 327	9 922	104,7	-236 121
Muut henkilösivukulut	-33 400	0	-33 400	-37 644	4 244	112,7	-36 242
Palvelujen ostot	-192 603	0	-192 603	-205 949	13 346	106,9	-223 795
Aineet, tarvikkeet ja ta- varat	-63 650	0	-63 650	-71 177	7 527	111,8	-64 494
Avustukset	-82 000	16 000	-66 000	-66 000	0	100,0	-36 387
Muut toimintakulut	-290 288	0	-290 288	-285 782	-4 506	98,4	-275 509
Toimintakate	-1 646 913	-37 520	-1 684 433	-1 778 571	94 138	105,6	-1 622 725

3360 Nuorisotoimi	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	-19	19	*****	0
Muut rahoituskulut	0	0	0	-19	19	*****	0
Vuosikate	-1 646 913	-37 520	-1 684 433	-1 778 590	94 156	105,6	-1 622 725
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	-16 235	16 235	*****	-7 868
Suunnitelman muk. poistot	0	0	0	-16 235	16 235	*****	-7 868
Tilikauden tulos	-1 646 913	-37 520	-1 684 433	-1 794 824	110 391	106,6	-1 630 593
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-1 646 913	-37 520	-1 684 433	-1 794 824	110 391	106,6	-1 630 593
Toiminta							
Osaston hallinto							
Vakinaista henkilöstöä	2		2	2			2
Kulut €	139 954	34 191	174 145	174 536			168 184
Tuotot €		14 053	14 053	14 053			18 439
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut							
Kulut €	24 972		24 972	24 164			60 246
Nuorisovaltuusto jäseniä	15		15	15			15
Kokoukset	13		13	11			11
Kulut €	12 000		12 000	1 849			1 861
€/kokous	923		923	168			169
Projektit							
Projektien määrä	2		2	2			2
Kulut €	177 682		177 682	216 761			251 622
Henkilöstöä	7		7	7			7
Tuotot €	171 000		171 000	154 712			212 175
Myönnetyt toimintatuet ja avustukset							
Tuettujen yhteisöjen toimijoiden määrä	3 400		3 400	2 244			2 932
Kulut €	82 000	-16 000	66 000	66 000			36 387
€/toimija	24,12		19,41	29,41			12,41
Nuorisotyön lähipalvelut:							
Nuorisotyö, tapahtumat, leirit, retket, bänditoiminta							
Kulut €	937 399	24 414	961 813	988 250			994 650
€/alle 29 v	61,32		62,92	65,44			65,07
Vakinaista henkilöstöä	11		11	11			11
Tuotot €	56 500	7 768	64 268	31 812			51 733
Leirikeskus							
Käyttövuorokaudet/oma käyttö	48		48	53			56
Käyttövuorokaudet/ulko- puolisten käyttö	200		200	167			176
Kulut €	57 869		57 869	3 448			41 627
€/käyttövuorokausi	233		233	16			179
Tuotot €							
Erityisnuorisotyö:							
Etsivätyö, yksilötyö, ryhmätoiminta							
Kulut €	84 909		84 909	90 338			96 361
Vakinaista henkilöstöä	2		2	2			4
Tuotot €							2 000
Työpajatoiminta							
Osallistuneiden määrä	120		120	107			102
Kulut €	396 600	29 003	425 603	483 627			327 835
€/osallistuja	3 305		3 547	4 520			3 214
Vakinaista henkilöstöä	8		8	8			6
Tuotot €	14 000	12 267	26 267	45 661			29 894
Kulut/alle 29-vuotias asukas €	123,53		128,21	134,08			125,5
Alle 29-vuotiaat	15 287		15 287	15 102			15 287

3360 Nuorisotoimi	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Tilastotiedot							
Nuorisotilat							
Nuorisotilat	osallistujat			36 462			35 670
Retket							
Retket	lukumäärä			6			7
Retket	osallistujat			265			336
Leirit							
Yöleirit	lukumäärä			6			6
Yöleirit	osallistujat			265			187
Päiväleiritoiminta	lukumäärä						
Päiväleiritoiminta	osallistujat						
Avustukset							
Avustetut yhteisöt	lukumäärä			26			21
Jaetut avustukset	€			66 000			36 387
Avustukset asukasta kohti	€/ asukas			1,27			0,70

2.11.7.6. Opetuslautakunnan tuloslaskelma

31 Opetuslautakunta	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintatuotot	3 844 049	309 640	4 153 689	5 021 358	-867 669	120,9	4 743 020
Myyntituotot	666 220	0	666 220	938 070	-271 850	140,8	790 477
Maksutuotot	2 479 894	139 200	2 619 094	2 424 229	194 865	92,6	2 509 443
Tuet ja avustukset	608 000	170 440	778 440	1 554 936	-776 496	199,8	1 301 517
Muut toimintatuotot	89 935	0	89 935	104 123	-14 188	115,8	141 583
Toimintakulut	-91 596 362	40 201	-91 556 161	-91 165 982	-390 180	99,6	-88 636 531
Henkilöstökulut	-54 531 858	-209 799	-54 741 657	-56 025 682	1 284 025	102,3	-54 587 409
Palkat ja palkkiot	-44 387 160	-177 765	-44 564 925	-45 390 789	825 864	101,9	-44 136 967
Henkilösivukulut	-10 144 698	-32 034	-10 176 732	-10 634 893	458 161	104,5	-10 450 442
Eläkekulut	-8 689 798	-32 034	-8 721 832	-9 098 777	376 945	104,3	-8 880 179
Muut henkilösivukulut	-1 454 900	0	-1 454 900	-1 536 116	81 216	105,6	-1 570 262
Palvelujen ostot	-19 987 670	233 000	-19 754 670	-19 520 747	-233 923	98,8	-18 652 390
Aineet, tarvikkeet ja ta- varat	-2 081 390	1 000	-2 080 390	-1 473 843	-606 547	70,8	-1 752 739
Avustukset	-5 223 035	16 000	-5 207 035	-4 375 357	-831 678	84,0	-4 224 074
Muut toimintakulut	-9 772 409	0	-9 772 409	-9 770 352	-2 057	100,0	-9 419 921
Toimintakate	-87 752 313	349 841	-87 402 472	-86 144 623	-1 257 849	98,6	-83 893 512
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	-48	48	*****	-21
Muut rahoitustuotot	0	0	0	0	0	0,0	0
Muut rahoituskulut	0	0	0	-48	48	*****	-21
Vuosikate	-87 752 313	349 841	-87 402 472	-86 144 671	-1 257 801	98,6	-83 893 532
Poistot ja arvonalentumi- set	-167 636	0	-167 636	-214 832	47 196	128,2	-114 443
Suunnitelman muk. poistot	-167 636	0	-167 636	-214 832	47 196	128,2	-114 443
Tilikauden tulos	-87 919 949	349 841	-87 570 108	-86 359 503	-1 210 605	98,6	-84 007 975
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-87 919 949	349 841	-87 570 108	-86 359 503	-1 210 605	98,6	-84 007 975

2.11.8. Vapaa-ajan palvelut

2.11.8.1. Vapaa-ajan palvelut

Kehityskatsaus ja palvelualueen olennaiset tapahtumat

Vuoden 2019 hyvinvointikertomuksessa kerrotaan laajemmin vapaa-ajan palvelujen kunta-laisten hyvinvoinnin tukemiseen ja terveyden edistämiseen liittyvistä toimenpiteistä.

Vuoden aikana yhteistyötä sekä kaupungin sisäisesti että kolmannen sektorin kanssa on tehty runsaasti. Vapaa-aikapalvelujen perustyöhön esim. kulttuuri- ja liikuntapalveluissa kuuluu yhdistystyön tukeminen monin eri tavoin. Yhdistykset ovat merkittävässä asemassa myös kaupungin toiminnan järjestämisessä (esim. ikääntyneiden Pirteyttä Päiviin-liikuntatoiminta). Lounais-Suomen Urheilugaalassa Salo palkittiin parhaasta seurojen ja kunnan välisestä yhteistyöstä vuoden 2019 osalta. Kulttuurikumppanit ja Seuraparlamentti ovat toimineet aktiivisesti yhdistysten yhteistyöelimenä.

Vapaa-ajan palvelut ovat nimestä huolimatta usein läsnä myös lasten koulupäivissä mm. Liikkuva koulu-yhteistyön ja kirjastoyhteistyön myötä. Salo sai vuoden 2019 Liikkuva koulu-toiminnasta valtakunnallisen pääpalkinnon Opetushallituksesta. Taidemuseon syksyn näyttely soveltui erittäin hyvin lapsille ja nuorille ja päiväkotij- ja koululaisryhmiä kävi museossa normaalia enemmän. Kansalaisopisto on vienyt taidetta ja kulttuuria kouluihin hanketyönä ja tekee tiivistä yhteistyötä myös kaupungin työllisyyspalvelujen sekä vanhuspalveluiden kanssa. Liikuntapalvelut on kaupungissa koordinoitunut vuosina 2016-2019 Ikäinstituutin valtakunnallista Voimaa vanhuuteen-ohjelmaa, jossa on yhteistyössä terveystieteiden, vanhuspalvelujen ja kolmannen sektorin kanssa kehitetty yhteistyötä ja tiedottamista ikääntyneiden liikunnassa ja sen tarjonnassa.

Palvelualueen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Salon vapaa-ajan eri palvelujen yhteenlasketut taloudelliset resurssit olivat vuonna 2018 yhteensä n. 84 euroa/asukas pienemmät kuin Salon kuudessa vertailukaupungissa (Hämeenlinna, Kouvola, Kotka, Mikkeli, Rauma, Seinäjoki) keskimäärin. Salon osalta määrärahoja on asukaslukuun suhteutettuna yhteensä 4,3 miljoonaa euroa vähemmän vuositasolla kuin vertailukaupungeissa keskimäärin. Määrärahojen vähyys aiheuttaa palvelujen laadun heikkene- mistä esim. tilojen ja alueiden kunnossapidon osalta. Henkilöresurssien vähyys vaikeuttaa kehittämistyötä, koska perustyökin jää nykyresursseilla osin keskeneräiseksi ja asioiden hoito viivästyy. Tilojen osalta korjausvelka on vaikeina taloudellisina vuosina kasvanut. Haastavin tilanne on paikallismuseoissa, joissa varastotilat ovat hajallaan ja epäsovelia kokoel- masäilytykseen.

Tietoa eri-ikäisten kaupunkilaisten terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä ei saada. Vuoden aikana oli suunniteltu toteutettavaksi laajana 3000 salolaisen otoksena Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen FinSote-tutkimus, joka olisi antanut mm. vapaa-aikapal- veluiden käyttöön laajaa tietoa kuntalaisten koetusta hyvinvoinnista, palvelujen tarpeesta ja käytöstä. Muut aineistot ja rekisterit eivät tuota tätä tietoa. Tutkimus olisi antanut hyvin- vointi- ja terveystietoa eri väestöryhmissä ja eri kaupungin alueilla. Talousarviomuutosten yhteydessä 30 000 euron määräraha tutkimukselle poistettiin talousarviosta.

4001 Vapaa ajan pal- velut	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintakulut	-150 086	0	-150 086	-41 729	-108 357	27,8	-84 627
Henkilöstökulut	-129 490	0	-129 490	-28 685	-100 805	22,2	-68 980
Palkat ja palkkiot	-51 490	0	-51 490	-24 737	-26 753	48,0	-57 226
Henkilösivukulut	-78 000	0	-78 000	-3 948	-74 052	5,1	-11 754
Eläkekulut	-76 700	0	-76 700	-3 318	-73 382	4,3	-8 438
Muut henkilösivukulut	-1 300	0	-1 300	-629	-671	48,4	-3 316
Palvelujen ostot	-20 296	0	-20 296	-12 131	-8 165	59,8	-13 837
Aineet, tarvikkeet ja ta- varat	-100	0	-100	-43	-57	43,2	-86
Muut toimintakulut	-200	0	-200	-870	670	434,8	-1 724
Toimintakate	-150 086	0	-150 086	-41 729	-108 357	27,8	-84 627
Vuosikate	-150 086	0	-150 086	-41 729	-108 357	27,8	-84 627
Tilikauden tulos	-150 086	0	-150 086	-41 729	-108 357	27,8	-84 627
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-150 086	0	-150 086	-41 729	-108 357	27,8	-84 627
Toiminta							
Vapaa-aika lautakunta							
Kokoukset	9		9	9			9
Käsittellyt asiat	60		60	106			104
Kulut €	55 346		55 346	20 589			63 957
€/käsittely asia	922		922	194			615
€/kokous	6 150		6 150	2 288			7 106
Vapaa-ajan palvelujen hallinto							
Kulut €	24 740		24 740	21 140			20 669
Varhaiseläkemenoperus- teinen määräraha, käyttö palveluilla	70 000		70 000				
Vakituisista henkilöstöä							0,3
Tuotot €	0		0	0			0

4001 Vapaa ajan palvelut	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. elä-kevak.maksukulut Kulut €							

2.11.8.2. Kulttuuripalvelut

Kehityskatsaus ja vastuualueen olennaiset tapahtumat

Kulttuuripalvelujen tilinpäätöksessä 2019 toimintatuotot ovat toteutuneet n. 135 prosenttisesti. Toimintakulut ovat toteutuneet n. 92 prosenttisesti. Toimintakate on 86,6 prosenttia. Arvioitua suuremmat tuotot ovat tulleet Taidemuseon näyttelyistä.

Yleiset kulttuuripalvelut

Yleiset kulttuuripalvelut toteutti avustuksin ja yhteistyösopimuksin laadukkaita ja saavutettavia taide- ja kulttuuripalveluita yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Toiminnalla lisättiin mahdollisuuksia taiteen kokemiseen ja tekemiseen eri elämänvaiheissa, edistettiin kaupunkilaisten osallisuutta ja hyvinvointia sekä yleisesti kaupungin elinvoimaa, paikallista omaleimaisuutta ja kulttuuriperintöä. Kokonaisuutta toteuttaessa huomioitiin eri väestöryhmät, alueellisuus, taiteenalojen moninaisuus sekä mahdollisuudet ammattimaisen taiteellisen työn harjoittamiseen ja taiteen harrastamiseen. Osa määrärahoista kohdistettiin erityisesti lapsille ja nuorille suunnattuun toimintaan.

Yleisavustusta myönnettiin yhteensä 14 yhdistykselle, suurimmat avustuksen saajat olivat Teatteriyhdistys Vinssi, Salon Teatteri ja Halikon Musiikkiyhdistys. Kohdeavustusten kautta tuettiin esimerkiksi taitelijavierailuja vanhainkoteihin ja sairaaloihin, tapahtumia, kesäteatteritoimintaa sekä lukuisia kylätapahtumia ja paikallishistoriasta kertovia näyttelyitä. Yhteistyösopimukset mahdollistivat taidenäyttelyyn, konserttitoimintaa, päiväkotien musiikkikiertueen ja muita paikallistapahtumia. Yhteistyötapahtumien kävijämäärä oli lähes 22.000.

Merkittävä muutos yksikön toiminnassa oli henkilöstön vaihtuminen, kun kaksi uutta kulttuurituottajaa aloitti työnsä kesän ja syksyn aikana. Toinen tuottaja keskittyi erityisesti lasten ja nuorten kulttuurin kehittämiseen. Lisäksi tehtiin uudistuksia kaupungin ja kolmannen sektorin välisen yhteistyön sekä yleisesti taiteen ja kulttuurin vaikuttavuuden ja näkyvyyden lisäämiseksi. Alkuvuonna 2019 perustettiin Kulttuurikumppanit-yhteistyöelin, joka toimii tiiviissä vuorovaikutuksessa kaupungin kulttuuripalveluiden kanssa. Loppuvuodesta käynnistettiin valmisteleva työ kulttuurikasvatussuunnitelman laatimiseen ja kulttuuri- taide- ja kulttuuriperintökasvatuksen toteuttamiseen kunnassa osana opetusta.

Museopalvelut

Museoiden yleisenä toiminta-ajatuksena on kerätä ja vaalia yhteiskunnassa taide- ja kulttuuriperintöä ja tehdä sitä saavutettavaksi. Salon museoissa 2019 toiminnallisesti painopiste oli yleisötyössä, mutta museokiinteistöihin kohdistettiin myös mittavia korjaustoimenpiteitä Veturitallissa sekä Perniön museossa. Kulttuurihistoriallisissa paikallismuseoissa jatkettiin esinekokoelmien inventointia omin voimin Meritalon museon kokoelmien osalta.

Ostopalveluina hankittiin kokoelmien inventointia, näyttelyjen tutkimusta ja valmistelua sekä museopedagogista yleisötyötä. Yhdistyksiltä hankittiin ostopalveluna paikallismuseoiden kesäaukipittoa. Investointina toteutettiin Elektroniikkamuseossa Made in Salo -näyttelyn uudistamista ja elävöittämistä. Näyttelyistä tiedotettiin joka kotiin jaettavalla museoiden vuosiohjelmalla. Yleisöllä oli vapaa pääsy joka kuukauden ensimmäinen perjantai elektroniikkamuseoon ja taidemuseon näyttelyihin. Museopalvelujen tuotto-odotukset toteutuivat 142 prosenttisesti, ollen 221.820 euroa. SAMUn osalta tuotto-odotukset alittuivat, koska osa saadusta apurahasta siirrettiin käytettäväksi keväällä 2020. Museopalvelujen vuosikate toteutui vain 79,6 prosenttisesti sillä elokuussa alkanut hankintakielto esti mm. loppuvuodesta kokoelmien ostopalveluna tehdyn inventointityön sekä taidemuseon kokoelmahankintamäärärahan täyden käytön.

Museovuosi 2019 oli Veturitalissa näyttelyllisesti rikkonainen. 13.1.2019 päättyi Nanna Sunden näyttely *In the Moods*, jonka jälkeen näyttelysaleissa alkoi reilut 3 kuukautta kestänyt välikattoremontti. Kesäksi avattiin suuren suosion saanut valokuvaaja Stefan Bremerin retrospektiivinen näyttely *Keskeltä ja täysillä* (yli 14.000 kävijää). Loppuvuonna museossa oli lapsille suunnattu ajan kulua eri näkökulmista tutkinut Alexander Reichsteinin näyttely *Ajan myötä*. Reichsteinin näyttelyn rakentamisessa osallistettiin myös kaupunkilaisia keräämällä installaatioon vanhoja kirjoja yli 800 hyllymetriä. Tämä työllisti huomattavasti museon henkilökuntaa kuluneena vuonna. Näyttelyn aikana ja sen jälkeen kertyneitä kirjoja jaettiin ilmaiseksi kävijöille.

Näyttely- ja museopedagogisten sisältöjen tuottamiseksi taidemuseo hankki taidehistoriallista ja media-asiantuntemusta ostopalveluina. Stefan Bremerin näyttelyssä oli käytössä ääniopasteet ja hän piti useita taiteilijatapaamisia näyttelyn aikana. Maksuttomia yleisöopastuksia pidettiin perjantaisin. Museoperjantaisin ilmaiskävijöitä oli 2890 henkilöä. Kohderyhmistä lapsia ja koululaisia vieraili museossa 3.628 henkilöä ja eläkeläisiä 2.013 henkilöä. Museokorttikävijöitä oli 6.482 henkilöä ja konserteissa 554 kuulijaa.

Taidekokoelmien osalta toteutettiin entiseen tapaan lukuisia teossiirtoja kaupungin sisällä eri toimipisteiden välillä. Taidemuseon hallinnoimassa taidekokoelmassa oli teoksia vuoden lopussa yhteensä 2.447, näistä oli sijoitettuna ja esillä kaupungin tiloissa 54 prosenttia. Kokoelmat karttuivat 2019 yhteensä 7 teoksella. Taidemuseo osti 4 teosta ja lahjoituksena saatiin 3 teosta, joista yksi museon ystävähdistyksen lahjana sen täyttäessä 20-vuotta.

SAMU:n kulttuurihistoriallisten paikallismuseoiden päänäyttely *Piipun juurella – Halikon piirimielisairaalan elämää* avattiin kesäkuun alussa Halikon museossa. Muissa paikallismuseoissa uudet kesänäyttelyt toteutettiin yhteistyöyhdistysten toimesta osittain SAMU:n henkilökunnan avustuksella. Samun museokohteissa vieraili 12.173 kävijää (Elektroniikkamuseossa 5.501 kävijää), pääasiassa kesäkuukausina. Kasvua oli 28,65 prosenttia. Tapahtumien (41) järjestelyissä olivat yhteistyöyhdistykset suuressa roolissa, tapahtumissa vieraili 2.429 kävijää. Paikallismuseoiden kokoelmat karttuivat 908 objektilla. Paikallismuseoiden kehittämissuunnitelman mukaan inventointityötä on jatkettu Meritalon museossa, missä inventoitiin 3.321 objektia. Vuoden aikana digitoitiin tietokantaan noin 1.374 objektia. Inventointityön edetessä on käynyt selväksi, että esineistön läpikäyminen tuottaa huomattavasti suuremman objektimäärän, mitä aiemmin on ollut tiedossa. Perniön museo oli kesäkauden peruskorjauksen vuoksi suljettuna. Museon toisesta kerroksesta alkanut peruskorjaus parantaa rakennuksen lämmönjakoa ja ilmanvaihtoa. Sen myötä museon perusnäyttely joudutaan myös uusimaan kokonaan. Perusnäyttelyn suunnittelutyö on ollut käynnissä keväästä 2019 asti.

Elektroniikkamuseossa jatkettiin aiemman kehityssuunnitelman mukaan näyttelyn elävöittämistä uusilla ohjelmaprojisoinneilla ja lisättiin vanhoja videopelejä yleisön pelattavaksi. Näyttelyesineiden suojausta lisättiin hankkimalla kahteen hylly-yksikköön uudet liukulasit. Museossa vieraili 5.501 kävijää. Tutkijan lisäksi ryhmiä opastivat elektroniikkamuseon ystävät ja museossa järjestettiin työpajatoimintaa. Museon työpajoissa syntyneitä lasten museolle antamia robottitöitä ja kouluyhteistyönä syntyneitä tulevaisuuden viestimiä kuvaavia töitä lainattiin lasten ja nuorten taidekeskukseen Hyvinkäälle, Taidejemmojen aarteita – näyttelyyn. Museon ystävähdistys toimi aktiivisesti museon asiantuntija- ja talkooapuna. Museo osallistui tallennusvastuunsa mukaisesti museoiden väliseen valtakunnalliseen tallennus- ja kokoelmatyöhön TAKOon.

Riskit ja epävarmuustekijät

Yleiset kulttuuripalvelut

Henkilövaihdosten myötä myös toiminta uudistuu. On tunnistettava yhteistyökumppaneiden toimintatavat ja kehitettävä uutta samalla huolehtien vanhojen, hyväksi havaittujen toimintojen ylläpidosta ja kehittämisestä. Toiminnan uudistumisen ja kehittämisen edellytyksenä ovat paitsi riittävät henkilöresurssit ja motivoituneet kolmannen sektorin toimijat, myös rahoituksen lisääntyminen toiminnan kasvaessa.

Museopalvelut

Henkilöresurssien puute työvoimavaltaisella alalla vaikuttaa siihen, että museopalveluita ei voi kehittää. Taidemuseon näyttelyiden ja museopedagogiikan valmistaminen on lyhytjänniteistä, sillä museopalveluista puuttuu näyttelyamanuenssi sekä museolehtori. Sisältötyöntekijät työskentelevät voimavarojensa rajoilla jatkuvasti. Taidemuseon asiakaspalvelijat työskentelevät yksin viikonloppuisin, mikä on henkisesti kuormittavaa. Elektroniikkamuseon auki pitoa rajoittaa vakinaisen asiakaspalvelijan puute. Paikallismuseot ovat avoimina ostopalveluna erilaisilta yhdistyksiltä, joissa väki on harvenemassa ja vanhenemassa.

Museokiinteistöt ovat hyvin vaihtelevassa kunnossa ja kokoelmat ovat säilytyksessä ympäri kaupunkia. Asianmukaisista kokoelmien säilytystiloista on puute ja vaara menettää esineistöä epäsopivien säilytysolosuhteiden vuoksi on suuri. Poistoja tulee tulevaisuudessa tehtäväksi tästä syystä. Kokoelmien inventointi on kesken, kokoelmia on lähes mahdotonta hyödyntää aktiivisesti, kun ei ole tietoa mitä niissä on.

4004 Kulttuuripalvelut	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintatuotot	114 360	54 097	168 457	226 795	-58 338	134,6	288 908
Myyntituotot	38 060	0	38 060	29 013	9 047	76,2	58 860
Tuet ja avustukset	0	54 097	54 097	37 965	16 132	70,2	65 263
Muut toimintatuotot	76 300	0	76 300	159 817	-83 517	209,5	164 785
Toimintakulut	-1 519 508	-60 297	-1 579 805	-1 449 536	-130 269	91,8	-1 597 554
Henkilöstökulut	-489 989	-57 297	-547 286	-578 697	31 411	105,7	-589 228
Palkat ja palkkiot	-397 500	-47 898	-445 398	-469 288	23 890	105,4	-479 834
Henkilösivukulut	-92 489	-9 399	-101 888	-109 409	7 521	107,4	-109 394
Eläkekulut	-79 569	-9 399	-88 968	-93 981	5 013	105,6	-93 480
Muut henkilösivukulut	-12 920	0	-12 920	-15 428	2 508	119,4	-15 914
Palvelujen ostot	-476 925	0	-476 925	-345 179	-131 746	72,4	-458 560
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-83 011	-3 000	-86 011	-69 595	-16 416	80,9	-111 545
Avustukset	-170 000	0	-170 000	-171 250	1 250	100,7	-139 000
Muut toimintakulut	-299 583	0	-299 583	-284 815	-14 768	95,1	-299 221
Toimintakate	-1 405 148	-6 200	-1 411 348	-1 222 741	-188 607	86,6	-1 308 647
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	-5	5	*****	0
Muut rahoituskulut	0	0	0	-5	5	*****	0
Vuosikate	-1 405 148	-6 200	-1 411 348	-1 222 746	-188 602	86,6	-1 308 647
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	-33 771	33 771	*****	-28 031
Suunnitelman muk. poistot	0	0	0	-33 771	33 771	*****	-28 031
Tilikauden tulos	-1 405 148	-6 200	-1 411 348	-1 256 517	-154 830	89,0	-1 336 678
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-1 405 148	-6 200	-1 411 348	-1 256 517	-154 830	89,0	-1 336 678
Toiminta Osaston hallinto Kulut €	17 210		17 210	46 479			15 895
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut Kulut €	12 979		12 979	13 220			13 021
Myönnettyt toimintatuet ja avustukset Kulut €	170 000		170 000	171 250			139 000
Yleiset kulttuuripalvelut: Kulttuuritapahtumat ja -tilaisuudet Tapahtumat ja tilaisuudet Kävijämäärä Kulut € €/tapahtumat, tilaisuudet €/kävijä Vakinaista henkilöstöä Tuotot € €/asukas	130 18 000 193 291 1 487 10,74 1 13 000 3,7	-9 000	130 18 000 184 291 1 418 10,24 1 13 000 3,52	51 21 709 172 240 3 377 7,93 2 4 975 3,32			114 20 526 192 286 1 687 9,37 1 7 308 3,68

4004 Kulttuuripalvelut	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Taidemuseopalvelut Yleisöpalvelutoiminta (Veturitalli)							
Kävijämäärä	18 000		18 000	24 353			34 565
Aukiolopäivät	200		200	196			277
Kulut €	590 235	8 249	598 484	535 409			657 462
€/kävijä	32,79		33,25	21,99			19,02
Vakinaista henkilöstöä	6		5	5			5
Tuotot €	94 300	8 601	102 901	157 409			225 289
€/asukas	11,29		11,44	10,33			12,57
Taidekokoelmatyö							
Kulut €	83 540		83 540	89 709			103 099
Kokoelman teosmäärä (sis. luonnokset)	2 431		2 431	2 447			2 440
Kokoelmasta kunnan ti- loissa esillä	54 %		54 %	54 %			53 %
Vakinaista henkilöstöä	1		1	1			1
€/asukas	1,6		1,6	1,73			1,97
Tuotot €	0		0	27 728			15 000
Samu, tuotanto- ja kulttuurihistorialliset museopalvelut: Kulttuuriperinteen vä- littäminen (yleisötyö)							
Kävijämäärä	10 000		10 000	12 173			9 435
Aukiolopäivät				339			355
Kulut €	290 509	57 430	347 939	301 682			326 577
€/kävijä	29,05		34,79	24,78			34,61
Vakinaista henkilöstöä	2		2	2			2
Tuotot €	7 060	44 803	51 863	35 991			41 311
€/asukas	5,55		6,65	5,82			6,24
Kulttuuriperinteen säi- lyttäminen (kokoel- mat)							
Kokoelmien kokonais- määrä, josta	70 300		70 300	72 042			71 728
luetteloidut esineet ja va- lokuvat	54 000		54 000	37 826			35 026
Kulut €	174 723	3 618	178 341	132 767			163 236
€/kokonaisuus	2,49		2,54	1,84			2,28
Vakinaista henkilöstöä	1		1	1			1
Tuotot €	0	693	693	693			0
€/asukas	3,34		3,41	2,56			3,12
Netto €/asukas	-26,87		-26,99	-23,58			-25,01
Tilastotiedot Kulttuuriasiain yksikkö Palvelusopimusten ti- laisuudet							
Tilaisuudet	Lukumäärä			46			49
Osallistuneet	Henkilö			19 646			19 099
Muut tilaisuudet							
Tilaisuudet	Lukumäärä			5			65
Osallistuneet	Henkilö			2 063			1 427
Kulttuurimatkat							
Matkat	Lukumäärä			1			1
Osallistuneet	Henkilö			40			36
Opastettuja retkiä	Kpl			2			1
Osallistuneet	Henkilö			95			80
Avustukset							
Avustetut kohteet (yleis- ja kohdeav.)	Lukumäärä			48			47
Jaetut avustukset yh- teensä	1 000 €			170			139
Jaetut avustukset asu- kasta kohti	€/asukas			3			
Kulttuuriapuraha	Kappale						
Salon Taidemuseo Ve- turitalli							
Aukiolopäivät	Päivä			196			277
Kävijät	Henkilö			24 353			34 565
Museoiden järjestämät näyttelyt	Lukumäärä			3			6

4004 Kulttuuripalvelut	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
SAMU Salon historiaal- linen museo Aukiolopäivät Kävijät Museoiden järjestämät näyttelyt	Päivä Henkilö Lukumäärä			339 12 173 8			355 9 435 6

2.11.8.3. Kirjasto- ja tietopalvelut

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Yhdessä muiden vapaa-ajan palveluiden tavoin kirjaston tehtävänä on kansalaisten hyvinvoinnin lisääminen. Kirjastopalveluiden tavoitteena on monipuolisen lukemisen edistäminen elinikäisen oppimisen ja itsensä kehittämisen hengessä. Lukeminen vaikuttaa muistiin. Se edistää oppimista ja keskittymiskykyä, alentaa stressiä sekä parantaa ihmisen kykyä tuntea empatiaa muita kohtaan. Paperisten kirjojen ja lehtien ohella asiakkaat lainaavat luettavakseen digitaalisia kirjoja, sanoma- ja aikakauslehtiä. Erilaisten verkosta löytyvien palveluiden käyttö kasvaa koko ajan. Perinteisten aineistojen lisäksi asiakkaat käyttävät yhä enemmän myös elektronisia aineistoja. Kirjasto tarjoaa asiakkaiden katseltavaksi ja kuunneltavaksi myös verkosta ladattavia elokuvia ja musiikkia. Verkkokirjastoa käyttämällä asiakkaat uusivat lainojaan ja tekevät varauksia siellä missä heille itselleen parhaiten sopii.

Kaikkea asiakkaiden haluamaa aineistoa ei kuitenkaan löydy verkosta. Maksuttomana jokamiehen oikeutena kirjastopalvelut toimivat myös muistiorganisaationa, jonka kokoelmista löytyy kirjoja, lehtiä, musiikkia CD- ja äänilevyiltä sekä elokuvia Blu-ray- ja DVD-formaateissa. Kirjastopalveluiden kulttuurihistoriallinen merkitys korostuu siinä, että kokoelmista löytyy aineistoa, jota asiakas ei muualta enää saa.

Kirjastopalvelut tavoittavat asiakkaansa hyvin koko kaupungin alueella. Aineiston varaaminen on ollut maksutonta vuodesta 2017. Mahdollisuus noutaa varaukset ja palauttaa lainattu aineisto mihin tahansa Vaski-kirjastoon tekevät kirjastossa asioimisesta helppoa. Kirjaston palveluverkkoon kuuluu edelleen pääkirjasto, yhdeksän lähikirjastoa ja kaksi kirjastoautoa. Palveluiden saavutettavuuden parantamiseksi kuusi lähikirjastoa on muutettu automatisoiduiksi omatoimikirjastoiksi. Näissä yksiköissä on edelleen palvelevaa henkilökuntaa asiakkaita varten. Tämän lisäksi asiakkaat voivat käyttää kirjaston palveluita myös itsenäisesti. Omatoimikirjastot lisäävät asiakkaiden mahdollisuuksia asioida kirjastoissa haluaminaan aikoina. Aikaisemmin käyttöön otettujen Kiikalan ja Muurlan lisäksi omatoimikirjastot palvelevat asiakkaita myös Kiskossa, Kuusjoella, Suomusjärvellä ja Särkisalossa.

Kirjaston käytön ja tiedonhaun koulutuksia järjestettiin 384. Osallistujia oli 3.948. Saadun palautteen perusteella koulutuksille on tarvetta. Pitkäkestoinen työ kirjaston ja koulujen välillä tuottaa hedelmää. Lasten ja nuorten lukemisessa on myönteistä kehitystä aikaisempiin vuosiin verrattuna. Lapsille ja nuorille suunnatun kauno- ja tietokirjallisuuden lainaus on lisääntynyt. Tavoitteenamme on opastaa koululaisia ja opiskelijoita informaatio- ja medialukutaidon sekä kirjaston käytön ja tiedonhaun alueilla. Lukemisella ja lukuharrastuksella on suora yhteys opiskelumenestykseen. Erilaisten asiakokonaisuuksien ja käsitteiden ymmärtäminen vaatii pitkäjänteisyyttä ja jatkuvaa itsensä kehittämistä.

Lukihäiriöistä ja oppimisvaikeuksista kärsiville kirjasto tarjoaa muun muassa selkokieliä teoksia ja äänikirjoja. Näkövammaisten on mahdollista saada myös pistekirjoituksella painettuja kirjoja. Kirjastot pyrkivät tavoittamaan Celia-palveluiden kautta niitä asiakkaita, joille lukeminen tuottaa vaikeuksia. Käyttäjämäärät ovat kasvaneet sitä mukaa, kun palvelut ovat tulleet asiakkaille tutuiksi. Kaunokirjallisuuden lisäksi Celian palvelutarjontaan kuuluu nykyään myös peruskoulun, ammatillisten oppilaitosten, lukioiden ja korkeakoulujen oppimateriaaleja. Kirjaston kokoelmiin hankitaan jatkuvasti teoksia, jotka ohjaavat asiakkaita terveellisiin elämäntapoihin. Tarjolla on monipuolisia oppaita liikuntaharrastuksista (laji- ja välineoppaat) sekä ravinnosta ja terveydenhoidosta. Osa näistä teoksista on ammatti- ja tutkimuskirjallisuutta esimerkiksi terveydenhuoltoalan opiskelijoille.

Kirjastoauto palveluilla on kouluyhteistyössä keskeinen rooli. Salossa on kaksi kirjastoautoa, jotka palvelevat varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen asiakkaita kattavasti koko kaupungin alueella. Päiväkodeille ja kouluille mahdollisuus asioida autossa on sekä ajankäyttöllinen

etu että turvallisuustekijä. Autojen palveluajat on mitoitettu asiakkaiden päivittäisten aika-
taulujen mukaan. Samalla tavoin kirjastoautot palvelevat myös palvelutalojen asiakkaita eri
puolilla kaupunkia.

Kaupungin muut palvelut ja kolmannen sektorin toimijat osallistuvat yhdessä kirjaston
kanssa näyttelyiden ja tapahtumien järjestämiseen. Kirjaston rooli vaihtelee. Osan tapahtu-
mista kirjasto järjestää kokonaan itse. Osassa tapahtumista kirjasto tarjoaa tilat yhteistyö-
kumppaneiden käyttöön. Tällöin yhteistyökumppanit vastaavat itse sisällöistä ja toteutuk-
sesta. Tapahtumia järjestettiin Salon eri kirjastoissa vuonna 2019 169 kappaletta. Osallis-
tuvia oli 2.823 henkilöä. Helmikuussa pääkirjastossa järjestettiin Harry Potter -tapahtuma,
joka keräsi paikalle satoja lapsia ja nuoria. Syyskuussa kirjasto osallistui Salon Taiteiden
y-tapahtumaan. Ohjelmassa oli muun muassa kääntäjä Kersti Juvan kirjailijavierailu, mu-
siikki- ja teatteriesityksiä.

Riskit ja epävarmuustekijät

Talouden säästötoimenpiteet kohdistuivat vuonna 2019 kirjastoaineiston hankintaan ja
henkilöstömenoihin. Käytännössä tämä tarkoitti vähemmän uutuusaineistoa ja aukioloaiko-
jen supistamista eri yksiköissä. Säästötoimenpiteet kohtelivat kaupungin eri alueiden kir-
jastoja ja niiden epätasa-arvoisesti. Palveluiden digitalisoitumisesta huolimatta kaikilla kun-
talaisilla ei ole yhtäläisiä mahdollisuuksia käyttää kirjastopalveluita. Kaupungin keskusta-
alueen ulkopuolella säästötoimenpiteet kohdistuivat erityisesti Halikon, Kuusjoen, Perniön
ja Perttelin kirjastoihin, jotka olivat kesä-heinäkuussa suljettuina.

Nykyisillä resursseilla kehittämistyötä ei kirjastopalveluissa pystytty tekemään. Kustannus-
ten vertailussa Salon kirjastopalvelut on verrokkikuntien keskiarvon alapuolella. Sitoutunut
henkilökunta on pystynyt tästä huolimatta vastaamaan palveluihin kohdistuneeseen kysyn-
tään. Henkilöstön sairauspoissaolot ovat olleet vähäisiä. Yksittäisten työntekijöiden sairau-
tumiset ovat johtaneet yksiköiden aukioloaikojen supistamiseen. Tästä on seurannut nega-
tiivinen kierre, joka on näkynyt saaduissa asiakaspalautteissa. Vaikeutetun rekrytoinnin
vuoksi sijaisia ei käytetty lomien tai sairauslomien aikana.

4100 Kirjasto ja tieto- palvelut	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintatuotot	58 150	53 514	111 664	105 660	6 004	94,6	156 460
Myyntituotot	10 000	0	10 000	9 141	859	91,4	10 281
Tuet ja avustukset	0	53 514	53 514	53 515	-1	100,0	100 313
Muut toimintatuotot	48 150	0	48 150	43 004	5 146	89,3	45 866
Toimintakulut	-3 033 289	-48 150	-3 081 439	-3 051 000	-30 439	99,0	-3 081 025
Henkilöstökulut	-1 455 540	-54 450	-1 509 990	-1 536 481	26 491	101,8	-1 488 330
Palkat ja palkkiot	-1 141 070	-45 573	-1 186 643	-1 205 510	18 867	101,6	-1 168 935
Henkilösivukulut	-314 470	-8 877	-323 347	-330 971	7 625	102,4	-319 395
Eläkekulut	-277 330	-8 877	-286 207	-291 162	4 955	101,7	-279 222
Muut henkilösivukulut	-37 140	0	-37 140	-39 809	2 669	107,2	-40 173
Palvelujen ostot	-498 603	6 300	-492 303	-484 427	-7 876	98,4	-494 206
Aineet, tarvikkeet ja ta- varat	-473 405	0	-473 405	-455 590	-17 815	96,2	-546 220
Muut toimintakulut	-605 741	0	-605 741	-574 502	-31 239	94,8	-552 269
Toimintakate	-2 975 139	5 364	-2 969 775	-2 945 340	-24 435	99,2	-2 924 565
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0	0	0,0	-73
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0	0,0	-73
Vuosikate	-2 975 139	5 364	-2 969 775	-2 945 340	-24 435	99,2	-2 924 638
Poistot ja arvonalentumi- set	-37 855	0	-37 855	-175 128	137 273	462,6	-102 259
Suunnitelman muk. poistot	-37 855	0	-37 855	-175 128	137 273	462,6	-102 259
Tilikauden tulos	-3 012 994	5 364	-3 007 630	-3 120 469	112 839	103,8	-3 026 897
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-3 012 994	5 364	-3 007 630	-3 120 469	112 839	103,8	-3 026 897

4100 Kirjasto ja tietopalvelut	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toiminta Osaston hallinto							
Kulut €	188 654	-47 100	141 554	177 349			169 030
Vakinaista henkilöstöä	2		2	2			2
<u>Infotietona</u> varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut							
Kulut €	85 870		85 870	85 669			81 956
Pääkirjasto							
Lainat	840 000		840 000	510 891			505 864
Kulut €	1 722 971	72 714	1 795 685	1 755 785			1 734 873
€/laina	2,05		2,14	3,44			3,43
Käynnit	350 000		350 000	238 776			233 564
€/käynti	4,92		5,13	7,35			7,43
Vakinaista henkilöstöä	18		18	19			18
Tuotot €	58 150	53 514	111 664	105 660			156 460
Lähikirjastot							
Lainat	420 000		420 000	246 199			241 515
Kulut €	978 802	22 536	1 001 338	967 997			1 021 462
€/laina	2,33		2,38	3,93			4,23
Käynnit	200 000		200 000	182 207			165 643
€/käynti	4,89		5,01	5,31			6,17
Vakinaista henkilöstöä	11		11	11			11
Kirjastoautot							
Lainat	170 000		170 000	106 498			109 379
Kulut €	142 862		142 862	149 869			155 660
€/laina	0,84		0,84	1,41			1,42
Käynnit	60 000		60 000	54 934			56 274
€/käynti	2,38		2,38	2,73			2,77
Vakinaista henkilöstöä	3		3	3			3
Tilastotiedot							
Toimipisteet							
Pääkirjasto	Lukumäärä			1			1
Lähikirjastot	Lukumäärä			9			9
Kirjastoautot	Lukumäärä			2			2
Kirjastoaineisto							
Kirjojen hankinta vuoden aikana	Lukumäärä			12 055			13 481
E-aineistojen hankinta vuoden aikana	Lukumäärä			338			335
Kirjoja yhteensä 31.12.	Lukumäärä			358 843			361 110
Kirjat/asukas	Lukumäärä			6,9			6,8
E-aineiston hankinta vuoden aikana	Lukumäärä			338,0			ei tilastoitu
Muun aineiston hankinta vuoden aikana	Lukumäärä			1 455			1 790
Kirjojen ja muun aineiston poisto vuoden aikana	Lukumäärä			18 968			19 776
Muun aineisto yhteensä 31.12.	Lukumäärä			63 117			65 119
Lehtivuosikerrat yhteensä	Lukumäärä			588			612
aikakauslehtivuosikerrat	Lukumäärä			521			541
sanomalehtivuosikerrat	Lukumäärä			67			71
Lainaustoiminta							
Lainaaajia yhteensä	Henkilö			17 333			17 491
Lainaaajia kunnan asukkaista	%			33			33
Lainauksia yhteensä	Lukumäärä			863 588			856 758
e-aineistojen käyttökerat (lainaus)	Lukumäärä			40 213			ei tilastoitu
pääkirjasto	Lukumäärä			470 678			505 864
lähikirjastot	Lukumäärä			246 199			241 515
kirjastoauto	Lukumäärä			106 498			109 379
Vaski yhteistyö							
Aineistoa lainattu muille	Lukumäärä			86 651			73 115
Aineistoa lainattu meille	Lukumäärä			78 913			71 491
Kaukopalvelu							
Saapuneet tilaukset yhteensä	Lukumäärä			133			162
Lähetetyt tilaukset yhteensä	Lukumäärä			177			128
Muut kirjastopalvelut							
Kirjaston käytön opetus	Lukumäärä			384			256
Osallistuneet	Henkilö			3 948			4 488
Kirjastossa järjestetyt tapahtumat	Lukumäärä			169			ei tilastoitu
Osallistuneet	Henkilö			2 823			ei tilastoitu

2.11.8.4. Liikuntapalvelut

Kehityskatsaus ja vastuualueen olennaiset tapahtumat

Liikuntapalvelujen tilinpäätöksessä 2019 toimintatuotot ovat toteutuneet n. 98 prosenttisesti, myyntituottojen osalta n. 97 prosenttia ja muiden tuottojen (mm. tilavuokrat) osalta n. 102 prosenttia. Toimintakulut ovat toteutuneet n. 99 prosenttisesti. Toimintakate on 99,2 prosenttia.

Terveytensä kannalta liian vähän liikkuvia on aktivoitu erityisesti yksilöllisen liikuntaneuvonnan avulla. Liikuntaneuvontaan on vuoden aikana päässyt 188 uutta asiakasta ja lisäksi loppuvuoden 2018 neuvontoja saatettiin päätökseen. Liikuntaneuvottaville tarjottiin kevätkaudella yksi oma matalan kynnyksen vesijumpparyhmä ja syyskaudella ryhmien tarjontaa laajennettiin yhteensä viiteen kohdennettuun liikuntaryhmään, joista yksi ei toteutunut. Yhteistyö terveystieteiden kanssa on neuvonnassa ollut hyvää ja tiivistä.

Lasten ja nuorten liikuntaa on kehitetty osana Liikkuvan koulu ja Liikkuva opiskelu -ohjelmien kanssa. Yhteisiä liikuntatapahtumia lapsille ja nuorille on myös toteutettu, näistä merkittävimpänä on liikunnan Superlauantai elokuussa. Yhdistykset toteuttavat pienten lasten peuhuja ja Lataa Liikettä-toimintaa nuorille ympäri kaupunkia. Liikuntapalvelut on osallistunut lasten lihavuuden ehkäisytyöryhmän moniammatilliseen toimintaan. Vähävaraisten lasten ja nuorten liikkumisen tukemiseen urheiluseuroissa on saatu valtionapua ja sovittu 11 seuran kanssa yhteistyöstä. Lasten ja nuorten harrastamisen tukemista on mietitty poikkihallinnollisesti ja seurataan esim. hallitusohjelman vaikutuksia asiaan.

Ikääntyneiden liikunnassa tarjonta on kattavaa ympäri kaupungin ja kehittämistä on tehty mm. Voimaa vanhuuteen -ohjelman avulla. Ikääntyneille järjestettiin syksyllä suuren suosion saanut "Hyvinvoiva salolainen seniori" - tapahtumapäivä uimahallilla. Tapahtuman järjesti liikuntapalvelut yhteistyössä vanhus- ja terveystieteiden sekä muistiyhdistyksen kanssa. Tapahtumassa jaettiin tietoa ikäihmisten hyvinvointiin liittyvistä asioista, tehtiin käytännön testausta sekä annettiin vesijuoksuopastusta. Ajatuksena on jatkaa vastaavan tapahtuman järjestämistä ja testausta sekä luoda myös työikäisille oma tapahtumansa. Eri-ikäisten ja tapahtumien osallistujamäärät löytyvät tilasto-osasta.

Lähiliikuntapaikkojen kehittäminen on vuoden aikana ollut laaja-alaista ja kohdistunut useille eri alueille. Suurin investointi on ollut Tupurin koulun pihan uusiminen lähiliikuntapaikaksi. Pihan suunnitteluun osallistettiin koulu, päiväkodin henkilökunta ja lähialueen asukkaat. Monipuolisen liikkumisen mahdollistava piha lisää merkittävästi liikettä koulupäiviin ja on iltaisin kaikille käytettävissä. Tupurin lähiliikuntapaikkaan kuuluu myös koulun viereiseen Iltaruskonpuistoon toteutettu Pumptrack-pyöräilyrata, joka valmistui lokakuun lopulla. Kokonaisuus sai 84.000 euroa valtionapua. Uudet ulkokuntoilupaikat on rakennettu kuntoratojen yhteyteen Suomusjärvelle, Halikon kirkonkylään ja Perniön Melassuolle. Lehmijärven uimaranta sai monipuolisen leikki-liikuntavälineen puretun pukuhuonerakennuksen paikalle. Kiskon urheilukentän pinnoite vaihdettiin syksyllä liian pehmeästä punamurskeesta kivituhkaan. Lähi-kuntosalien kalustoa uudistettiin ja täydennettiin yhteensä 8 eri kuntosalin osalta.

Luontoretkeilyä ja luonnossa liikkumista on kehitetty ja helpotettu mm. jatkamalla Salo-Lehmijärvi- retkeilyreittiä kansallispuiston portille Kirjakkalaan asti. Viitankruunun muinaispolun P-alueella on laajennettu ja polku on saanut uuden opastaulun ja opasteet, myös maisemaa merelle on avaritettu. Maanomistajien kanssa on tehty sopimukset maankäytöstä. Osasta Halikonlahden lintupolkua on kunnostettu 1,9 kilometrin esteetön reitti, joka on saanut paljon positiivista huomiota ja palautetta. Reitin avajaiset järjestetään keväällä 2020. Useille eri kuntoradoille on tuotettu uudet opastaulut ja reittimerkintöjä on lisätty ja uusittu.

Latutiedot ja luistelualueiden kunnossapitotiedot saadaan talvesta 2019-2020 alkaen reaaliaikaisina kaupungin internetsivuille hankitun sähköisen työkalun avulla. Uudella työkalulla voidaan entistä paremmin tehdä liikuntapaikkojen turvallisuuden omavalvontaa, kirjata viikailmoituksia ja valvoa niiden korjausta. Sähköisiä palveluja on kehitetty myös Salohallissa, jossa on uusittu hallin yli 20 vuotta vanha äänentoisto sekä hankittu päätyseinälle 36 m2 suuruinen led-näyttö. Hankinnat antavat uusia mahdollisuuksia hallin monipuoliseen käyttöön sekä entistä laadukkaampien tapahtumien järjestämiseen.

Riskit ja epävarmuustekijät

Edellä mainitun FinSote-tutkimuksen tulokset olisivat olleet liikuntapalveluille tärkeitä toiminnan kehittämisen ja erilaisten toimenpiteiden kohdistamisen kannalta. Asukastiedon saaminen ja hyödyntäminen palvelujen kehittämisessä vaatii työtä, pohdintaa ja resursseja. Liikuntapalvelujen taloudelliset resurssit ovat merkittävästi vertailukuntia pienemmät, minkä lisäksi kaupungin suuri maantieteellinen koko aiheuttaa haasteita palvelujen tehokkaalle järjestämiselle. Liikuntapaikkojen osalta korjausvelka kasvaa, koska rahaa peruskorjaustoimenpiteisiin ei ole vuosiin ollut riittävästi ja konekanta on osin vanhentunut ja puutteellinen.

4500 Liikuntapalvelut	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintatuotot	1 283 418	35 975	1 319 393	1 290 674	28 719	97,8	1 265 665
Myyntituotot	927 400	15 000	942 400	911 141	31 259	96,7	873 527
Tuet ja avustukset	22 095	15 475	37 570	34 386	3 184	91,5	45 291
Muut toimintatuotot	333 923	5 500	339 423	345 147	-5 724	101,7	346 847
Toimintakulut	-6 418 679	-30 998	-6 449 677	-6 378 056	-71 621	98,9	-6 272 311
Henkilöstökulut	-1 671 782	-46 498	-1 718 280	-1 795 491	77 211	104,5	-1 699 125
Palkat ja palkkiot	-1 327 720	-38 503	-1 366 223	-1 427 832	61 609	104,5	-1 323 895
Henkilösivukulut	-344 062	-7 995	-352 057	-367 659	15 602	104,4	-375 230
Eläkekulut	-300 882	-7 995	-308 877	-320 440	11 563	103,7	-329 870
Muut henkilösivukulut	-43 180	0	-43 180	-47 219	4 039	109,4	-45 360
Palvelujen ostot	-1 329 189	0	-1 329 189	-1 260 024	-69 165	94,8	-1 351 713
Aineet, tarvikkeet ja tarvarat	-360 650	0	-360 650	-320 737	-39 913	88,9	-390 261
Avustukset	-236 000	15 500	-220 500	-196 000	-24 500	88,9	-166 160
Muut toimintakulut	-2 821 058	0	-2 821 058	-2 805 803	-15 255	99,5	-2 665 051
Toimintakate	-5 135 261	4 977	-5 130 284	-5 087 381	-42 903	99,2	-5 006 646
Vuosikate	-5 135 261	4 977	-5 130 284	-5 087 381	-42 903	99,2	-5 006 646
Poistot ja arvonalentumiset	-80 000	0	-80 000	-538 683	458 683	673,4	-448 636
Suunnitelman muk. poistot	-80 000	0	-80 000	-538 683	458 683	673,4	-448 636
Tilikauden tulos	-5 215 261	4 977	-5 210 284	-5 626 064	415 780	108,0	-5 455 282
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-5 215 261	4 977	-5 210 284	-5 626 064	415 780	108,0	-5 455 282
Toiminta Osaston hallinto							
Kulut €	218 774		218 774	252 409			225 656
Vakinaista henkilöstöä	4		4	4,5			4
Tuotot €	22 095		22 095	16			280
<u>Infotietona</u> varhe- ja eläkemenooperust. eläkevak.maksukulut							
Kulut €	78 472		78 472	69 790			104 510
Myönnetyt toimitukset							
Seuroja ja järjestöjä	112		112	115			112
Tuettuja seuroja kpl	62		62	54			50
Harjoituskertoja	298 674		298 674	289 259			298 674
Kulut €	176 700	-15 500	161 200	138 656			104 847
€/ tuettu seura	2 850		2 600	2 568			2 097
€/harjoituskerta	0,59		0,54	0,48			0,35
€/asukas	3,38		3,08	2,67			2
Ulkoliikuntapaikat							
Liikuntapaikkoja kpl kesäkaudella 1.4-31.10	79		79	116			79
Liikuntapaikkoja kpl talvikaudella 1.11-31.3	47		47	44			47
Oman toiminnan kulut €	739 042		785 540	831 337			794 067
Ostopalvelujen kulut €	346 444		346 444	344 346			387 579
Kulut yhteensä €	1 085 486	46 498	1 131 984	1 175 683			1 181 646
kesäkausi €	474 421		475 140	629 052			499 750
talvikausi €	611 065		643 514	546 631			662 458
€/kesäliikuntapaikka	6 005		6 014	5 423			6 326
€/talviliikuntapaikka	13 001		13 692	12 423			14 095
Vakinaista henkilöstöä	11		11	10			11
€/asukas	20,75		21,64	22,67			22,58
Tuotot €	29 800	15 475	45 275	43 405			62 623

4500 Liikuntapalvelut	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Jäähallit							
Aukiolotunnit (ei sis. halliyhtiön tunteja)	3 393		3 393	3 393			3 393
Kulut € (sis. halliyhtiön kuluja)	403 320		403 320	354 795			429 078
Kaupungin jäähallin kulut €/aukiolotunti	250 000		250 000	205 544			269 627
Varausaste % (seuranta 2012 alk.)	73,68		73,68	60,58			79,47
Vakinaista henkilöstöä	90 %		90 %	90 %			90 %
	3		3	3			3
Tuotot €	111 500	10 000	121 500	119 047			107 385
Uimahalli							
Aukiolotunnit vuodessa	3 722		3 722	3 722			3 722
Kävijämäärä	210 500		210 500	216 218			208 449
Kulut €	1 744 865		1 744 865	1 751 492			1 715 996
€/aukiolotunti	469		469	471			461
€/asiakas	8,29		8,29	8,1			8,23
Vakinaista henkilöstöä	11		11	11			11
Tuotot €	506 543	5 000	511 543	568 421			506 414
Saunalliset uimarannat	6		6				6
Aukiolotunnit	2 737		2 737	2 737			2 737
Kulut €	192 973		192 973	192 655			175 585
€/aukiolotunti	70,51		70,51	70,39			64,15
Uimapaikat	8		8	8			8
Kulut €	2 300		2 300	19 402			10 825
€/uimaranta	288		288	2 425			1 353
Tuotot €	82 000		82 000	81 983			85 974
Liikuntahallit ja kuntosalit:							
Aukiolotunnit vuodessa	23 000		23 000	23 000			23 000
Kulut €	1 356 103		1 356 103	1 341 242			1 272 976
€/aukiolotunti	58,96		58,96	58,31			55,35
Vakinaista henkilöstöä	3		3	3			3
Varausaste % (seuranta 2012 alk.)	80 %		80 %	80 %			80 %
Tuotot €	269 200	5 500	274 700	188 993			224 332
Valvomattomat kuntosalit	7		7	7			7
Kulut €	218 064		218 064	195 445			220 687
€/kuntosali	31 152		31 152	27 921			31 527
Tuotot €				94 627			60 788
Koulujen salit	23		23	23			23
Aukiolotunnit/vuosi	52 100		52 100	52 100			52 100
Kulut €	572 711		572 711	559 611			534 983
€/aukiolotunti	10,99		10,99	10,74			10,27
Varausaste%, illat ja viikonloput	80 %		80 %	80 %			80 %
Vakinaista henkilöstöä	0		0	0			0
Tuotot €	62 280		62 280	60 835			60 734
Ohjattu liikuntatoiminta							
Oman toiminnan kulut €	372 993		372 993	309 608			290 217
Ostopalvelujen kulut €	78 500		78 500	87 057			109 815
Kulut yhteensä €	447 383		447 383	396 665			400 032
Asiakkaita	64 300		64 300	63 447			70 125
Ryhmä	468		468	468			432
€/asiakas	7,02		7,02	6,25			5,7
€/ryhmä	965		965	848			926
Vakinaista henkilöstöä	6		6	6			6
Määräaikaista henkilöstöä (henkilötyövuosina)	2		2	2			2
Tuotot €	200 000		200 000	133 347			157 135
Tilastotiedot							
Ohjattu liikuntatoimi ja - tapahtumat							
Lasten ja erityislasten ohj. liikunta	käynti			17 237			20 010
Työikäisten ohjattu liikunta	käynti			12 191			14 972
Eläk. vamm. pitkäaikais-sairaat ohj. liikunta	käynti			26 906			27 924
Liikuntatapahtumiin osallistuneet	käynti			7 113			7 219
Ohjattu liikuntatoiminta yhteensä	käynti			63 447			70 125

4500 Liikuntapalvelut	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Liikuntapaikat 31.12. ulkokentät ja liikuntapaistot	Lukumäärä						
				105			
sisäliikuntatilat	Lukumäärä			58			
vesiliikuntapaikat	Lukumäärä			21			
maastoliikuntapaikat	Lukumäärä			36			
veneily, ilmailu ja moottoriurheilu	Lukumäärä			1			
Liikuntapaikat yhteensä	Lukumäärä			221			
Sisäliikuntapaikkojen käyttö							
Uimahalli	kävijät			216 218			208 449
Jäähalli	kävijät			46 562			49 493
Liikuntahallit	kävijät			195 500			204 238
Sisäliikuntapaikkojen kävijät yht.				458 280			532 305

Liikuntahalleissa on vain Salohallin käyttö

2.11.8.5. Kansalaisopisto

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Opiston opintotarjonnan ylläpitäminen mahdollisimman laajana, laadukkaana, monipuolisena ja alueellisesti kattavana.

- Kurssseja toteutui 855 ja tarjontaa oli eri puolilla kaupunkia yhteensä 73 eri paikassa.

Kuntalaisten hyvinvoinnin tukeminen liikuntaryhmien ohella terveyttä, sairauksia, elämäntapaa ja hyvinvoinnin osatekijöitä käsittelevällä opintotarjonnalla

- Liikunnan ja terveyden edistämisen kurssseilla oli osallistujia 2.123 ja tarjontaa täydensivät kymmenet tanssikurssit sekä hyvinvointia käsittelevät luennot.

Monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden edistäminen

- Maahanmuuttajille oli tarjolla lukutaitokoulutusta, aikuisten perusopetusta, suomen kielen kurssseja iltaopetuksena sekä turvapaikanhakijoille omaa tarjontaa vastaanottokeskuksessa. Opisto oli mukana järjestämässä valtakunnallista eurooppalaisten kielten päivää.

Omaa paikkakuntaa koskevan kiinnostuksen ja paikallisidentiteetin vahvistaminen

- Paikkojen nimiä ja paikallistarinoita –kurssseja toteutui keväällä, syksyllä tutustuttiin Salon seutuun arkeologian silmin. Näillä kurssseilla oli yhteensä yli 80 osallistujaa.

Yhteistyö ja verkostoituminen paikallisten ja alueellisten sekä muiden, opiston toiminnan kannalta merkittävien toimijoiden kanssa

- Vuoden aikana tehtiin hyvää yhteistyötä kaupungin eri yksiköiden kanssa, kuten työllisyyspalvelujen ja vanhuspalvelujen sekä vapaa-ajan palvelujen muiden yksiköiden kanssa. Opistojen välistä yhdessä tekemistä jatkettiin Somero-opiston ja Vakka-opiston kanssa yhteisellä hankkeella. Tutustumismatka suuntautui Sastamalan opistoon keväällä. Kurssitoiminnassa tehtiin yhteistyötä mm. Koulutetut kokemusasiantuntijat ry, Osakesäästäjät ry:n, Ursalo ry:n ja Klubitalo ry, Muistiyhdistys ry kanssa

Myyntipalvelu- ja hanketoiminnan hyödyntäminen opiston kurssitarjonnan kehittämisessä

- Myyntipalvelukoulutuksia toteutui 43, suurimpina asiakkaina SPR/Halikon vastaanotto-keskus ja Salon kaupungin työllisyyspalvelut. Tuotot kasvoivat edellisestä vuodesta noin neljänneksellä. Hankkeista saatiin päätökseen merkittävät Mitä tääl tapahtuu –hanke, jossa vietiin taide- ja kulttuuriopetusta varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen. Opisto oli mukana Suomen kulttuurirahaston hankkeessa Oppilaitosten ja hyvinvointilaitosten yhteistyö Varsinais-Suomessa. Uusina hankkeina aloitettiin OPH:n tuella kaksivuotinen opiston laatu- ja kehittämishanke, sekä henkilöstön osaamisen kehittämishanke. Hankerahoitusta saatiin myös opintotietoliikennehankkeina, joilla alennettiin kurssimaksuja. Maahanmuuttajille suunnattua Kokemus –hanketta jatkettiin.

Henkilöstön hyvinvoinnista huolehtiminen sekä osaamisen ylläpitäminen ja parantaminen

- Kehityskeskustelut käytiin kaikkien päätoimisten kanssa, osaamisen kehittämiseen käytettiin vakinaisten osalta yhteensä noin 18 päivää, tuntiopettajille tarjottiin tukea koulutusten osallistumismaksuihin ja lisäksi sekä vakinaisten että määräaikaisten oli mahdollisuus osallistua opiston omille kursseille

Riskit ja epävarmuustekijät

Kurssitarjonnan määrä ja monipuolisuus

Opiston asiakaspalveluiden laatu

Henkilöstön riittävyys ja jaksaminen työssä

- Riskit eivät realisoituneet toimintavuoden aikana. Haasteita oli tilajärjestelyissä ja lukuisten väistötilojen sekä muuttojen hoitamisessa.

4600 Kansalaisopisto	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintatuotot	374 900	7 009	381 909	569 948	-188 039	149,2	522 178
Myyntituotot	2 900	0	2 900	178 620	-175 720	6 159,3	133 906
Maksutuotot	310 000	1 000	311 000	309 185	1 815	99,4	291 771
Tuet ja avustukset	60 000	6 009	66 009	82 143	-16 134	124,4	91 785
Muut toimintatuotot	2 000	0	2 000	0	2 000	0,0	4 717
Toimintakulut	-2 050 135	619	-2 049 516	-2 203 003	153 487	107,5	-2 117 424
Henkilöstökulut	-1 357 266	-2 881	-1 360 147	-1 516 197	156 050	111,5	-1 445 858
Palkat ja palkkiot	-1 091 040	-2 596	-1 093 636	-1 221 421	127 785	111,7	-1 145 499
Henkilösivukulut	-266 226	-285	-266 511	-294 776	28 265	110,6	-300 359
Eläkekulut	-230 766	-285	-231 051	-255 016	23 965	110,4	-263 198
Muut henkilösivukulut	-35 460	0	-35 460	-39 760	4 300	112,1	-37 160
Palvelujen ostot	-295 079	1 500	-293 579	-298 302	4 723	101,6	-276 923
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-35 380	0	-35 380	-38 668	3 288	109,3	-39 694
Muut toimintakulut	-362 410	2 000	-360 410	-349 837	-10 573	97,1	-354 949
Toimintakate	-1 675 235	7 628	-1 667 607	-1 633 055	-34 552	97,9	-1 595 246
Vuosikate	-1 675 235	7 628	-1 667 607	-1 633 055	-34 552	97,9	-1 595 246
Tilikauden tulos	-1 675 235	7 628	-1 667 607	-1 633 055	-34 552	97,9	-1 595 246
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-1 675 235	7 628	-1 667 607	-1 633 055	-34 552	97,9	-1 595 246
Toiminta <u>Infotietona</u> varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut							
Yhteensä €	48 016		48 016	50 427			74 853
Opiskelijat	5 900		5 900	5 902			5 797
Kulut €	1 935 816	-619	1 935 197	2 078 835			2 026 148
€/opiskelija	328		328	352			350
Opetustunnit	21 000		21 000	22 302			22 693
€/opetustunti	92,18		92,15	93,21			89,29
Kurssilaisia	11 500		11 500	11 449			11 729
€/kurssilainen	168		168	182			173
Taiteen perusopetus opiskelijoita	485		485	326			708
kursseja	63		63	70			72
Opetushenkilöstöä (päätoimiset)	7		7	8			7
Hallinto henkilöstö (rehtorit ja kanslistit)	4,5		4,5	4,5			5,5
Tuotot €	374 900	7 009	381 909	569 668			522 138
Netto €/asukas	29,85		29,7	29,11			28,75
Aikuisten maahanmuuttajien perusopetus							
Opiskelijat (netto)	29		29	77			28
Kulut €	114 319		114 319	124 168			91 276
€/opiskelija	3 942		3 942	1 613			3 260
Opetustunnit	1 609		1 609	1 758			1 749
€/opetustunti	71		71	71			52
Kurssilaiset (brutto)	128		128	313			205

4600 Kansalaisopisto	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Tuotot €	1 000		1 000	280			40
Netto €	114 319		114 319	123 888			91 236
Netto €/asukas	2,17		2,17	2,39			1,74
Netto €/asukas	-32,03	0,14	-31,89	-31,5			-30,49
Tilastotiedot							
Opetustoiminta							
Toimipisteet	Lukumäärä			73			63
Opiskelijat yhteensä	Henkilö			5 902			5 797
miehet	Henkilö			1 372			1 474
naiset	Henkilö			4 530			4 323
alle 16-vuotiaat	Henkilö			1 036			1 162
Opetustunnit vuodessa	Tunti			22 302			22 693
Edellisestä eriteltyinä							
Taiteen perusopetus							
Kuvataide	Ryhmiä/opp.			16/130			16/203
Käsityö	Ryhmiä/opp.			7/63			7/88
Teatteri	Ryhmiä/opp.			13/133			13/177
Opetustunnit vuodessa	Tunti			2 141			2 425

2.11.8.6. Vapaa-ajan lautakunnan tuloslaskelma

41 Vapaa aikaitk	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintatuotot	1 830 828	150 595	1 981 423	2 193 077	-211 654	110,7	2 233 211
Myyntituotot	978 360	15 000	993 360	1 127 915	-134 555	113,5	1 076 573
Maksutuotot	310 000	1 000	311 000	309 185	1 815	99,4	291 771
Tuet ja avustukset	82 095	129 095	211 190	208 008	3 182	98,5	302 651
Muut toimintatuotot	460 373	5 500	465 873	547 969	-82 096	117,6	562 215
Toimintakulut	-13 171 697	-138 826	-13 310 523	-13 123 323	-187 200	98,6	-13 152 941
Henkilöstökulut	-5 104 067	-161 126	-5 265 193	-5 455 551	190 358	103,6	-5 291 521
Palkat ja palkkiot	-4 008 820	-134 570	-4 143 390	-4 348 788	205 398	105,0	-4 175 389
Henkilösivukulut	-1 095 247	-26 556	-1 121 803	-1 106 763	-15 040	98,7	-1 116 132
Eläkekulut	-965 247	-26 556	-991 803	-963 918	-27 885	97,2	-974 208
Muut henkilösivukulut	-130 000	0	-130 000	-142 845	12 845	109,9	-141 924
Palvelujen ostot	-2 620 092	7 800	-2 612 292	-2 400 063	-212 229	91,9	-2 595 240
Aineet, tarvikkeet ja ta- varat	-952 546	-3 000	-955 546	-884 633	-70 913	92,6	-1 087 807
Avustukset	-406 000	15 500	-390 500	-367 250	-23 250	94,0	-305 160
Muut toimintakulut	-4 088 992	2 000	-4 086 992	-4 015 826	-71 166	98,3	-3 873 214
Toimintakate	-11 340 869	11 769	-11 329 100	-10 930 246	-398 854	96,5	-10 919 730
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	-5	5	*****	-73
Muut rahoituskulut	0	0	0	-5	5	*****	-73
Vuosikate	-11 340 869	11 769	-11 329 100	-10 930 252	-398 848	96,5	-10 919 803
Poistot ja arvonalentumi- set	-117 855	0	-117 855	-747 582	629 727	634,3	-578 927
Suunnitelman muk. poistot	-117 855	0	-117 855	-747 582	629 727	634,3	-578 927
Tilikauden tulos	-11 458 724	11 769	-11 446 955	-11 677 834	230 879	102,0	-11 498 730
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-11 458 724	11 769	-11 446 955	-11 677 834	230 879	102,0	-11 498 730

2.12. Kaupunkikehityspalvelut

2.12.1. Kaupunkikehityspalvelujen tulokortit

Sujuvat prosessit

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
1. Asiakaslähtöiset palvelut.	1.1. Palvelualueiden välillä on hyvin yhteensopivat prosessit	1.1.1. Laajennetun kaupunkikehityspalvelujen johtoryhmän kuukausittainen strategian seuranta työ/Päivittäisjohtamisen taulu.	1.1.1. JPP-mittari, sujuvat prosessit, 1-3/tavoite 2	1.1.1. Päivittäisjohtamisen taulun käyttö on vakiintunut tapa, ja asia kehittyy edelleen.	Laajennetun johtoryhmän työskentely ei toteudu suunnitellusti tai ole tuloksellista.	2 x 2 = 4	Kaupunkikehitysjohtaja	Valmis
	1.2 Kaupunkikehityslautakunnan vastuulla olevat perusrakenne ja palvelut toimivat teknisesti odotetulla tasolla ja tukevat laadultaan kaupungin kasvua ja kehitystä.	1.2.1. Arjen prosessit toimivat ja niitä kehitetään jatkuvan parantamisen periaattein.	1.2.1. Johdon kokonaisarvio palvelukohtaisten mittarien perusteella täyttää tavoitteen (kaikki palvelut "vihreällä" tai enintään kaksi palvelua "keltaisella" ja niiden haasteiden johdosta on sovittu toimenpiteet).	1.2.1. Palvelukohtaisia mittareita seurataan viikoittain johtoryhmätyöskentelyn osana. Ajoittain tavoitetasoa ei ole saavutettu. Arjen prosessit toimivat.	Tavoitteen alittavaan tasoon ei pystytty reagoimaan ajoissa tai sitä ei havaita.	3 x 1 = 3	Kaupunkikehitysjohtaja	Valmis

Aktiivinen yrittäjyys

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
1. Asukasluku kehittyä positiivisesti.	1.1. Asukasluvun positiivinen kehitys	1.1.1. Yritysten ja asukkaiden kysyntään vastaava perusrakenne valmiina	1.1.1. Luovutettavissa olevia tontteja 2 v, kaavoitettuja tontteja 5 v. ja raakamaata 10 v. tarvetta vastaava määrä.	1.1.1. Joulukuun 2019 asukasluku oli 51 850, joka on 482 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin.	Kysynnän kasvuun ei varauduta tai tarvittavat maapoliittiset päätökset eivät synny.	3 x 1 = 3	Kaupunkikehitysjohtaja	Valmis
	1.2. Yritysten tarpeisiin vastaavat kaavoitus- ja tonttiprosessit	1.2.1. Toimitaan yritysten hankkeita edistävällä tavalla konsernin sisäisesti tiimityössä.	1.2.1. Hankkeet toteutuvat yhteisesti sovitulla aikataululla	1.2.1. Tavoiteaikataulussa on pysytty siltä osin, kun asia on kaupungin päätösvallassa.	Joku olennainen taho jää tiimin ulkopuolelle ja siitä aiheutuu viivästystä, jos suunnitelmia joudutaan myöhemmin muuttamaan puuttuneen tiedon takia.	2 x 2 = 4	Kaupunkikehitysjohtaja	Valmis
2. Toimii vahvana kumppanina yrityksille ja muille toimijoille.	2.1. Yrittäjyysilmapiiri paranee	2.1.1. Elinkeino- poliittinen ohjelma	2.1.1. Salon asema eri mitauksissa paranee (V-Suomen yrittäjien ja OP:n vuosittainen maakuntaenuste, Suomen yrittäjien kysely 2 vuoden välein).	2.1.1. Yritysvaikutusten arviointilomaketta (sähköinen) on käytetty mm. Perniön kirkonkylän koulun keittiöratkaisun yhteydessä ja oppimisympäristöselvityksessä.	Salon asema heikkenee ja tulokset heikkenevät	1 x 1 = 1	Kaupunkikehityspalvelujen tehtäväalueiden päälliköt	Valmis

Luova edelläkävijä

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Keinoon kohdituvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
1. Uudistaa ennakkuuulotomasti ja rohkeasti palveluja ja toimintatapoja.	1.1. Joka päivä parempi Salo - jatkuvan parantamisen toimintamalli ja strategian onnistunut jalkautus	1.1.1. Uuden toimintamallin eteeneminen. Jatkuvan oppimisen malli ja hyvä pehdytys.	1.1.1. JPP-mittari, luova edelläkävijä	1.1.1. Strategian jalkautusta on tehty osastokokouksissa sekä kehityskeskustelujen osana.	Strategian jalkautus epäonnistuu ja joka päivä parempi-salo ei muutu arjen tekemiseksi työyksiköissä.	2 x 2 = 4	Kaupunkikehityspalvelujen tehtäväalueiden päälliköt	Valmis

Osaava henkilöstö

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Keinoon kohdituvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
1. Muuttuvan toimintaympäristön edellyttämä ammatillinen osaaminen.	1.1 Palvelualueiden johto seuraa ja osallistuu riittävästi valtakunnallisiin ja alueellisiin keskusteluihin ja tunnistaa oman toimialansa tulevaisuuden haasteet. Koulutussuunnittelussa, kehityskeskustelujen	1.1.1. Lisätään esimiesten ja palvelualueiden välistä keskustelua osaamisen ja työkyvyn haasteista muuttuvassa toimintaympäristössä. Luodaan ja otetaan käyttöön helposti muuteltavia koulutuskäytäntöjä,	1.1.1. Johdon kokonaisarvio positiivinen tai tavoitteen alittavat seikat tunnistettu ja korjaavat toimenpiteet sovittu.	1.1.1. Esimiesten ja palvelualueiden väliseen keskusteluun osaamisesta ja työkyvyn haasteista muuttuvassa toimintaympäristössä on kiinnitetty huomiota. Kaupungin taloudelliseen tilanteeseen sopeutuminen rajoittaa liikkumavaraa jonkin verran.	Muutokset eivät ole ennakoitavissa ja osaamisen tarpeet muuttuvat niin nopeasti, ettei ennakoiminen onnistu. Palvelualueiden välisen keskustelun käymiselle ei ole aikaa ja/tai motivaatiota.	2 x 2 = 4	Kaupunkikehityspalvelujen tehtäväalueiden päälliköt	Valmis

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Raportointi 1-12	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho	Toimenpiteen tila
	osaamiskartotuksissa ja työkyvyn tuen toimenpiteissä huomioidaan ennakoitavat tulevaisuuden näkymät.	työssä oppimisen menetelmiä ja työkyvyn tuen toimenpiteitä.						

2.12.2. Kaupunkikehityspalvelujen hallinto

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Hallinnon suurin menoerä koostuu pelastustoimen sopimuskorvauksesta. Sopimuskorvaus määräytyy kuntien asukasluvun mukaan, vuodelta 2019 palautusta 52.000 euroa.

Salon asukasluku on laskenut vuosittain.

5000 Tekn toimen hallinto	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintatuotot	0	0	0	229	-229	*****	160
Myyntituotot	0	0	0	0	0	0,0	3
Maksutuotot	0	0	0	104	-104	*****	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	125	-125	*****	157
Toimintakulut	-4 437 774	0	-4 437 774	-4 107 102	-330 672	92,5	-4 028 382
Henkilöstökulut	-557 140	0	-557 140	-284 886	-272 254	51,1	-230 710
Palkat ja palkkiot	-186 240	0	-186 240	-102 137	-84 103	54,8	-64 987
Henkilösivukulut	-370 900	0	-370 900	-182 750	-188 150	49,3	-165 723
Eläkekulut	-365 300	0	-365 300	-179 688	-185 612	49,2	-160 971
Muut henkilösivukulut	-5 600	0	-5 600	-3 062	-2 538	54,7	-4 752
Palvelujen ostot	-3 863 190	0	-3 863 190	-3 791 555	-71 635	98,1	-3 777 458
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 650	0	-3 650	-1 055	-2 595	28,9	-797
Muut toimintakulut	-13 794	0	-13 794	-29 606	15 812	214,6	-19 417
Toimintakate	-4 437 774	0	-4 437 774	-4 106 873	-330 901	92,5	-4 028 222
Vuosikate	-4 437 774	0	-4 437 774	-4 106 873	-330 901	92,5	-4 028 222
Tilikauden tulos	-4 437 774	0	-4 437 774	-4 106 873	-330 901	92,5	-4 028 222
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-4 437 774	0	-4 437 774	-4 106 873	-330 901	92,5	-4 028 222
Toiminta Kaupunkikehityslautakunta							
Kokoukset ja seminaarit	13		13	12			11
Käsitellyt asiat	250		250	251			223
Kulut €	33 243		33 243	25 395			31 549
€/asiat	133		133	101			141
€/kokous	2 557		2 557	2 116			2 868
Toimialahallinto							
Kulut €	168 332		168 332	233 325			190 226
Varhaiseläkemenoperusteinen määräraha, käyttö palveluilla	170 000		170 000				
Vakinaista henkilöstöä				1			0,5
Tuotot €				229			160
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut							
Kulut €	247 700		247 700	162 985			151 810
Palkankorotuksiin varattu määräraha							
Henkilöstökustannusten määräraha, käyttö palveluilla	92 549		92 549				
V-S aluepelastuslaitos							
Kulut €	3 895 200		3 895 200	3 847 562			3 805 831
€/asukas	72,74		74,48	73,71			72,74
Väestönsuojelu							
Kulut €	750		750	819			776
€/asukas	0,01		0,01	0,02			0,01

2.12.3. Tekniset palvelut

2.12.3.1. Tilapalvelut

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Tilapalveluissa on suuri osa vuodesta työskennelty erilaisten sisäilma-asioiden parissa. On selvitelty, tutkittu ja aloitettu/tehty korjaustoimia useissa eri kiinteistöissä.

Salo on liittynyt Kuntien Energiatehokkuussopimukseen kaudelle 2017 - 2025. Tähän liittyen on mm. ilmanvaihtokoneiden koneikkoja uusittu energiatehokkuudeltaan paremmiksi, öljylämmitys on vaihdettu maalämpöön Särkisalon koululla ja Perniön liikuntahalli sekä Isohärjänmäen päiväkotii liitettiin kaukolämpöön. Tilapalvelujen osasto on ollut mukana oppimisympäristötyöryhmässä asiantuntijana. On laadittu suunnitelmia ja kustannusarvioita sekä johdettu palvelualueiden korjaus- ja rakennushankkeita. Käyttämättömiksi jääneiden kiinteistöjen myyntiä on valmisteltu yhteistyössä kiinteistö- ja mittausosaston kanssa. Vuoden 2019 aikana saatiin myytyä entinen Villilän koulu, Asemakatu 2:ssa sijaitsevat rakennukset sekä Pajutien asuinrakennukset Suomusjärveltä. Asunto-osakkeita on vuoden 2019 aikana myyty kolme.

Tilapalvelujen toimintakulut alittuivat vajaalla 260.000 eurolla. Toimintatuottoja kertyi noin 295.000 euroa arvioitua enemmän. Toimintakate oli näin 552.000 euroa arvioitua parempi. Poistoja kertyi noin 368.000 euroa enemmän kuin oli arvioitu. Toimintamenojen alitus selittyy pääosin palvelujen ostojen arvioitua pienemmästä määrästä.

Myös henkilöstömenot jäivät hieman alle arvioidun.

Aistio-kulutusseurantajärjestelmässä mukana olevien kohteiden (141 kpl) osalta voidaan yhteenvedona todeta, että vuonna 2019 lämmitysenergian kulutus oli 25.621 MWh, sähköenergian 18.265 MWh ja veden 167.968 m³.

Kaupunkikehityspalvelujen investointihankkeiden osalta kokonaismääräraha riitti hyvin, rahaa jäi käyttämättä noin 250.000 euroa. Moision koulun julkisivun ja Muurlan koulun vesikatkon korjaukset valmistuivat, Ylhäistentie 2:n lattiamateriaalin vaihtotyö tuli vuoden 2019 osalta valmiiksi, Särkisalon koulun maalämpöhanke saatiin valmiiksi. Ylhäistentie 2 ja Perniön paloaseman korjauksiin varatut määrärahat ylittyivät hieman, mutta vastaavasti Vuohensaaren huoltorakennuksen määrärahasta jäi käyttämättä, koska työmaa saatiin käyntiin vasta aivan loppuvuodesta.

Riskit ja epävarmuustekijät

Henkilökunnan osin pitkät sairauslomat ovat haitanneet palvelutason ylläpitoa. Henkilökunnan ja varsinkin esimiestehtäviä hoitavien jaksaminen on ollut koetuksella lisääntyneiden sisäilma-asioiden johdosta. Resurssit eivät ole kokoaikaisesti riittäneet vastaamaan kysyntään. Epävarmuus tulevaisuuden palveluverkosta haittaa kiinteistöihin kohdistuvien kunnostustoimien suunnittelua.

5300 Tilapalvelut	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintatuotot	19 743 451	43 885	19 787 336	20 082 700	-295 364	101,5	19 254 950
Myyntituotot	0	0	0	16 122	-16 122	*****	1 007
Tuet ja avustukset	0	3 885	3 885	3 885	0	100,0	25 047
Muut toimintatuotot	19 743 451	40 000	19 783 451	20 062 693	-279 242	101,4	19 228 895
Toimintakulut	-12 139 841	-203 250	-12 343 091	-12 085 823	-257 268	97,9	-12 335 140
Henkilöstökulut	-2 328 566	-3 250	-2 331 816	-2 290 424	-41 392	98,2	-2 284 667
Palkat ja palkkiot	-1 831 250	-2 691	-1 833 941	-1 800 310	-33 631	98,2	-1 766 144
Henkilösivukulut	-497 316	-559	-497 875	-490 114	-7 761	98,4	-518 522
Eläkekulut	-436 886	-559	-437 445	-430 342	-7 104	98,4	-457 285
Muut henkilösivukulut	-60 430	0	-60 430	-59 773	-657	98,9	-61 238
Palvelujen ostot	-3 976 617	-170 000	-4 146 617	-3 828 580	-318 037	92,3	-4 006 603
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 439 351	-30 000	-5 469 351	-5 490 356	21 005	100,4	-5 627 598
Muut toimintakulut	-395 307	0	-395 307	-476 462	81 155	120,5	-416 272
Toimintakate	7 603 610	-159 365	7 444 245	7 996 877	-552 632	107,4	6 919 810

5300 Tilapalvelut	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0	0	0,0	-7
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0	0,0	-7
Vuosikate	7 603 610	-159 365	7 444 245	7 996 877	-552 632	107,4	6 919 802
Poistot ja arvonalentumiset	-7 393 384	0	-7 393 384	-7 868 410	475 026	106,4	-9 547 299
Suunnitelman muk. poistot	-7 393 384	0	-7 393 384	-7 868 410	475 026	106,4	-9 547 299
Tilikauden tulos	210 226	-159 365	50 861	128 467	-77 606	252,6	-2 627 496
Tilikauden ylijäämä (alij.)	210 226	-159 365	50 861	128 467	-77 606	252,6	-2 627 496
Toiminta							
Osaston hallinto							
Vakinaista henkilöstöä	1		1	1			1
Kulut €	101 302		101 302	91 588			85 625
Tuotot €	25		25	513			0
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut							
Kulut €	125 546		125 546	115 658			155 689
Talonsuunnittelu							
Asukasluku, 31.12.	52 700		52 300	52 200			52 321
Kulut €	302 248		302 248	310 663			290 290
€/asukas	5,74		5,78	5,95			5,55
Vakinaista henkilöstöä	5		5	5			5
Isännöinti :							
Isännöinti ja kiinteistöjen valvonta							
Isännöidyt kiinteistöt m ²	265 482		265 482	265 699			265 699
Kulut €	715 812		715 812	670 635			716 106
Etävalvotut kiinteistöt (LVI) kpl	73		73	75			73
Vakinaista henkilöstöä	8		8	8			8
Tuotot €	0		0	3 400			613
Talonmiespalvelut							
Palvelua saavat kiinteistöt m ²	265 482		265 482	265 699			265 699
Kulut €	1 339 720	2 679	1 342 399	1 307 134			1 363 035
Vakinaista henkilöstöä	29		29	29			29
Tuotot €	0	3 885	3 885	19 882			25 047
Käytössä olevien kiinteistöjen käyttömenot, m ²	243 739		243 739	242 539			243 739
Kulut €	7 199 023	101 234	7 300 257	6 812 347			7 230 677
€/m ² /kk	2,46		2,5	2,34			2,47
Tuotot €	18 532 665	75 806	18 608 471	18 390 400			17 821 713
Tyhjät ja vajaakäytössä olevat kiinteistöt, m ² (sis.poistot)	25 926		25 926	24 989			21 989
Kulut €	1 111 564	99 337	1 210 901	1 663 809			1 451 717
€/m ² /kk	3,57		3,89	5,55			5,5
Tuotot €	1 210 761	-35 806	1 174 955	1 663 809			1 405 971
Kiinteistöjen vuosikorjaukset							
Kulut €	1 370 172		1 370 172	1 229 648			1 197 690
Vakinaista henkilöstöä	6		6	7			6
Tuotot €			0	4 695			1 606
Tilapalvelut yhteensä							
Poistot €	7 416 184	7 416 185	7 393 384	7 868 410			9 547 299
Pinta-ala yhteensä, m ²	269 665	269 665	269 665	267 528			265 728
Kaikki kiinteistöt, €/m ² /kk (ilman poistoja)	3,75	0,06	3,81	3,76			3,87
Kaikki kiinteistöt, poistot, €/m ² /kk	2,29	2,29	2,28	2,45			2,99
Kaikki kiinteistöt, menot yht. €/m ² /kk	6,04	2,35	6,1	6,22			6,86

5300 Tilapalvelut	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Tilastotiedot							
Rakennukset ja huoneistot							
Kunnan omist. rakennukset 31.12.							
Yleiset rakennukset	Lukumäärä			192			192
niiden: kerrosala	m ²			228 301			228 301
tilavuus	m ³			992 291			992 291
Asuinrakennukset	Lukumäärä			55			56
niiden: kerrosala	m ²			21 560			21 620
tilavuus	m ³			84 280			84 580
Teollisuusrakennukset	Lukumäärä			1			1
niiden: kerrosala	m ³			169			169
tilavuus	m ³			1 825			1 825
Muut rakennukset	Lukumäärä			138			139
niiden: kerrosala	m ²			24 139			24 439
tilavuus	m ³			103 629			104 529
Kunnan suoraan omist. huoneistot 31.12.							
Asuinhuoneistot	Lukumäärä			198			277
niiden: huoneistoala	m ²			8 797			11 467
Asunto-osakehuoneistot	Lukumäärä			25			28
Kunnan määräysvallassa olevien asunto- ja kiint.yhtiöiden omist. asunnot 31.12.	Lukumäärä			1686			1686
Vuokralle annetut rakennukset ja huoneistot 31.12.							
Rakennukset yhteensä	Lukumäärä			291			293
asuinrakennukset	Lukumäärä			83			84
teollisuusrakennukset	Lukumäärä			1			1
liikerakennukset	Lukumäärä			2			2
muut rakennukset	Lukumäärä			205			206
Huoneistot yhteensä	Lukumäärä			607			610
asuinhuoneistot	Lukumäärä			550			553
teollisuushuoneistot	Lukumäärä			11			11
liikehuoneistot	Lukumäärä			18			18
muut huoneistot	Lukumäärä			28			28

2.12.3.2. Ravitsemis- ja puhtaanapitopalvelut

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Uuden vuodenpäivänä 2019, ryhdyttiin taas järjestämään Kukonkallion hoivakodin ravitsemispalvelua ja ensimmäinen ateria oli hoivakodin aamupala klo 7.00. Kukonkallion hoivakodin pieni ja toimiva valmistuskeittiö nostettiin ns. ylös edellisenä syksynä ja palkattiin neljä työntekijää, Ravusta vuoden 2018 aikana vapautuneista tehtävistä, yhtään uutta tehtävää ei tarvittu.

Tehostettiin entisestään ravitsemis- ja puhtaanapitopalveluprosesseja, sillä heti alkuvuodesta havaittiin talousarvio pienemmäksi kuin edellisen vuoden toteuma, huomioiden vuoden 2018 aikana vähennetyksi saadut neljä vakanssia, jotka nyt olivat täytettynä Kukonkallion hoivakodin valmistuskeittiöllä. Talouden toteumaennusteeseen perustuen kesän ja syksyn ruokalistaa eli ravitsemispalveluiden tuotannon ohjausjärjestelmä, suunniteltiin asiakastoiveiden, ravitsemissuositusten ja perinteiden lisäksi mahdollisemman edulliseksi ja jouhevaksi toteuttaa. Asiakkaiden vanhemmilta ja päättäjiltä saatu ehdotus kolmannesta puuroateriasta järjestyi koulujen ruokalistalle joulukuun alusta. Kaupunkikehityslautakunnan huhtikuiseen päätökseen pitäytyen Salon Asemakadun päiväkotia ja Perniön Kirkonkylän koulu siirtyivät palveluun koulujen alkaessa elokuussa ja Salon Mesikämmenen päiväkotia jo kesälomakauden alusta. Syksyllä ryhdyttiin suunnittelemaan Perniön uuden Kirkonkylän koulun yhteyteen tulevaa Perniö-Särkisalo-Kisko aluevalmistuskeittiötä, Salon Paukkulakodin peruskorjauksen ajalle ravitsemispalvelumenetelmää ja ruokakuljetusten kilpailutusta yhdessä vanhuspallveluiden ja logistiikkayksikön kanssa heti vuoden 2020 alkuun.

Entiseen malliin tehtiin kartoitus- ja yhteistyötä työterveyshuollon, työsuojelun- ja henkilöstöosaston kanssa ravitsemis- ja puhtaanapitohenkilökunnan työhyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi, poissaolojen vähentämiseksi ja tietenkin sijaismäärärahojen säästämiseksi.

Perusopetuksen puhtaanapidossa uuden oppimisympäristöpedagogiikan: oppimisen iloa tukevan oppimisympäristön vaatteet uusine kalusteineen ja tietoteknisine laitteineen lisäävät siivouksen kysyntää ja tarvetta. Hankittiin siivousmitoituksen päivitystä puhtaanapito-osille 1-5, puhtaanapidon tuotannon ohjauksjärjestelmään: CleanNet, huomioiden nämä oppimisen iloa tukevien oppimisympäristöjen vaatteet koulukiinteistöissä. Siivousmitoituksen päivityksen tulos oli, puhtaanapitotyöntekijä tarvitaan lisää miltei jokaiseen kouluun.

Ollikkalan koulun palvelukeittiötä ja ruokasalia laajennettiin kouluun liitettävän päiväkodin tarpeita vastaavaksi, Salon keskuskeittiöön hankittiin kaksi huippu modernia ja tehokasta yhdistelmäuunia (Power Cup2020), puhtaanapidon kone- ja laitekantaa uusittiin ja hankittiin uusi ns. siivousauto siivouskoneiden- ja laitteiden kuljetusta varten.

Riskit ja epävarmuustekijät

Ravitsemispalveluiden merkittävimmät riskit ovat asiakasmäärien väheneminen perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen palvelukohteissa ja myös vanhuspalveluissa ja Salon keskuskeittiön ikääntyminen. Puhtaanapidossa kaupungin sisäilmaongelmien ja myös uuden oppimisympäristöpedagogiikan vaikutus puhtaanapidon määrävaateisiin ja tätä kautta sisäisen asiakkaan siivouslaskuun. Molemmissa yksiköissä haasteen ja riskin asettaa erityisesti tuki- ja liikuntaelin vaivat ja näistä ohjautuvat poissaolot.

Tulokertymä ravitsemispalveluissa 99,2 prosenttia ja kulukertymä 107 prosenttia, puhtaanapidon tulokertymä 100,7 prosenttia ja kulukertymä samoin 100,7. Ravitsemis- ja puhtaanapidon vastuualueella tulokertymä 99,7 prosenttia ja kulukertymä 102,6 prosenttia, toimintavuoden kate 134,2 tuhatta euroa, poistot 143,9 tuhatta euroa. Tulos miinuksella 9,7 tuhatta euroa. Ravitsemis- ja puhtaanapidolla hinnan nosto edessä vuoden 2021 alusta.

5400 Rapupalvelut(rav+puht)	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintatuotot	14 959 344	-213 867	14 745 477	14 703 560	41 917	99,7	13 975 034
Myyntituotot	14 959 344	-300 000	14 659 344	14 600 536	58 808	99,6	13 855 601
Maksutuotot	0	0	0	63	-63	*****	0
Tuet ja avustukset	0	86 133	86 133	99 132	-12 999	115,1	117 220
Muut toimintatuotot	0	0	0	3 829	-3 829	*****	2 212
Toimintakulut	-13 962 501	-237 096	-14 199 597	-14 569 315	369 719	102,6	-14 152 809
Henkilöstökulut	-8 638 278	-107 096	-8 745 374	-9 027 191	281 818	103,2	-8 809 725
Palkat ja palkkiot	-7 137 950	-88 697	-7 226 647	-7 409 949	183 302	102,5	-7 165 991
Henkilösivukulut	-1 500 328	-18 399	-1 518 727	-1 617 242	98 515	106,5	-1 643 734
Eläkekulut	-1 266 058	-18 399	-1 284 457	-1 366 400	81 943	106,4	-1 391 940
Muut henkilösivukulut	-234 270	0	-234 270	-250 843	16 573	107,1	-251 795
Palvelujen ostot	-1 051 031	0	-1 051 031	-1 137 287	86 256	108,2	-1 162 929
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 526 370	-130 000	-3 656 370	-3 609 088	-47 282	98,7	-3 394 261
Avustukset	0	0	0	-300	300	*****	0
Muut toimintakulut	-746 822	0	-746 822	-795 450	48 628	106,5	-785 894
Toimintakate	996 843	-450 963	545 880	134 244	411 636	24,6	-177 775
Vuosikate	996 843	-450 963	545 880	134 244	411 636	24,6	-177 775
Poistot ja arvonalentumiset	-103 743	0	-103 743	-143 985	40 242	138,8	-45 733
Suunnitelman muk. poistot	-103 743	0	-103 743	-143 985	40 242	138,8	-45 733
Tilikauden tulos	893 100	-450 963	442 137	-9 740	451 878	-2,2	-223 508
Tilikauden ylijäämä (alij.)	893 100	-450 963	442 137	-9 740	451 878	-2,2	-223 508
Toiminta Osaston hallinto Ravitsemis- ja puhtaanapitopalvelut							
Kulut €	286 888		286 888	212 036			219 803
Vakinaista henkilöstöä	3		3	3			3
Tuotot €			0	20 957			24 402
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut							
Kulut €	58 728		58 728				150 051

5400 Rapupalvelut(rav+puht)	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Ravitsemispalvelut							
Monitoimikeittiö Ki-mara ja muut kokopäivähoitolaitosten keittiöt palvelukeittiöineen ja Halikon koulukeskus Suoritteet*	1 000 000		1 000 000	950 000			800 000
Kulut €	3 123 057	80 601	3 203 658	3 489 575			3 071 337
€/suorite	3,12		3,2	3,67			3,84
Vakinaista henkilöstöä	47		47	50			46
Tuotot €	3 423 329	-192 273	3 231 056	3 065 466			2 648 674
Salon keskuskeittiö palvelukeittiöineen Suoritteet*	1 400 000		1 400 000	1 402 342			1 500 000
Kulut €	4 382 364	102 415	4 484 779	4 235 829			4 265 836
€/suorite	3,13		3,2	3,02			2,84
Vakinaista henkilöstöä	57		57	57			56
Tuotot €	4 800 000	-76 768	4 723 232	5 019 612			4 618 422
Valmistavat koulujen ja päiväkotien keittiöt palvelukeittiöineen Suoritteet*	620 000		620 000	550 000			600 000
Kulut €	2 017 274		2 017 274	2 128 978			2 204 449
€/suorite	3,25		3,25	3,87			3,67
Vakinaista henkilöstöä	30		30	28			26
Tuotot €	2 250 000	1 480	2 251 480	2 025 341			2 178 349
Ravitsemispalvelut yhteensä							
Tuotot €	10 473 329	-267 561	10 205 768	10 131 376			9 469 847
Kulut €	9 809 583	183 016	9 992 599	10 066 418			9 761 425
Netto €	663 746	-450 577	213 169	64 958			-291 578
Puhtaanapitopalvelut							
Koulujen puhtaanapito, siivousala m ²	93 000		93 000	94 655			95 000
Kulut €	1 826 333	42 468	1 868 801	1 965 521			1 916 274
€/m ² /kk	1,64		1,67	1,73			1,68
Vakinaista henkilöstöä	67		58	58			67
Tuotot €	2 212 015	23 985	2 236 000	2 228 443			2 200 677
Päiväkotien puhtaanapito, siivousala m ²	22 000		22 000	23 000			23 000
Kulut €	977 356	-6 551	970 805	938 601			909 560
€/m ² /kk	3,7		3,68	3,4			3,3
Vakinaista henkilöstöä	30		30	27			38
Tuotot €	1 208 000		1 208 000	1 185 388			1 178 006
Liikuntatoimen puhtaanapito, siivousala m ²	24 000		24 000	25 000			23 600
Kulut €	393 548		393 548	498 244			470 884
€/m ² /kk	1,37		1,37	1,66			1,66
Vakinaista henkilöstöä	12		12	14			12
Tuotot €	530 000		530 000	566 924			549 215
Nuorisotoimen puhtaanapito, siivousala m ²	4 700		4 700	4 700			5 000
Kulut €	2 050		2 050	33 568			33 678
€/m ² /kk	0,04		0,04	0,6			0,56
Vakinaista henkilöstöä	1		1	1			1
Tuotot €	50 000		50 000	53 565			51 015
Kirjastojen puhtaanapito, siivousala m ²	7 700		7 700	7 700			8 000
Kulut €	129 270	553	129 823	74 031			114 312
€/m ² /kk	1,4		1,41	0,8			1,19
Vakinaista henkilöstöä	4		4	4			3
Tuotot €	139 000		139 000	157 596			148 008
Virastojen ja toimistojen puht.pito, siivousala m ²	21 500		21 500	22 000			22 417
Kulut €	134 686		134 686	247 998			203 789
€/m ² /kk	0,52		0,52	0,94			0,76
Vakinaista henkilöstöä	4		4	4			4
Tuotot €	180 000		180 000	165 956			167 995
Liikelaitosten puhtaanapito, siivousala m ²	545		545	545			545
Kulut €	35 890		35 890	17 436			17 320
€/m ² /kk	5,49		5,49	2,67			2,65
Vakinaista henkilöstöä	1		1	1			1
Tuotot €	7 000		7 000	24 072			8 275

5400 Rapupalvelut(rav+puht)	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Yhteiset palvelut							
Kulut €	653 785	17 610	671 395	727 499			725 567
Vakinaista henkilöstöä	15		15	18			15
Tuotot €	160 000	29 709	189 709	190 240			201 996
Puhtaanapitopalvelut yhteensä							
Tuotot €	4 486 015	53 694	4 539 709	4 572 184			4 505 187
Kulut €	4 152 918	54 080	4 206 998	4 502 898			4 391 384
Netto €	333 097	-386	332 711	69 286			113 803
Poistot ja arvonalennukset							
Ravitsemuspalvelut	103 743	103 743	103 743	143 985			45 733
Puhtaanapitopalvelut	0	0	0	0			0
Yhteensä	103 743	103 743	103 743	143 985			45 733
Netto €	893 100	-554 706	442 137	-9 741			-223 508
Tilastotiedot							
Ravitsemispalvelut							
Suoritteet	kpl			2 902 342			2 900 000
Puhtaanapitopalvelut							
Siivottavat neliöt	m ²			177 600			177 562

*Suoritteen mittana on yksi ateriasuorite, joka sisältää osuudet valmistuksesta, jakelusta, tarjoilusta ja jälkitöistä. Tavanomainen lounas saa arvon yksi (1) ateriasuorite, aamupala, välipala ja iltapala 0,5. Erikoisruokavalion lounas saa arvon 1,5, aamupala, välipala ja iltapala 0,75

2.12.4. Maankäyttöpalvelut

2.12.4.1. Kiinteistö- ja mittauspalvelut

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Rakennus- ja huoneistorekisterin perusparannukseen on panostettu edelleen. Osoitteita on käyty läpi kysyen kiinteistön omistajan tiedossa olevaa osoitetta. Tukityöllistetyn 8 kk:n henkilöresurssia on ollut tässä merkittävänä apuna.

Asuintonttien varaustilanne on palautunut tonttikampanjaa edeltävälle tasolle. Yritystonttien varauksissa on tapahtunut selvää kasvua. Metsämaan kakkosvaiheen yritysalueen tonteista osa on vuokrattu ja loput pääsääntöisesti varattu. Rakennettujen vuokratonttien myynnin valmistelutyö on ollut jatkuva. Kaupungin maanhankinta on ollut aktiivista. Maapoliittisen ohjausryhmän käsittelyn kautta on hankittu kaupungille tarjolla olevista maa-alueista tarpeellisiksi katsotut. Metsien hakkuut ovat jatkuneet kesällä maapohjien ja kuljetusyhteyksien kuivuttua. Metsänhoitotöitä jatketaan hoitosuunnitelman mukaisesti.

Tulojen lisäämiseksi on toteutettu kaupungin omien tarpeiden lisäksi mittauspalvelujen myyntiä yksityisille. 3D-kaupunkimallin tekeminen on aloitettu keräämällä aineistoa keväällä hankitun dronen avulla ja mallintamalla ydinkeskustan alueen rakennuksia. Lisäksi on kuvattu materiaalia sekä kaupunkisuunnittelua että tonttimarkkinointia varten. Dronen käyttöä tullaan tehostamaan tulevana kesänä ja laajentamaan toimintaa myös erilaisiin valvontatehtäviin.

Asiakkaiden hakemien lohkomistoimitusten ohella on tehty määrällän lainhuudon myöntämisestä käynnistyviä lohkomisia. Loimaan kaupungin kanssa tehdyn palvelusopimuksen mukaisesti heille on myyty lakisääteisiä kiinteistöinsinöörin palveluja. Toimintoja ja prosesseja kehittämällä on puutteellisista henkilöresursseista huolimatta pystytty ylläpitämään tyydyttävää palvelutasoa.

Riskit ja epävarmuustekijät

Taloudelliset ja toiminnalliset riskit ovat vähäisiä ja ne ovat hallinnassa. Suurimmat riskitekijät liittyvät ohuen organisaation takia avainhenkilöiden varahenkilöresurssien puutteeseen.

5100 Kiinteistö ja mitauspalv.	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintatuotot	4 306 110	56 911	4 363 021	4 343 469	19 552	99,6	3 972 342
Myyntituotot	397 000	50 000	447 000	547 950	-100 950	122,6	266 539
Maksutuotot	20 000	0	20 000	211 417	-191 417	1 057,1	25 311
Tuet ja avustukset	0	6 911	6 911	6 911	0	100,0	12 875
Muut toimintatuotot	3 889 110	0	3 889 110	3 577 191	311 919	92,0	3 667 618
Toimintakulut	-1 868 934	37 490	-1 831 444	-1 891 249	59 805	103,3	-1 658 495
Henkilöstökulut	-992 031	-12 510	-1 004 541	-976 806	-27 735	97,2	-962 165
Palkat ja palkkiot	-774 310	-10 359	-784 669	-765 201	-19 468	97,5	-707 518
Henkilösivukulut	-217 721	-2 151	-219 872	-211 605	-8 267	96,2	-254 647
Eläkekulut	-192 541	-2 151	-194 692	-187 049	-7 643	96,1	-231 075
Muut henkilösivukulut	-25 180	0	-25 180	-24 556	-624	97,5	-23 571
Palvelujen ostot	-397 895	50 000	-347 895	-406 600	58 705	116,9	-286 967
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-34 040	0	-34 040	-59 827	25 787	175,8	-18 180
Avustukset	-380 000	0	-380 000	-367 654	-12 346	96,8	-334 418
Muut toimintakulut	-64 968	0	-64 968	-80 363	15 395	123,7	-56 765
Toimintakate	2 437 176	94 401	2 531 577	2 452 220	79 357	96,9	2 313 848
Vuosikate	2 437 176	94 401	2 531 577	2 452 220	79 357	96,9	2 313 848
Poistot ja arvonalentumiset	-13 237	0	-13 237	-44 378	31 141	335,3	-45 052
Suunnitelman muk. poistot	-13 237	0	-13 237	-44 378	31 141	335,3	-45 052
Tilikauden tulos	2 423 939	94 401	2 518 340	2 407 842	110 498	95,6	2 268 795
Tilikauden ylijäämä (alij.)	2 423 939	94 401	2 518 340	2 407 842	110 498	95,6	2 268 795
Toiminta <u>Infotietona</u> varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut Kulut €			62 841	55 817			112 456
Myönnettyt toimintatuet							
Yksityistiekulut €	392 400		392 400	380 051			346 942
josta avustuksia	380 000		380 000	367 654			334 418
Avustettavia teitä km	940		940	945			928
€/km	417		417	402			374
Tielautakunnan toimituksia/v	1		1	0			4
Tuotot	1 200		1 200	708			1 470
Tonttipalvelut: Maa- ja vesialueet Kulut €	452 694	-30 000	422 694	550 456			411 878
Kaupungin pinta-ala (km ²)	2 100		2 100	2 100			2 100
€/ km ²	216		201	262			196
Tonttien varaus (kpl/v)	20		20	25			82
Luovutusilmoitukset (kpl/v)	850		850	850			780
Vakinaista henkilöstöä	4		4	4			4,5
Tonttivuokratuotot €	3 897 500		3 897 500	3 783 976			3 680 087
Talousmetsät							
Metsää (ha)	2 400		2 400	2 400			2 420
Kulut €	134 979		134 979	168 963			169 248
Vakinaista henkilöstöä	2,5		2,5	2,5			2,5
Kuluista 55% kohdistuu talousmetsiin ja 45 % muihin ammattitaitoa vaativiin tehtäviin							
Kulut €/ha	30,93		30,93	38,72			38,47
Tuotot €/ha	146		167	202			85
Tuotot €	350 000	50 000	400 000	485 124			206 892
Kiinteistönmuodostuspalvelu: Kulut €	231 202	12 510	243 712	239 155			216 636
Toimitusmääräykset kpl	25		25	30			19
Kaupanvahvistuksia kpl	25		25	25			21
Osoitteenmuutospäätöksiä kpl	35		35	35			64

5100 Kiinteistö ja mitauspalv.	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Palvelutapahtumien määrä /vuosi	3 000		3 000	2 500			2 500
€/toimenpide	74,94		79	92,34			83,19
Vakinaista henkilöstöä	4		4	4			4
Tuotot €	28 500	6 911	35 411	45 295			53 933
Mittauspalvelut:							
Kulut €	426 210		426 210	338 896			283 816
Mittaustapahtumien lukumäärä kpl/v	800		800	800			800
€/kaupungin km ²	203		203	161			135
Vakinaista henkilöstöä	6		6	6			5
Tuotot €	20 110		20 110	23 375			25 230
Paikkatietopalvelut:							
Kulut €	231 449	-20 000	211 449	213 728			229 975
Koulutus- ja opastustapahtumien määrä kpl	500		500	450			250
Ylläpidettävää opaskarttaa km ²	2 100		2 100	2 100			2 100
€/kaupungin km ²	110,21		100,69	101,78			109,51
Vakinaista henkilöstöä	2		2	2			2
Tuotot €	8 800		8 800	4 989			4 730
Tilastotiedot							
Maastoon merk. asema-kaavakorttelit	Lukumäärä			10			6
Valmistellut asema- ja rakennuskaava-alueen pohjakartat	Hehtaari			0			0
Tehdyt kaavoitukseen liittyvät maaperätutkimukset	Hehtaari			0			0
Kartoitetut, vaaitut ja maastoon merkityt kaavatie- ja vesihuoltolinjat yhteensä	Km			20			20
Tehdyt teiden ja vesihuollon rakentamiseen liittyvät maaperätutkimukset yht.	Km						
Hyväksytyt tonttijakoja	Lukumäärä			8			7
Tontinmittaustoimituksissa muod. tontteja	Lukumäärä			31			14
Rakennuspaikan maalle merkitsemisiä	Lukumäärä						33
Maa- ja metsätilat							
Kunnan om. maa- ja metsätalousmaa yhteensä 31.12.	Hehtaari			3 478			3 453
siitä: viljeltyä peltoa	Hehtaari			1 040			1 038
kasvullista metsää	Hehtaari			2 417			2 392
Kunnan omistamat sora-alueet	Hehtaari			0			0
Vuokralle annettujen alueiden pinta-ala	Hehtaari			761			759
Metsän myynti kertomusvuonna yht.	Kiinto-m ³			12 500			7 000
arvo	1 000 €			485			209
Metsän perusparannus-, raivaus- ja ojitustöitä tehty kertomusvuonna	Hehtaari			5			
Vuokralle annetut alueet 31.12.							
Asuntotontit/-rakennuspaikat	Lukumäärä			17			15
niiden: pinta-ala	Hehtaari			2,4			2,2
Teollisuustontit/-rakennuspaikat	Lukumäärä			8			3
niiden: pinta-ala	Hehtaari			5,6			0,9
Muut tontit/rakennuspaikat	Lukumäärä			11			0
niiden: pinta-ala	Hehtaari			0,1			0

2.12.4.2. Yleisten alueiden ylläpito ja kehittäminen

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Alkuvuosi oli katujen kunnossapidon kannalta huomattavasti normaalia kovempi. Palvelujen ostot olivat kunnossapidon kannalta noin 250.000 euroa alkuvuonna isommat kuin normaali vuonna. Loppuvuosi taas oli kunnossapidon kannalta normaalia huomattavasti helpompi. Salonjoen jäiden lähtö ei aiheuttanut toimenpiteitä. Investointihankkeet ovat edenneet hankesuunnitelman mukaisesti. Poikkeavasta alkuvuodesta huolimatta toiminnallisiin haasteisiin onnistuimme vastaamaan hyvin ja nämä tavoitteet toteutuivat suunnitellusti.

Riskit ja epävarmuustekijät

Alkuvuosi oli sääolosuhteiltaan huomattavasti normaalia kovempi, mutta loppuvuosi taas oli normaali helpompi ja näin palvelualueelle alku vuonna ennustetut taloudelliset riskit eivät toteutuneet. Toiminnalliset riskit ovat hyvin hallinnassa. Jäiden lähdöstä selvittiin ilman vaivanhintoja.

5200 Yleisten alueiden ylläpito ja ke	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintatuotot	266 150	18 493	284 643	271 117	13 526	95,2	330 271
Myyntituotot	83 650	0	83 650	39 494	44 156	47,2	109 675
Maksutuotot	64 000	0	64 000	86 876	-22 876	135,7	70 378
Tuet ja avustukset	0	18 493	18 493	18 492	0	100,0	38 776
Muut toimintatuotot	118 500	0	118 500	126 255	-7 755	106,5	111 442
Toimintakulut	-4 253 322	-241 591	-4 494 913	-4 505 213	10 299	100,2	-4 452 235
Henkilöstökulut	-1 544 704	-41 591	-1 586 295	-1 619 491	33 196	102,1	-1 632 114
Palkat ja palkkiot	-1 173 410	-34 440	-1 207 850	-1 233 825	25 975	102,2	-1 257 982
Henkilösivukulut	-371 294	-7 151	-378 445	-385 666	7 221	101,9	-374 131
Eläkekulut	-333 134	-7 151	-340 285	-346 848	6 563	101,9	-332 673
Muut henkilösivukulut	-38 160	0	-38 160	-38 818	658	101,7	-41 458
Palvelujen ostot	-1 760 009	-200 000	-1 960 009	-1 936 118	-23 891	98,8	-1 782 663
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-805 075	0	-805 075	-806 595	1 520	100,2	-903 095
Muut toimintakulut	-143 534	0	-143 534	-143 008	-526	99,6	-134 363
Toimintakate	-3 987 172	-223 098	-4 210 270	-4 234 095	23 825	100,6	-4 121 964
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0	0	0,0	-12
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0	0,0	-12
Vuosikate	-3 987 172	-223 098	-4 210 270	-4 234 095	23 825	100,6	-4 121 976
Poistot ja arvonalentumiset	-3 747 941	0	-3 747 941	-4 001 679	253 738	106,8	-3 956 608
Suunnitelman muk. poistot	-3 747 941	0	-3 747 941	-4 001 679	253 738	106,8	-3 956 608
Tilikauden tulos	-7 735 113	-223 098	-7 958 211	-8 235 774	277 563	103,5	-8 078 584
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-7 735 113	-223 098	-7 958 211	-8 235 774	277 563	103,5	-8 078 584

5200 Yleisten alu- eid.ylläpito ja ke	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toiminta Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. elä- kevak.maksukulut Kulut €	136 384		136 384	135 135			122 600
Kunnallistekniikan suunnittelu Kulut € Vakinaista henkilöstöä €/asukas Tuotot €	309 604 4 5,87 84 000		309 604 4 5,92 84 000	312 813 4 5,99 86 876			306 862 4 5,86 70 978
Liikenneväylien kun- nossapito Kunnossapidetyt tiet, m ² Kulut € Vakinaista henkilöstöä €/kunnossapito m ² (brutto) Tuotot €	2 018 000 1 747 814 12 0,87 34 900	200 000	2 018 000 1 947 814 12 0,97 34 900	2 132 000 1 931 500 11 0,91 23 412			2 125 500 1 863 833 12 0,88 49 201
Ajoneuvojen siirtämi- nen ja hävittäminen Siirretyt ajoneuvot Kulut € €/ajoneuvo Tuotot €	70 3 300 47 1 000		70 3 300 47 1 000	91 2 621 29 1 371			88 3 087 35 962
Katuvalaistuksen yllä- pito Valaisinyksiköt Kulut € €/valaisinyksikkö Tuotot €	11 600 534 207 46,05 6 500		11 600 534 207 46,05 6 500	11 600 655 275 56,49 19 859			11 500 641 274 55,76 8 029
Vanhon kaatopaikko- jen ja maankaatopaik- kojen hoito ja tarkkailuohjel- man toteutus Vanhat kaatopaikat ja maankaatopaikat Kulut € €/kaatopaikka Tuotot €	5 79 428 15 886 1 500		5 79 428 15 886 1 500	5 61 049 12 210 2 062			5 49 317 9 863 1 155
Venepaikat kpl Kulut € €/venepaikka Tuotot €	170 23 270 137 13 500		170 23 270 137 13 500	136 35 170 259 16 951			170 18 763 110 14 720
Puistot Ylläpito, ha Kulut € €/ ha Puistometsät ha Puistot ha Maisemapellot ha Leikkipaikat kpl Vakinaista henkilöstöä Tuotot €	838 1 445 385 1 725 661 160 7 91 14 15 000	41 591	838 1 486 976 1 774 661 160 7 91 14 33 493	838 1 361 656 1 625 661 166 2 83 14 19 297			838 1 414 663 1 688 661 160 7 84 13 82 293
Torialueet m ² Kulut € €/m ² Vakinaista henkilöstöä Tuotot	9 477 77 164 8,14 1 109 750		9 477 77 164 8,14 1 109 750	9 477 120 350 12,7 2 101 290			9 477 104 712 11,05 102 933
Matonpesupaikat Matonpesupaikat, kpl Kulut € €/matonpesupaikka	13 21 300 1 638		13 21 300 1 638	13 20 626 1 587			13 41 009 3 155
Muut yleiset alueet Ha Kulut € €/ha	90 11 850 132		90 11 850 132	90 4 154 46			90 8 715 97
Tilastotiedot Liikenneväylät Rakennettu kertomus- vuonna Kadut ja kaavatiet Kevyen liikenteen väylät	Km Km			1 0,2			1,1 0,8

5200 Yleisten alu- eid.ylläpito ja ke	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Päällystystyöt kerto- musvuonna							
Kadut ja kaavatiet; pääl- lystäminen	m ²			25 230			37 054
tehty uutta	m ²			49 230			57 484
uusittu/korjattu							
Kevyen liikenteen väylät	m ²			4 079			21 665
yhteensä	m ²						
Muut alueet yhteensä	m ²						
Kadut ja kaavatiet							
31.12.							
Kunnan toimesta kunnos- sapidetyt	Km			306			305
Kevyenliikenteen väy- lät 31.12.							
Kunnan toimesta kunnos- sapidetyt	Km			143			143
Yksityistiet 31.12.							
Kunnan toimesta kunnos- sapidetyt	Km			0			0
Muut yksityistiet	Km			1 090			1 090
Puistot ja muut yleiset							
alueet							
Rakennettu, hankittu							
kertomusvuonna							
Puistometsät	Hehtaari			0			0
Yhteensä 31.12.	Hehtaari			661			661
Puistot	Hehtaari			0,4			0,2
Yhteensä 31.12.	Hehtaari			166			165
Maisemapellot	Hehtaari			0			0
Yhteensä 31.12.	Hehtaari			2			2
Leikkipaikat	Kpl			-1			1
Yhteensä 31.12.	Kpl			83			84
Kasvihuoneet							
Kasvihuoneet 31.12.	Lukumäärä			1			1
Pinta-ala	m ²			100			100
Jätehuolto							
Vanhat sorakuopat							
Pinta-ala	Hehtaari			12			12
Maankaatopaikka							
Vastaanotettu ylijäämä- maa	Tonni			8 010			8 338
Venepaikat							
Venepaikat	Kpl			136			136
Jäiden lähtö	Pvm			20.maalis			25.tammi
Linjavalot sytytetty	Pvm			7.touko			14.touko
Linjavalot sammutettu	Pvm			ei sammutettu			17.loka
Syysmarkkinoille saapu- neet veneet	Pvm			1			1
Konekeskus							
Työkoneet							
Autot 31.12.	Lukumäärä			3			4
Käyttötunnit kertomus- vuonna	Tunti			4 200			4 100
Traktorit 31.12.	Lukumäärä			5			5
Käyttötunnit kertomus- vuonna	Tunti			3 200			3 200
Maansiirtokoneet 31.12.	Lukumäärä			3			3
Käyttötunnit kertomus- vuonna	Tunti			3 900			3 900
Työpajat							
Henkilötyöpäivät kerto- musvuonna	Lukumäärä			90			90

2.12.4.3. Kaupunkisuunnittelu

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Kaupunkisuunnittelu on toiminut hyväksytyin kaavoituskatsauksen mukaisesti.

Varsinais-Suomen luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavan valmistelu on ollut käynnissä vuoden 2019 aikana.

Salon kärkihankkeisiin liittyen Espoo-Salo oikoradan yleiskaavojen tarkistukset sekä kt 52 asemakaava ja asemakaavan muutostyöt ovat käynnistyneet syksyn 2019 aikana.

Kt 52 vaiheen II aluevaraussuunnitelma on valmistunut vuonna 2019. Asemakaavoitusta on edistetty kaavoituskatsauksen mukaisesti.

Kaavoitushenkilöstön määrä on kertomuskauden loppupuolella saatu palautettua toiminnan edellyttämälle tasolle. Osastojen välisten yhteisjärjestelyjen takia osa resurssista on siirrettynä paikkatietojärjestelmän pääkäyttäjätehtäviin.

Raportointikaudella on saapunut kaavoitusanomuksia ja on ilmennyt tarvetta kehittämissuunnitelmien ja esiselvitysten laatimiseen tulevien kaavojen tueksi. Yleisesti voidaan todeta, että maankäytön suunnitteluun liittyvä palvelutarve on lisääntynyt, mikä voidaan nähdä positiivisena signaalina.

Riskit ja epävarmuustekijät

Taloudelliset ja toiminnalliset riskit ovat vähäisiä ja ne ovat hallinnassa.

6000 Kaupunkisuunnittelu	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintatuotot	20 000	0	20 000	43 133	-23 133	215,7	34 775
Myyntituotot	0	0	0	8	-8	*****	0
Maksutuotot	20 000	0	20 000	43 125	-23 125	215,6	34 775
Toimintakulut	-1 003 772	0	-1 003 772	-702 124	-301 648	69,9	-666 474
Henkilöstökulut	-690 574	0	-690 574	-548 636	-141 938	79,4	-526 240
Palkat ja palkkiot	-564 290	0	-564 290	-444 876	-119 414	78,8	-427 673
Henkilösivukulut	-126 284	0	-126 284	-103 760	-22 524	82,2	-98 567
Eläkekulut	-107 944	0	-107 944	-90 260	-17 684	83,6	-85 123
Muut henkilösivukulut	-18 340	0	-18 340	-13 500	-4 840	73,6	-13 444
Palvelujen ostot	-267 920	0	-267 920	-105 235	-162 685	39,3	-97 944
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 350	0	-1 350	-10 464	9 114	775,1	-1 538
Muut toimintakulut	-43 928	0	-43 928	-37 789	-6 139	86,0	-40 753
Toimintakate	-983 772	0	-983 772	-658 991	-324 781	67,0	-631 699
Vuosikate	-983 772	0	-983 772	-658 991	-324 781	67,0	-631 699
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	-4 377	4 377	*****	-2 335
Suunnitelman muk. poistot	0	0	0	-4 377	4 377	*****	-2 335
Tilikauden tulos	-983 772	0	-983 772	-663 368	-320 404	67,4	-634 034
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-983 772	0	-983 772	-663 368	-320 404	67,4	-634 034
Toiminta <u>Infotietona</u> varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut Kulut €	13 424		13 424	14 698			13 484
Oma kaupunkisuunnittelu Kulut €	803 772		801 372	656 622			627 761
Vakinaista henkilöstöä	9		9				9
Tuotot €	20 000		20 000	43 133			34 775
€/asukas	14,91		15,32	12,58			12
Ostopalveluna hankittu suunnittelu Kulut €	200 000		202 400	45 502			38 713
€/asukas	3,71		3,87	0,87			0,74
Tilastotiedot Kaavoitus Voimaan tulleet kaavat kertomusvuonna							
Asemakaavat	Hehtaari			4,1			
Asemakaavan muutokset	Hehtaari			8,9			3,1
Rantakaavat	Hehtaari			-			-
Rantakaavan muutokset	Hehtaari			0,4			-
Osayleiskaavat	Hehtaari			-			-
Osayleiskaavan muutokset	Hehtaari			-			-

6000 Kaupunkisuunnittelu	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Kaavoitettu maa-alue yht. 31.12.2018							
Asema- ja rakennuskaava-alueita	Hehtaari			6 171			6 167
Rantakaava-alueita	Hehtaari			3 680			3 680
Osayleiskaava-alueita	Hehtaari			50 487			50 487

2.12.4.4. Liikennepalvelut

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Liikennepalveluyksikön vuoden 2019 keskeisinä tavoitteina olivat syksyllä alkaneen Salon joukkoliikenteen käynnistäminen ja markkinointi, koulukuljetusten ohjaaminen mahdollisimman suurelta osin joukkoliikenteeseen sekä vuonna 2020 päättyvien kuljetussopimusten hankintojen taustavalmistelut. Ensimmäisen vuosikolmanneksen aikana myös vietiin kuljetuskoordinaattorien rekrytoinnit päätökseen ja toukokuusta 2019 liikennepalvelut toimivat ensimmäistä kertaa täysmiehityksellä syksyn 2017 jälkeen.

Kaupungin organisoima joukkoliikenne käynnistettiin suunnitelmien mukaisesti. Toukuussa aloitettiin Waltti-matkakorttien myynti linja-autoaseman palvelupisteessä ja liikenteessä Waltti-lippu- ja maksujärjestelmä matkalippuineen otettiin onnistuneesti käyttöön kesäkuun alusta joukkoliikenteen siirtyessä kokonaisuudessaan kaupungin vastuulle. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom in myöntämän liikkumisen ohjauksen valtionavustuksen myötä käynnistyneessä Salolaiset bussiin -hankkeessa toteutettiin suunnitellusti joukkoliikenteen brändäystä, ja julkaistiin Salon joukkoliikenteen uusi nimi: Paikku. Kuntalaisille joukkoliikenteen uudistus konkretisoitui 8.8., kun uuden linjaston mukainen joukkoliikenne lukuvuoden alkaessa käynnistyi ja päivittäisten linja-autovuorojen määrä lähes kaksinkertaistui aikaisemmasta. Paikun matkamäärät lisääntyivät tasaisesti syksyn edetessä. Merkittävää oli, että muiden kuin koululaisten osuus matkustajista oli heti elokuussa lähes puolet ja osuus kasvoi tasaisesti loppuvuotta kohti.

Paikku-uudistuksen rinnalla liikennepalvelut huolehtivat myös koulu- ja ateriakuljetuspalveluiden koordinoinnista. Paikku-uudistuksen myötä aikaisempaa useammat oppilaat siirrettiin tilausajoista linja-autoihin. Koulukuljetettavien määrä myös väheni runsaalla sadalla edellisestä vuodesta ikäluokkien pienenemisen myötä. Koulukuljetusten ulkoiset kustannukset jäivätkin 300 000 euroa arvioitua pienemmiksi. Osittain tätä selittää se, ettei syksyllä ollut enää tarvetta aikaisempien vuosien tavoin hankkia lisäkalustoa esimerkiksi tapaturmien vuoksi lyhyt aikaista kuljetusta tarvitseville, vaan kuljetukset saatiin pääasiassa hoidettua olemassa olevissa tilausajoissa. Toinen kustannuksiin vaikuttanut suurempi muutos oli, ettei syksyllä koululaisten linja-automatkustuksesta maksettu enää ulkoisille toimijoille. Ateriakuljetusten osalta kustannukset jäivät hieman arvioitua pienemmiksi, mutta eroa selittää se, että yhden toimijan osalta joulukuun 2019 kuljetusten laskutus siirtyi teknisistä syistä vuoden 2020 puolelle.

Joukkoliikenteen kustannuksia ja tuottoja oli vuoden 2019 talousarviota tehtäessä hyvin vaikea arvioida toteutettavan uudistuksen vuoksi. Palveluun jouduttiin hakemaan syksyllä 500.000 euroa lisämäärärahaa. Joukkoliikenteen osalta ostojen kustannukset ylittyivät vielä 180.000 eurolla elokuussa arvioidusta mm. ruuhkavuorojen lisäautoista aiheutuneiden kustannusten vuoksi. Kustannusylitystä kompensoivat kuitenkin arvioitua suuremmat toimintatuotot. Esimerkiksi 2. asteen opiskelijoiden matkustuksesta saatiin KELA:lta syysluku-kauden osalta lähes 100 000 euron korvaus. Samoin Salolaiset bussiin -hankkeen kautta saatiin kertaluontoista valtionavustusta joukkoliikenteen markkinointiin n. 40.000 euroa. Kun huomioidaan myös sisäiset myyntituotot eli koululaisten matkustus Paikussa, alittuvat palvelu- ja joukkoliikenteen kustannukset 288.000 euroa arvioidusta. Alitus koko liikennepalveluita tarkasteltaessa on 250.000 euroa.

Riskit ja epävarmuustekijät

Joukkoliikenteen järjestämisvastuun siirtyminen kaupungille toi mukanaan ennakoimattomia haasteita ja oli erityisesti taloudellisesta näkökulmasta epävarmuustekijä, mutta liikenteen käynnistyttyä ja Walti- lippu- ja maksujärjestelmän käyttöönoton myötä kustannukset ja tuotot ovat jatkossa paremmin ennakoitavissa. Joukkoliikenteen osalta riskinä on, että uudistus jää vajaaksi, eikä joukkoliikenteen palvelutaso vastaa kuntalaisten tarpeita muun muassa ilta- ja viikonloppuyhteyksien osalta, jolloin käyttö jää vähäiseksi.

Suurimmat epävarmuustekijät liikennepalveluiden osalta ovat murroksessa oleva liikennesektorin sekä muuttuva lainsäädäntö. Elokuussa 2021 voimaan astuvat tiukennukset ns. EU:n puhtaiden ajoneuvojen -direktiiviin (EU 2019/1161) tulevat nostamaan julkisten toimijoiden hankkimien kuljetuspalvelujen kustannuksia. Niin ikään mahdolliset muutokset oppivelvollisuusikäen saattavat lisätä kaupungin koulukuljetuskustannuksia.

Liikennepalveluyksikön henkilöstörakenne on osoittautunut tarpeeseen nähden kovin ohueksi. Yksikkö on haavoittuvainen varsinkin tilanteissa, joissa joku vastuhenkilöistä on syystä tai toisesta pitkään poissa työstä.

6100 Liikennepalvelut	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintatuotot	4 894 810	101 427	4 996 237	5 159 910	-163 673	103,3	4 387 274
Myyntituotot	4 640 500	100 000	4 740 500	4 754 347	-13 847	100,3	4 120 222
Tuet ja avustukset	250 000	1 427	251 427	295 950	-44 523	117,7	262 266
Muut toimintatuotot	4 310	0	4 310	109 613	-105 303	2 543,2	4 786
Toimintakulut	-6 590 318	-504 259	-7 094 577	-7 003 332	-91 245	98,7	-5 708 361
Henkilöstökulut	-280 190	-4 259	-284 449	-308 455	24 006	108,4	-266 582
Palkat ja palkkiot	-233 330	-3 527	-236 857	-255 204	18 347	107,7	-219 776
Henkilösivukulut	-46 860	-732	-47 592	-53 252	5 659	111,9	-46 806
Eläkekulut	-39 250	-732	-39 982	-44 737	4 755	111,9	-38 869
Muut henkilösivukulut	-7 610	0	-7 610	-8 514	904	111,9	-7 937
Palvelujen ostot	-6 295 154	-500 000	-6 795 154	-6 661 783	-133 371	98,0	-5 421 716
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 950	0	-1 950	-7 197	5 247	369,1	-4 837
Muut toimintakulut	-13 024	0	-13 024	-25 897	12 873	198,8	-15 227
Toimintakate	-1 695 508	-402 832	-2 098 340	-1 843 423	-254 917	87,9	-1 321 088
Vuosikate	-1 695 508	-402 832	-2 098 340	-1 843 423	-254 917	87,9	-1 321 088
Tilikauden tulos	-1 695 508	-402 832	-2 098 340	-1 843 423	-254 917	87,9	-1 321 088
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-1 695 508	-402 832	-2 098 340	-1 843 423	-254 917	87,9	-1 321 088
Toiminta							
Henkilöliikennepalvelut							
Tehtyjen matkojen määrä	340 000		340 000	400 000			319 000
Kulut €	2 396 940	504 259	2 901 199	3 154 716			1 561 689
Joukkoliikenteen tuki €	250 000		250 000	295 950			262 266
Muut tuotot €	490 000	101 427	591 427	1 087 184			105 952
€/matka netto	6,31		7,8	7,15			4,07
Koulukuljetukset							
Kuljetettavia oppilaita	1 740		1 740	1 650			1 731
Kulut €	3 288 013		3 288 013	3 071 357			3 269 692
Tuotot €	3 304 810		3 304 810	3 003 820			3 136 239
€/oppilas/v	1 890		1 890	1 861			1 889
Ateriakuljetukset							
Kuljetuttavia aterioita	50 000		50 000	45 440			48 022
Kulut €	905 365		905 365	777 260			876 980
Tuotot €	850 000		850 000	772 956			882 817
€/ateria/v	18,11		18,11	17,11			18,26
Vakinaista henkilöstöä	4		4				4

2.12.5. Kaupunkikehityslautakunnan tuloslaskelma

50 Kaupunkikehitys- lautakunta	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintatuotot	44 189 865	6 849	44 196 714	44 604 118	-407 404	100,9	41 954 805
Myyntituotot	20 080 494	-150 000	19 930 494	19 958 457	-27 963	100,1	18 353 048
Maksutuotot	104 000	0	104 000	341 585	-237 585	328,4	130 464
Tuet ja avustukset	250 000	116 849	366 849	424 370	-57 521	115,7	456 184
Muut toimintatuotot	23 755 371	40 000	23 795 371	23 879 705	-84 334	100,4	23 015 110
Toimintakulut	-44 256 462	-1 148 707	-45 405 169	-44 864 159	-541 010	98,8	-43 108 280
Henkilöstökulut	-15 031 483	-168 707	-15 200 190	-15 055 890	-144 300	99,1	-14 768 876
Palkat ja palkkiot	-11 900 780	-139 714	-12 040 494	-12 011 501	-28 993	99,8	-11 654 043
Henkilösivukulut	-3 130 703	-28 993	-3 159 696	-3 044 389	-115 307	96,4	-3 114 833
Eläkekulut	-2 741 113	-28 993	-2 770 106	-2 645 324	-124 782	95,5	-2 708 273
Muut henkilösivukulut	-389 590	0	-389 590	-399 065	9 475	102,4	-406 560
Palvelujen ostot	-17 611 816	-820 000	-18 431 816	-17 867 159	-564 657	96,9	-16 536 410
Aineet, tarvikkeet ja ta- varat	-9 811 786	-160 000	-9 971 786	-9 984 581	12 795	100,1	-9 950 305
Avustukset	-380 000	0	-380 000	-367 954	-12 046	96,8	-334 418
Muut toimintakulut	-1 421 377	0	-1 421 377	-1 588 574	167 197	111,8	-1 518 271
Toimintakate	-66 597	-1 141 858	-1 208 455	-260 041	-948 414	21,5	-1 153 475
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0	0	0,0	-20
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0	0,0	-20
Vuosikate	-66 597	-1 141 858	-1 208 455	-260 041	-948 414	21,5	-1 153 495
Poistot ja arvonalentumi- set	-11 258 305	0	-11 258 305	-12 062 829	804 524	107,1	-13 597 027
Suunnitel- man muk. poistot	-11 258 305	0	-11 258 305	-12 062 829	804 524	107,1	-13 597 027
Tilikauden tulos	-11 324 902	-1 141 858	-12 466 760	-12 322 869	-143 890	98,8	-14 750 522
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-11 324 902	-1 141 858	-12 466 760	-12 322 869	-143 890	98,8	-14 750 522

2.13. Rakennus- ja ympäristövalvonta

2.13.1. Rakennusvalvonta

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Vanhon loppukatselmoitujen rakentamisen lupien digitoinnissa saavutettiin asetettu tavoite digitoitujen asiakirjojen ja lupien osalta.

Digitoitujen ja sähköisesti arkistoitujen rakentamisen lupien myyntipalvelun avaamisen edellytyksiä selvitettiin alkuvuodesta ja päätös kaupan avaamisesta tehtiin joulukuussa rakennus- ja ympäristölautakunnassa. Kauppa on ollut auki 1.2.2020 alkaen.

Uusi tarkastusinsinööri aloitti työnsä marraskuussa.

Rakentamisen lupia haettiin koko vuonna hieman enemmän kuin oli ennakoitu.

Taksaan tehtiin yleiskorotus, joka tuli voimaan 1.2.2020 alkaen.

Riskit ja epävarmuustekijät

Toimintamenot koostuvat pääosin henkilöstökuluista ja tulot rakennuslupamaksuista. Henkilöstökulut olivat ennakoitujen mukaiset.

Ohjelmistojen kehittämisestä sekä digitoinnista syntyneet kustannukset olivat lähes ennakoitujen mukaiset.

2.13.3. Ympäristönsuojelu

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Ympäristönsuojelun henkilöstössä oli vajausta 1-3 henkilöä koko vuoden. Uusi ympäristönsuojelupäällikkö aloitti maaliskuun alussa ja uusi ympäristönsuojelutarkastaja huhtikuun alkupuolella. Huhtikuun alussa yksi ympäristönsuojelutarkastaja jäi eläkkeelle. Kaksi uutta ympäristönsuojelutarkastajaa aloittivat työnsä toukokuussa ja kesäkuussa. Ympäristöinsinööri irtisanoutui kesäkuussa ja tämä virka oli täyttämättä loppuvuoden ajan.

Maa-ainesten ottoon liittyvien lupien hakemuksia tuli runsaasti vireille alkuvuonna. Vuoden aikana käsiteltiin neljä maa-aineslupaa, kaksi yhteiskäsittelylupaa ja yksi murskauksen ympäristölupa. Lisäksi käsiteltiin yksi eläinsuojan ilmoitus, jonka ilmoituspäätös oli laatuaan ensimmäinen Salossa. Lisäksi lautakunnassa käsiteltiin 10 poikkeamista ympäristönsuojelumääräyksistä ja annettiin 12 erilaista lausuntoa muille viranomaisille.

Pohjavesialueiden kiinteistöjen omistajille lähetettiin muistutuskirjeitä ympäristönsuojelulain mukaisen jätevesienkäsittelyn parantamisen määräajasta. Näiden kirjeiden ja yleisen medianäkyvyyden takia, annetun jätevesineuvonnan määrä lisääntyi loppukesästä merkittävästi. Neuvonnan tarve väheni määräajan umpeuduttua 31.10.2019.

Ympäristönsuojelumääräykset palautettiin kaupunginhallitukselta uudelleen valmisteltavaksi. Työryhmä on tämän jälkeen kokoontunut kerran. Ympäristönsuojelumääräyslunnos oli kuultavana uudestaan heinä-elokuussa. Ympäristönsuojelumääräyslunnosta alettiin muokkaamaan uudestaan viranhaltijavoimin, koska Kuntaliitolta oli tulossa uusi ohje ja uudistunut henkilökunta näki luonnoksessa muutostarpeita.

Loppuvuoden painopiste oli valvontasuunnitelman mukaisessa valvonnassa. Valvontaohjelman mukaisista tarkastuksista saatiin tehtyä 76 prosenttia. Tällä saatiin korjattua ympäristönsuojelun taloutta, mutta samalla muita asioita käsiteltiin hitaampaan tahtiin. Ympäristönsuojelun suoritteiden määrä putosi vuoden 2018 noin 600 kappaleesta 396 kappaleeseen.

Valonia on puolueeton kestävän kehityksen ja energia-asioiden asiantuntijaorganisaatio. Valonia teki Salossa jätevesien käsittelyn neuvontaa, virtavesikunnostuksia 4 eri joessa tai purossa, ohjasi Uskelanjoen kalataloudellisia kunnostuksia, kunnosti 4 koskea, järjesti vesistökuunnostusverkoston tilaisuuksia, teki lähdekartoituksen sekä osallistui mm. aurinkoenergia -infoillan järjestämiseen, ilmasto- ja ympäristöohjelman päivitykseen ja Salon hankintapoliittisen ohjelman laatimiseen. Lisäksi Valonia toteutti Salossa "Nuoret ilmaston ja kestävän kehityksen kirittäjinä"-hankkeen.

Riskit ja epävarmuustekijät

Riskinarviointi vuodelle 2019 epäonnistui henkilöstön osalta. Vuoden 2019 alusta lähtien kolme viranhaltijaa jätti tehtävänsä, joko irtisanoutumisen tai eläkkeelle jäämisen takia. Koska myös jo vuonna 2018 täyttämättä jäänyt ympäristönsuojelupäällikön virka oli täyttämättä maaliskuun alkuun asti, ympäristönsuojelu ei pystynyt toimimaan normaalilla tasolla vuonna 2019 henkilöstövajauksen takia. Henkilövajaus oli pahimmillaan helmi- ja maaliskuussa, jolloin tehtäviä oli hoitamassa vain kolme viranhaltijaa. Kesäkuusta vuoden loppuun asti toimittiin yhden viranhaltijan vajauksella.

Ennakolta arvioiduista riskeistä lähimpänä toteutumista oli jätevesineuvonnan tarpeen lisääntyminen. Ympäristönsuojeluun saatiin kuitenkin rekrytoitua jätevesialan ammattilainen, joka aloitti työnsä sopivasti toukokuussa, joten jätevesiasioiden osalta neuvonnan laatu parani, vaikka suuren tarpeen vuoksi asiakkaille vastaaminen saattoikin viivästyä. Lupahakemusten määrä vuonna 2019 oli normaalilla tasolla. Eniten negatiivista palautetta tuli vesilain mukaisten vettymishaitta-asioiden käsittelyn viivästyisestä.

Ympäristönsuojelumääräysten uudistaminen jäi lopulta tekemättä, koska henkilöresurssit priorisoitiin muihin tehtäviin.

2.13.3. Ympäristöterveydenhuolto

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Vuonna 2019 otettiin terveysvalvonnassa käyttöön uusi valtakunnallinen tiedonohjausjärjestelmä VATI. Ohjelmassa olevista virheistä johtuen sen käyttöönotto vei valvontayksiköissä erityisesti alkuvuodesta paljon aikaa. Ohjelman kehitystyö jatkuu edelleen.

Suunnitelmallinen valvonta toteutui tupakkavalvonnan ja elintarvikevalvonnan osalta lähes 100 prosenttisesti. Terveysnsuojeluvalvonta sekä eläinten hyvinvoinnin ja terveyden valvonta eivät toteutuneet tavoitteiden mukaisesti resurssivajauksesta johtuen. Lisäksi molemmilla toimialoilla akuutit, ei-suunnitelmalliset valvontakäynnit priorisoidaan etusijalle ennen suunnitelmallista valvontaa. Elintarvikevalvontaa työllisti alkusyksystä kaupungin ruokailupaikoissa olleen ruokamyrkytyksen selvitystyö.

Ympäristöterveydenhuollossa otettiin onnistuneesti käyttöön sähköinen LaatuNet -laadunhallintajärjestelmä. Laatujärjestelmä toimii työkaluna oman toiminnan arviointiin ja kehittämiseen. Lounais-Suomen aluehallintovirasto teki arviointi- ja ohjauskäynnin yksikköömme. Käynnillä ei toiminnassamme havaittu poikkeamia, vain joitakin kehitysehdotuksia annettiin.

Taksa päivitettiin tupakkavalvonnan osalta. Uusi taksa tuli voimaan 1.1.2020.

Riskit ja epävarmuustekijät

Ympäristöterveydenhuoltoon jouduttiin vuoden aikana rekrytoimaan useita henkilöitä. Yksi terveystarkastaja irtisanoutui ja yksi terveystarkastaja sekä kaksi eläinlääkäriä olivat pitkällä virkavapaalla. Erityisesti pienillä resursseilla toimivan eläinlääkintähuollon rekrytointiongelmia vaikeuttivat toimintaa.

2.13.4. Rakennus- ja ympäristölautakunnan tuloslaskelma

70 Rakennus ja ympäristöltk	TA2019	MRM 2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintatuotot	705 900	37 585	743 485	733 936	37 585	98,7	637 527
Myyntituotot	101 900	0	101 900	80 264	0	78,8	79 605
Maksutuotot	604 000	15 000	619 000	631 088	15 000	102,0	550 456
Tuet ja avustukset	0	22 585	22 585	22 585	22 585	100,0	7 466
Toimintakulut	-2 191 410	-37 551	-2 228 961	-2 087 438	-37 551	93,7	-2 125 684
Henkilöstökulut	-1 730 413	-45 051	-1 775 464	-1 683 416	-45 051	94,8	-1 700 490
Palkat ja palkkiot	-1 347 950	-37 305	-1 385 255	-1 302 871	-37 305	94,1	-1 314 238
Henkilösivukulut	-382 463	-7 746	-390 209	-380 545	-7 746	97,5	-386 252
Eläkekulut	-339 083	-7 746	-346 829	-334 443	-7 746	96,4	-338 147
Muut henkilösivukulut	-43 380	0	-43 380	-46 102	0	106,3	-48 105
Palvelujen ostot	-308 389	4 000	-304 389	-269 535	4 000	88,5	-282 653
Aineet, tarvikkeet ja tarvat	-23 590	0	-23 590	-18 278	0	77,5	-21 565
Avustukset	-12 500	2 500	-10 000	-8 582	2 500	85,8	-10 183
Muut toimintakulut	-116 518	1 000	-115 518	-107 626	1 000	93,2	-110 793
Toimintakate	-1 485 510	34	-1 485 476	-1 353 501	34	91,1	-1 488 157
Vuosikate	-1 485 510	34	-1 485 476	-1 353 501	34	91,1	-1 488 157
Tilikauden tulos	-1 485 510	34	-1 485 476	-1 353 501	34	91,1	-1 488 157
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-1 485 510	34	-1 485 476	-1 353 501	34	91,1	-1 488 157
Toiminta Rakennus- ja ympäristölautakunta							
Kokoukset	11		11	12			11
Käsittellyt asiat	180		180	183			169
Kulut €	31 039	11 780	42 819	23 522			31 248
€/asia	172		238	129			185
€/kokous	2 822		3 893	1 960			2 841

70 Rakennus ja ympäristöltk	TA2019	MRM 2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Osaston hallinto							
Kulut €	93 820	-1 650	92 170	92 913			35 953
Varhaiseläkemenoperustaisen määräraha €	10 000		10 000				0
Vakinaista henkilöstöä	1		1	1			0,5
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut							
Kulut €	89 383		89 383				91 579
Lakipalvelut; tekninen sektori							
Kulut €	76 010		76 010	80 987			71 705
Vakinaista henkilöstöä	1		1	1			0,5
Rakennusvalvonta							
Rakentamiseen liittyvät luvat, kpl	750		750	661			677
Kulut €	622 289	-3 000	619 289	587 431			660 623
€/käsitelty lupa	830		826	889			976
Vakinaista henkilöstöä	7,5		7,5	7,5			9
Tuotot €	375 000	5 121	380 121	433 657			352 457
Ympäristönsuojelu							
Tarkastukset, luvat, lausunnot ja ilmoitukset	600		600	396			610
Kulut €	525 625	16 176	541 801	481 358			493 111
€/suorite	876		903	1 216			808
Vakinaista henkilöstöä	7,5		7,5	7,5			7,5
€/asukas	9,61		10,36	9,28			9,42
Tuotot €	149 000	15 365	164 365	122 687			110 671
Ympäristöterveystenhuolto							
Terveysvalvonnan tarkastukset ja luvat	600		600	488			575
Kulut €	430 671	-500	430 171	387 117			437 130
€/tarkastus ja lupa	718		717	793			760
Vakinaista henkilöstöä	6,5		6,5	6,5			6,5
Tuotot €	81 500	10 000	91 500	96 982			106 516
Eläinlääkinnän tarkastukset ja käynnit	4 000		4 000	3 547			3 520
Kulut €	386 631	14 745	401 376	423 699			378 605
€/tarkastus ja käynti	96,66		100,34	119,45			107,56
Vakinaista henkilöstöä	4,5		4,5	4,5			4,5
Tuotot €	100 400	7 099	107 499	80 610			67 883
Löytöeläimet	50		50	69			96
Kulut €	15 325		15 325	10 409			17 309
€/löytöeläin	307		307	151			180
Tilastotiedot							
Rakennusvalvonta							
Myönnetyt luvat yhteensä	Lukumäärä			661			677
uudisrakennuslupia	Lukumäärä			136			161
muutoslupia	Lukumäärä			101			91
muuta lupia	Lukumäärä			424			425
Luvissa myönnett. rakenn.yht.	Lukumäärä			427			421
asuinrakennukset	Lukumäärä			21			36
liikerakennukset	Lukumäärä			0			1
teollisuusrakennukset	Lukumäärä			3			6
maatalouden tuotantorak.	Lukumäärä			8			16
vapaa-ajan rakennukset	Lukumäärä			18			29
muut rakennukset	Lukumäärä			377			333
Luvissa myönnett. asunnot yht.	Lukumäärä			91			66
pientalo-, paritaloasunnot	Lukumäärä			26			41
rivitaloasunnot	Lukumäärä			3			0
kerrostaloasunnot	Lukumäärä			25			25
muut asunnot	Lukumäärä			37			0
Uudisrakennuslupien tilavuus	1000 m ³			313			194
Uudisrakennuslupien kerrosala	1000 m ²			40			35
Valmistuneet rakennukset yht.	Lukumäärä			374			356

70 Rakennus ja ympäristöltk	TA2019	MRM 2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Valmistuneet asunnot yht.	Lukumäärä			187			98
pientalo-,paritaloasunnot	Lukumäärä			39			38
rivitaloasunnot	Lukumäärä			2			7
kerrostaloasunnot	Lukumäärä			85			12
muut asunnot	Lukumäärä			61			41
Valmist. rakennusten tilavuus	1000 m ³			251			170
Valmist. rakennusten kerrosala	1000 m ²			48			35
Tarkastuskäynnit	Lukumäärä			1 337			1 443
Tarkastuskäyntien ajo-kilometrit	Km						37 252
Ympäristönsuojelu Lausunnot	Lukumäärä			113			178
Myönnetyt maa-ainesluvat	Lukumäärä			4			7
Myönnetyt ympäristöluvat	Lukumäärä			3			5
Muut päätökset	Lukumäärä			31			29
Ilmoitukset	Lukumäärä			46			53
Valvontatoimenpiteet	Lukumäärä			199			338
Terveysvalvonta							
Elintarvikelain mukaiset tarkastukset	Lukumäärä			232			279
Hyväksytyt elintarvikehuoneistot	Lukumäärä			29			34
Terv.suoj.lain muk.tarkastukset	Lukumäärä			172			203
Terv.s.lain muk.hyv. huoneistot	Lukumäärä			12			9
Tupakkalain muk.tarkastukset	Lukumäärä			43			33
Tupakanmyyntiluvat	Lukumäärä			0			10
Kuluttajaturvallisuustarkastukset	Lukumäärä			0			0
Kemikaalilain mukaiset tarkastukset	Lukumäärä			0			0
Viranomaisnäytteet elintarvikkeista	Lukumäärä			29			46
Viranomaisnäytteet talousvedestä	Lukumäärä			114			90
Viranomaisnäytteet uima-vedestä	Lukumäärä			83			76
Eläinlääkintähuolto							
Laitostarkastukset	Lukumäärä			0			0
Lihantarkastuskäynnit	Lukumäärä			0			0
Maidontuotantotilatarkastukset	Lukumäärä			3			0
Eläinsuojelutarkastukset	Lukumäärä			113			83
Eläintautikäynnit	Lukumäärä			60			50
Muut virkamatkat	Lukumäärä			2			2
Praktiikkakäynnit tiloille	Lukumäärä			675			670
Vastaanottokäyntejä	Lukumäärä			2 697			2 715

II Talousarvion toteutuminen

3. Toimintatuottojen ja menojen toteutuminen

Toimielinkohtainen toteutumisvertailu 2019, tuotot

Vastuualue	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.2019	Poikkeama	Tot-%
Tarkastuslautakunta	0	0	0	0	0	0,0
Keskusvaalilautakunta	354 000	-172 000	182 000	180 981	1 019	0,0
Kaupunginvaltuusto	0	0	0	0	0	0,0
Kaupunginhallitus	10 023 612	-501 881	9 521 731	8 973 518	548 213	94,2
Sosiaali- ja terveyslautakunta	22 786 363	390 453	23 176 816	23 333 925	-157 109	100,7
Opetuslautakunta	3 844 049	309 640	4 153 689	5 021 358	-867 669	120,9
Vapaa-ajan lautakunta	1 830 828	150 595	1 981 423	2 193 077	-211 654	110,7
Kaupunkikehityslautakunta	44 189 865	6 849	44 196 714	44 604 118	-407 404	100,9
Rakennus- ja ympäristölautakunta	705 900	37 585	743 485	733 936	9 549	98,7
Vesilaitoksen johtokunta	8 904 900	-62 741	8 842 159	8 699 722	142 437	98,4

Toimintatuotot yhteensä	92 639 517	158 500	92 798 017	93 740 635	-942 618	101,0
-------------------------	------------	---------	------------	------------	----------	-------

Toimielinkohtainen toteutumisvertailu 2019, menot

Vastuualue	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.2019	Poikkeama	Tot-%
Tarkastuslautakunta	-113 451	0	-113 451	-68 094	-45 357	0,0
Keskusvaalilautakunta	-225 564	0	-225 564	-215 190	-10 374	0,0
Kaupunginvaltuusto	-314 026	0	-314 026	-322 301	8 275	0,0
Kaupunginhallitus	-29 551 383	1 973 651	-27 577 732	-27 617 148	39 416	100,1
Sosiaali- ja terveyslautakunta	-200 505 040	-10 573 522	-211 078 562	-211 508 096	429 534	100,2
Opetuslautakunta	-91 596 362	40 201	-91 556 161	-91 165 982	-390 179	99,6
Vapaa-ajan lautakunta	-13 171 697	-138 826	-13 310 523	-13 123 323	-187 200	98,6
Kaupunkikehityslautakunta	-44 256 462	-1 148 707	-45 405 169	-44 864 159	-541 010	98,8
Rakennus- ja ympäristölautakunta	-2 191 410	-37 551	-2 228 961	-2 087 438	-141 523	93,7
Vesilaitoksen johtokunta	-3 428 143	-153 247	-3 581 390	-3 682 353	100 963	102,8

Toimintamenot yhteensä	-385 353 538	-10 038 001	-395 391 539	-394 654 084	-737 455	99,8
------------------------	--------------	-------------	--------------	--------------	----------	------

4. Tuloslaskelmaosan toteutuminen

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muut. jälkeen	Toteutuma 31.12.2019	Poikkeama
Toimintatulot	92 468	331	92 798	93 741	943
Myyntitulot	43 224	-165	43 059	44 567	1 508
Maksutulot	18 165	393	18 558	17 929	-629
Tuet ja avustukset	3 495	22	3 517	4 749	1 232
Muut toimintatulot	27 584	81	27 664	26 496	-1 168
Valmistus omaan käyttöön		0			0
Toimintamenot	-385 354	-10 038	-395 391	-394 654	737
Henkilöstömenot	-157 941	-3 194	-161 135	-162 159	-1 024
Palvelujen ostot	-166 287	-6 569	-172 856	-171 738	1 118
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-19 073	-217	-19 290	-19 106	184
Avustukset muille	-18 429	-41	-18 470	-17 468	1 002
Muut toimintamenot	-23 624	-17	-23 640	-24 183	-543
Toimintakate	-292 886	-9 707	-302 593	-300 913	1 680
Verotulot	197 400	-3 000	194 400	188 424	-5 976
Valtionosuudet	107 132	616	107 748	110 039	2 291
Rahoitustulot ja -menot:					
Korkotulot muilta	441	100	541	546	5
Muut rahoitustulot muilta	1 857	0	1 857	1 887	30
Korkomenot	-1 700	100	-1 600	-1 274	326
Muut rahoitusmenot	-1 575	0	-1 575	-1 590	-15
Vuosikate	10 669	-11 891	-1 222	-2 880	-1 658
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-14 476	-1 524	-16 000	-16 154	-154
Arvonalentumiset				-10	
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Satunnaiset tuotot				1 233	
Satunnaiset kulut				-228	
<i>Tilikauden tulos</i>	<i>-3 807</i>	<i>-13 415</i>	<i>-17 222</i>	<i>-18 039</i>	<i>-817</i>
Poistoeron lisäys(-) tai vähennys(+)	461	0	461	534	73
Varausten lisäys(-) tai vähennys(+)					
Rahastojen lisäys(-) tai vähennys(+)					
<i>Tilikauden ylijäämä / alijäämä</i>	<i>-3 346</i>	<i>-13 415</i>	<i>-16 761</i>	<i>-17 505</i>	<i>-744</i>

Verotulot 1000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muut. jälkeen	Toteutuma 31.12.2019	Poikkeama
Kunnan tulovero	170 000	-3 000	167 000	162 630	-4 370
Osuus yhteisöveron tuotosta	12 800	0	12 800	11 124	-1 676
Kiinteistövero	14 600		14 600	14 670	70
	197 400	-3 000	194 400	188 424	-5 976

Valtionosuudet 1000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muut. jälkeen	Toteutuma 31.12.2019	Poikkeama
Kunnan peruspalvelujen valt.osuus	83 982	616	84 598	87 384	2 786
Valt.osuuden tasaus	25 500	0	25 500	25 614	114
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	-2 931	0	-2 931	-2 959	-28
Järjestelmämuutoksen tasaus	581	0	581		-581
	107 132	616	107 748	110 039	2 291

5. Investointiosan toteutuminen

Proj. nro	Selitys	Kust.yht. 2019-2023	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio-muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama 2019	Tot-% 2019
	Investointimenot (ilman liikelaitosta)							
10	Korvausinvestoinnit							
	111 KI/Rakennukset							
	Hallintopalvelujen hankkeet							
9216	Arkistotila	-3 000 000	-1 500 000	1 500 000	0	0,00	0,00	****
	Hallintopalvelujen hankkeet yhteensä	-3 000 000	-1 500 000	1 500 000	0	0,00	0,00	****
	Lasten ja nuorten palvelujen hankkeet							
9153	Meri-halikon koulun sosiaalityöt	-30 000	-30 000		-30 000	0,00	-30 000,00	0,0 %
9154	Ollikkalan päiväkodin peruskorjaus	0	0		0	19 898,00	-19 898,00	****
9167	Ylhäistentie 2 (ent amk tilat)	-350 000	-350 000		-350 000	-366 022,82	16 022,82	104,6 %
9172	Muurlan päiväkotit	-1 300 000	-500 000		-500 000	-227 684,10	-272 315,90	45,5 %
9173	Hermannin	-400 000	-400 000	-250 000	-650 000	-649 390,42	-609,58	99,9 %
9180	Uskelan koulun perustukset	-80 000	0	-80 000	-80 000	-68 897,33	-11 102,67	86,1 %
	Lasten ja nuorten palvelujen hankkeet yhteensä	-2 160 000	-1 280 000	-330 000	-1 610 000	-1 292 097	-317 903	80,3 %
	Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet							
9152	Muurlan koulun vesikatkon korjaus	-300 000	-300 000	-150 000	-450 000	-450 631,90	631,90	100,1 %
9159	Moision koulun korjaukset	-350 000	-350 000	220 000	-130 000	-120 278,44	-9 721,56	92,5 %
9201	Palovarointilaitteistojen ajantasaistaminen	-60 000	-30 000		-30 000	0,00	-30 000,00	0,0 %
9202	Keittiöiden saneeraustyöt	-160 000	-40 000		-40 000	11 115,18	-51 115,18	-27,8 %
9203	Vuohensaaren kehittäminen	-370 000	-135 000		-135 000	-23 546,49	-111 453,51	17,4 %
9204	Energiasäästökorjaukset	-1 100 000	-300 000	50 000	-250 000	-223 618,53	-26 381,47	89,4 %
9205	Kiinteistöjen hälytysjärjestelmät	-1 130 000	-300 000	60 000	-240 000	-240 732,83	732,83	100,3 %
9208	Sisäilmakorjaukset	-2 600 000	-800 000	-500 000	-1 300 000	-1 280 762,89	-19 237,11	98,5 %
9214	Suojeltujen ja SAMU-rakennusten korjaukset	-160 000	-70 000		-70 000	-57 056,73	-12 943,27	81,5 %
9218	Veturitallin vesikatkon korjaus	-150 000	-150 000	40 000	-110 000	-105 206,03	-4 793,97	95,6 %
9219	Perniön paloaseman lattian korjaus	-100 000	-100 000		-100 000	-114 326,42	14 326,42	114,3 %
9220	Salon pääkirjaston pihan muutostyöt	-220 000	-20 000		-20 000	0,00	-20 000,00	0,0 %
9221	Torin huoltorakennuksen rakentaminen	-330 000	-30 000		-30 000	0,00	-30 000,00	0,0 %
9222	Särkisalon koulun katon korjaus	-100 000	-100 000	100 000	0	0,00	0,00	****
9223	Pääkirjaston valaistuksen korjaus	-110 000	-60 000		-60 000	0,00	-60 000,00	0,0 %
9224	Lämmitystapamuutokset	-1 750 000	-350 000	80 000	-270 000	-214 302,13	-55 697,87	79,4 %
9225	Karjalankatu 2-6 korjaukset	-120 000	-120 000	80 000	-40 000	0,00	-40 000,00	0,0 %
	Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet yhteensä	-9 110 000	-3 255 000	-20 000	-3 275 000	-2 819 347,21	-455 652,79	86,1 %
	111 KI/Rakennukset yhteensä	-14 270 000	-6 035 000	1 150 000	-4 885 000	-4 111 443,88	-773 556,12	84,2 %

Proj. nro	Selitys	Kust.yht. 2019-2023	Aikuperäinen TA 2019	Talousarvio-muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama 2019	Tot-% 2019
	113 KI/Kiinteät rakenteet ja laitteet							
	Vapaa-ajan palvelujen hankkeet							
9550	Urheilupuiston skeittiparkki		0	0	0	-10 000,00	10 000,00	****
9554	Liikuntapalvelujen kiinteät rakenteet	-108 000	-108 000		-108 000	-94 757,84	-13 242,16	87,7 %
	Vapaa-ajan palvelujen hankkeet yhteensä	-108 000	-108 000	0	-108 000	-104 757,84	-3 242,16	97,0 %
	Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet							
	Liikenneväylät							
9351	Uudelleen päällystettävät kadut	-350 000	-700 000		-700 000	-694 770,38	-5 229,62	99,3 %
	Katuinfran saneeraus							
9400	Liikenneturvallisuuskohteet	-350 000	-70 000		-70 000	-70 995,25	995,25	101,4 %
9401	Katujen kuivatus	-250 000	-50 000		-50 000	-42 173,53	-7 826,47	84,3 %
9402	Huonokuntoiset jalkakäytävät ja kevyenliik.väylät	-500 000	-100 000		-100 000	-121 654,79	21 654,79	121,7 %
9407	Keskustojen kehittäminen	-2 000 000	-100 000		-100 000	0,00	-100 000,00	0,0 %
9415	Olemassa olevien alueiden saneeraus	-550 000	-150 000		-150 000	-69 520,76	-80 479,24	46,3 %
9416	Muu katurakentaminen	-2 050 000	-50 000		-50 000	-79 497,60	29 497,60	159,0 %
9421	Liikennevalojen saneeraus	-40 000	-40 000		-40 000	-34 989,00	-5 011,00	87,5 %
9424	Vuohensaaren tie	-30 000	-30 000		-30 000	0,00	-30 000,00	0,0 %
	Katuvalaistus							
9502	Katuvalaistuksen saneeraus yhdessä Lounea/Ca-runa	-1 550 000	-350 000		-350 000	-291 389,68	-58 610,32	83,3 %
9503	Katuvalaistuksen saneeraus (SpNa)	-1 250 000	-250 000		-250 000	-123 957,50	-126 042,50	49,6 %
	Yhteistyöhankkeet ELY:n kanssa							
9512	Muut yhteishankkeet ELY:n kanssa	-500 000	-100 000		-100 000	0,00	-100 000,00	0,0 %
	Puistot							
9521	Heikkokuntoiset puistot	-80 000	-80 000		-80 000	-94 735,01	14 735,01	118,4 %
9522	Leikkipaikkojen peruskunnostus	-80 000	-80 000		-80 000	-122 489,85	42 489,85	153,1 %
9524	Taajamien asuin ympäristön parantaminen	-20 000	-20 000		-20 000	-46 258,68	26 258,68	231,3 %
9525	Perhepuiston peruskunnostus	-450 000	-50 000		-50 000	-19 425,48	-30 574,52	38,9 %
9526	Horninpuiston peruskunnostus	-20 000	-20 000		-20 000	-28 779,15	8 779,15	143,9 %
9528	Matonpesupaikkojen peruskunnostus	-20 000	-20 000		-20 000	0,00	-20 000,00	0,0 %
9529	Salonjoen rantapuistojen viherrakentaminen	-500 000	-100 000		-100 000	-22 466,43	-77 533,57	22,5 %
9530	Venelaitureiden peruskunnostus	-40 000	-40 000		-40 000	-54 711,16	14 711,16	136,8 %
	Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet yhteensä	-10 630 000	-2 400 000	0	-2 400 000	-1 917 814,25	-482 185,75	79,9 %
	113 KI/Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	-10 738 000	-2 508 000	0	-2 508 000	-2 022 572,09	-485 427,91	80,6 %
	116 KI/Koneet ja kalusto							
	Vapaa-ajan palvelujen hankkeet							
9630	Liikuntapalvelujen irtain	-802 000	-262 000		-262 000	-253 284,09	-8 715,91	96,7 %
9647	Kulttuuripalvelujen irtain	-80 000	-20 000		-20 000	0,00	-20 000,00	0,0 %
	Vapaa-ajan palvelujen hankkeet yhteensä	-882 000	-282 000	0	-282 000	-253 284,09	-28 715,91	89,8 %

Proj. nro	Selitys	Kust.yht. 2019-2023	Aikuperäinen TA 2019	Talousarvio-muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama 2019	Tot-% 2019
	Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet							
9651	Ravitsemispalvelut	-300 000	-100 000		-100 000	-86 364,34	-13 635,66	86,4 %
9653	Tilapalvelukeskus	-370 000	-100 000		-100 000	-97 000,00	-3 000,00	97,0 %
9654	Puhtaanapitopalvelut	-50 000	-50 000		-50 000	0,00	-50 000,00	0,0 %
	Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet yhteensä	-720 000	-250 000	0	-250 000	-183 364,34	-66 635,66	73,3 %
	116 KI/Koneet ja kalusto yhteensä	-1 602 000	-532 000	0	-532 000	-436 648,43	-95 351,57	82,1 %
	Korvausinvestoinnit yhteensä	-26 610 000	-9 075 000	1 150 000	-7 925 000	-6 570 664,40	-1 354 335,60	82,9 %
20	Laajennusinvestoinnit							
	211 LI/Rakennukset							
	Sosiaali- ja terveystalouden hankkeet							
9108	Salon sairaala 2023	-16 500 000	-200 000		-200 000	-44 692,99	-155 307,01	22,3 %
	Sosiaali- ja terveystalouden hankkeet yhteensä	-16 500 000	-200 000	0	-200 000	-44 692,99	-155 307,01	22,3 %
	Lasten ja nuorten palvelujen hankkeet							
9156	Märynummen tilaratkaisut	-3 700 000	-550 000		-550 000	-24 032,83	-525 967,17	4,4 %
9157	Kirkonkylän (Perniö) koulun peruskorjaus	-8 700 000	-500 000		-500 000	-76 714,79	-423 285,21	15,3 %
	Lasten ja nuorten palvelujen hankkeet yhteensä	-12 400 000	-1 050 000	0	-1 050 000	-100 747,62	-949 252,38	9,6 %
	Vapaa-ajan palvelujen hankkeet							
9644	Veturitallin toimitilan laajennus	-490 000	-20 000		-20 000	0,00	-20 000,00	0,0 %
	Vapaa-ajan palvelujen hankkeet yhteensä	-490 000	-20 000	0	-20 000	0,00	-20 000,00	0,0 %
	211 LI/Rakennukset yhteensä	-29 390 000	-1 270 000	0	-1 270 000	-145 440,61	-1 124 559,39	11,5 %
	213 LI/Kiinteät rakenteet ja laitteet							
	Vapaa-ajan palvelujen hankkeet							
9552	Lähiliikuntapaikkojen rakentaminen	-280 000	-280 000		-280 000	-317 143,14	37 143,14	113,3 %
	Vapaa-ajan palvelujen hankkeet yhteensä	-280 000	-280 000	0	-280 000	-317 143,14	37 143,14	113,3 %
	213 LI/Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	-280 000	-280 000	0	-280 000	-317 143,14	37 143,14	113,3 %
	216 LI/Koneet ja kalusto							
	Lasten ja nuorten palvelujen hankkeet							
9162	Koulun pihojen leikkivälineiden uusiminen	-100 000	-100 000		-100 000	0,00	-100 000,00	0,0 %
9163	Päiväkotien pihojen leikkivälineiden uudistaminen	-100 000	-100 000		-100 000	0,00	-100 000,00	0,0 %
9620	Perusopetuspalvelujen yhteiset	-680 000	-320 000		-320 000	-31 193,00	-288 807,00	9,7 %

Proj. nro	Selitys	Kust.yht. 2019-2023	Aikuperäinen TA 2019	Talousarvio-muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama 2019	Tot-% 2019
9621	Toinen aste ja vapaa sivistystyö	-100 000	-25 000		-25 000	0,00	-25 000,00	0,0 %
9622	Varhaiskasvatuspalvelujen irtain	-200 000	-50 000		-50 000	0,00	-50 000,00	0,0 %
9624	Nuorisotilojen irtain	-80 000	-20 000		-20 000	-14 523,77	-5 476,23	72,6 %
9627	Ollikkalan päiväkodin irtaimisto	-20 000	-20 000		-20 000	0,00	-20 000,00	0,0 %
	Lasten ja nuorten palvelujen hankkeet yhteensä	-1 280 000	-635 000	0	-635 000	-45 716,77	-589 283,23	7,2 %
	216 LI /Koneet ja kalusto yhteensä	-1 280 000	-635 000	0	-635 000	-45 716,77	-589 283,23	7,2 %
	Laajennusinvestoinnit yhteensä	-30 950 000	-2 185 000	0	-2 185 000	-508 300,52	-1 676 699,48	23,3 %
30	Uusinvestoinnit							
	310 UI /Maa- ja vesialueet							
9050	Maa- ja vesialueet, tontit	-3 500 000	-700 000		-700 000	-682 935,00	-17 065,00	97,6 %
	Maa- ja vesialueet yhteensä	-3 500 000	-700 000	0	-700 000	-682 935,00	-17 065,00	97,6 %
	310 UI /Maa- ja vesialueet yhteensä	-3 500 000	-700 000	0	-700 000	-682 935,00	-17 065,00	97,6 %
	311 UI /Rakennukset							
	Lasten ja nuorten palvelujen hankkeet							
9179	Ollikkalan päiväkotit	-3 500 000	-3 500 000		-3 500 000	-943 094,20	-2 556 905,80	26,9 %
	Lasten ja nuorten palvelujen hankkeet yhteensä	-3 500 000	-3 500 000	0	-3 500 000	-943 094,20	-2 556 905,80	26,9 %
	Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet							
9092	Uhrilähteenkatu 8		0	0	0	-40 000,00	40 000,00	****
	Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet yhteensä	0	0	0	0	-40 000,00	40 000,00	****
	311 UI /Rakennukset yhteensä	-3 500 000	-3 500 000	0	-3 500 000	-983 094,20	-2 516 905,80	28,1 %
	313 UI /Kiinteät rakenteet ja laitteet							
	Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet							
	Kaava-alueet							
9303	Tavolan alue, Halikko	-970 000	-70 000		-70 000	0,00	-70 000,00	0,0 %
9311	Uudet kaava-alueet	-2 900 000	-100 000		-100 000	-15 253,29	-84 746,71	15,3 %
9312	Tammilehdonpolku	-80 000	-80 000		-80 000	-36 381,76	-43 618,24	45,5 %
9313	Märyntie eteläosa	-80 000	-80 000		-80 000	-76 719,83	-3 280,17	95,9 %
9314	Maiturinkuja, Halikko	-60 000	-60 000		-60 000	-37 183,67	-22 816,33	62,0 %
9315	Suomusjärven uudet kaava-alueet	-200 000	-200 000		-200 000	0,00	-200 000,00	0,0 %
9316	Halikonrinne	-410 000	-60 000		-60 000	0,00	-60 000,00	0,0 %
9317	Myllyn alue, Hähkänä	-280 000	-140 000		-140 000	0,00	-140 000,00	0,0 %

Proj. nro	Selitys	Kust.yht. 2019-2023	Aikuperäinen TA 2019	Talousarvio-muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama 2019	Tot-% 2019
	Liikenneväylät							
9350	Uusien alueiden asfaltointi	-1 500 000	-300 000		-300 000	-298 711,33	-1 288,67	99,6 %
	Katuinfran saneeraus							
9405	Jäänpidätysrakenteet	-800 000	-800 000		-800 000	-479 691,19	-320 308,81	60,0 %
9423	Lumenkaatopaikat	-50 000	-50 000		-50 000	-28 086,10	-21 913,90	56,2 %
	Katuvalaistus							
9500	Uuden katuvalaistuksen rakentaminen	-350 000	-70 000		-70 000	-38 565,09	-31 434,91	55,1 %
	Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet yhteensä	-7 680 000	-2 010 000	0	-2 010 000	-1 010 592,26	-999 407,74	50,3 %
	313 UI /Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	-7 680 000	-2 010 000	0	-2 010 000	-1 010 592,26	-999 407,74	50,3 %
	316 UI /Koneet ja kalusto							
	Vapaa-ajan palvelujen hankkeet							
9642	Kirjaston kalusteet	-215 000	-105 000		-105 000	-36 517,67	-68 482,33	34,8 %
	Vapaa-ajan palvelujen hankkeet yhteensä	-215 000	-105 000	0	-105 000	-36 517,67	-68 482,33	34,8 %
	Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet							
9652	Yleisten alueiden ylläpito kehittäminen	-130 000	-130 000		-130 000	-130 000,00	0,00	100,0 %
	Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet yhteensä	-130 000	-130 000	0	-130 000	-130 000,00	0,00	100,0 %
	316 UI /Koneet ja kalusto yhteensä	-345 000	-235 000	0	-235 000	-166 517,67	-68 482,33	70,9 %
	320 UI /Osakkeet ja osuudet							
	Arvopaperit							
9000	Osakkeet	-250 000	-250 000	-1 260 000	-1 510 000	-952 865,28	-557 134,72	63,1 %
	Arvopaperit yhteensä	-250 000	-250 000	-1 260 000	-1 510 000	-952 865,28	-557 134,72	63,1 %
	320 UI /Osakkeet ja osuudet yhteensä	-250 000	-250 000	-1 260 000	-1 510 000	-952 865,28	-557 134,72	63,1 %
	Uusinvestoinnit yhteensä	-15 275 000	-6 695 000	-1 260 000	-7 955 000	-3 796 004,41	-4 158 995,59	47,7 %
	Investointimenot yhteensä (ilman liikelaitosta)	-72 835 000	-17 955 000	-110 000	-18 065 000	-10 874 969,33	-7 190 030,67	60,2 %

Proj. nro	Selitys	Kust.yht. 2019-2023	Aikuperäinen TA 2019	Talousarvio-muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama 2019	Tot-% 2019
	Investointitulot (ilman liikelaitosta)							
20	Laajennusinvestoinnit							
	213 LI/Kiinteät rakenteet ja laitteet							
	Vapaa-ajan palvelujen hankkeet							
9552	Liikuntapaikkojen rakentaminen		0	0	0	84 000,00	-84 000,00	****
	Vapaa-ajan palvelujen hankkeet yhteensä	0	0	0	0	84 000,00	-84 000	****
	Laajennusinvestoinnit yhteensä	0	0	0	0	84 000	-84 000	****
30	Uusinvestoinnit							
	310 UI/Maa- ja vesialueet							
	Kiinteä omaisuus							
9050	Maa- ja vesialueet, tontit	500 000	100 000		100 000	183 531,56	-83 531,56	183,5 %
	Kiinteä omaisuus yhteensä	500 000	100 000	0	100 000	183 531,56	-83 531,56	183,5 %
	310 UI/Maa- ja vesialueet yhteensä	500 000	100 000	0	100 000	183 531,56	-83 531,56	183,5 %
	311 UI/Rakennukset							
	Kiinteä omaisuus							
9052	Käyttöomaisuuden myynti, rakennukset		0	0	0	101 497,23	-101 497,23	****
	Kiinteä omaisuus yhteensä	0	0	0	0	101 497,23	-101 497,23	****
	311 UI/Rakennukset yhteensä	0	0	0	0	101 497,23	-101 497,23	****
	313 UI/Kiinteät rakenteet ja laitteet							
	Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet							
9405	Jäänpidätysrakenteet	400 000	400 000		400 000	228 882,24	171 117,76	57,2 %
	Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet yhteensä	400 000	400 000	0	400 000	228 882,24	171 117,76	57,2 %
	313 UI/Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	400 000	400 000	0	400 000	228 882	171 118	57,2 %
	320 UI/Osakkeet ja osuudet							
	Arvopaperit							
9000	Osakkeet		0		0	39 229,23	-39 229,23	****
	Arvopaperit yhteensä	0	0	0	0	39 229,23	-39 229,23	****

Proj. nro	Selitys	Kust.yht. 2019-2023	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio-muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama 2019	Tot-% 2019
	320 UI /Osakkeet ja osuudet yhteensä	0	0	0	0	39 229,23	-39 229,23	****
	Uusinvestoinnit yhteensä	900 000	500 000	0	500 000	553 140,26	-53 140,26	110,6 %
	Investointitulot yhteensä (ilman liikelaitosta)	900 000	500 000	0	500 000	637 140,26	-137 140,26	127,4 %
	Investoinnit, netto (ilman liikelaitosta)	-71 935 000	-17 455 000	-110 000	-17 565 000	-10 237 829,07	-7 327 170,93	58,3 %

Liikelaitos Salon Vesi, investointiosan toteutuminen

Proj. nro	Selitys	Kust.yht. 2019-2023	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio-muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama 2019	Tot-% 2019
	Investointimenot (Liikelaitos Salon Vesi)							
10	Korvausinvestoinnit							
	113 KI/Kiinteät rakenteet ja laitteet							
	Vesihuollon saneeraus							
9750	Vesijohtoverkoston saneeraus	-2 000 000	-400 000		-400 000	-295 445,16	-104 554,84	73,9 %
9751	Viemäriverkoston saneeraus	-2 000 000	-400 000		-400 000	-442 318,94	42 318,94	110,6 %
9752	Vesijohtoverkoston uv-laitteet	-250 000	-50 000		-50 000	-30 723,85	-19 276,15	61,4 %
9753	Vesilaitoksen automaatiojärjestelmä	-250 000	-50 000		-50 000	-50 269,94	269,94	100,5 %
9754	Vedenottamot	-500 000	-100 000		-100 000	-101 972,85	1 972,85	102,0 %
9756	Pumppaamoiden saneeraus	-400 000	-80 000		-80 000	-92 036,16	12 036,16	115,0 %
9757	Karjaskylän vesihuollon saneeraus	-40 000	-40 000		-40 000	0,00	-40 000,00	0,0 %
9760	Keskusjätevedenpuhdistamon saneeraus	-1 000 000	-200 000		-200 000	-213 993,49	13 993,49	107,0 %
9761	Pullassuon vedenkäsittelylaitos	-20 000	-20 000		-20 000	0,00	-20 000,00	0,0 %
9762	Kärkän vedenlaadun parantaminen	-20 000	-20 000		-20 000	0,00	-20 000,00	0,0 %
	113 KI/Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	-6 480 000	-1 360 000	0	-1 360 000	-1 226 760,39	-133 239,61	90,2 %
	116 KI/Koneet ja kalusto							
9850	Vesihuoltolaitoksen irtain	-250 000	-50 000		-50 000	0,00	-50 000,00	0,0 %
	116 KI/Koneet ja kalusto yhteensä	-250 000	-50 000	0	-50 000	0,00	-50 000,00	0,0 %
	Korvausinvestoinnit yhteensä	-6 730 000	-1 410 000	0	-1 410 000	-1 226 760,39	-183 239,61	87,0 %

Proj. nro	Selitys	Kust.yht. 2019-2023	Aikuperäinen TA 2019	Talousarvio-muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama 2019	Tot-% 2019
20	Laajennusinvestoinnit							
	213 LI/Kiinteät rakenteet ja laitteet							
	Haja-asutusalueiden vesihuolto							
9800	Halikko-Hajala vesihuolto	-40 000	-20 000		-20 000	0,00	-20 000,00	0,0 %
9801	Salo-Muurla vesihuolto	-100 000	-50 000		-50 000	0,00	-50 000,00	0,0 %
9802	Kukinhuoneenharjun pohjavesitutkimus	-200 000	-100 000		-100 000	-32 996,86	-67 003,14	33,0 %
9804	Viemäriverkoston laajennus toim-alueiden I	-1 000 000	-200 000		-200 000	0,00	-200 000,00	0,0 %
	213 LI/Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	-1 340 000	-370 000	0	-370 000	-32 996,86	-337 003,14	8,9 %
	Laajennusinvestoinnit yhteensä	-1 340 000	-370 000	0	-370 000	-32 996,86	-337 003,14	8,9 %
30	Uusinvestoinnit							
	313 UI/Kiinteät rakenteet ja laitteet							
	Uusien alueiden vesihuolto							
9702	Tavolan alue	-950 000	-50 000		-50 000	0,00	-50 000,00	0,0 %
9711	Uusien kaava-alueiden vesihuolto	-1 500 000	-100 000		-100 000	-79 310,77	-20 689,23	79,3 %
9712	Tammilehdonpolku	-20 000	-20 000		-20 000	-18 181,23	-1 818,77	90,9 %
9713	Märyntien eteläosa	-200 000	-200 000		-200 000	-162 919,78	-37 080,22	81,5 %
9714	Mikolantien vesihuolto	-220 000	-20 000		-20 000	0,00	-20 000,00	0,0 %
9715	Maiturinkuja, Halikko	-100 000	-100 000		-100 000	-70 926,92	-29 073,08	70,9 %
9716	Suomusjärven uudet kaava-alueet	-150 000	-150 000		-150 000	0,00	-150 000,00	0,0 %
9718	Myllyn alue, Hähkänä	-115 000	-60 000		-60 000	0,00	-60 000,00	0,0 %
	Haja-asutusalueiden vesihuolto							
9807	Kaukola-Tuohittu vesihuolto	-50 000	-50 000		-50 000	0,00	-50 000,00	0,0 %
9809	Mathildedalin vesihuollon turvaaminen	-50 000	-30 000		-30 000	0,00	-30 000,00	0,0 %
9810	Kisko-Muurla vesihuolto	-2 380 000	-80 000		-80 000	-43 970,48	-36 029,52	55,0 %
	313 UI/Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	-5 735 000	-860 000	0	-860 000	-375 309,18	-484 690,82	43,6 %
	Uusinvestoinnit yhteensä	-5 735 000	-860 000	0	-860 000	-375 309,18	-484 690,82	43,6 %
	Investointimenot yhteensä (Liikelaitos Salon Vesi)	-13 805 000	-2 640 000	0	-2 640 000	-1 635 066,43	-1 004 933,57	61,9 %

Proj. nro	Selitys	Kust.yht. 2019-2023	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio-muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama 2019	Tot-% 2019
	Investointitulot (Liikelaitos Salon Vesi)							
	Investointitulot yhteensä (Liikelaitos Salon Vesi)	0	0	0	0	0,00	0,00	0
	Investoinnit, netto (Liikelaitos Salon Vesi)	-13 805 000	-2 640 000	0	-2 640 000	-1 635 066,43	-1 004 933,57	61,9 %

Investoinnit yhteensä

Proj. nro	Selitys	Kust.yht. 2019-2023	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio-muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama 2019	Tot-% 2019
	Investointimenot							
10	Korvausinvestoinnit		-10 485 000	1 150 000	-9 335 000	-7 797 424,79	-1 537 575,21	83,5 %
20	Laajennusinvestoinnit	0	-2 555 000	0	-2 555 000	-541 297,38	-2 013 702,62	21,2 %
30	Uusinvestoinnit	0	-7 555 000	-1 260 000	-8 815 000	-4 171 313,59	-4 643 686,41	47,3 %
	Investointimenot, yhteensä	0	-20 595 000	-110 000	-20 705 000	-12 510 035,76	-8 194 964,24	60,4 %
	Investointitulot							
10	Korvausinvestoinnit	0	0	0	0	0,00	0,00	****
20	Laajennusinvestoinnit	0	0	0	0	84 000,00	-84 000,00	****
30	Uusinvestoinnit	0	500 000	0	500 000	553 140,26	-53 140,26	110,6 %
	Investointitulot, yhteensä	0	500 000	0	500 000	637 140,26	-137 140,26	127,4 %
	Investoinnit, netto	0	-20 095 000	-110 000	-20 205 000	-11 872 895,50	-8 332 104,50	58,8 %

6. Rahoitusosan toteutuminen

1 000 €	Alkuper. talousarvio 2019	Talousarvio- muutokset 2019	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama	Poikkeama %
Toiminta ja investoinnit						
Toiminnan rahavirta	9 266	-11 891	-2 625	-2 034	-591	22,5 %
Vuosikate	10 669	-11 891	-1 222	-2 880	1 658	-135,7 %
Satunnaiset erät	0	0	0	1 005	-1 005	0,0 %
Tulorahoituksen korjauserät	-1 403	0	-1 403	-158	-1 245	88,7 %
Investointien rahavirta	-18 692	-110	-18 802	-11 715	-7 087	37,7 %
Investointimenot	-20 595	-110	-20 705	-12 510	-8 195	39,6 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin	400	0	400	313	87	21,8 %
Pys. vast. hyödykkeiden luovutustulot	1 503	0	1 503	483	1 020	67,9 %
Toiminta ja investoinnit, netto	-9 426	-12 001	-21 427	-13 748	-7 679	35,8 %
Rahoitustoiminta						
Antolainauksen muutokset	114	-2 022	-1 908	-1 747	-161	8,4 %
Antolainasaamisten lisäykset muille	-30	-2 022	-2 052	-2 099	47	-2,3 %
Antolainasaamisten vähennykset muilta	144	0	144	352	-208	-144,4 %
Lainakannan muutokset	7 500	15 140	22 640	13 847	8 793	38,8 %
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20 000	15 140	35 140	20 000	15 140	43,1 %
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12 500	0	-12 500	-16 153	3 653	-29,2 %
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	10 000	-10 000	****
Oman pääoman muutokset					0	
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	-5 939	5 939	****
Toimeksiantojen varojen muutokset	0	0	0	-26	26	****
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	194	-194	****
Saamisten muutos	0	0	0	2 249	-2 249	****
Korottomien velkojen muutos	0	0	0	-8 356	8 356	****
Rahoituksen rahavirta	7 614	13 118	20 732	6 161	14 571	70,3 %
Vaikutus maksuvalmiuteen	-1 812	1 117	-695	-7 587	6 892	-991,7 %

7. Yhteenveto valtuuston hyväksymistä määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

	Sito- vuus N / B	Määrärahat					Tuloarviot				
		Alkup. TA 2019	TA muutokset	TA muut. jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama	Alkup. TA 2019	TA muutokset	TA muut. jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama
Käyttötalousosa											
Tarkastuslautakunta	N	113 451	0	113 451	68 094	45 357					
Keskusvaalilautakunta	N	43 564	0	43 564	34 209	9 355					
Kaupunginvaltuusto	N	314 026	0	314 026	322 301	-8 275					
Kaupunginhallitus	N	19 527 771	-1 471 771	18 056 000	18 643 632	-587 632					
Kaupunginhallitus		2 287 673	-470 000	1 817 673	3 141 659	-1 323 986					
Sisäinen valvonta		120 134	0	120 134	117 190	2 944					
Tietosuoja		37 633	0	37 633	33 595	4 038					
Hallintopalvelut		1 918 465	-94 484	1 823 981	1 697 786	126 195					
Henkilöstö- ja talouspalvelut		5 128 026	-33 986	5 094 040	4 487 511	606 529					
Elinkeino-, kehitt.- ja työll.pal- velut		10 035 840	-873 301	9 162 539	9 165 891	-3 352					
Hyvinvointipalvelut		276 811 859	9 821 459	286 633 318	285 249 041	1 384 277					
Sosiaali- ja terveyslautakunta	N	177 718 677	10 183 069	187 901 746	188 174 172	-272 426					
Toimialahallinto/sote		625 764	0	625 764	43 584	582 180					
Terveystieteiden palvelut		110 028 155	4 535 309	114 563 464	115 383 418	-819 954					
Vanhuspalvelut		33 300 749	1 515 289	34 816 038	34 182 297	633 741					
Sosiaalityön palvelut		33 764 009	4 132 471	37 896 480	38 564 873	-668 393					
Opetuslautakunta	N	87 752 313	-349 841	87 402 472	86 144 623	1 257 849					
Lasten ja nuorten palvelut		87 752 313	-349 841	87 402 472	86 144 623	1 257 849					
Vapaa-ajanlautakunta	N	11 340 869	-11 769	11 329 100	10 930 246	398 854					
Vapaa-ajan palvelut		11 340 869	-11 769	11 329 100	10 930 246	398 854					
Kaupunkikehityspalvelut											
Kaupunkikehityslautakunta	N	2 350 313	-1 141 858	1 208 455	260 041	948 414					
Kaupunkikehityspalvelut		2 350 313	-1 141 858	1 208 455	260 041	948 414					
Rakenn. ja ympäristölauta- kunta	N	1 485 510	-34	1 485 476	1 353 501	131 975					
Vesilaitoksen johtokunta	N						5 476 757	-215 988	5 260 769	5 017 369	243 400
Käyttötalousosa yhteensä		300 646 494	7 207 796	307 854 290	305 930 819	1 923 471	5 476 757	-215 988	5 260 769	5 017 369	243 400

	Sito- vuus N / B	Määrärahat					Tuloarviot				
		Alkup. TA 2019	TA muutokset	TA muut. jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama	Alkup. TA 2019	TA muutokset	TA muut. jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama
Tuloslaskelmaosa											
Verotulot	B						197 400 000	-3 000 000	194 400 000	188 423 845	5 976 155
Valtionosuudet	B						107 132 000	616 432	107 748 432	110 039 464	-2 291 032
Korkotulot	B						441 000	100 000	541 000	545 824	-4 824
Muut rahoitustulot	B						1 856 912	0	1 856 912	1 887 318	-30 406
Korkomenot	B	1 500 000	100 000	1 600 000	1 273 731	326 269					
Muut rahoitusmenot	B	1 575 346	0	1 575 346	1 589 731	-14 385					
Satunnaiset erät				0	0	0	0	0	0	1 005 190	-1 005 190
Tuloslaskelmaosa yhteensä		3 075 346	100 000	3 175 346	2 863 462	311 884	306 829 912	-2 283 568	304 546 344	301 901 641	2 644 703
Investointiosa											
Korvausinvestoinnit:											
Rakennukset	N	9 075 000	-1 150 000	7 925 000	6 570 664	1 354 336	0	0	0	0	0
Kiinteät rakenteet ja laitteet	N	6 035 000	-1 150 000	4 885 000	4 111 443	773 557					
Koneet ja kalusto	N	2 508 000	0	2 508 000	2 022 573	485 427					
	N	532 000	0	532 000	436 648	95 352					
						0					
Laajennusinvestoinnit:											
Rakennukset		2 185 000	0	2 185 000	424 301	1 760 699	0	0	0	0	0
Salon sairaala 2023	N	1 270 000	0	1 270 000	145 441	1 124 559					
Märynummen tilaratkaisut	N	200 000	0	200 000	44 693	155 307					
Kirkonkylän koulu (Perniö)	N	550 000	0	550 000	24 033	525 967					
Veturitallin toimitilan laajenus	N	500 000	0	500 000	76 715	423 285					
Kiinteät rakenteet ja laitteet	N	20 000	0	20 000	0	20 000					
Koneet ja kalusto	N	280 000	0	280 000	233 143	46 857					
	N	635 000	0	635 000	45 717	589 283					
Uusinvestoinnit:											
Maa- ja vesialueet	N	6 195 000	1 260 000	7 455 000	3 344 361	4 110 639	0	0	0	101 497	-101 497
Rakennukset		600 000	0	600 000	499 403	100 597					
Käyttöom.myynti, rakennukset		3 500 000	0	3 500 000	983 094	2 516 906	0	0	0	101 497	-101 497
Uhrilähteenkatu 8			0	0	40 000	-40 000			0	101 497	-101 497
Ollikkalan päiväkot	N	0	0	0	0	0					
Kiinteät rakenteet ja laitteet	N	3 500 000	0	3 500 000	943 094	2 556 906					
Koneet ja kalusto	N	1 610 000	0	1 610 000	781 710	828 290					
Osakkeet ja osuudet	N	235 000	0	235 000	166 518	68 482					
	N	250 000	1 260 000	1 510 000	913 636	596 364					
Vesihuoltolaitos	N	2 640 000	0	2 640 000	1 635 066	1 004 934	0	0	0	0	0
Investointiosa yhteensä		20 095 000	110 000	20 205 000	11 974 392	8 230 608	0	0	0	101 497	-101 497

	Sito- vuus N / B	Määrärahat					Tuloarviot				
		Alkup. TA 2019	TA muutokset	TA muut. jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama	Alkup. TA 2019	TA muutokset	TA muut. jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama
Rahoitusosa											
Antolainauksen muutokset											
Antolainasaamisten lisäykset	B	30 000	2 022 000	2 052 000	2 099 178	-47 178					
Antolainasaamisten vähenn.	B			0		0	144 000	0	144 000	351 993	-207 993
Lainakannan muutokset											
Pitkäaik. lainojen lisäys	B					0	20 000 000	15 140 000	35 140 000	20 000 000	15 140 000
Pitkäaik. lainojen vähennys	B	12 500 000	0	12 500 000	16 153 127	-3 653 127					0
Lyhytaik. lainojen muutos	B	0	0	0	0	0				10 000 000	-10 000 000
Oman pääoman muutokset	B	0		0	0	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset				0	5 938 969	-5 938 969	0	0	0	0	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	B	0		0	0	0	1 812 455	-1 116 932	695 523	7 587 447	-6 891 924
Rahoitusosa yhteensä		12 530 000	2 022 000	14 552 000	24 191 274	-9 639 274	21 956 455	14 023 068	35 979 523	37 939 440	-1 959 917
Yhteensä		336 346 840	9 439 796	345 786 636	344 959 947	826 689	334 263 124	11 523 512	345 786 636	344 959 947	826 689

III Tilinpäätöslaskelmat

8. Tuloslaskelma

	1.1. - 31.12.2019		1.1. - 31.12.2018	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	21 672 841,33		20 753 895,98	
Maksutuotot	17 703 294,29		17 153 922,11	
Tuet ja avustukset	4 737 659,50		5 143 535,83	
Muut toimintatuotot	8 067 038,29	52 180 833,41	10 480 691,77	53 532 045,69
Valmistus omaan käyttöön				
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-129 658 930,77		-124 830 595,18	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-28 127 033,80		-27 266 243,07	
Muut henkilösivukulut	-4 372 647,21		-4 579 729,21	
Palvelujen ostot	-148 999 719,08		-140 348 210,96	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-18 780 423,39		-18 774 942,50	
Avustukset	-17 452 643,03		-17 446 420,97	
Muut toimintakulut	-5 702 884,63	-353 094 281,91	-5 408 012,00	-338 654 153,89
Toimintakate		-300 913 448,50		-285 122 108,20
Verotulot	188 423 844,94			181 080 470,52
Valtionosuudet	110 039 464,00			106 528 944,00
Rahoitustuotot ja kulut				
Korkotuotot	545 823,52		419 568,34	
Muut rahoitustuotot	324 512,73		665 127,90	
Korkokulut	-1 273 731,26		-1 466 864,25	
Muut rahoituskulut	-26 926,16	-430 321,17	-92 575,77	-474 743,78
Vuosikate		-2 880 460,73		2 012 562,54
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-16 154 591,24		-17 388 375,32	
Arvonalentumiset	-10 000,00	-16 164 591,24	0,00	-17 388 375,32
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot	1 232 777,02		0,00	
Satunnaiset kulut	-227 586,49	1 005 190,53	0,00	0,00
Tilikauden tulos		-18 039 861,44		-15 375 812,78
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		534 524,46		534 524,46
Tilikauden ylijäämä / alijäämä		<u>-17 505 336,98</u>		<u>-14 841 288,32</u>

9. Rahoituslaskelma

	2019		2018	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	-2 880 460,73		2 012 562,54	
Satunnaiset erät	1 005 190,53		0,00	
Tulorahoituksen korjauserät	<u>-158 376,49</u>	<u>-2 033 646,69</u>	<u>-2 519 568,40</u>	<u>-507 005,86</u>
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-12 510 035,76		-16 178 734,14	
Rahoitusosuudet investointi-				
menoihin	312 882,24		310 026,68	
Pysyvien vastaav.hyödykkei-				
den luovutustulot	<u>482 634,51</u>	<u>-11 714 519,01</u>	<u>3 468 947,49</u>	<u>-12 399 759,97</u>
Toiminnan ja investointien raha-				
virta		<u>-13 748 165,70</u>		<u>-12 906 765,83</u>
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	-2 099 178,00		-4 072 309,44	
Antolainasaamisten vähennys	<u>351 992,84</u>	<u>-1 747 185,16</u>	<u>556 176,89</u>	<u>-3 516 132,55</u>
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20 000 000,00		4 000 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähen-				
nys	-16 153 126,94		-13 342 852,18	
Lyhytaikaisten lainojen muu-				
tos	<u>10 000 000,00</u>	<u>13 846 873,06</u>	<u>20 000 000,00</u>	<u>10 657 147,82</u>
Oman pääoman muutokset		0,00	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja				
pääom.muutokset	-26 372,33		31 060,71	
Vaihto-omaisuuden muutos	193 549,23		107 234,84	
Saamisten muutos	2 249 366,62		218 102,42	
Korottomien velkojen muutos	<u>-8 355 512,46</u>	<u>-5 938 968,94</u>	<u>7 555 106,06</u>	<u>7 911 504,03</u>
Rahoituksen rahavirta		<u>6 160 718,96</u>		<u>15 052 519,30</u>
Rahavarojen muutos		<u>-7 587 446,74</u>		<u>2 145 753,47</u>
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	11 578 276,85		19 165 723,59	
Rahavarat 1.1.	<u>19 165 723,59</u>	<u>-7 587 446,74</u>	<u>17 019 970,12</u>	<u>2 145 753,47</u>

10. Tase

VASTAAVAA	2019	2018
PYSYVÄT VASTAAVAT	366 910 577,21	369 455 087,79
Aineettomat hyödykkeet	82 051,21	120 630,01
Muut pitkävaikutteiset menot	82 051,21	120 630,01
Aineelliset hyödykkeet	300 758 420,61	305 915 173,60
Maa- ja vesialueet	109 571 876,60	109 074 163,16
Rakennukset	112 487 065,62	118 555 809,54
Kiinteät rakenteet ja laitteet	72 746 700,27	74 490 289,86
Koneet ja kalusto	1 863 393,51	2 205 143,05
Muut aineelliset hyödykkeet	741 832,28	740 142,28
Ennakkomaksut ja keskener.hankinnat	3 347 552,33	849 625,71
Sijoitukset	66 070 105,39	63 419 284,18
Osakkeet ja osuudet	43 460 035,15	43 259 329,56
Osakkuusyhteisöosuudet	5 629 576,19	4 926 645,73
Muut lainasaamiset	16 980 494,05	15 233 308,89
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 715 234,33	1 826 605,50
Valtion toimeksiannot	1 281 773,57	1 390 167,35
Lahjoitusrahastojen varat	433 460,76	436 438,15
VAIHTUVAT VASTAAVAT	22 678 226,96	32 708 589,55
Vaihto-omaisuus	289 858,85	483 408,08
Aineet ja tarvikkeet	289 858,85	483 408,08
Saamiset	10 810 091,26	13 059 457,88
Pitkäaikaiset saamiset	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00
Lyhytaikaiset saamiset	10 810 091,26	13 059 457,88
Myyntisaamiset	7 228 504,99	7 007 659,21
Lainasaamiset	0,00	0,00
Muut saamiset	967 233,49	1 966 985,36
Siirtosaamiset	2 614 352,78	4 084 813,31
Rahoitusarvopaperit	12 917,92	12 917,92
Osakkeet ja osuudet	12 917,92	12 917,92
Muut arvopaperit	0,00	0,00
Rahat ja pankkisaamiset	11 565 358,93	19 152 805,67
VASTAAVAA	<u>391 304 038,50</u>	<u>403 990 282,84</u>

VASTATTAVAA	2019	2018
OMA PÄÄOMA	221 947 635,88	239 452 972,86
Peruspääoma	223 782 949,58	223 782 949,58
Muut omat rahastot	1 543 549,13	1 543 549,13
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	14 126 474,15	28 967 762,47
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-17 505 336,98	-14 841 288,32
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	10 389 935,54	10 924 460,00
Poistoero	10 389 935,54	10 924 460,00
PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	0,00
Eläkevaraukset	0,00	0,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 843 615,50	1 981 359,00
Valtion toimeksiannot	1 281 773,57	1 390 167,35
Lahjoitusrahastojen pääomat	561 841,93	590 678,17
Muut toimeksiantojen pääomat	0,00	513,48
VIERAS PÄÄOMA	157 122 851,58	151 631 490,98
Pitkäaikainen	73 010 168,90	69 744 395,01
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	69 011 494,07	64 695 251,25
Lainat julkisyhteisöiltä	366 340,00	1 126 268,49
Saadut ennakot	5 336,00	8 700,00
Ostovelat	1 699 127,27	1 986 303,71
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	1 927 871,56	1 927 871,56
Lyhytaikainen	84 112 682,68	81 887 095,97
Joukkovelkakirjalainat	30 000 000,00	20 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	12 521 173,19	12 117 554,10
Lainat julkisyhteisöiltä	133 360,00	246 420,36
Saadut ennakot	950 490,43	1 077 179,60
Ostovelat	12 265 900,87	11 901 789,00
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	2 719 814,67	2 490 273,27
Siirtovelat	25 521 943,52	34 053 879,64
VASTATTAVAA	<u>391 304 038,50</u>	<u>403 990 282,84</u>

11. Konsernituloslaskelma

	2019	2018
Toimintatuotot	179 164 492,09	177 726 005,20
Toimintakulut	-484 625 242,81	-466 496 208,65
Osuus osakkuusyht. voitosta (tap- piosta)	<u>182 922,10</u>	<u>28 426,84</u>
Toimintakate	-305 277 828,62	-288 741 776,60
Verotulot	188 084 905,33	180 744 641,11
Valtionosuudet	127 185 418,71	122 880 556,16
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	104 971,89	19 908,11
Muut rahoitustuotot	321 363,30	656 700,75
Korkokulut	-2 202 703,14	-2 525 203,90
Muut rahoituskulut	<u>-52 976,59</u>	<u>-107 315,33</u>
Vuosikate	8 163 150,88	12 927 510,30
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-25 229 575,90	-26 772 111,80
Omistuksen eliminointierot	-11 687,93	31 971,81
Arvonalentumiset	-5 359,19	0,00
Satunnaiset erät	<u>1 005 190,53</u>	<u>-26 740 139,98</u>
Tilikauden tulos	-16 078 281,61	-13 812 629,68
Tilinpäätössiirrot	31 227,98	14 909,30
Tilikauden verot	-12 863,86	-41 859,01
Laskennalliset verot	-115 541,09	-208 280,20
Vähemmistöosuudet	25 481,75	3 449,73
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	<u><u>-16 149 976,82</u></u>	<u><u>-14 044 409,86</u></u>

12. Konsernirahoituslaskelma

	2019		2018	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	8 163 150,88		12 927 510,30	
Satunnaiset erät	1 005 190,53		0,00	
Tilikauden verot	-12 863,86		-41 859,01	
Tulorahoituksen korjaukset	<u>76 522,48</u>	9 232 000,03	<u>-2 065 248,88</u>	10 820 402,41
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-17 324 770,94		-21 563 278,58	
Rahoitusosuudet investointi-				
noinhin	378 171,52		572 750,72	
Pysyvien vast. hyödykk. luovu-				
tustulot	<u>1 903 985,89</u>	-15 042 613,53	<u>1 802 141,80</u>	-19 188 386,06
Toiminnan ja investointien ra-		-5 810 613,49		-8 367 983,65
havirta				
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	-2 099 178,00		-72 827,23	
Antolainasaamisten vähennykset	<u>133 479,12</u>	-1 965 698,88	<u>110 397,22</u>	37 569,99
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	23 822 107,47		7 354 256,54	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-20 817 152,09		-18 614 668,61	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>9 840 535,56</u>	12 845 490,94	<u>19 999 999,84</u>	8 739 587,77
Oman pääoman muutokset		5 582,49		-142 405,90
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja				
pääom. muutokset	-15 168,59		715,44	
Vaihto-omaisuuden muutos	358 544,76		49 107,23	
Saamisten muutos	-6 726 061,12		-1 295 401,38	
Korottomien velkojen muutos	<u>-7 026 833,10</u>	-13 409 518,05	<u>7 644 796,95</u>	6 399 218,24
Rahoituksen rahavirta		-2 524 143,50		15 033 970,10
Rahavarojen muutos		-8 334 756,99		6 665 986,45
Rahavarat 31.12.	32 214 669,94		40 549 426,94	
Rahavarat 1.1.	<u>40 549 426,94</u>	-8 334 757,00	<u>33 883 440,49</u>	6 665 986,45

13. Konsernitase

	2019	2018
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	441 090 887,32	449 424 753,31
Aineettomat hyödykkeet	306 039,30	333 681,97
Aineettomat oikeudet	2 157,87	1 367,69
Muut pitkävaikutteiset menot	303 881,43	332 314,28
Ennakkomaksut		
Aineelliset hyödykkeet	425 512 991,73	436 313 344,42
Maa- ja vesialueet	113 732 860,34	113 265 182,21
Rakennukset	217 162 955,75	228 947 375,72
Kiinteät rakenteet ja laitteet	72 965 124,14	74 725 844,84
Koneet ja kalusto	8 772 807,56	9 403 348,79
Muut aineelliset hyödykkeet	6 764 820,08	6 894 277,19
Enn.maksut ja keskeneräiset hankinnat	6 114 423,86	3 077 315,67
Sijoitukset	15 271 856,29	12 777 726,92
Osakkuusyhteisöosuudet	7 805 959,72	7 302 803,86
Muut osakkeet ja osuudet	4 064 923,30	4 039 648,67
Muut lainasaamiset	2 311 514,33	300 569,35
Muut saamiset	1 089 458,94	1 134 705,04
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	3 060 222,62	3 075 585,20
VAIHTUVAT VASTAAVAT	67 839 007,22	69 803 676,12
Vaihto-omaisuus	1 565 637,48	1 924 182,24
Saamiset	34 058 699,80	27 330 066,94
Pitkäaikaiset saamiset	11 258 314,93	2 994 430,47
Lyhytaikaiset saamiset	22 800 384,87	24 335 636,47
Rahoitusarvopaperit	2 560 581,62	2 098 450,28
Rahat ja pankkisaamiset	29 654 088,32	38 450 976,66
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>511 990 117,18</u>	<u>522 304 014,63</u>
	2019	2018
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	249 884 115,80	266 059 738,11
Peruspääoma	223 782 949,58	223 782 949,58
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	5 582,49	0,00
Muut omat rahastot	2 232 711,60	3 921 844,33
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	40 012 848,95	52 399 354,06
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-16 149 976,82	-14 044 409,86
VÄHEMMI STÖÖSUUDET	192 078,69	217 560,44
PAKOLLISET VARAUKSET	4 684 508,63	4 733 989,37
Eläkevaraukset	16 118,02	22 543,99
Muut pakolliset varaukset	4 668 390,61	4 711 445,38
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3 221 069,16	3 251 600,32
VIERAS PÄÄOMA	254 008 344,90	248 041 126,40
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	127 666 018,29	126 955 926,54
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	6 756 308,15	7 050 632,59
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	48 980 176,01	36 832 554,66
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	70 605 842,44	77 202 012,61
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>511 990 117,18</u>	<u>522 304 014,63</u>

IV Tilinpäätöksen liitetiedot

14. Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot 1-5

1. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Tilikaudella jaksotettiin menojäämäpalkkoja 576.239,30 euroa (vuonna 2018 2.322.085,54 e). Jaksotukset tehtiin 1.-15.1.2019 maksetuista palkoista (vuonna 2018 1.-31.1.2018 maksetuista).

Lomapalkkavelan muutosta kirjattiin lisäyksenä 1.990.786,99 e (vuonna 2018 lisäys 421.634,64 e). Lomapalkkavelan määräksi muodostui 19.940.811,48 e (vuonna 2018 17.950.024,49 e).

Vuosina 2016-2019 lomarahan laskennassa noudatettiin kilpailukykysovimuksen mukaisesti 30 % vähennystä. Tätä on noudatettu vuoden 2019 aikana päättyvän lomanmääräytymisvuoden tammi-maaliskuussa kertyvien lomarahojen maksatuksessa ja lomaraha on kirjattu vuoden 2019 tilinpäätökseen tavanomaisen tason mukaisesti.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Salon kaupunki on vahvistanut suunnitelmapoistojen perusteet 1.1.2009 alkaen (Kvalt 7.12.2009 § 194). Laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelmanmukaisten poistojen perusteet.

Pysyvien vastaavien hyödykkeet jotka on hankittu ennen 1.1.2009 noudattavat vanhojen lakkautettujen kuntien vahvistettuja poistosuunnitelmia.

Salon kaupungin talousarvion 2019 laadintaohjeissa on vahvistettu pienhankintarajat. Investointeja ovat talonrakennushankkeet, joiden verottomat kulut ylittävät 50.000 euroa ja muut hankkeet ja hankinnat, joiden veroton hinta on yli 20.000 euroa.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeessa kunnan suunnitelman mukaisista poistoista tilivuodesta 2013 alkaen, kuntajaosto suosittelee poistoaikojen alarajojen käyttämistä. Salon kaupungin vahvistamissa suunnitelmapoistojen perusteissa on noudatettu pääsääntöisesti suosituksen alarajojen mukaisia poistoaikoja lukuun ottamatta hallinto- ja laitos- rakennusten 30 vuoden (suositus 20 v) sekä asuinrakennusten 40 vuoden (suositus 30 v) poistoaikaa.

Rakennusten poistot sisältävät kertaluonteisia poistoja 106.556,28 e tyhjillään olevien tilojen alaskirjauksista.

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoa määräisinä.

Vaihto-omaisuus

Metsäjaanun teollisuusalueen rakentamisesta syntyneestä murskeesta on muodostettu murskevarasto vuonna 2018. Murskevaraston arvo 590.642,92 euroa on siirretty pysyvien vastaavien tililtä varastotilille. Varastotililtä on käytetty v. 2019 eri kohteille 193.549,23 e (vuonna 2018 107.234,84 e). Varaston arvo 31.12.2019 on 289.858,85 euroa

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoonsa. Luottotappioita kirjattiin tilikaudella 283.163,27 e (vuonna 2018 492.875,45 e).

Johdannaissopimusten käsittely

Salon kaupunki on suojautunut lainojen korkovaihteluilta solmimalla koronvaihtosopimuksia nimellisarvoltaan 34,5 miljoonaa. Liitetietojen vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevissa tiedossa on esitetty selvitys arvostus- ja laskentaperusteista.

Ympäristöasioita koskevia liitetietoja on esitetty kunnan ja konsernin liitetietojen yhteydessä.

2. Tuloslaskelman ja taseen esittämistapa

Tuloslaskelma ja tase on laadittu kirjanpitolain säännösten sekä kuntajaoston yleisohjeiden mukaisesti, tuloslaskelmayleisohje v. 2018 ja taseyleisohje v. 2016 Tilinpäätöksen liitetiedoissa on noudatettu kirjanpitolausakunnan kuntajaoston yleisohjetta v.2019 tilinpäätöksen liitetiedoista sekä ohjeen liitetietonumerointia 1-46.

Liikelaitoksen tilinpäätöksen yhdisteleminen kaupungin tilinpäätökseen

Liikelaitos Salon Vesi on yhdistetty kaupungin tilinpäätökseen ja liitetietoihin. Liikelaitoksen oma erillinen tilinpäätös kokonaisuudessaan on esitetty kaupungin tilinpäätöksen kohdassa eriytetyt tilinpäätökset.

3. Tilinpäätöksessä ei ole tehty oikaisuja edelliseltä tilikaudelta esitettäviin tietoihin.
4. Edellisen tilikauden tiedot ovat vertailukelpoisia päättyneen tilikauden tietojen kanssa.
5. Tilinpäätöksessä ei ole aikaisempiin tilikausiin kohdistuvia tuottoja tai kuluja eikä virheiden korjauksia

15. Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätöksessä kunnan tilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä sekä kunnan tytäryhteisöt ja osakkuusyhteisöt.

Tilikaudella konsernitilinpäätöksessä tapahtuneet muutokset

As Oy Halikon Kalliorinteestä myytiin kaksi asuntoa jolloin kaupungin omistusosuus on 18,68 %, yhtiön osakkeet siirrettiin osakkuusyhtiöosakkeista muihin osakkeisiin.

As Oy Halikon Härkpuistosta myytiin 2017 yksi asunto jonka kauppa tuli tietoon vuonna 2019, yhtiön omistusosuus on 25,86 %.

Suomusjärven Kivikausikeskus Oy:n toiminta on lakannut. Osakkeille 10.000,00 e on tehty arvonlennuskirjaus ja lainasaaminen 40.000,00 e on kirjattu luottotappioksi. KH §398 21.10.2019.

Salon kaupunki on ostanut Varsinais-Suomen Shp:ltä loput Koy Hirviluhdan osakkeet. Yhtiö siirtyy osakkuusyhtiöstä 100 %:ksi tyttäreksi.

Aikaisempina tilikautena tapahtunut SVOP-rahaston vähennys jäänyt korjaamatta omistuksen eliminoinneissa, Salon Vuokratalot Oy, vaikutus 235.497,37 e. Kohdistettu 2019 edellisten tilikausien yli-/alijäämään.

Vuonna 2018 purkautuneiden tyttären rahastot olivat jääneet näkymään konsernitaseeseen. 2019 rahastot purettu edellisten tilikausin yli-/alijäämään, vaikutus 1.893.402,13 e.

Yhdisteltävien yhteisöjen tietojen yhdenmukaiseksi saattaminen

Konsernitase on esitetty lyhennetyllä tasekaavalla.

Kunnan konsernitilinpäätökseen yhdisteltävien yhteisöjen tilinpäätökset on muutettu yhdistely- vaiheessa kunnassa noudatettujen tilinpäätösperiaatteiden mukaisiksi.

Konsernitilinpäätökseen yhdisteltävien Salon seudun koulutusky:n (893.772,55 e) ja Varsinais-Suomen Lastensuojelun ky:n (22.027,02 e) arvonkorotukset on purettu. Maa-alueiden arvosta sekä arvonkorotus- rahastosta, omaisuutta koskevien tietojen yhdenmukaisuuden varmistamiseksi. Vertailuvuoden 2018 (915.799,56 e) tiedot on korjattu vastaavalla tavalla.

Salon seudun koulutuskuntayhtymän saama valtion yksikköhintarahoitus on siirretty konsernituloslaskelmassa myyntituotoista ja esitetty valtionosuuksien rivillä. Konsernin omistussuuden mukainen osuus yksikkörahoituksesta on 17.145.954,71 euroa (16.242.426,68 v. 2018).

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot, kulut ja rahoitustapahtumat sekä saamiset ja velat on eliminoitu. Konsernitytäryhtiöiden maksamat kiinteistöverot on eliminoitu konsernitilinpäätöksessä sisäisinä erinä kunnan verotuloja vastaan 338.939,61 euroa (335.829,41 e v. 2018). Salon kaupungille maksetut liittymismaksut ja eliminoinnit on esitetty konserniyhtiön taseen sijaiten kohdassa; muut saamiset. Eliminointi on suoritettu joko edellisten tilikausien yli-/alijäämään tai vieraan pääoman muita velkoja vastaan yhteensä 356.188,69 euroa. Kaupungin lainoja tytäryhteisöille on eliminoitu 14.668.979,72 euroa (14.932.739,54 e v. 2018).

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä. Laskennallinen verovelka on esitetty kokonaisuudessaan pitkäaikaisena vieraana pääomana.

Lyhytaikaiseen korottomaan vieraaseen pääomaan sisältyvät laskennalliset verovelat olivat 1.607.381,28 euroa(1.491.840,19 v.2018). Laskennallista verovelkaa on tilikaudella kirjattu 115.541,09 (208.280,20 e v.2018).

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintakaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa. Jos yhtiön oma pääoma on muodostunut negatiiviseksi, ei vähemmistöosuutta ole erotettu.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Konsernitytäryhteisöjen aineellisten hyödykkeiden ryhmään kuuluvien rakennusten poistot on oikaistu Salon kaupungin 1.1.2009 voimassa olevan poistosuunnitelman mukaisiksi. Asuinrakennukset 40 v tasapoisto, Hallinto- ja laitusrakennukset 30 v tasapoisto ja Tehdas- tai tuotanto rakennukset 20 v tasapoisto. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen. Tilinpäätökseen 2019 on tarkistettu aikaisempien vuosien yhdistelyt ja korjattu osakkuusyhtiö-osakkeiden arvot, vaikutus osuuteen osakkuusyhteisön voitosta/tappiosta ja osakkuusyhteisöosakkeisiin 55.274,75 e.

Salon kaupunki, konsernirakenne

	Kotikunta	Omistus%
Kuntayhtymät		
Salon seudun koulutuskuntayhtymä	Salo	88,84615
Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin ky	Paimio	12,73456
Varsinais-Suomen lastensuojeluky	Salo	35,11171
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin ky	Turku	13,27679
	Turku	10,74424
Tytäryhteisöt		
As Oy Sassinpelto	Salo	81,40
	Salo	100,00
Koy Ollefore	Salo	51,33
	Salo	97,33
Koy Tiipilä	Salo	71,83
Tiipilän Lämpö Oy (Koy Tiipilän tytär)	Salo	55,81
Salon Vuokratalot Oy	Salo	100,00
	Salo	74,18
Yrityssalo Oy	Salo	100,00
Salon Kaukolämpö Oy	Salo	100,00
	Salo	100,00
Osakkuusyhteisöt		
As Oy Merisärki	Salo	24,15
Koy Inkerenkurvi	Salo	45,07
Koy Säästötähkä	Salo	50,00
Salon seudun työkeskus Oy	Salo	49,60
Lounais-Suomen Jätehuolto Oy	Turku	20,21
As Oy Makasiinintie	Salo	48,79
Salon IoT Park Oy	Salo	36,00
As Oy Halikon Härkpuisto	Salo	25,86

16. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot 6-16

6. Tuloslaskelman toimintatuotot, ulkoiset	KONSERNI		KUNTA	
	2019	2018	2019	2018
Yleishallinto) V-S liitto *) Yrityssalo	7 862 045,78	10 728 084,48	6 657 531,20	9 225 592,60
Sosiaali- ja terveystoimi) V-S shpky, V-S erityish.piiriky, V-S lastens.ky	125 156 383,31	123 479 474,43	21 614 431,97	21 847 558,12
Opetustoimi) Salon seudun koulutusky	7 337 451,31	7 635 194,23	4 907 355,73	4 630 422,15
Vapaa-aikatoimi	1 949 284,83	1 993 293,80	1 949 284,83	1 993 293,80
Kaupunkikehitys) tytäryhtiöt	28 410 132,91	25 027 658,29	8 173 750,41	6 972 879,05
Rakennus- ja ympäristötoimi	706 964,34	607 924,67	706 964,34	607 924,67
Liikelaitos Salon Vesi	7 742 229,61	8 254 375,30	8 171 514,93	8 254 375,30
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>179 164 492,09</i>	<i>177 726 005,20</i>	<i>52 180 833,41</i>	<i>53 532 045,69</i>

Ympäristöasioiden harkinnanvarainen esittäminen

Ympäristötuotot ja -kulut (Kustannuspaikat 7111 ja 7112)	KUNTA	
	2019	2018
Ympäristötuotot	122 687,08	110 070,87
Siitä: ympäristönsuojeluun saadut avustukset	0,00	0,00
Ympäristökulut	459 951,19	477 095,61
Siitä: ympäristönsuojeluun annetut avustukset	5 000,00	5 000,00
<i>Ympäristökulut netto</i>	<i>-337 264,11</i>	<i>-367 024,74</i>

7. Verotulojen erittely	KUNTA	
	2019	2018
Kunnan tulovero	162 630 467,95	155 080 877,01
Osuus yhteisöveron tuotosta	11 123 524,76	11 571 783,97
Kiinteistövero	14 669 852,23	14 427 809,54
<i>Verotulot yhteensä</i>	<i>188 423 844,94</i>	<i>181 080 470,52</i>

8. Valtionosuuksien erittely	KUNTA	
	2019	2018
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	112 998 369,00	109 305 198,00
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	25 614 528,00	22 380 137,00
Siitä: Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0,00	0,00
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-2 958 905,00	-2 776 254,00
<i>Valtionosuudet yhteensä</i>	<i>110 039 464,00</i>	<i>106 528 944,00</i>

9. Palvelujen ostojen erittely	KUNTA	
	2019	2018
Asiakaspalvelujen ostot	106 791 931,69	100 154 066,74
Muiden palvelujen ostot	42 207 787,39	40 194 144,22
<i>Kaupungin palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>148 999 719,08</i>	<i>140 348 210,96</i>

10. Valtuustoryhmien toimintaedellytysten tukemiseksi annetut tuet valtuustoryhmittäin eriteltyinä (Kuntal 19.2 §)	KUNTA	
	2019	2018
<i>Kaupungin valtuustoryhmittäin antamat tuet yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

11. Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista
Kaupunginvaltuusto on vahvistanut poistosuunnitelman 1.1.2009 alkaen 7.12.2009 § 194.
Ennen kuntaliitosta hankitun omaisuuden poistoaajoissa noudatetaan kunnissa aikaisemmin hyväksytyjä poistosuunnitelmia.

Salon kaupungin talousarvion laadintaohjeissa on vahvistettu pienhankintarajat.
Investointeja ovat talonrakennushankkeet, joiden verottomat kulut ylittävät 50.000 euroa ja muut hankkeet ja hankinnat, joiden veroton hinta on yli 20.000 euroa.

Poistosuunnitelman poistomenetelmät ja poistoajat omaisuusryhmittäin

Aineettomat hyödykkeet	
Kehittämismenot	2-5 vuotta
Aineettomat oikeudet	5-20 vuotta
Liikearvo	2 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	
Atk-ohjelmistot	2 vuotta
Muut	2 vuotta
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	Ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat	
Hallinto- ja laitosrakennukset	30 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 vuotta
Talousrakennukset	10 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	20 vuotta
Asuinrakennukset	40 vuotta
Rakennusten peruskorjaukset	10 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Kadut, tiet, torit ja puistot	15 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	10 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	15 vuotta
Vedenjakeluverkosto	30 vuotta
Viemäriverkko	30 vuotta
Kaukolämpöverkko	20 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15 vuotta
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	10 vuotta
Maakaasuverkko	20 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	15 vuotta
Sähkö-, vesi- yms.laitosten laitoskoneet ja laitteet	10 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	10 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 vuotta
Koneet ja kalusto	
Rautaiset alukset	15 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8 vuotta
Muut kuljetusvälineet	4 vuotta
Muut liikkuvat työkoneet	5 vuotta
Muut raskaat koneet	10 vuotta
Muut kevyet koneet	5 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto- yms.laitteet	5 vuotta
Atk-laitteet	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	3 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	
Luonnonvaroista tehdään käytön mukainen poisto. Arvo ja taide-esineille ei määritellä poistoaikaa.	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat eivät ole poistojen alaisia. Pysyvien vastaavien sijoituksille kuten osakkeille ja osuuksille ei poistoaikaa määritellä.	

12. Pakollisten varausten muutokset	KONSERNI		KUNTA	
	2019	2018	2019	2018
Eläkevastuu 1.1.	22 543,99	24 801,04	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella		0,00		
Vähennykset tilikaudella	6 425,97	2 257,05		
Eläkevastuu 31.12.	16 118,02	22 543,99	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	4 711 445,38	4 322 989,60	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	3 720,16	388 455,77		
Vähennykset tilikaudella	46 774,93	0,00		
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	4 668 390,61	4 711 445,37	0,00	0,00
Pakollisen varaukset 1.1	0,00	0,00	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00		
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00		
Vastuu 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Pakolliset varaukset 31.12	4 684 508,63	4 733 989,36	0,00	0,00

13. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja luovutustappiot	KONSERNI		KUNTA	
	2019	2018	2019	2018
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	148 952,20	306 241,91	148 952,20	306 241,91
Rakennusten luovutusvoitot	59 220,22	2 186 799,56	54 150,28	2 207 668,46
Osakkeiden luovutusvoitot	13 204,08	0,00	5 100,00	24 608,86
Muut luovutusvoitot	5 318,31	0,00	0,00	1 002,00
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	<i>226 694,81</i>	<i>2 493 041,47</i>	<i>208 202,48</i>	<i>2 539 521,23</i>
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	18 028,76	0,00	18 028,76	0,00
Rakennusten luovutustappiot	126 490,90		31 797,23	0,00
Osakkeiden luovutustappiot	341 032,59	19 953,83	0,00	19 952,83
Muut luovutustappiot	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Luovutustappiot yhteensä</i>	<i>485 552,25</i>	<i>19 953,83</i>	<i>49 825,99</i>	<i>19 952,83</i>

14. Satunnaisien tuottojen ja kulujen erittely	KONSERNI		KUNTA	
	2019	2018	2019	2018
Satunnaiset tuotot				
Salon kaupungin ja YIT Oy:n 26.11.2019 ja 29.12.2019 allekirjoitettu sovintosopimus koskien kaupungin ja YIT Oy:n (aiemmin Lemminkäinen Oyj) välistä riita-asiaa asfalttiasiaassa, päätöksen mukaiset tuotot	1 232 777,02	0,00	1 232 777,02	0,00
<i>Satunnaiset tuotot yhteensä</i>	<i>1 232 777,02</i>	<i>0,00</i>	<i>1 232 777,02</i>	<i>0,00</i>
Satunnaiset kulut				
Salon kaupungin ja YIT Oy:n 26.11.2019 ja 29.12.2019 allekirjoitettu sovintosopimus koskien kaupungin ja YIT Oy:n (aiemmin Lemminkäinen Oyj) välistä riita-asiaa asfalttiasiaassa, maksetut korvaukset	227 586,49	0,00	227 586,49	0,00
<i>Satunnaiset kulut yhteensä</i>	<i>227 586,49</i>	<i>0,00</i>	<i>227 586,49</i>	<i>0,00</i>

15. Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely	KUNTA	
	2019	2018
Osinkotuotot muista yhteisöistä	255 307,73	196 353,24
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	3 667,48	3 630,69
<i>Yhteensä</i>	<i>258 975,21</i>	<i>199 983,93</i>

16. Erittely poistoeron muutoksista	KUNTA	
	2019	2018
Investointivaraukseen liittyvä poistoero 1.1.	10 924 460,00	11 458 984,46
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron purku tuloslaskelmaan	534 524,46	534 524,46
<i>Poistoeroa jäljellä 31.12.</i>	<i>10 389 935,54</i>	<i>10 924 460,00</i>

17. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot 17-24

17. Kunnalla ei ole joukkovelkakirjalainoja
18. Tilikaudella ei ole tehty arvonnkorotuksia

19. Pysyvät vastaavat, Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet sekä sijoitukset tase-eräkohtaisesti								
	1.1.2019	siirrot	ostot +	rah.osuudet-	myynnit -	poistot	Arvon alennukset	31.12.2019
Aineettomat hyödykkeet Aineettomat oikeudet	120 630,01	0,00	0,00	0,00	0,00	38 578,80	0,00	82 051,21
<i>Aineettomat hyödykkeet yhteensä</i>	<i>120 630,01</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>38 578,80</i>	<i>0,00</i>	<i>82 051,21</i>
Aineelliset hyödykkeet Maa- ja vesialueet	109 074 163,16	0,00	681 245,00	0,00	-183 531,56	0,00	0,00	109 571 876,60
Rakennukset	118 555 809,54	22 610,00	2 326 938,17	0,00	-98 276,08	8 320 016,01	0,00	112 487 065,62
Kiinteät rakenteet ja laitteet	74 490 289,86	204 530,03	5 173 347,79	-312 882,24	-3 221,15	6 805 364,02	0,00	72 746 700,27
Koneet ja kalusto	2 205 143,05	0,00	648 882,87	0,00	0,00	990 632,41	0,00	1 863 393,51
Muut aineelliset hyödykkeet	740 142,28	0,00	1 690,00	0,00	0,00	0,00	0,00	741 832,28
Keskeneräiset	849 625,71	-227 140,03	2 725 066,65	0,00	0,00	0,00	0,00	3 347 552,33
<i>Aineelliset hyödykkeet yhteensä</i>	<i>305 915 173,60</i>	<i>0,00</i>	<i>11 557 170,48</i>	<i>-312 882,24</i>	<i>-285 028,79</i>	<i>16 116 012,44</i>	<i>0,00</i>	<i>300 758 420,61</i>
Sijoitukset Konsernitytäryhtiöt	8 223 779,90	12 109,54	177 390,00	0,00	0,00	0,00	10 000,00	8 403 279,44
Konsernikuntayhtymät	31 527 475,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	31 527 475,15
Konserniosakkuusyhteisöt	4 926 645,73	-13 705,54	720 000,00	0,00	-3 364,00	0,00	0,00	5 629 576,19
Muut osakkeet ja osuudet	3 508 074,51	1 596,00	55 475,28	0,00	-35 865,23	0,00	0,00	3 529 280,56
<i>Sijoitukset yhteensä</i>	<i>48 185 975,29</i>	<i>0,00</i>	<i>952 865,28</i>	<i>0,00</i>	<i>-39 229,23</i>	<i>0,00</i>		<i>49 089 611,34</i>
<i>Yhteensä</i>	<i>354 221 778,90</i>	<i>0,00</i>	<i>12 510 035,76</i>	<i>-312 882,24</i>	<i>-324 258,02</i>	<i>16 154 591,24</i>	<i>0,00</i>	<i>349 930 083,16</i>
Sijoitusten saamiset Lainasaamiset tytäryhteisöiltä	14 932 739,54	0,00	0,00	0,00	-263 759,82	0,00	0,00	14 668 979,72
Lainasaamiset osakkuusyhteisöiltä	0,00	0,00	2 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 000 000,00
Muut lainasaamiset muilta *)	300 569,35	0,00	99 178,00	0,00	-88 233,02	0,00	0,00	311 514,33
<i>Sijoitusten saamiset yhteensä</i>	<i>15 233 308,89</i>	<i>0,00</i>	<i>2 099 178,00</i>	<i>0,00</i>	<i>-351 992,84</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>16 980 494,05</i>
<i>Pysyvät vastaavat yhteensä</i>	<i>369 455 087,79</i>	<i>0,00</i>	<i>14 609 213,76</i>	<i>-312 882,24</i>	<i>-676 250,86</i>	<i>16 154 591,24</i>	<i>0,00</i>	<i>366 910 577,21</i>

Kiinteät rakenteet ja laitteet: Metsämaan teollisuusalueen rakentamisesta 2016-2017 muodostuneesta murskeesta on muodostettu murskevarasto arvoaan 590.642,92 euroa. Vuonna 2019 murskevaraston arvo on 289.858,85 euroa.

Rakennusten poistot sisältävät kertaluonteisena poistona kirjatut rakennusten arvonnkorotukset yhteensä 106.556,28 euroa.

*) Muut lainasaamiset muilta sisältää sosiaalisen luotonuksen lainoja 104.860,15 euroa.

Pysyviin vastaaviin sisältyviä aktivoituja pitkävaikutteisia ympäristömenoja <i>Käyttöomaisuuslaji 2241 kp 8134</i>	KUNTA	
	2019	2018
Puhdistamojen saneeraushankkeet, jäljellä oleva hankintameno 31.12.	1 220 225,88	1 299 288,21

20.- 22) Omistukset muissa yhteisöissä

	kotipaikka	kunnan om.osuus %	konsernin om.osuus %	kuntakonsernin osuus (1000e)		
				OPO:sta	VPO:sta	tilikauden voitosta/ tappiosta
20. Tytäryhteisöt						
As Oy Sassinpelto	Salo	81,40	81,40	347	8	-4
Koy Halikonrinne	Salo	100,00	100,00	176	16	0
Koy Olleföre	Salo	51,33	51,33	29	18	0
Koy Tiilitehtaanpiha	Salo	97,33	97,33	154	2 433	0
Koy Tiipilä	Salo	71,83	71,83	107	1 826	0
Tiipilän Lämpö Oy (Tiipilän tytär)	Salo	55,81	55,81	49	7	-3
Salon Vuokratalot oy	Salo	100,00	100,00	3 165	29 476	0
Salon Jääliikuntahalli Oy	Salo	74,18	74,18	512	44	-18
Yrityssalo Oy	Salo	100,00	100,00	662	209	0
Koy Hirviluhta	Salo	100,00	100,00	27	33	1
Salon Kaukolämpö Oy	Salo	100,00	100,00	4 554	19 508	182
<i>Tytäryhteisöt yhteensä</i>				<i>9 782</i>	<i>53 579</i>	<i>159</i>

21. Kuntayhtymät

Salon seudun koulu ky	Salo	88,84615	88,84615	27 479	9 103	1 163
V-Suomen erityishuoltopiirin ky	Paimio	12,73456	12,73456	718	2 975	86
V-Suomen lastensuojeluky	Salo	35,11171	35,11171	315	822	0
V-Suomen sairaanhoitopiirin ky	Turku	13,27679	13,27679	24 826	43 890	41
V-Suomen liitto	Turku	10,74424	10,74424	196	147	76
<i>Kuntayhtymät yhteensä</i>				<i>53 534</i>	<i>56 937</i>	<i>1 366</i>

22. Osakkuusyhteisöt

	kotipaikka	kunnan om.osuus %	konsernin om.osuus %	kuntakonsernin osuus (1000e)		
				OPO:sta	VPO:sta	tilikauden voitosta/ tappiosta
As Oy Merisärki	Salo	24,15	24,15	19	12	3
Koy Inkerenkurvi	Salo	45,07	45,07	692	17	3
Koy Säästötähti	Salo	50,00	50,00	41	0	-2
Salon seudun työkeskus Oy	Salo	49,60	49,60	41	104	7
Lounais-Suomen Jätehuolto Oy	Turku	20,21	20,21	3 751	7 068	253
As Oy Makasiinintie	Salo	48,79	48,79	151	10	0
Salon IoT Park Oy	Salo	36,00	36,00	2 330	2 357	-287
As Oy Halikon Härkpuisto	Salo	25,86	25,86	313	56	0
<i>Osakkuusyhteisöt yhteensä</i>				<i>7 340</i>	<i>9 624</i>	<i>-23</i>

23

	2019		2018	
	Pitkäaik.	Lyhytaik.	Pitkäaik.	Lyhytaik.
Saamisten erittely tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä joissa kunta on jäsenenä sekä osakkuus- ja omistusyhteisyhteisöiltä				
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		208 515,08		193 142,68
Lainasaamiset				
Siirtosaamiset				
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>208 515,08</i>		<i>193 142,68</i>
Saamiset kuntayhtymiltä joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		82 451,09		80 478,07
Siirtosaamiset		229 466,48		667 178,31
<i>Yhteensä</i>		<i>311 917,57</i>		<i>747 656,38</i>
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset		52 462,46		41 611,54
<i>Yhteensä</i>		<i>52 462,46</i>		<i>41 611,54</i>
<i>Saamiset yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>572 895,11</i>	<i>0,00</i>	<i>982 410,60</i>

24. Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	KONSERNI		KUNTA	
	2019	2018	2019	2018
<i>Pitkäaikaiset siirtosaamiset</i>				
Menoennakko investointihankkeelle	2 922 566,92	2 476 586,47		
<i>Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>2 922 566,92</i>	<i>2 476 586,47</i>		
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset</i>				
Siirtosaamiset kuntayhtymiltä			299 624,63	667 178,31
Kela korvaus työterveydenhuoltoon	1 277 864,29	1 969 992,68	707 000,00	630 000,00
Ely-keskus liikennetuki PSA			286 000,00	280 000,00
Pakolaiskustannukset			390 748,32	0,00
Vakuutusyhtiöiden vahinkokorvaukset			100 000,00	306 434,91
Siirtosaamiset valtiolta			666 339,61	1 853 577,75
Melan maksuosuus			0,00	215 300,00
Muut tulojäämät yhteensä	4 011 674,71	4 002 696,05	164 640,22	132 322,34
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>5 289 539,00</i>	<i>5 972 688,73</i>	<i>2 614 352,78</i>	<i>4 084 813,31</i>

18. Taseen vastattavia koskevat liitetiedot 25-33

25. Oman pääoman erittely	KONSERNI		KUNTA	
	2019	2018	2019	2018
Peruspääoma 1.1.	223 782 949,58	223 782 949,58	223 782 949,58	223 782 949,58
Peruspääoma 31.12.	223 782 949,58	223 782 949,58	223 782 949,58	223 782 949,58
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 1.1.				
Lisäykset	5 582,49			
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 31.12.	5 582,49			
Muut omat rahastot 1.1.	3 921 844,33	3 936 753,63	1 543 549,13	1 543 549,13
Lisäykset				
Vähennykset	-31 227,97	-14 909,30		
Siirrot erien välillä	-1 657 904,76			
Muut omat rahastot 31.12	2 232 711,60	3 921 844,33	1 543 549,13	1 543 549,13
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	38 354 944,18	52 399 354,04	14 126 474,15	28 967 762,47
Muutokset tilikaudella				
Siirrot erien välillä	1 657 904,76			
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	40 012 848,94	52 399 354,04	14 126 474,15	28 967 762,47
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-16 149 976,82	-14 044 409,86	-17 505 336,98	-14 841 288,32
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>249 884 115,80</i>	<i>266 059 738,09</i>	<i>221 947 635,88</i>	<i>239 452 972,86</i>
26. Erittely poistoeroista	KUNTA			
Investointivaraukseen liittyvät poistoerot	2019	2018	2019	2018
Kiikalan vesiprojekti, Liikelaitos Salon vesi	886 026,38	958 878,84		
Alhaisten koulu	296 010,62	312 829,42		
Liikuntahalli	297 131,98	330 769,57		
Salon vanhainkoti	473 028,52	498 256,71		
Uusi kaupungintalo	8 437 738,04	8 823 725,46		
<i>Poistoero yhteensä</i>	<i>10 389 935,54</i>	<i>10 924 460,00</i>		
27. Tase-erien mukaan eritelty tieto sellaisista pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvista veloista, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua.	KONSERNI			
Pitkäaikaiset lainat jotka erääntyvät 1.1.2024 tai sen jälkeen	2019	2018	2019	2018
<i>Pitkäaikaiset lainat</i>	<i>65 081 618,13</i>	<i>56 385 287,88</i>	<i>30 795 252,14</i>	<i>19 405 902,16</i>
28. Lyhytaikaiseen rahoitukseen käytetyt kuntatodistustalainat	KUNTA			
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistustalainat e	2019	2018	2019	2018
Handelsbanken	10 000 000,00	10 000 000,00		
Danske Bank	10 000 000,00	10 000 000,00		
OP	10 000 000,00	0,00		
<i>Kuntatodistustalainat yhteensä</i>	<i>30 000 000,00</i>	<i>20 000 000,00</i>		
29. Pakolliset varaukset	KONSERNI		KUNTA	
	2019	2018	2019	2018
Eläkevastuuvaraus	16 118,02	22 543,99	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	4 668 390,61	4 711 445,37	0,00	0,00
<i>Pakolliset varaukset yhteensä</i>	<i>4 684 508,63</i>	<i>4 733 989,36</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
30. Vieras pääoma	2019		2018	
Konsernin keskinäisten velkojen erittely	Pitkäaik.	Lyhytaik.	Pitkäaik.	Lyhytaik.
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		297 033,43		394 088,19
Muut velat				
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>297 033,43</i>	<i>0,00</i>	<i>394 088,19</i>
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat		1 477 447,87		1 106 011,18
Siirtovelat				
<i>Yhteensä</i>		<i>1 477 447,87</i>		<i>1 106 011,18</i>

30. Vieras pääoma Konsernin keskinäisten velkojen erittely	2019		2018	
	Pitkäaik.	Lyhytaik.	Pitkäaik.	Lyhytaik.
Velat osakkuus- tai omistusyhteisyhteisöille				
Saadut ennakot	3 740,00		8 700,00	
Ostovelat		388 600,71		15 031,83
<i>Yhteensä</i>	<i>3 740,00</i>	<i>388 600,71</i>	<i>8 700,00</i>	<i>15 031,83</i>
<i>Konsernin keskinäiset velat yhteensä</i>	<i>3 740,00</i>	<i>2 163 082,01</i>	<i>8 700,00</i>	<i>1 515 131,20</i>

31. Kunnassa sekkilimiittiiä ei ole kirjattu taseeseen

32. Muiden velkojen erittely liittymismaksuihin ja muihin velkoihin	KONSERNI		KUNTA	
	2019	2018	2019	2018
Pitkäaikaiset muut velat				
Liittymismaksut	5 051 844,88	5 055 628,88	1 927 871,56	1 927 871,56
Muut velat				
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>5 051 844,88</i>	<i>5 055 628,88</i>	<i>1 927 871,56</i>	<i>1 927 871,56</i>

33. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	KONSERNI		KUNTA	
	2019	2018	2019	2018
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Korkojaksotukset lainoista	375 676,18	523 146,40	369 305,64	406 461,04
Lomapalkkavelkajaksotus	30 372 585,78	27 897 996,28	19 940 811,48	17 950 024,49
Menojäämäpalkat	1 808 791,78	3 928 353,48	576 239,30	2 322 085,54
Asfalttikartelli/Lemminkäinen			0,00	1 232 777,02
Mela lomitus palautus			67 050,00	0,00
V-S sairaanhoitopiiri loppulasku			0,00	0,00
Vahingonkorv. Metsäliitto, UPM, Stora Enso			0,00	0,00
Verohallinto/negat. tilitys 12/2018				9 146 255,26
Veteraaniavustus				119 810,00
Hydropress Hube				138 260,00
Kela ostolasku				271 452,97
Ostolaskujen jaksotukset			4 367 646,55	0,00
Muut menojäämät yhteensä	8 874 402,15	17 484 177,27	200 890,55	2 466 753,32
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>41 431 455,89</i>	<i>49 833 673,43</i>	<i>25 521 943,52</i>	<i>34 053 879,64</i>

19. Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestyjä koskevat liitetiedot 34-41

34. Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin	KONSERNI		KUNTA	
	2019	2018	2019	2018
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 500 981,11	2 626 679,68		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	73 024 303,80	73 676 408,80		

35. Vakuudet	KONSERNI		KUNTA	
	2019	2018	2019	2018
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Kiinteistökiinnitykset	2 267 537,00	1 888 037,00		
Yrityskiinnitykset	265 535,80			
Muut	893,26			
<i>Yhteensä</i>	<i>2 533 966,06</i>	<i>1 888 037,00</i>		

36. Kunnalla ei ole konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annettuja vakuuksia.

37. Vakuudet	KONSERNI		KUNTA	
	2019	2018	2019	2018
Muiden puolesta annetut vakuudet				
Takaukset	27 991,84			
<i>Yhteensä</i>	<i>27 991,84</i>			

38. Taseeseen sisällyttämättömät vastuusitoumukset ja vastuut

Vuokravastuut	KONSERNI		KUNTA	
	2019	2018	2019	2018
Kiinteistöjen vuokravastuut yhteensä	23 394 240,06	19 025 468,14	3 537 569,26	3 055 097,81
seuraavalla tilikaudella maksettava osuus (ilman kons.yhtiöiden tietoa)	5 601 979,37		2 856 065,54	2 581 266,37
Maa-alueiden vuokravastuut yhteensä	603 019,47		305 692,39	
seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	22 478,22		14 568,07	
Laitteistojen vuokravastuut yhteensä	3 522 173,59		865 529,62	1 801 855,35
seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	359 536,51		359 536,51	646 585,52
Leasingvastuut yhteensä	2 129 164,99	4 229 775,95	875 327,29	526 868,41
seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	873 424,04	1 573 188,47	454 101,22	228 389,78
<i>Yhteensä</i>	<i>29 648 598,11</i>	<i>23 255 244,09</i>	<i>5 584 118,56</i>	<i>5 383 821,57</i>

Liitetietoyhteisöjen päivittyksen 2019 vuoksi kaikkia vertailuvuoden tietoja konsernista ei ole saatavilla.

39. Vastuusitoumukset	KONSERNI		KUNTA	
	2019	2018	2019	2018
Takaukset yhteensä samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			22 723 436,33	26 585 421,00
Jäljellä oleva pääoma			15 574 888,90	16 509 283,70
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	24 662 648,99	27 076 078,39	24 662 648,99	27 076 078,39
Jäljellä oleva pääoma	16 307 047,93	18 009 539,20	16 307 047,93	18 009 539,20

40. Muut kunnan antamat vastuusitoumukset, erityis- ja täytetakaukset yhteensä	Lainan alkup. myönnetty summa	KUNTA	
		2019	2018
<i>Muut vastuusitoumukset yhteensä</i>			

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista	KUNTA	
	2019	2018
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	314 987 833,00	302 481 766,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12	0,00	0,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskesk.rahastoista 31.12	207 241,00	194 330,58

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

41. Arvonlisäveron osuudet hankkeissa (10 v:n saastumisaika), rakennushankkeissa ei ole rakentamisvuosina liittynyt palautusvastuuta	KUNTA		
	koko alv/ e	2019	2018
Vuoden 2010 hankkeet; (palautusvastuu 1 v 31.12.2019)	2 298 881	229 882,00	459 776,00
Vuoden 2011 hankkeet; (palautusvastuu 2 v 31.12.2019)	1 186 455	233 831,00	355 936,00
Vuoden 2012 hankkeet; (palautusvastuu 3 v 31.12.2019)	1 237 857	371 357,00	495 143,00
Vuoden 2013 hankkeet; (palautusvastuu 4 v 31.12.2019)	930 569	372 228,00	465 285,00
Vuoden 2014 hankkeet; (palautusvastuu 5 v 31.12.2019)	1 015 362	507 681,00	609 217,00
Vuoden 2015 hankkeet; (palautusvastuu 6 v 31.12.2019)	92 730	55 638,00	64 911,00
Vuoden 2016 hankkeet; (palautusvastuu 7 v 31.12.2019)	630 707	441 495,00	504 566,00
Vuoden 2017 hankkeet; (palautusvastuu 8 v 31.12.2019)	1 117 291	893 833,00	1 005 562,00
Vuoden 2018 hankkeet; (palautusvastuu 9 v 31.12.2019)	883 695	795 326,00	883 696,00
Vuoden 2019 hankkeet; (palautusvastuu 10 v 31.12.2019)	687656,2	687 656,00	
<i>Arvonlisäveron mahdolliset palautusvastuut, jos käyttötarkoitus muuttuu, yhteensä 31.12.2019</i>		<i>4 588 927,00</i>	<i>4 844 092,00</i>

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	KONSERNI	
	2019	2018
Arvonlisäveron palautusvastuu	6 912 633,45	7 739 564,81
Muut sopimusvastuut	113 835,22	
<i>Yhteensä</i>	<i>7 026 468,67</i>	<i>7 739 564,81</i>

Järjestelyn luonne ja liiketoiminnallinen peruste	KONSERNI		KUNTA	
	2018	2019	2018	2019
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimus Svenska Handelsbanken AB, (lainakoht.), korkoswap 5v. Koronvaihtosopimus oli tehty yksittäisen Handelsbankenin lainan(313160-74469) korkoriskin suojaamiseksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma vastasivat toisiaan. Koronvaihtosopimuksen maksut olivat neljännesvuosittain. Sopimus erääntyi 29.1.2019. Kyseessä oli 5-vuotinen perus koronvaihtosopimus Nimellisarvot Markkina-arvot		4 125 000,00 -13 255,00		4 125 000,00 -13 255,00
Koronvaihtosopimus 1 Kuntarahoitus 31960 (vanha: KSWAP034/12), (lainakoht.), korkoswap10 v. Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen Kuntarahoituksen lainan (16165/12) korkoriskin suojaamiseksi. Sopimuksella kaupunki maksaa kiinteää 1,185 % korkoa ja Kuntarahoitus maksaa vaihtuvaa3 kk euribor korkoa. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiinsa. Sopimus erääntyy 5.12.2022. Kyseessä on 10-vuotinen perus koronvaihtosopimus. Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo Käypä arvo (luottolaitoksen ilmoituksen mukaan)	4 500 000,00 -108 014,90	6 000 000,00 -165 522,97	4 500 000,00 -108 014,90	6 000 000,00 -165 522,97
Koronvaihtosopimus 2 Kuntarahoitus 67443 (vanha: KSWAP013/15), (salakun suojaus) korkoswap 20 v. Sopimuksella kaupunki maksaa kiinteää 1,329 % korkoa ja Kuntarahoitus maksaa vaihtuvaa 6 kk euribor korkoa. Maksut puolivuositain. Sopimus tehty 30.6.2015. Sopimuksen alkamispäivä 2.7.2018 ja erääntyy 2.7.2038. Kuntarahoitus Oyj:llä on yksipuolinen oikeus eräännyttää koronvaihtosopimus 2.7.2028. Mikäli Kuntarahoitus käyttää oikeuttaan eräännyttää sopimus, tulee ilmoitus viimeistään 10 Target-pankipäivää ennen eräännyttämistä. Kyseessä on 20-vuotinen purkuoikeudellinen koronvaihtosopimus. Bullet-lainan pääomaa vastaava nimellisarvo Käypä arvo (luottolaitoksen ilmoituksen mukaan)	30 000 000,00 -5 712 478,32	30 000 000,00 -2 945 764,11	30 000 000,00 -5 712 478,32	30 000 000,00 -2 945 764,11

Järjestelyn luonne ja liiketoiminnallinen peruste	KONSERNI		KUNTA	
	2018	2019	2018	2019
Johdannaissopimukset				
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin ky Koronvaihtosopimus 3 Pohjola Pankki Oyj 75324 Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan koriskin suojaamiseksi koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainan ja vastaavat toisiaan. Nimellisarvot Markkina-arvot	8 000 012,00 -814 334,00	9 333 344,00 -976 045,00		
Koronvaihtosopimus 4 Pohjola Pankki Oyj 268481 Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan koriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan Nimellisarvot Markkina-arvot	20 000 000,00 -1 328 754,00	20 000 000,00 -1 387 044,00		
Koronvaihtosopimus 5 Kuntarahoitus Oyj 32062 Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan koriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Nimellisarvot Markkina-arvot	20 000 000,00 -718 540,00	20 000 000,00 -1 004 788,00		
Koronvaihtosopimus 6 Kuntarahoitus Oyj 67380 Sopimus on jatko-oikeudellinen koronvaihtosopimus, jolla on olemassa olevan, samaan aikaan päättyvän lainan korko vaihdettu kiinteäksi 25.1.2021 saakka. Tämän jälkeen sopimuskumppanilla on 20 vuoden jatko-oikeus kiinteään 2,5 % korkoon. Mikäli jatko-oikeutta käytetään, kohdistetaan jälleärahoitustarvetta varten nostettava tuleva laina sopimusta vastaavasti. Nimellisarvot Markkina-arvot	20 000 000,00 -7 969 172,00	20 000 000,00 -4 865 313,00		
Koronvaihtosopimus 7 Kuntarahoitus Oyj 67429 Sopimus on purkuoikeudellinen koronvaihtosopimus. Sopimuskumppanilla on mahdollisuus käyttää purkuoikeutta 30.3.2022, johon saakka sopimuksella on vaihdettu olemassa olevan lainan vaihtuva korko kiinteäksi. Mikäli Purkuoikeutta käytetään, on purun kustannus shp:lle pieni. Mikäli purkuoikeutta ei käytetä, kohdistetaan jälleärahoitustarvetta varten nostettava tuleva laina sopimusta vastaavasti. Nimellisarvot Markkina-arvot	30 000 000,00 -4 826 905,00	30 000 000,00 -2 948 289,00		
Salon seudun koulutuskuntayhtymä Koronvaihtosopimus 8 Koronvaihtosopimus OP Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan koriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Nimellisarvot Markkina-arvot	1 566 671,00 -158 282,66	1 600 000,00 -46 364,32		
Koronvaihtosopimus 9 Koronvaihtosopimus KuRa Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan koriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Nimellisarvot Markkina-arvot	1 475 000,00 -122 884,07			

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt, Konserni	KONSERNI	
	2019	2018
Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta, vakuutena kiinteistökiinnityksiä	2 500 981,11	2 626 679,68
Lainojen vakuudeksi annetut kiinteistökiinnitykset		
Rahoitus- ja vakuutuslainojen vakuudeksi annetut kiinteistökiinnitykset	73 052 295,64	73 676 408,80
Muut omasta puolesta annetut vakuudet		
Kiinteistökiinnitykset	2 533 966,06	1 888 037,00
Päästöoikeudet 2019, Konserni		
Salon Kaukolämpö Oy	tCO ₂	euro
Käytettävissä olevien päästöoikeuksien määrä 1.1	3 108	
Toteutuneiden päästöjen määrä -	480	
Käytettävissä olevien päästöoikeuksien määrä 31.12.	2 628	
Päästöoikeudet 2018, Konserni		
Salon Kaukolämpö Oy	tCO ₂	euro
Käytettävissä olevien päästöoikeuksien määrä 1.1	3 238	
Toteutuneiden päästöjen määrä -	552	
Käytettävissä olevien päästöoikeuksien määrä 31.12.	2 686	

20. Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitahotapah- tuvia koskevat liitetiedot 42-46

42. Henkilöstön lukumäärä 31.12. tehtäväalueittain	KONSERNI		KUNTA	
	2019	2018	2019	2018
Yleishallinto *) V-S liitto *) tytäryhtiöt; Yrityssalo	174	167	149	144
Sosiaali- ja terveystoimi *) V-S shpky, V-S erityish.piiiriky, V-S las-tens.ky	2 869	2 693	1 628	1 629
Opetustoimi *) Salon seudun koulutusky	1 403	1 423	1 196	1 221
Vapaa-aikatoimi	120	136	120	136
Kaupunkikehitys *) tytäryhtiöt	449	495	439	483
Rakennus- ja ympäristötoimi	29	28	29	28
Liikelaitos Salon Vesi	23	22	23	22
<i>Henkilöstön lukumäärä yhteensä</i>	<i>5 067</i>	<i>4 964</i>	<i>3 584</i>	<i>3 663</i>

43. Tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut henkilösivukulut, jos henkilöstömenoja on aktivoitu taseeseen

Henkilöstökulut	KUNTA	
	2019	2018
Palkat ja palkkiot	129 658 930,77	124 830 595,18
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	28 127 033,80	27 266 243,07
Muut henkilösivukulut	4 372 647,21	4 579 729,21
<i>Henkilöstökulut yhteensä tuloslaskelman mukaan</i>	<i>162 158 611,78</i>	<i>156 676 567,46</i>
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	243 498,78	171 898,67
<i>Henkilöstökulut yhteensä 31.12.</i>	<i>162 402 110,56</i>	<i>156 848 466,13</i>

44. Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetty luottamushenkilömaksut	KUNTA	
	2019	2018
Keskusta	10 844,26	9 500,66
Kokoomus	15 259,50	12 190,88
Kristilliset	2 259,00	2 021,25
Perussuomalaiset	4 701,00	4 187,25
SDP	17 455,50	14 538,00
Vasemmistoliitto	3 658,77	3 075,65
Vihreät	4 625,63	3 563,63
Siniset	74,25	94,50
<i>Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä</i>	<i>58 877,91</i>	<i>49 171,82</i>

45. Lakisääteistä tilintarkastusta suorittavalle tilintarkastusyhteisölle maksettavat palkkiot

Tilintarkastajan palkkiot	KUNTA	
	2019	2018
BDO Auditor Oy		
Tilintarkastajan palkkiot	37 437,03	39 074,34
Tilintarkastus Eu-tilitykset	0,00	402,50
Tilintarkastus muut (konsultointi)	0,00	922,78
<i>Palkkiot yhteensä</i>	<i>37 437,03</i>	<i>40 399,62</i>

46. Tiedot kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien välisistä liiketoimista Kunnanjohtajan kanssa on 12.6.2017 solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu 9 kuukauden palkkaa vastaavasta erokorvauksesta.

21. Liikelaitos Salon Veden tilinpäätös vuodelta 2019

Tilinpäätös 2019
Liikelaitos Salon Vesi

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	3
Tuloslaskelma, toiminta- ja tilastotiedot.....	4
Vuoden 2019 investointisuunnitelman toteuma	7
Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut	10
Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut.....	12
Tase ja sen tunnusluvut	15
Tilinpäätöksen liitetiedot 2019.....	17
Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot.....	17
Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	18
Taseen liitetiedot	19
Henkilöstöä koskevat liitetiedot	21
Luettelot ja selvitykset	21
Liikelaitos Salon Vesi - Laskennallisesti eriytetty hulevesi.....	22
Tilinpäätöksen allekirjoitus	23

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Yleistä

Vuosi 2019 oli Liikelaitos Salon Veden yhdestoista toimintavuosi. Liikelaitos Salon Vesi on itsenäinen liikelaitos, jota johtaa johtokunta (seitsemän jäsentä). Johtokunta toimii suoraan valtuuston alaisuudessa. Vuoden lopussa vesilaitoksen kulutuspisteiden määrä oli 14.590 kappaletta ja viemärlaitoksen kulutuspisteiden määrä oli 10.550 kappaletta. Puhtaan veden myynti oli 2.445.176 m³ ja jäteveden laskutettu määrä oli 2.030.356 m³. Uusia liittymiä tuli veden osalta 48 kpl ja viemäriin osalta 46 kpl.

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Liikelaitos on panostanut voimakkaasti vesihuollon varmuuteen. 95 prosenttia vesihuolto-alueista pystytään turvaamaan kahta kautta. Kiikalan vedenhankinnan epävarmuuden takia toteutettu Pullassuon vedenkäsittelylaitos toimii sille odotetulla tavalla, ja vesimäärä on suunnitellulla tasolla. Panostuksilla verkostoihin on saavutettu puhtaan veden vuotovesimäärissä pudotusta. Etäluettavien vesimittareiden koeluennot ovat käynnissä. Paikallinen tiedonsiirtoon ja ohjelmiin erikoistunut yritys tekee projektissa laitoksen kanssa tuloksellista yhteistyötä. Tavoitteena on laitosten pitkälle viety automaatio ja projektien hallinta. Taloudessa ei ole tapahtunut mullistavia muutoksia. Muuttotappio näkyy jossain määrin tulopuolella. Omistajavaihdoksia kaupungin sisällä tapahtuu runsaasti.

Liikelaitos Salon Vesi panostaa yhä voimakkaammin sähköiseen tiedonsiirtoon laitosautomaatiossa ja laskutuksessa. Kummassakin saatava hyöty, niin taloudellisesti kuin teknisesti, on huomattava. Laitosten puolella reagointi tapahtumiin nopeutuu huomattavasti. Laskutuksessa järjestelmä tuo sekä taloudellisesti että teknisesti laitokselle ja asiakkaalle huomattavan hyödyn. Puhdasvesipuolella Kiikala-projektia koskevasta Avi päätöksestä on valitettu Vaasan hallinto-oikeuteen. Kukinhuoneenharjun koepuppaushakemuksesta on annettu lisäselvityksiä.

Hulevesien käsittely

Kaupungin hulevesiohjelma hyväksyttiin kaupunginvaltuuston 22.5.2017 kokouksessa. Vuonna 2017 lähtien hulevedet on erikseen käsitelty liikelaitoksen kirjanpidossa. Liikelaitoksella on käytössä kaksinkertainen jätevesimaksu, joka määrätään, jos kiinteistö johtaa sadevedet jätevesiviemäriverkostoon. Käytännössä maksuja ei ole vielä peritty, koska kiinteistöt ovat pääsääntöisesti tehneet liikelaitoksen huomautuksesta tarvittavat korjaukset viemäröintiin. Toimenpiteellä hulevesiä on saatu pois kuormittamasta verkostoa ja puhdistamaa. Lisäksi kiinteistötulvat ovat vähentyneet, missä yleensä korvauksen maksajana on ollut liikelaitos.

Talous

Investointeja tehtiin kaikkiaan noin 1,6 miljoonalla eurolla. Investoinnit pysyivät loppusummaltaan talousarvioon varatussa määrärahasssa. Suurimpia investointikohteita olivat vesi- ja viemäriverkoston saneeraus.

Liikelaitoksen toimintakate oli 5,0 miljoonaa euroa. Toimintatuotot olivat 8,7 miljoonaa euroa, mikä alitti talousarvion noin 140.000 eurolla. Toimintakulut ylittivät talousarvion noin 100.000 eurolla. Toimintakulujen ylitys selittyy muun muassa sillä, että viemäri- ja vesijohdoverkosto ovat vaatineet ajateltua enemmän panostuksia tukoksiin ja vuotoihin.

Palvelualueen riskit ja epävarmuustekijät

Suurin, koko kaupunkia koskettava riski on veden laadun nopea heikkeneminen. Laitos on varautunut tilanteeseen jatkuvalla lähtevän vedendesinfioinnilla. Verkostoista ja liittyjistä johtuviin riskeihin on ennakkoon lähes mahdotonta varautua. Vuotokorjauksissa on olemassa selkeä tieto, kuinka työ suoritetaan. Kiinteistöjä koskevia tarkastuksia ei enää suoriteta, mikä myös osaltaan tuo epävarmuutta toimintaan. Riittävään käyttöveden jakeluun ja riittävyteen panostetaan voimakkaasti. Valitettavasti uusien pohjavesialueiden käyttöön-otto vie vuosia. Nopeat vedenmäärän kasvattamiset tulevat tuottamaan laitokselle vaikeuksia.

Tuloslaskelma, toiminta- ja tilastotiedot

80 Vesihuoltolaitoksen joh- tokunta	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Toimintatuotot	8 904 900	-62 741	8 842 159	8 699 722	142 437	98,4	8 806 190
Myyntituotot	8 904 900	-70 000	8 834 900	8 668 181	166 719	98,1	8 764 328
Tuet ja avustukset	0	7 259	7 259	7 259	0	100	6 246
Muut toimintatuotot	0	0	0	24 282	-24 282	*****	35 617
Toimintakulut	-3 428 143	-153 247	-3 581 390	-3 682 353	100 964	102,8	-3 565 616
Henkilöstökulut	-1 076 248	-18 247	-1 094 495	-1 015 978	-78 517	92,8	-1 062 897
Palkat ja palkkiot	-879 060	-15 109	-894 169	-796 921	-97 248	89,1	-835 465
Henkilösivukulut	-197 188	-3 138	-200 326	-219 057	18 732	109,4	-227 432
Eläkekulut	-168 708	-3 138	-171 846	-191 383	19 537	111,4	-196 356
Muut henkilösivukulut	-28 480	0	-28 480	-27 674	-806	97,2	-31 076
Palvelujen ostot	-1 108 765	-75 000	-1 183 765	-1 328 026	144 261	112,2	-1 138 385
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 105 780	-60 000	-1 165 780	-1 201 000	35 220	103	-1 202 674
Muut toimintakulut	-137 350	0	-137 350	-137 350	0	100	-161 660
Toimintakate	5 476 757	-215 988	5 260 769	5 017 369	243 401	95,4	5 240 574
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 562 205	0	-1 562 205	-1 562 806	601	100	-1 562 841
Muut rahoitustuotot	600	0	600	0	600	0	0
Muut rahoituskulut	-1 562 805	0	-1 562 805	-1 562 806	1	100	-1 562 841
Vuosikate	3 914 552	-215 988	3 698 564	3 454 563	244 001	93,4	3 677 733
Poistot ja arvonalentumiset	-2 457 288	0	-2 457 288	-2 674 574	217 286	108,8	-2 636 398
Suunnitelman muk. poistot	-2 457 288	0	-2 457 288	-2 674 574	217 286	108,8	-2 636 398
Tilikauden tulos	1 457 264	-215 988	1 241 276	779 990	461 287	62,8	1 041 334
Poistoeron muutos	0	0	0	72 852	-72 852	*****	72 852
Tilikauden ylijäämä (alij.)	1 457 264	-215 988	1 241 276	852 842	388 434	68,7	1 114 187
Toiminta Vesilaitoksen johtokunta							
Kokoukset	7		7	9			7
Käsitellyt asiat	64		64	70			51
Kulut €	6 000		6 000	4 710			4 860
€/asia	94		94	67			95
€/kokous	857		857	523			694
Osaston hallinto Vakinaista henkilöstöä	4		4	6			6
Infotietona varhe- ja eläke- menoperust. eläkevak.mak- sukulut							
Kulut yhteensä €	21 998		21 998	54 646			54 713
Vedenjakelu							
Veden myynti, m ³	2 490 000		2 490 000	2 445 176			2 466 982
Kulut sis. johtokunta ja hallinto €	1 513 550	17 211	1 530 761	1 476 729			1 446 547
€/m ³	0,61		0,61	0,6			0,59
Vesijohtoa, km	1 485		1 485	1 477			1 476
Vuotovesi, %	16		16	17			14
Puhtaan veden taksa, €/m ³ , alv 0%	1,32		1,32	1,32			1,32
Vakinaista henkilöstöä	8		8	6			7
Kulutusmaksu ja perusmaksu €	3 980 100		3 945 100	3 807 047			
Kulutusmaksu, €							3 251 178
Perusmaksu, €							584 814
Liittymismaksu, €	72 000		72 000	61 048			76 394
Muut toimintatuotot €	59 300		59 300	131 065			136 784
Tuotot yhteensä €	4 111 400	-35 000	4 076 400	3 999 160			4 049 170

80 Vesihuoltolaitoksen joh- tokunta	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Jäteveden puhdistus ja vie- märointi							
Jäteveden käsittely , laskutet- tavat m ³	2 064 655		2 064 655	2 030 356			2 034 739
Jäteveden käsittely (sis. sade- vedet), m ³	4 870 000		4 870 000	4 467 049			3 341 348
Kulut € sis. johtokunta ja hal- linto €	1 914 593	136 036	2 050 629	2 205 625			2 119 069
€/m ³	0,93		0,99	1,09			1,04
Viemäriä, km	547		547	547			546
Sadevesiviemäriä, km	192		192	190			189
Puhdistamot, kpl	4		4	4			4
Pumppaamot, kpl	159		159	166			166
Vuotovesi, %	51		51	54			39
Jätevesitaksa, €/m ³ , alv 0 %	2,3		2,3	2,3			2,3
Vakinaista henkilöstöä	9		9	9			9
Kulutuskasvu, €	4 675 500		4 647 759	4 543 492			4 604 033
Liittymismaksu, €	56 000		56 000	58 729			63 217
Muut toimintatuotot €	62 000		62 000	98 341			89 770
Tuotot yhteensä €	4 793 500	-27 741	4 765 759	4 700 562			4 757 020
Poistot, €	2 457 288	2 457 288	2 457 288	2 674 574			2 636 398
Korvaus peruspääomasta, € ja %	1 562 805 4,00 %	1 562 805 4,00 %	1 562 805 4,00 %	1 562 805 4,00 %			1 562 805 4,00 %
Tilastotiedot							
Vesilaitos							
Liittyjät							
Verkostoon kertomusvuonna liittyneet uudet kiinteistöt yh- teensä	Lukumäärä			48			47
Verkostoon liitetyt kiinteistöt yht 31.12.	Lukumäärä			14 590			14542
kiinteistöissä asukkaita	Henkilö			47 170			47130
asukkaiden osuus kunnan koko väest.	%			86			86
Veden käyttö kertomus- vuonna							
Omilta vedenottamoilta verkos- toon pumpattu vesimäärä	m ³			2 944 503			2 875 940
siitä pohjaveden osuus	%			100			100
pintaveden osuus	%			0			0
Edellisestä muille vesilaitoksille myyty vesimäärä	m ³			0			0
Muilta vesilaitoksilta ostettu vesimäärä verkostoon pum- pattu vesimäärä yhteensä	m ³			0			0
keskimäärin vuorokaudessa	m ³ /vrk			8 067			7 879
kokonaiskulutus	litraa/as/vrk			171			167
Laskutettu vesimäärä (oman jakelualueen kiinteistöiltä)	m ³			2 445 176			2 466 982
Vedenkulutuksen jakauma kertomusvuonna							
Talousveden osuus	%			77			77
Teollisuusveden osuus	%			9			9
Palvelutoimintojen osuus	%			9			9
Yleisen vedenkulutuksen osuus siitä: ei laskutettua	%			5			5
	%			17			14
Vedenottopaikat kertomus- vuonna							
Pohjavedenottamot	Lukumäärä			30			30
Toisessa kunnassa olevan lai- toksen verkostot	Lukumäärä			0			0
Vesijohtoverkosto							
Kertomusvuonna vesijohtoa	Km			1,47			2
vanhaa johtoa uusittu yhteensä	Km			0,40			1,75
uutta johtoa rakennettu yh- teensä	Km			1,04			0,3
Vesijohtoverkoston kokonaispi- tuus 31.12.	Km			1 477			1476

80 Vesihuoltolaitoksen joh- tokunta	TA2019	MRM2019	MTA2019	TP2019	Jäljellä 2019	Tot%	TP2018
Viemärlaitos							
Liittyjät							
Verkostoon kertomusvuonna liittyneet uudet kiinteistöt	Lukumäärä			46			37
Verkostoon liittyneet kiinteistöt yht.	Lukumäärä			10 550			10 504
kiinteistöissä asukkaita	Henkilö			39 465			39 427
asukk. osuus kunnan koko vä- estöstä	%			75			74
Laskutettu jätevesimäärä	m ³			2 030 356			2 034 739
Viemäriverkosto							
Rakentaminen kertomus- vuonna							
Jätevesiviemärit							
vanhaa johtoa uusittu yhteensä	Km			1,7			1,9
uutta johtoa rakennettu yh- teensä	Km			1			0,4
Sekaviemärit							
vanhaa johtoa uusittu yhteensä	Km			0			0
uutta johtoa rakennettu yh- teensä	Km			0			0
Sadevesiviemärit							
vanhaa johtoa uusittu yhteensä	Km			0			0
uutta johtoa rakennettu yh- teensä	Km			1,1			0,4
Verkoston pituus 31.12.							
jätevesiviemäriä yhteensä	Km			546,7			545,6
sekaviemäriä yhteensä	Km			2,9			2,9
sadevesiviemäriä yhteensä	Km			190,5			189,4
Pumppaamot 31.12.	Lukumäärä			166			166
Jätevesipuhdistamot							
Jätevedenpuhdistamot 31.12.	Lukumäärä			4			4
Puhdistamoilla mitattu tulevan jäteveden määrä	m ³			4 467 049			3 341 348
Sadevesimäärä	mm			694			402
Keskusjätevedenpuhdistamo:	m ³			4 164 702			3 121 091
Kuivatun lietteen määrä	m ³			2 711			2.120,8
Hyötykäyttöön sijoitettu määrä	%						
Puhd.teho BHK7 (biolog. ha- penkul.)	%			98			96,8
Puhd.teho P (fosfori)	%			97			97
Nitrifikaatioaste	%			96			
Puhd.teho N (typpi)	%			82			82
Osuus koko jätevesimäärästä	%			93,2			93,4
Aluejätevedenpuhdistamot:							
Kisko, käsitelty jätevesimäärä	m ³			70 537			55 548
Osuus koko jätevesimäärästä	%			1,6			1,7
Muurla, käsitelty jätevesimäärä	m ³			0			0
Osuus koko jätevesimäärästä	%			0			0
Perniö, käsitelty jätevesimäärä	m ³			199 324			142 979
Osuus koko jätevesimäärästä	%			4,5			4,3
Särkisalo, käsitelty jätevesi- määrä	m ³			32 486			21 730
Osuus koko jätevesimäärästä	%			0,7			0,7
Vuotovesi-%	%			51,2			39,1

Vuoden 2019 investointisuunnitelman toteuma

Proj. nro	Selitys	Kust.yht. 2019-2023	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama 2019	Tot-% 2019
	Investointimenot							
10	<i>Korvausinvestoinnit</i>							
	113 KI/Kiinteät rakenteet ja laitteet							
	Vesihuollon saneeraus							
9750	Vesijohtoverkoston saneeraus	-2 000 000	-400 000		-400 000	-295 445,16	-104 554,84	73,9 %
9751	Viemäriverkoston saneeraus	-2 000 000	-400 000		-400 000	-442 318,94	42 318,94	110,6 %
9752	Vesijohtoverkoston uv-laitteet	-250 000	-50 000		-50 000	-30 723,85	-19 276,15	61,4 %
9753	Vesilaitoksen automaatiojärjestelmä	-250 000	-50 000		-50 000	-50 269,94	269,94	100,5 %
9754	Vedenottamot	-500 000	-100 000		-100 000	-101 972,85	1 972,85	102,0 %
9756	Pumppaamoiden saneeraus	-400 000	-80 000		-80 000	-92 036,16	12 036,16	115,0 %
9757	Karjaskylän vesihuollon saneeraus	-40 000	-40 000		-40 000	0,00	-40 000,00	0,0 %
9760	Keskusjätevedenpuhdistamon saneeraus	-1 000 000	-200 000		-200 000	-213 993,49	13 993,49	107,0 %
9761	Pullassuon vedenkäsittelylaitos	-20 000	-20 000		-20 000	0,00	-20 000,00	0,0 %
9762	Kärkän vedenlaadun parantaminen	-20 000	-20 000		-20 000	0,00	-20 000,00	0,0 %
	Vesihuoltolaitoksen kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	-6 480 000	-1 360 000	0	-1 360 000	-1 226 760,39	-133 239,61	90,2 %
	113 KI/Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	-6 480 000	-1 360 000	0	-1 360 000	-1 226 760,39	-133 239,61	90,2 %
	116 KI/Koneet ja kalusto							
9850	Vesihuoltolaitoksen irtain	-250 000	-50 000		-50 000	0,00	-50 000,00	0,0 %
	Vesihuoltolaitoksen koneet ja kalusto yhteensä	-250 000	-50 000	0	-50 000	0,00	-50 000,00	0,0 %
	116 KI/Koneet ja kalusto yhteensä	-250 000	-50 000	0	-50 000	0,00	-50 000,00	0,0 %
	<i>Korvausinvestoinnit yhteensä</i>	-6 730 000	-1 410 000	0	-1 410 000	-1 226 760,39	-183 239,61	87,0 %

Proj. nro	Selitys	Kust.yht. 2019-2023	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama 2019	Tot-% 2019
20	<i>Laajennusinvestoinnit</i>							
	213 LI /Kiinteät rakenteet ja laitteet							
	Haja-asutusalueiden vesi-huolto							
9800	Halikko-Hajala vesihuolto	-40 000	-20 000		-20 000	0,00	-20 000,00	0,0 %
9801	Salo-Muurla vesihuolto	-100 000	-50 000		-50 000	0,00	-50 000,00	0,0 %
9802	Kukinhuoneenharjun pohjavesi-tutkimus	-200 000	-100 000		-100 000	-32 996,86	-67 003,14	33,0 %
9804	Viemäriverkoston laajennus toim-alueiden I	-1 000 000	-200 000		-200 000	0,00	-200 000,00	0,0 %
	Vesihuoltolaitoksen kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	-1 340 000	-370 000	0	-370 000	-32 996,86	-337 003,14	8,9 %
	213 LI /Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	-1 340 000	-370 000	0	-370 000	-32 996,86	-337 003,14	8,9 %
	<i>Laajennusinvestoinnit yhteensä</i>	-1 340 000	-370 000	0	-370 000	-32 996,86	-337 003,14	8,9 %
30	<i>Uusinvestoinnit</i>							
	313 UI /Kiinteät rakenteet ja laitteet							
	Uusien alueiden vesihuolto							
9702	Tavolan alue	-950 000	-50 000		-50 000	0,00	-50 000,00	0,0 %
9711	Uusien kaava-alueiden vesi-huolto	-1 500 000	-100 000		-100 000	-79 310,77	-20 689,23	79,3 %
9712	Tammilehdonpolku	-20 000	-20 000		-20 000	-18 181,23	-1 818,77	90,9 %
9713	Märyntien eteläosa	-200 000	-200 000		-200 000	-162 919,78	-37 080,22	81,5 %
9714	Mikolantien vesihuolto	-220 000	-20 000		-20 000	0,00	-20 000,00	0,0 %
9715	Maiturinkuja, Halikko	-100 000	-100 000		-100 000	-70 926,92	-29 073,08	70,9 %
9716	Suomusjärven uudet kaava-alueet	-150 000	-150 000		-150 000	0,00	-150 000,00	0,0 %
9718	Myllyn alue, Hähkänä	-115 000	-60 000		-60 000	0,00	-60 000,00	0,0 %

Proj. nro	Selitys	Kust.yht. 2019-2023	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama 2019	Tot-% 2019
	Haja-asutusalueiden vesihuolto							
9807	Kaukola-Tuohittu vesihuolto	-50 000	-50 000		-50 000	0,00	-50 000,00	0,0 %
9809	Mathildedalin vesihuollon turvaaminen	-50 000	-30 000		-30 000	0,00	-30 000,00	0,0 %
9810	Kisko-Muurla vesihuolto	-2 380 000	-80 000		-80 000	-43 970,48	-36 029,52	55,0 %
	Vesihuoltolaitoksen kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	-5 735 000	-860 000	0	-860 000	-375 309,18	-484 690,82	43,6 %
	313 UI /Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	-5 735 000	-860 000	0	-860 000	-375 309,18	-484 690,82	43,6 %
	<i>Uusinvestoinnit yhteensä</i>	-5 735 000	-860 000	0	-860 000	-375 309,18	-484 690,82	43,6 %
	Investointimenot yhteensä	-13 805 000	-2 640 000	0	-2 640 000	-1 635 066,43	-1 004 933,57	61,9 %
	Investointitulot							
	Investointitulot yhteensä	0	0	0	0	0,00	0,00	0
	Investoinnit netto	-13 805 000	-2 640 000	0	-2 640 000	-1 635 066,43	-1 004 933,57	61,9 %

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

Liikelaitos Salon Vesi
Salon kaupunki

Tuloslaskelma

	1.1. - 31.12.2019		1.1. - 31.12.2018	
Liikevaihto		8 668 181,07		8 764 327,50
Liiketoiminnan muut tuotot		31 541,16		41 862,11
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-1 200 999,96		-1 202 673,60	
Palvelujen ostot	<u>-1 328 025,75</u>	-2 529 025,71	<u>-1 138 385,17</u>	-2 341 058,77
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-796 920,69		-835 464,94	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-191 382,78		-196 355,79	
Muut henkilösivukulut	<u>-27 674,25</u>	-1 015 977,72	<u>-31 076,02</u>	-1 062 896,75
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 674 573,67		-2 636 398,41	
Arvonalentumiset	<u>0,00</u>	-2 674 573,67	<u>0,00</u>	-2 636 398,41
Liiketoiminnan muut kulut		<u>-137 349,89</u>		<u>-161 660,15</u>
Liikelylijäämä (-alijäämä)		<u>2 342 795,24</u>		<u>2 604 175,53</u>
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot	0,00		0,00	
Muille maksetut korkokulut	0,00		0,00	
Korvaus peruspääomasta	-1 562 805,08		-1 562 805,08	
Muut rahoituskulut	<u>-0,61</u>	-1 562 805,69	<u>-36,11</u>	-1 562 841,19
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		779 989,55		1 041 334,34
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		779 989,55		1 041 334,34
Poistoeron lisäys(-) tai vähennys(+)		<u>72 852,46</u>		<u>72 852,46</u>
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		<u>852 842,01</u>		<u>1 114 186,80</u>

Liikelaitoksen tunnusluvut

Sijoitetun pääoman tuotto, %	5,03	5,70
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	5,03	5,70
Voitto, %	9,00	11,88

Liikelaitoksen kaupungille maksama peruspääoman korko on 4%/39.070.127,02

1 562 805,08

Liikelaitos Salon Vesi

Tuloslaskelman 2019 tunnusluvut

Sijoitetun pääoman tuotto, %

Tunnusluku kertoo liikelaitokseen sijoitetun pääoman tuoton eli mittaa liikelaitoksen suhteellista kannattavuutta

$$= 100 \times (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Kunnalle maksetut korkokulut} + \text{Muille maksetut korkokulut} + \text{Korvaus peruspääomasta}) / (\text{Oma pääoma} + \text{Sijoitettu korollinen vieras pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset})$$

Tunnusluvun tase-erät lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona

Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä		779 989	
Muille maksetut korkokulut		0,00	
Korvaus peruspääomasta		<u>1 562 805,08</u>	
			<u>2 342 794,63</u>
Oma pääoma 1.1.	45 212 512,11		
Poistoero 1.1.	958 878,84		
Oma pääoma 31.12.	46 065 354,12		
Poistoero 31.12.	886 026,38		
Oma pääoma keskiarvo		46 561 385,73	
Korollinen vpo 1.1	0,00		
Korollinen vpo 31.12.	0,00		
Korollinen vpo keskiarvo		<u>0,00</u>	
			<u>46 561 385,73</u>
			5,03

Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %

Tunnusluku kertoo kunnan liikelaitokseen sijoittaman pääoman tuoton

$$= 100 \times (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Kunnalle maksetut korkokulut} + \text{Korvaus peruspääomasta}) / (\text{Oma pääoma} + \text{Lainat kunnalta} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset})$$

Tunnusluvun tase-erät lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona

Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä		<u>779 989,55</u>	
Korvaus peruspääomasta		<u>1 562 805,08</u>	
			<u>2 342 794,63</u>
Oma pääoma 1.1.	45 212 512,11		
Poistoero 1.1.	958 878,84		
Oma pääoma 31.12.	46 065 354,12		
Poistoero 31.12.	886 026,38		
Oma pääoma keskiarvo		46 561 385,73	
			5,03

Voitto, %

Tunnusluku kertoo kuinka suuren prosentuaalisen osuuden liikelaitoksen yli/alijäämä ennen varauksia ja veroja muodostavat liikevaihdosta. Jos prosenttiluku on negatiivinen, liikelaitoksen toiminta on tappiollista

$$= 100 \times (\text{Yli-/alijäämä ennen varauksia/Liikevaihto})$$

Yli- /alijäämä ennen varauksia	779 989,55
Liikevaihto	8 668 181,07
	9,00

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Liikelaitos Salon Vesi
Salon kaupunki

Rahoituslaskelma

	1.1. -31.12.2019		1.1. -31.12.2018	
Toiminnan rahavirta				
Liikelylijäämä (-alijäämä)	2 342 795,24		2 604 175,53	
Poistot ja arvonalentumiset	2 674 573,67		2 636 398,41	
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 562 805,69		-1 562 841,19	
Satunnaiset erät	0,00		0,00	
Tuloverot	0,00		0,00	
Tulorahoituksen korjauserät	0,00		0,00	
	<u>3 454 563,22</u>	3 454 563,22	<u>3 677 732,75</u>	3 677 732,75
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-1 635 066,43		-2 559 739,90	
Rahoitusosuudet investointime- noihin	0,00		0,00	
Pysyvien vastaavien hyöd.luov- utus tulot	0,00	-1 635 066,43	0,00	-2 559 739,90
	<u>0,00</u>	<u>-1 635 066,43</u>	<u>0,00</u>	<u>-2 559 739,90</u>
Toiminnan ja investointien ra- havirta		1 819 496,79		1 117 992,85
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	0,00		0,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	0,00		0,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta/ky:ltä	0,00	0,00	0,00	0,00
	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos kun- nalta/kuntayhtymältä	-1 639 076,95		-1 413 012,29	
Saamisten muutos muilta	180 334,54		-125 772,58	
Korottomien velkojen muutos kunnalta/ky:ltä	0,00		0,00	
Korottomien velkojen muutos muilta	-360 754,38	-1 819 496,79	420 792,02	-1 117 992,85
	<u>-360 754,38</u>	<u>-1 819 496,79</u>	<u>420 792,02</u>	<u>-1 117 992,85</u>
Rahoituksen rahavirta		-1 819 496,79	-1 117 992,85	-1 117 992,85
Rahavarojen muutos		0,00		0,00
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	0,00		0,00	
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Liikelaitoksen tunnusluvut				
Toiminnan ja investointien raha- virran kertymä 5 vuodelta €	5 998 392,21		5 841 016,60	
Investointien tulorahoitus, %	211,28		143,68	
Laskennallinen lainanhoitokate	0,00		0,00	
Lainanhoitokate	0,00		0,00	
Kassan riittävyys, pv	0,00		0,00	
Quick ratio	7,50		4,73	
Current ratio	7,50		4,73	

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä
Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

vuosi 2015	2 303 184,28	
vuosi 2016	792 220,70	
vuosi 2017	-34 502,41	
vuosi 2018	1 117 992,85	
vuosi 2019	1 819 496,79	kertymä 1000 euroina
yhteensä	5 998 392,21	5 998 392,21

Investointien tulo-rahoitus, %

Tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulo-rahoituksella
= 100 x (Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset - Tuloverot)/Investointien omahankintameno

Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	779 989,55
Poistot ja arvonalentumiset	-2 674 573,67
	3 454 563,22
Investointien omahankintameno	1 635 066,43
	211,28

Laskennallinen lainanhoitokate

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulo-rahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita.

= (Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset + Korkokulut - Tuloverot) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Yhtiöllä ei lainoja tällä hetkellä

Lainanhoitokate

Tunnusluku kertoo tulo-rahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun
= (Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset + Korkokulut - Tuloverot) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Yhtiöllä ei lainoja tällä hetkellä

Kassan riittävyys, pv

Tunnusluku ilmaisee monenko päivän kassastamaksut voidaan kattaa tilinpäätöspäivän kassavaroilla
= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Rahavarat 31.12.	0,00
Kassasta maksut	
Tulos; materiaalit ja palvelut	2 529 025,71
Tulos; henkilöstökulut	1 015 977,72
Tulos; liiketoiminnan muut kulut	137 349,89
Tulos; korkokulut kunnalle	0,00
Tulos; korkokulut muille	0,00
Tulos; korvaus peruspääomasta	1 562 805,08
Tulos; muut rahoituskulut	0,61
Rahoitus; Investointimenot	1 635 066,43
Rahoitus; pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle	0,00
Rahoitus; pitkäaikaisten lainojen vähennys muille	0,00
	6 880 225,44
	0,00

Quick ratio (hyvä: yli 2, tyydyttävä: 1-2, heikko: alle 1)

Tunnusluku kuvaa rahoitusomaisuuden riittävyyttä lyhytaikaisten velvoitteiden hoitamiseen

= (rahat ja pankkisaamiset + Rahoitusarvopaperit + Lyhytaikaiset saamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma - Saadut ennakot)

Rahat ja pankkisaamiset	0,00
Lyhytaikaiset saamiset	8 560 243,32
	<hr/>
	8 560 243,32
Lyhytaikainen vieras pääoma	1 141 086,39
	7,50

Current ratio (hyvä: yli 1, tyydyttävä: 0,5 - 1, heikko: alle 0,5)

= (Vaihto-omaisuus + Lyhytaikaiset saamiset + Rahoitusarvopaperit + Rahat ja pankkisaamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma - Saadut ennakot)

Lyhytaikaiset saamiset	8 560 243,32
Rahat ja pankkisaamiset	0,00
	<hr/>
	8 560 243,32
Lyhytaikainen vieras pääoma	1 141 086,39
	7,50

Tase ja sen tunnusluvut

Liikelaitos Salon Vesi Salon kaupunki	Tase	
	1.1. - 31.12.2019	1.1. - 31.12.2018
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	41 460 095,13	42 499 602,37
Aineettomat hyödykkeet	0,00	0,00
Aineettomat oikeudet	0,00	0,00
Aineelliset hyödykkeet	41 460 095,13	42 499 602,37
Maa- ja vesialueet	232 193,58	232 193,58
Rakennukset	1 855 565,92	1 975 221,94
Kiinteät rakenteet ja laitteet	39 171 333,37	40 154 877,88
Koneet ja kalusto	12 012,42	25 286,47
Muut aineelliset hyödykkeet	45 879,25	45 879,25
Ennakkomaksut ja keskener.hankinnat	143 110,59	66 143,25
VAIHTUVAT VASTAAVAT	8 560 243,32	7 101 500,91
Saamiset	8 560 243,32	7 101 500,91
Lyhytaikaiset saamiset	8 560 243,32	7 101 500,91
Myyntisaamiset	1 982 284,12	2 162 618,66
Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	6 577 959,20	4 938 882,25
Siirtosaamiset	0,00	0,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	50 020 338,45	49 601 103,28
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	46 065 354,12	45 212 512,11
Peruspääoma	39 070 127,02	39 070 127,02
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	6 142 385,09	5 028 198,29
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	852 842,01	1 114 186,80
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	886 026,38	958 878,84
VIERAS PÄÄOMA	3 068 957,95	3 429 712,33
Pitkäaikainen	1 927 871,56	1 927 871,56
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0,00	0,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	1 927 871,56	1 927 871,56
Lyhytaikainen	1 141 086,39	1 501 840,77
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0,00	0,00
Lainat kunnalta/kuntayhtymältä	0,00	0,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Ostovelat	504 465,75	772 457,61
Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	0,00	0,00
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	466 931,28	417 865,21
Siirtovelat	169 689,36	311 517,95
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	50 020 338,45	49 601 103,28
	0,00	0,00
Liikelaitoksen tunnusluvut		
Omavaraisuusaste, %	93,86	93,09
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	35,28	38,95
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 e	6 995	6 142
Lainakanta 31.12., 1000 e	0	0
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	116 007	176 451
Lainat ja vuokravastuut 31.12., €/asukas	2,24	3,37
Lainasaamiset 31.12., 1000 e	0	0
Asukasmäärä	51 850	52 322

Liikelaitos Salon Vesi

Taseen 2019 Tunnusluvut

Omavaraisuusaste, %

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakaavaraisuutta ja alijäämän sietokykyä

= 100 x (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)/(Koko pääoma - Saadut ennakot)

Oma pääoma	46 065 354,12	
Poistoero	886 026,38	46 951 380,50
Koko pääoma		50 020 338,45
		93,86

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun

= 100 x (Vieras pääoma - Saadut ennakot)/Käyttötulot

Vieras pääoma	3 068 957,95	
Saadut ennakot	0,00	
	3 068 957,95	
Käyttötulot	8 699 722,23	huom! Luku tuloslas-
	35,28	kelmasta!

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 e

Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)

Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

6 142 385,09
852 842,01
6 995 227,10

Lainakanta 31.12., 1000 e

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Liikelaitoksen lainakanta = korollinen vieras pääoma

Pitkäaikainen

Lainat rahoitus-ja vakuutuslaitoksilta 0,00

Lyhytaikainen

Lainat rahoitus-ja vakuutuslaitoksilta 0,00

Lainat julkisyhteisöiltä 0,00

0,00

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Vieras pääoma	3 068 957,95	3 429 712,33
Saadut ennakot	0,00	0,00
Ostovelat	504 465,75	772 457,61
Siirtovelat	169 689,36	311 517,95
Muut velat	2 394 802,84	2 345 736,77
Vuokravastuut	116 006,75	176 450,97
	116 006,75	176 450,97

Lainat ja vuokravastuut, €/asukas

2,24

3,37

Lainasaamiset 31.12., 1000 e

=Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Pysyviin vastaaviin merkityt antolainat

0

39 070 127,02

Liikelaitoksen kaupungille maksama peruspääoman korko on 4%/39.070.127,02

0,00

Tilinpäätöksen liitetiedot 2019

Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

1. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostuseriaatteen ja -menetelmät sekä jaksotuseriaatteen ja -menetelmät
Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti.

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusomaisuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Salon kaupunki on vahvistanut suunnitelmapoistojen perusteet 1.1.2009 alkaen (Kvalt 7.12.2009 §194). Pysyvien vastaavien hyödykkeet, jotka on hankittu ennen 1.1.2009 noudattavat vanhojen lakautettujen kuntien vahvistettuja poistosuunnitelmia. Laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten

Salon kaupungin talousarvion laadintaohjeissa on vahvistettu pienhankintarajat. Investointeja ovat talonrakennushankkeet, joiden verottomat kulut ylittävät 50.000 euroa ja muut hankkeet ja hankinnat, joiden veroton hinta on yli 20.000 euroa.

Liikelaitos Salon Vedellä ei ole pysyvien vastaavien sijoituksia eikä vaihto-omaisuutta

Rahoitusomaisuuden saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Tuloslaskelman ja taseen esittämistapa

Tilinpäätöksen laadinnassa on noudatettu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston v.2017 yleisohjetta kunnan ja kuntayhtymän eriytetyn liiketoiminnan kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä ja vuoden 2019 yleisohjetta kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta.

Selvitys edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuudesta päättyneen tilikauden tietojen kanssa sekä liitetietojen esittämistapa

Ostovelkoja ei ole jaksotettu tilikaudelle 2019 (v. 2018 jaksotettu 138.260,00 e).
Menojäämäpalkat on jaksotettu tilikaudelle 2019, 5.244,51 e (20.968,63 e v. 2018).
Lomapalkkavelan muutosta kirjattiin lisäystä 3.469,68 e (6.016,41 e vähennystä v.2018).
Lomapalkkavelan määrä 31.12.2019 on 155.759,00 e (152.289,32 e v. 2018).
Arvonlisäverovelka 31.12.2019 446.045,42 e (394.843,36 e v. 2018).

Tilinpäätöksen liitetiedot on esitetty kirjanpitolautakunnan kuntajaoston v.2019 ohjeiden mukaan vastaavasti kuin Salon kaupungin tilinpäätöksessä noudattaen liitetietonumerointia 1-46. Vuonna 2016 hulevedet on eriytetty laskennallisesti vesilaitoksen toiminnasta vesihuoltopäällikön arviointiin perustuneeseen 10 %:n pysyvien vastaavien hankinta-arvoon.

Vuodesta 2017 alkaen huleveden investointihankinnat on kirjattu suoraan kirjanpitoon omina hankkeinaan. Hulevesiomaisuuden arvo on vuoden 2019 tilinpäätöksessä 1.110.156,36 e.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6.	Tuloslaskelman toimintatuotot	2019	2018
	Ulkoinen liikevaihto	8 139 973,77	8 212 513,19
	Sisäinen liikevaihto	528 207,30	551 814,31
	Liiketoiminnan muut ulkoiset tuotot	31 541,16	41 862,11
	Liiketoiminnan muut sisäiset tuotot		0,00
	<i>Liikelaitos Salon vesi toimintatuotot yhteensä</i>	<i>8 699 722,23</i>	<i>8 806 189,61</i>

9.	Palvelujen ostot	2019	2018
	Asiakaspalvelujen ostot	0,00	0,00
	Muiden palvelujen ostot	1 328 025,75	1 138 385,17
	<i>Palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>1 328 025,75</i>	<i>1 138 385,17</i>

11. Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista
Kaupunginvaltuusto on vahvistanut poistosuunnitelman 1.1.2009 alkaen 7.12.2009 § 194.
Ennen kuntaliitosta hankitun omaisuuden poistoaajoissa noudatetaan kunnissa aikaisemmin hyväksytyjä poistosuunnitelmia.

Poistosuunnitelman poistomenetelmät ja poistoajat omaisuusryhmittäin

Aineettomat hyödykkeet

Kehittämismenot	2-5 vuotta
Aineettomat oikeudet	5-20 vuotta
Liikearvo	2 vuotta

Muut pitkävaikutteiset menot

Atk-ohjelmistot	2 vuotta
Muut	2 vuotta

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet Ei poistoaikaa

Rakennukset ja rakennelmat

Hallinto- ja laitosrakennukset	30 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 vuotta
Taloussrakennukset	10 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	20 vuotta
Asuinrakennukset	40 vuotta
Rakennusten peruskorjaukset	10 vuotta

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Kadut, tiet, torit ja puistot	15 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	10 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	15 vuotta
Vedenjakeluverkosto	30 vuotta
Viemäriverkko	30 vuotta
Kaukolämpöverkko	20 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15 vuotta
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	10 vuotta
Maakaasuverkko	20 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	15 vuotta
Sähkö-, vesi- yms.laitosten laitoskoneet ja laitteet	10 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	10 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 vuotta

Koneet ja kalusto

Rautaiset alukset	15 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8 vuotta

Muut kuljetusvälineet	4 vuotta
Muut liikkuvat työkoneet	5 vuotta
Muut raskaat koneet	10 vuotta
Muut kevyet koneet	5 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto- yms.laittet	5 vuotta
Atk-laitteet	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	3 vuotta

Muut aineelliset hyödykkeet

Luonnonvaroista tehdään käytön mukainen poisto. Arvo ja taide-esineille ei määritellä poistoaikaa. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat eivät ole poistojen alaisia. Pysyvien vastaavien sijoituksille kuten osakkeille ja osuuksille ei poistoaikaa määritellä

15. Selvitys peruspääoman korosta, korvaus peruspääomasta kunnalle
Kaupungin pääomasijoitus liikelaitokselle on laskettu 1.1.2009 avaavan taseen tase-erien välisenä erotuksena ja on määrältään 39.070.127,02 euroa.
Kaupunginvaltuusto on vahvistanut vuoden 2019 talousarvion laadintaohjeissa peruspääoman korkoprosentiksi 4,0 %.

Peruspääoman korko v.2019 on 4,0%:n mukaan 1.562.805,08 e

16. Erittely poistoeron muutoksista	KUNTA	
	2019	2018
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron purku tuloslaskelmaan	72 852,46	72 852,46
<i>Kiikalan vesiprojekti 2007</i>		

Taseen liitetiedot

19. Pysyvät vastaavat, Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet sekä sijoitukset tase-eräkohtaisesti							
	1.1.2019	siirrot	ostot +	rah.os uudet -	myyn- nit -	poistot	31.12.2019
Aineelliset hyöd.							
Maa- ja vesialueet	232 193,58	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	232 193,58
Rakennukset	1 975 221,94	0,00	0,00	0,00	0,00	119 656,02	1 855 565,92
Kiint.rakent. ja lait.	40 154 877,88	0,00	1 558 099,09	0,00	0,00	2 541 643,60	39 171 333,37
Koneet ja kalusto	25 286,47	0,00	0,00	0,00	0,00	13 274,05	12 012,42
Muut aineell.hyöd.	45 879,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	45 879,25
Keskeneräiset	66 143,25	0,00	76 967,34	0,00	0,00	0,00	143 110,59
<i>Yhteensä</i>	<i>42 499 602,37</i>	<i>0,00</i>	<i>1 635 066,43</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>2 674 573,67</i>	<i>41 460 095,13</i>

23. Saamisten erittely	2019		2018	
	Pitkäaik.	Lyhytaik.	Pitkäaik.	Lyhytaik.
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		139 671,32		122 596,61
Saamiset kuntayhtymiltä joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		46 419,96		40 361,03
Saamiset osakkuus- sekä muilta om.yhteisöiltä				
Myyntisaamiset		48 703,37		40 431,76
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset		1 747 489,47		1 959 229,26
Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä		6 577 959,20		4 938 882,25
Siirtosaamiset				0,00
<i>Saamiset yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>8 560 243,32</i>	<i>0,00</i>	<i>7 101 500,91</i>

25	Oman pääoman erittely		2019	2018
	Peruspääoma 1.1.		39 070 127,02	39 070 127,02
	Peruspääoma 31.12.		39 070 127,02	39 070 127,02
	Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.		6 142 385,09	5 028 198,29
	Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.		6 142 385,09	5 028 198,29
	josta:			
	- Kuntaliitoksessa 1.1.2009 perustetun Liikelaitos Salon Veden peruspääoman		2 210 066,68	2 210 066,68
	muodostamisessa huomioitu edellisten tilikausien yli-/alijäämään liitoskuntien			
	vesilaitosten 31.3.2004 puretut rahastopääomat			
	- olennaiset omaisuuden luovutusvoitot		0,00	0,00
	- olennaiset omaisuuden luovutustappiot		0,00	0,00
	Tilikauden ylijäämä/alijäämä		852 842,01	1 114 186,80
	josta:			
	- investointivaraukset		0,00	0,00
	- poistoerot		886 026,38	958 878,84
	- muut omat rahastot kuin arvonorotusrahastot		0,00	0,00
	<i>Oma pääoma yhteensä</i>		<i>46 065 354,12</i>	<i>45 212 512,11</i>
26.	Erittely poistoerosta		2019	2018
	Investointivaraukseen liittyvä poistoero, Kiikala vesiprojekti 2007		886 026,38	958 878,84
30.	Vieras pääoma	2019	2018	
		Pitkäaik.	Pitkäaik.	Lyhytaik.
	Velat tytäryhteisöille			
	Ostovelat			21 263,11
	Velat kuntayhtymille joissa kunta on jäsenenä			
	Ostovelat			8 010,59
	Velat osakkuus- sekä muille om.yhteisöille			
	Ostovelat			1 029,70
	Velat muille			
	Ostovelat			742 154,21
	Muut velat kunnalta			
	Muut velat Liittymismaksuvelat ja muut	1 927 871,56	1 927 871,56	417 865,21
	Siirtovelat			311 517,95
	<i>Koroton vieras pääoma yhteensä</i>	<i>1 927 871,56</i>	<i>1 927 871,56</i>	<i>1 501 840,77</i>
32.	Muiden velkojen erittely liittymismaksuihin		2019	2018
	Muut velat, liittymismaksut		1 927 871,56	1 927 871,56
33.	Siirtovelat		2019	2018
	Lyhytaikaiset siirtovelat			
	Ostovelkojen jaksotus			138 260,00
	Lomapalkkavelkajaksotus			152 289,32
	Menojäämäpalkkojen jaksotus			20 968,63
	<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>		<i>0,00</i>	<i>311 517,95</i>

38	Vuokravastuut			2019
	Leasingvastuut yhteensä (ARVAL)			116 006,75
	- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus			71 097,04
	<u>Vesilaitos</u>	Seur.tilikausi	Vastuut yht.	
	CKA-621	7 645,48	7 645,48	
	JJR-944	8 672,76	9 815,14	
	MOZ-570	9 244,92	9 940,77	
	MPZ-554	9 633,00	9 969,64	
	<u>Viemärlaitos</u>			
	JJR-996	12 442,44	29 500,62	
	JJR-997	10 121,76	15 291,48	
	JJR-998	13 336,68	33 843,62	
	<i>Yhteensä</i>			<i>116 006,75</i>
				2018
	Leasingvastuut yhteensä (ARVAL)			176 450,97
	- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus			73 712,76
	<u>Vesilaitos</u>	Seur.tilikausi	Vastuut yht.	
	CKA-621	10 166,76	19 240,32	
	JJR-944	8 672,76	18 487,90	
	MOZ-570	9 244,92	19 185,69	
	MPZ-554	9 205,56	18 732,82	
	<u>Viemärlaitos</u>			
	JJR-996	12 442,44	27 694,46	
	JJR-997	11 416,92	28 665,06	
	JJR-998	12 563,40	44 444,72	
	<i>Yhteensä</i>			<i>176 450,97</i>

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

42.	Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2019	2018
	Liikelaitos Salon Vesi	20	22

43. Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan; tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut henkilösivukulut sekä taseeseen aktivoitunut henkilöstömenot

Henkilöstökulut	2019	2018
Palkat ja palkkiot	796 920,69	835 464,94
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	191 382,78	196 355,79
Muut henkilösivukulut	27 674,25	31 076,02
<i>Henkilöstökulut yhteensä tuloslaskelman mukaan</i>	<i>1 015 977,72</i>	<i>1 062 896,75</i>
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin		
	<i>1 015 977,72</i>	<i>1 062 896,75</i>

Luettelot ja selvitykset

Tilinpäätösasiakirjat sekä luettelot kirjanpitokirjoista esitetään yhdessä Salon kaupungin tilinpäätöksen kanssa. Liikelaitokselle on laadittu erilliset varmentavat asiakirjat.

Liikelaitos Salon Vesi - Laskennallisesti eriytetty hulevesi

8120 Hulevedet
8136 Sadevesipumppaamot
8138 Sadevesiverkosto

Tuloslaskelma €

Tammikuu-Joulukuu

Kustannuspaikka: 8120, 8136, 8138

	1.1.- 31.12.2019	1.1.- 31.12.2018
Toimintakulut	0	0
Palvelujen ostot	0	0
4390 Rakenn.ja alueiden rakent.kunn	0	0
4421 Matkakulut	0	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0
4590 Rakennusmateriaali	0	0
Toimintakate	0	0
Vuosikate	0	0
Poistot ja arvon alentumiset	-141 160,64	-140 351,19
7140 Poistot kiint.raken.ja laittei	-141 160,64	-140 351,19
Tilikauden tulos	-141 160,64	-140 351,19
Tilikauden voitto/tappio	-141 160,64	-140 351,19
Tase €	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	1 110 156,36	1 127 183,71
Aineelliset hyödykkeet	1 110 156,36	1 127 183,71
Maa- ja vesialueet	0,00	0,00
Rakennukset	0,00	0,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 110 156,36	1 127 183,71
Koneet ja kalusto	0,00	0,00
Muut aineelliset hyödykkeet	0,00	0,00
Ennakkomaksut ja keskener.hankinnat	0,00	0,00
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	1 110 156,36	1 127 183,71
Jäännöspääoma	1 660 805,69	1 536 672,40
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-409 488,69	-269 137,50
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-141 160,64	-140 351,19
Käyttöomaisuus 1.1.	1 127 183,71	1 243 227,11
Vuoden hankinnat	124 133,29	24 307,79
Vuoden poistot	-141 160,64	-140 351,19
Käyttöomaisuus 31.12.	1 110 156,36	1 127 183,71

Tilinpäätöksen allekirjoitus

Salossa 4.3.2020

Liikelaitos Salon Veden Johtokunta

Asko Määttänen

Jarmo Viander

Klaus Hemanus

Anne Järvinen

Kirsti Lannermaa

Elsi Helenius

Asmo Ojanperä

Kalle Virtanen

22. Liikelaitoksen vaikutus kunnan tilikauden tuloksen muodostumiseen

	Sitovuustarkastelu		Eliminoinnit		Kokonais- tarkastelu
	Kunnan tulos- laskelmaosa toteutumisen vertailussa	Liikelaitoksen tuloslaskel- maosa	Kunta	Liikelaitos	Kunnan tulos- laskelma tilin- päätöksessä
Toimintatulot					
Myyntitulot, ulk.	35 845 103	8 139 973			43 985 076
Myyntitulot, sis.	53 940	528 207	-53 940	-528 207	0
Maksutuotot, ulk.	17 928 880	0			17 928 880
Tuet ja avustukset, ulk.	4 749 081	0			4 749 081
Muut toimintatuotot, ulk.	26 431 982	31 541			26 463 523
Muut toimintatuotot, sis.	31 928		-31 928		0
Toimintamenot					
Henkilöstömenot	-161 142 633	-1 015 979			-162 158 612
Palvelujen ostot, ulk.	-170 179 071	-1 274 593			-171 453 664
Palvelujen ostot, sis.	-230 885	-53 433	230 885	53 433	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, ulk.	-17 608 206	-1 200 492			-18 808 698
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, sis.	-297 322	-507	297 322	507	0
Avustukset, ulk.	-17 467 938				-17 467 938
Muut toimintakulut, ulk.	-24 045 675	-105 421			-24 151 096
Muut toimintakulut, sis.		-31 928		31 928	0
Toimintakate	-305 930 816	5 017 368	442 339	-442 339	-300 913 448
Verotulot	188 423 845				188 423 845
Valtionosuudet	110 039 464				110 039 464
Rahoitustulot ja -menot					
Korkotuotot	545 823				545 823
Muut rahoitustulot, ulk.	324 512				324 512
Muut rahoitustulot, sis.	1 562 805		-1 562 805		0
Korkokulut, ulkoiset	-1 273 731				-1 273 731
Muut rahoituskulut, ulk.	-26 926				-26 926
Muut rahoituskulut, sis.	0	-1 562 805		1 562 805	0
Vuosikate	-6 335 024	3 454 563	1 120 466	-1 120 466	-2 880 461
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-13 490 018	-2 674 573			-16 164 591
Satunnaiset erät	1 005 191				1 005 191
Tilikauden tulos	-18 819 851	779 990	1 120 466	-1 120 466	-18 039 861

23. Liikelaitoksen vaikutus kunnan toiminnan rahoitukseen

	Sitovuustarkastelu		Eliminoinnit		Kokonais- tarkastelu
	Kunnan osarahoituslaskelma	Liikelaitoksen rahoituslaskelma	Kunta	Liikelaitos	Kunnan rahoituslaskelma tilinpäätöksessä
Tulorahoitus					
Vuosikate	-6 335 024	3 454 563	1 120 467	-1 120 467	-2 880 461
Satunnaiset erät	1 005 191				1 005 191
Tulorahoituksen korjauserät	-158 376				-158 376
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-10 874 970	-1 635 066			-12 510 036
Rahoitusosuudet investointimenoihin	312 882				312 882
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	482 635				482 635
Toiminnan ja investointien rahavirta	-15 567 662	1 819 497	1 120 467	-1 120 467	-13 748 165
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys, ulk.	-2 099 178				-2 099 178
Antolainasaamisten lisäys, sis.					
Antolainasaamisten vähennys, ulk.	351 993				351 993
Antolainasaamisten vähennys, sis.					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys, ulk.	20 000 000				20 000 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys, sis.					
Pitkäaikaisten lainojen vähennys, ulk.	-16 153 126				-16 153 126
Pitkäaikaisten lainojen vähennys, sis.					
Lyhytaikaisten lainojen muutos	10 000 000				10 000 000
Oman pääoman muutokset					
Toimeksiant. varojen ja pääoman muutos	-26 372				-26 372
Vaihto-omaisuuden muutos	193 549				193 549
Saamisten muutos	2 069 031	180 334			2 249 365
Saamisten muutos kunnalta		-1 639 077		1 639 077	0
Korottomien velkojen muutos, ulk.	-7 994 758	-360 754			-8 355 512
Korottomien velkojen muutos, sis.					
Rahavarojen muutos	-9 226 523	0		1 639 077	-7 587 446

Rahavarojen muutos

	11 578	
Rahavarat 31.12.	276,85	11 578 276,85
	19 165	
Rahavarat 1.1.	<u>723,59</u>	<u>19 165 723,59</u>
	-7 587 446,74	-7 587 446,74

24. Luettelot ja selvitykset

24.1. Tilinpäätökseen sisältyvien tunnuslukujen laskentakaavat

Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

Tunnusluvulla kuvataan maksurahoituksen osuutta toimintamenoista. Toimintakate on toimintatuottojen ja -kuluja erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista $100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

	2019	2018
Toimintatuotot	52 180 833,41	53 532 045,69
Toimintakulut	353 094 281,91	338 654 153,89
Valmistus omaan käyttöön	0,00	0,00
Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön	353 094 281,91	338 654 153,89
	14,78	15,81

Vuosikate prosenttia poistoista

Mikäli vuosikate on vähintään vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Oletusta voidaan pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen kun vuosikate alittaa poistot. Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulorahoitus heikko

	2019	2018
100 * Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset		
Vuosikate	-2 880 460,73	2 012 562,54
Poistot ja arvonalentumiset	16 164 591,24	17 388 375,32
	-17,82	11,57
<i>Vuosikate, euroa / asukas</i>		
Vuosikate	-2 880 460,73	2 012 562,54
Asukasmäärä	51 850	52 332
	-55,55	38,46

Rahoituslaskelman tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

vuosi 2015	19 048 386,83
vuosi 2016	8 307 431,02
vuosi 2017	6 787 573,48
vuosi 2018	-12 906 765,83
vuosi 2019	-13 748 165,70
yhteensä	7 488 459,80

Investointien tulorahoitus, %

$100 * \text{Vuosikate} / \text{investointien omahankintameno}$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä

	2019	2018
Vuosikate	-2 880 460,73	2 012 562,54
Investointimenot	12 510 035,76	16 178 734,14
./. Rahoitusosuudet	312 882,24	310 026,68
	12 197 153,52	15 868 707,46
	-23,62	12,68

Laskennallinen lainanhoitokate

$$= (\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulo-rahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita.

	2019		2018	
Vuosikate	-2 880 460,73		2 012 562,54	
Korkokulut	1 273 731,26	-1 606 729,47	1 466 864,25	3 479 426,79
Korkokulut	1 273 731,26		1 466 864,25	
Laskennalliset lainanlyhennykset	14 004 045,91	15 277 777,17	12 273 186,78	13 740 051,03
		-0,11		0,25

Lainanhoitokate (lainanhoitokyky; arvo >2 = hyvä, 1-2 = tyydyttävä, < 1 = heikko)
(vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulo-rahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulo-rahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

	2019		2018	
Vuosikate	-2 880 460,73		2 012 562,54	
korkokulut	1 273 731,26	-1 606 729,47	1 466 864,25	3 479 426,79
Korkokulut	1 273 731,26		1 466 864,25	
Lainanlyhennykset	16 153 126,94	17 426 858,20	13 342 852,18	14 809 716,43
		-0,09		0,23

Kassan riittävyys, pv

365 pv * rahavarat 31.12 / Kassasta maksut tilikaudella

Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla.

	2019		2018	
Rahavarat 31.12	19 165 723,59		17 019 970,12	
Kassastamaksut tilikaudella	373 807 489,67	18,71	367 275 811,10	16,91

	2019		2018	
Rahavarat 31.12	11 578 276,85		19 165 723,59	
*) Kassastamaksut tilikaudella	385 157 280,03	10,97	373 807 489,67	18,71
*) Kassastamaksut Tuloslaskelmasta				
Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön	353 094 281,91		338 654 153,89	
./ Valmistus omaan käyttöön	0,00		0,00	
Korkokulut	1 273 731,26		1 466 864,25	
Muut rahoituskulut	26 926,16		92 575,77	
Rahoituslaskelmasta				
Investointimenot	12 510 035,76		16 178 734,14	
Antolainojen lisäys	2 099 178,00		4 072 309,44	
Pitkäaik.lainojen vähennys (lyhen- nykset)	16 153 126,94	385 157 280,03	13 342 852,18	373 807 489,67

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste,% = 100 x (oma pääoma+poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (koko pääoma - saadut ennakot)

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee merkittävän suurta velkarasitetta.

	2019		2018	
oma pääoma	221 947 635,88		239 452 972,86	
poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	10 389 935,54	232 337 571,42	10 924 460,00	250 377 432,86
koko pääoma	391 304 038,50		403 990 282,84	
saadut ennakot, pitkäaikaiset	5 336,00		8 700,00	
saadut ennakot, lyhytaikaiset	950 490,43	390 348 212,07	1 077 179,60	402 904 403,24
		59,52		62,14

Suhteellinen velkaantuneisuus, % = $100 \times (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / \text{käyttötulot}$
Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.
Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

	2019		2018	
vieras pääoma	157 122 851,58		151 631 490,98	
saadut ennakot, pitkäaikaiset	5 336,00		8 700,00	
saadut ennakot, lyhytaikaiset	<u>950 490,43</u>	156 167 025,15	<u>1 077 179,60</u>	150 545 611,38
käyttötulot:				
* tilikauden toimintatuotot	52 180 833,41		53 532 045,69	
* verotulot	188 423 844,94		181 080 470,52	
* valtionosuudet	<u>110 039 464,00</u>	350 644 142,35	<u>106 528 944,00</u>	341 141 460,21
		44,54		44,13

Kertynyt yli/-alijäämä, 1000 €

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina

	2019		2018	
Edellisten tilikausien yli/-alijäämä	14 126 474,15		28 967 762,47	
Tilikauden yli/-alijäämä	<u>-17 505 336,98</u>	-3 378 862,83	<u>-14 841 288,32</u>	14 126 474,15
		-3 378,86		14 126,47
Kertynyt yli/-alijäämä, €/asukas	-3 378 862,83	-65,17	14 126 474,15	269,94

Lainakanta 31.12., 1000 € = Vieras pääoma -(saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat)

	2019		2018	
vieras pääoma	157 122 851,58		151 631 490,98	
saadut ennakot, pitkäaikaiset	5 336,00		8 700,00	
saadut ennakot, lyhytaikaiset	950 490,43		1 077 179,60	
ostovelat lyhytaikaiset	12 265 900,87		11 901 789,00	
ostovelat pitkäaikaiset	1 699 127,27		1 986 303,71	
siirtovelat lyhytaikaiset	25 521 943,52		34 053 879,64	
muut velat pitkäaikaiset	1 927 871,56		1 927 871,56	
muut velat lyhytaikaiset	<u>2 719 814,67</u>	112 032 367,26	<u>2 490 273,27</u>	98 185 494,20

Lainakanta = korollinen vieras pääoma; tarkistus

	2019		2018	
joukkovelkakirjalainat	30 000 000,00		20 000 000,00	
lainat rah.ja vakuutuslaitoksilta (pit+lyh)	81 532 667,26		76 812 805,35	
lainat julkisyhteisöiltä (pitkäaik+lyhytaik)	499 700,00	112 032 367,26	1 372 688,85	98 185 494,20
		112 032,37		98 185,49
Lainakanta 31.12., €/asukas	112 032 367,26	2 160,70	98 185 494,20	1 876,20

Lainat ja vuokravastuut 31.12. = Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

	2019		2018	
Vieras pääoma	157 122 851,58		151 631 490,98	
Saadut ennakot	5 336,00		8 700,00	
Ostovelat	13 965 028,14		13 888 092,71	
Siirtovelat	25 521 943,52		34 053 879,64	
Muut velat	4 647 686,23		4 418 144,83	
Vuokravastuut liitetiedoista	<u>5 584 118,56</u>		<u>5 383 821,57</u>	
	118 566 976,25		104 646 495,37	

Lainat ja vuokravastuut, €/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvouden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

	2019		2018	
	2 286,73		1 999,67	

Lainasaamiset, 1000 € = Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset

	2019		2018	
Sijoitukset, muut lainasaamiset	16 980 494,05	16 980,49	15 233 308,89	15 233,31

Konsernin tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista (%)

. = 100 x Toimintatuotot / Toimintakulut

Vuosikate osoittaa konsernin tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen on konsernin tulorahoitus riittävä.

	2019	2018
Toimintatuotot	179 164 492,09	177 726 005,20
Toimintakulut	484 625 242,81	466 496 208,65
	36,97	38,10

Vuosikate prosenttia poistoista (%)

. = 100 x Vuosikate / (Suunnitelman mukaiset poistot + arvonalentumiset)

	2019	2018
Vuosikate	8 163 150,88	12 927 510,30
Poistot	25 229 575,90	26 772 111,80
	32,36	48,29
Vuosikate euroa / asukas		
Vuosikate	8 163 150,88	12 927 510,30
Asukasmäärä	51 850	52 332
	157,44	247,03

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä viideltä vuodelta

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

vuosi 2015	12 940 670,77	vuosi 2014	-1 917 103,65
vuosi 2016	20 067 676,72	vuosi 2015	12 940 670,77
vuosi 2017	12 356 124,38	vuosi 2016	20 067 676,72
vuosi 2018	-8 367 983,65	vuosi 2017	12 356 124,38
vuosi 2019	-5 810 613,49	vuosi 2018	-8 367 983,65
yhteensä	36 996 488,22	yhteensä	43 447 368,22

Investoinnit

Investointien tulorahoitus, % = 100 x Vuosikate / Investointien omahankintameno

= 100 x Vuosikate / Investointien omahankintameno

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

	2019	2018
Vuosikate	8 163 150,88	12 927 510,30
Investointimeno	17 324 770,94	21 563 278,58
./ Rahoitusosuudet	<u>378 171,52</u>	<u>572 750,72</u>
	16 946 599,42	20 990 527,86
	48,17	61,59

Lainanhoito

Laskennallinen lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissäolevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita.

	2019	2018
Vuosikate	8 163 150,88	12 927 510,30
Korkokulut (konsernituloslaskelmasta)	<u>2 202 703,14</u>	<u>2 707 926,16</u>
Korkokulut (konsernituloslaskelmasta)	2 202 703,14	2 707 926,16
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	127 666 018,29	126 955 926,54
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	48 980 176,01	<u>36 832 554,66</u>
Laskennalliset lainanlyhennykset	22 080 774,29	20 473 560,15
	24 283 477,43	23 181 486,31
	0,43	0,67

Lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainalyhennykset)

Lainanhoitokate kertoo konsernin tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan konserniyhtiöiden omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

	2019		2018	
Vuosikate	8 163 150,88		12 927 510,30	
Korkokulut (konsernituloslaskelmasta)	2 202 703,14	10 365 854,02	2 707 926,16	15 635 436,46
Korkokulut (konsernituloslaskelmasta)	2 202 703,14		2 707 926,16	
Lainalyhennykset	20 817 152,09	23 019 855,23	18 614 668,61	21 322 594,77
		0,45		0,73

Maksuvalmius

Kassan riittävyys, pv

= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Tunnusluku ilmaisee monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla.

	2019		2018	
Rahavarat 31.12.	32 214 669,94		40 549 426,94	
*) Kassastamaksut tilikaudella	527 122 023,57	22,31	509 379 502,30	29,06
*) Kassastamaksut Konsernituloslaskelmasta				
Toimintakulut	484 625 242,81		466 496 208,65	
Korkokulut	2 202 703,14		2 525 203,90	
Muut rahoituskulut	52 976,59		107 315,33	
Konsernirahoituslaskelmasta				
Investointimenot	17 324 770,94		21 563 278,58	
Antolainasaamisten lisäykset	2 099 178,00		72 827,23	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	20 817 152,09	527 122 023,57	18 614 668,61	509 379 502,30

Konsernitaseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste, %

100 x (oma pääoma + vähemmistöosuus + konsernireservi + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (koko pääoma - saadut ennakot). Lyhennyksissä konsernikaavassa laskennasta voi jättää pois saadut ennakot. Omavaraisuusaste mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Tavoitetasona pidetään yli 50%:n ylittävää omavaraisuutta.

	2019		2018	
oma pääoma	249 884 115,80		266 059 738,11	
Vähemmistöosuus	192 078,69		217 560,44	
Konsernireservi	0,00		0,00	
poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	0,00	250 076 194,49	0,00	266 277 298,55
koko pääoma		511 990 117,18		522 304 014,63
		48,84		50,98

Suhteellinen velkaantuneisuus, % = 100 * (vieras pääoma - saadut ennakot) / käyttötulot

Tunnusluku kertoo kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

	2019		2018	
vieras pääoma	254 008 344,90		248 041 126,40	
saadut ennakot, pitkäaikaiset	5 336,00		8 700,00	
saadut ennakot, lyhytaikaiset	1 552 920,74	252 450 088,16	1 685 269,07	246 347 157,33
käyttötulot:				
* tilikauden toimintatuotot	179 164 492,09		177 726 005,20	
* verotulot	188 084 905,33		180 744 641,11	
* valtionosuudet	127 185 418,71	494 434 816,13	122 880 556,16	481 351 202,47
		51,06		51,18

Kertynyt yli/-alijäämä, 1000 €

	2019		2018	
Edellisten tilikausien yli/-alijäämä	40 012 848,95		52 399 354,06	
Tilikauden yli/-alijäämä	-16 149 976,82	23 862 872,13	-14 044 409,86	38 354 944,20
		23 862,87		38 354,94
Kertynyt yli/-alijäämä, € / asukas	23 862 872,13	460,23	38 354 944,20	732,92

Konsernin lainakanta 31.12., 1000 € = Vieras pääoma - pitkäaikainen ja lyhytaikainen koroton vieraspääoma

	2019		2018	
vieras pääoma	254 008 344,90		248 041 126,40	
pitkäaikainen koroton vieraspo	6 756 308,15		7 050 632,59	
lyhytaikainen koroton vieraspo	<u>70 605 842,44</u>	176 646 194,31	<u>77 202 012,61</u>	163 788 481,20
lainakanta = korollinen vieras pää- oma; tarkistus				163788,4812
pitkäaikainen korollinen vieraspo	127 666 018,29		126 955 926,54	
lyhytaikainen korollinen vieraspo	<u>48 980 176,01</u>	176 646 194,30	<u>36 832 554,66</u>	163 788 481,20
		176 646,19		163 788,48
Lainakanta 31.12., e/asukas	176 646 194,30	3 406,87	163 788 481,20	3 129,80

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

	2019		2018	
vieras pääoma	254 008 344,90	254 008 344,90	248 041 126,40	248 041 126,40
saadut ennakot	1 558 256,74		1 693 969,07	
ostovelat	22 565 595,87		20 887 223,45	
siirtovelat	41 431 455,89		49 833 673,43	
muut velat	11 806 842,10	77 362 150,60	11 837 779,26	84 252 645,21
vuokravastuut	29 648 598,11	<u>29 648 598,11</u>		<u>0,00</u>
		206 294 792,41		163 788 481,19
Konsernin lainat ja vuokravastuut,, €/asukas	206 294 792,41	3 978,68	163 788 481,19	3 129,80

Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000€ = Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

	2019		2018	
Sijoitukset, muut lainasaamiset	2 311 514,33	2 311,51	300 569,35	300,57

24.2. Sisäiset tulot ja menot

Vuoden 2019 tilinpäätöksessä sisäisiä ostoja (toimintatuotot) ja myyntejä (toimintakulut) on kirjattu yhteensä 40.945.725 euroa, joka on 152.251 euroa talousarviossa varattua vähemmän (tot% 99,6). Liikelaitoksen peruspääoman korvauksia on kirjattu yhteensä 1.562.805 euroa. Sisäisen laskutuksen laskutusperusteena on käytetty laskusta riippuen työsuoritetta, tilasuoritetta, tositemäärää, henkilöstömäärää tms. Vyörytysperusteena on käytetty toimintamenoja ja henkilöstömäärää.

Edellisten lisäksi tukipalvelujen ja työterveydenhuollon palveluina on vyörytetty 7.479.176 euroa. Tämä koostuu työterveydenhuollon menoista 641.655 euroa, joiden vyörytysperusteena on käytetty työterveyden ilmoittamia menoja yksiköittäin. Yleishallinnon palveluja on vyörytetty 2.162.593 euroa, talous- ja henkilöstöpalvelujen menoja 2.977.511 euroa sekä muiden palvelualueiden lautakuntien ja hallinnon kuluja 1.697.417 euroa. Henkilöstökulujen vyörytysperusteena on käytetty palkat- ja palkkiot tilien prosenttiosuuksia, muiden kulujen jakoperusteena ovat kaikkien ulkoisten menojen prosenttiosuudet pois lukien työmarkkinatuen kuntaosuuden, erikoissairaanhoidon, pelastuslaitoksen ja ammatillisen opetuksen kustannuspaikat.

Sisäiset tulot

Tilapalvelu on laskuttanut sisäisiä vuokria yhteensä 18.259.528 euroa, joka on 266.552 euroa talousarviossa arvioitua enemmän (tot% 101,5). Sisäiset vuokrat, jotka ovat sisäisen laskutuksen suurin erä (44.6 %), pitivät sisällään kiinteistöjen hoito- ja kunnossapitokulut mukaan lukien poistot. Ravitsemus- ja puhtaanapitopalvelujen sisäinen myynti oli yhteensä 13.949.443 euroa (tot% 99,2). Hallintopalvelut on laskuttanut sisäisesti hallinto- ja toimintopalveluja ja tietohallintoa yhteensä 2.224.154 euroa (tot% 99,2). Talous- ja henkilöstöpalvelut on laskuttanut henkilöstöpalveluista 159.409 euroa (tot% 133,6). Sosiaali- ja terveystalouksissa työterveyshuolto on laskuttanut sisäistä käyttöä 1.467.499 eurolla (tot% 105,4).

Sisäiset menot

Hyvinvointipalveluissa eniten sisäisiä ostoja on kirjattu lasten ja nuorten palveluihin, yhteensä 23.750.658 euroa. Määrä on 140.665 euroa talousarviota pienempi. Eniten lasten ja nuorten palveluissa alittuivat sisäisiin majoitus- ja ravitsemuspalveluihin varatut määrärahat yht. 131.741 euroa ja sisäisiin ICT-palveluihin varatut määrärahat yht. 118.178 euroa. Euromääräisesti eniten ylittyivät puhtaanapito- ja pesulapalvelut, yht. 140.413 euroa.

Hyvinvointipalvelujen sosiaali- ja terveystalouksien palveluihin on kirjattu sisäisiä menoja yhteensä 6.385.826 euroa (tot% 102,2). Näistä vanhuspalvelujen toimintayksiköihin varatut määrärahat alittuivat 57.618 euroa, ja terveydenhuollon palvelut ylittyivät 95.214 euroa. Sosiaalitoimen palvelujen sisäiset määrärahat alittuivat yhteensä 186.950 euroa.

Kaupunkikehityspalvelujen sisäiset menot olivat 1.775.485 euroa, joka alittaa talousarvion 585.977 eurolla (tot% 75,2). Kaupunkikehityspalveluissa euromääräisesti eniten alittuivat puhtaanapito- ja pesulapalvelut 436.266 euroa.

Hallintopalvelujen, tietosuojan, sisäisen valvonnan, henkilöstö- ja talouspalvelujen ja kehittämisspalvelujen sisäiset ostot olivat yhteensä 2.236.326 euroa. Kokonaisuudessaan ne ylittivät talousarvionsa 370.718 eurolla.

Liikelaitos Salon vesi maksoi peruspääoman korvausta 4 %, yhteensä 1.562.805 euroa. Vuonna 2018 korvaus oli yhtä suuri.

25. Luettelo kirjanpitoakirjoista

Tasekirja, tilinpäätös ja toimintakertomus	sidottu
Päiväkirja	sähköinen arkistointi
Pääkirja	sähköinen arkistointi
Talousarvion toteutumavertailut	sähköinen arkistointi
Palkkakirjanpito	atk-tuloste
Ostoreskontra	sähköinen arkistointi
Myyntireskontra	sähköinen arkistointi
Tase-erittelyt ja saldospelvitykset	arkistokansi
Liitetietojen erittelyt	arkistokansi

Luettelo tositelajeista

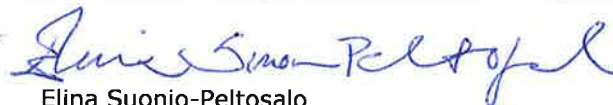
Alkusaldot	ALKUSA
Talousarvio	BUD
Lisätalouarvio	BUDL
Kirjanpitoaineisto CPU	CPU
Muistiotositteet ulkoiset	MUIST1
Muistiotositteet sisäiset	MUISIS
Muistiotositteet Rondo ulkoiset	MUIRO2
Muistiotositteet Rondo sisäiset	MUIRS2
Vyörytysmuistiot	VYÖR
Tuotekoodin täydennys	TUOTET
Käyttöomaisuustositteet	KOMTOS
Käyttöomaisuusmuistiot	KOMMUI
Pankkien tiliotteet	PANKKI
Matkalaskut	MATKAT
Palkkatositteet	PALKAT
Myyntireskontra MR Laskulaji 10-99	MR10-MR99
Myyntireskontra MR hyvityslasku kuitti	YMRHYV/MRPHYV
Myyntireskontra MR Manuaalisuoritukset	YMRMAN/MRPMAN
Myyntireskontra MR Viitesuoritukset	YMRVII/MRPVII
Ostoreskontra maksut	OMAKSU
Ostolaskut	OSTOT
Sisäiset laskut Rondo	SISROP
Sosiaalityö	SOSTYÖ
Uimahalli, Pusatec	UIMA

26. Tilinpäätöksen allekirjoitus

Salossa 30.3.2020

Saija Karnisto-Toivonen

Elina Suonio-Peltosalo

Ulla Huittinen

Timo Lehti

Mikko Lundén

Saku Nikkanen

Jonna Nyysönen

Johanna Riski

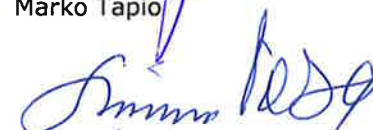
Marja Ruokonen

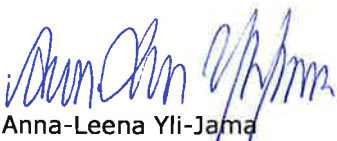
Marko Tapio

Kalle Tekkala

Simo Vesa

Anna-Leena Yli-Jama

Lauri Inna

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Salossa _____.____.2020

BDO Audiator Oy
JHTT-yhteisö

Sari Isaksson
JHT, KHT